รูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

ในตะวัน กำหอม

วิทยานิพนธ์เสนอมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
กุมภาพันธ์ 2568
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

รูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

ในตะวัน กำหอม

วิทยานิพนธ์เสนอมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
กุมภาพันธ์ 2568
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

EDUCATIONAL ECOLOGICAL FACTORS MANAGEMENT MODEL FOR DEVELOPING THE QUALITY OF STUDENTS IN PRIVATE HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN BANGKOK

NAITAWAN KUMHOM

A Dissertation Submitted to University of Phayao

in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Doctor of Philosophy Degree in Educational Administration

February 2025

Copyright 2025 by University of Phayao

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

รูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

ของ ในตะวัน กำหอม

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(ศาสตราจารย์ ดร. สุมาลี สังข์ศรี)

..... ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์ชัย นิรัญทวี)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร. โกศล มีคุณ)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วัฒนาณรงค์)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา
(ดร. ธารินทร์ รสานนท์)

..... คณบดีวิทยาลัยการจัดการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. รักษิต สุทธิพงษ์)

เรื่อง: รูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัย: ในตะวัน กำหอม, วิทยานิพนธ์: ปร.ด. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2567

อาจารย์ที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์ชัย นิรัญทวี อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ ดร.โกศล มีคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหาร, ปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษา, คุณภาพนักศึกษา

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยนิเวศวิทยาทางการศึกษาที่เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุของคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร 2) พัฒนารูปแบบการบริหารของปัจจัยนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร และ 3) ประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาปัจจัยนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการใช้โปรแกรม G*Power จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 395 คน ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารของปัจจัยนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน ระยะที่ 3 ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ผลวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยนิเวศวิทยาทางการศึกษามีอิทธิพลทางบวกต่อการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาสามารถอธิบายการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาได้ ร้อยละ 97 โดยปัจจัยที่ศึกษามี 3 กลุ่ม คือ ด้านนักศึกษา ด้านกิจการนักศึกษา และด้านสถานศึกษา 2) รูปแบบเชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 3) ผลการประเมินรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ด้วยผู้ปฏิบัติงานจริงในด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก

Title: EDUCATIONAL ECOLOGICAL FACTORS MANAGEMENT MODEL FOR DEVELOPING THE QUALITY OF STUDENTS IN PRIVATE HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN BANGKOK

Author: Naitawan Kumhom, Dissertation: Ph.D (Educational Administration), University of Phayao, 2024

Advisor: Associate Professor Dr. Sakchai Nirunthawee Co-advisor Associate Professor Dr.Kosol Meekun Associate Professor Dr.Achara Whattananarong

Keywords: Management Model, Educational Eco-Factor, Student Quality

ABSTRACT

This research aimed to 1) Study the educational ecological factors that are causal factors of student quality in private higher education institutions in Bangkok, 2) Develop The Educational ecological factors management model for developing the quality of students in private higher education institutions in Bangkok, and 3) evaluate the suitability and feasibility of The Educational ecological factors management model for developing the quality of students in private higher education institutions in Bangkok. The research and development methodology was conducted in three phases. In Phase 1, The educational ecological factors for student quality in private higher education institutions in Bangkok were studied with a sample size determined using the G*Power program, resulting in 395 participants. In Phase 2, The Educational ecological factors management model for developing the quality of students in private higher education institutions in Bangkok. In Phase 3, The suitability and feasibility of The Educational ecological factors management model for developing the quality of students in private higher education institutions in Bangkok were evaluated. The research findings revealed that 1) Educational ecological factors had a positive influence on the development of student quality, explaining 97% of the variation in student quality. These factors were categorized into three groups: student-related factors, student affairs-related factors, and institution-related factors. 2) The structural model of educational ecological factors aligned with empirical data. 3) The evaluation of The Educational ecological factors management model for developing the quality of students in private higher education institutions in Bangkok, conducted by actual practitioners, indicated that both the suitability and feasibility were rated at a high level.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอกราบ ขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ชัย นิรัญทวี ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.โกศล มีคุณ, รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์ และอาจารย์ ดร.ธารินทร์ รสานนท์ อาจารย์บัณฑิตศึกษา ที่ให้คำปรึกษา แนะนำ คอยชี้แนะ ตลอดจนตรวจตราแก้ไข และติดตามความก้าวหน้าอย่างใกล้ชิด ดูแลเอาใจใส่อย่างดียิ่งในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ตลอดทั้งคณาจารย์ในสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยาทุก ๆ ท่าน ที่เอื้ออำนวยความสะดวกและสนับสนุนให้ผู้วิจัยทำงานสำคัญนี้ จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี นอกจากนี้ยังขอขอบคุณมหาวิทยาลัยพะเยาที่ได้สนับสนุนการวิจัยโดยการมอบทุนวิจัยเพื่อใช้ในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบคุณ ดร.พรจิต อรัณยกานนท์ อธิการบดี วิทยาลัยทองสุข ที่อนุญาตให้เวลาเพื่อใช้ในการเรียนอย่างเต็มที่ ขอกราบขอบพระคุณอธิการบดีมหาวิทยาลัยเอกชนทุกแห่ง และนักศึกษาทุกคน ที่ให้ความร่วมมือในการวิจัย อีกทั้งมี ความตั้งใจในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สรียา ศศะรมย์, อาจารย์ ดร.ณัฐรินทร์ ปริวงคศ์กุลธร,คุณหฤทัย ใจต่อ,คุณสันต์ ใจน้อย และคุณอัครวุฒิ อ้นสถิต ที่คอยช่วยเหลือทุกอย่าง และเพื่อนสนิททุก ๆ ท่าน ที่ให้ความรักความห่วงใย คอยสนับสนุน และให้กำลังใจผู้วิจัยให้ดำเนินการวิจัยที่สำคัญนี้จนสำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี

ในตะวัน กำหอม

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... จ

กิตติกรรมประกาศ ..... ฉ

สารบัญ ..... ช

สารบัญตาราง ..... ญ

สารบัญภาพ ..... ฐ

บทที่ 1 บทนำ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1

คำถามของการวิจัย 5

วัตถุประสงค์ของการวิจัย 5

สมมติฐานการวิจัย 5

ขอบเขตของการวิจัย 6

กรอบความคิดในการวิจัย 7

นิยามศัพท์เฉพาะ 7

ประโยชน์ของการวิจัย 10

บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 12

การจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน 13

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพนักศึกษา 24

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวงจรคุณภาพ และทรัพยากรทางการบริหาร 107

การพัฒนารูปแบบ 111

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย 116

ระยะที่ 1 ศึกษาปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร 116
ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร 134
ระยะที่ 3 ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร 136
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 138
สัญลักษณ์ที่ใช้แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล 138
ระยะที่ 1 ผลการศึกษาปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร 139
ระยะที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร 155
ระยะที่ 3 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร 201
บทที่ 5 บทสรุป 205
สรุปการวิจัย 205
อภิปรายผลการวิจัย 207
ข้อเสนอแนะ 212
บรรณานุกรม 214
ภาคผนวก 235
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ 236
ภาคผนวก ข แบบสอบถามการวิจัย 238
ภาคผนวก ค แบบสอบถามการวิจัยสำหรับผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ (IOC) 259
ภาคผนวก ง แบบประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้ 281

ประวัติผู้วิจัย..... 288

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงจำนวนสถาบันอุดมศึกษาเอกชน 16

ตาราง 2 แสดง Reliability Statistics แบบวัดที่ 1 เหตุผลในการตัดสินใจ 120

ตาราง 3 แสดง Item-Total Statistics แบบวัดที่ 1 เหตุผลในการตัดสินใจ 120

ตาราง 4 แสดง Reliability Statistics แบบวัดที่ 2 ทัศนะที่เกี่ยวกับตนเอง 121

ตาราง 5 แสดง Item-Total Statistics แบบวัดที่ 2 ทัศนะที่เกี่ยวกับตนเอง 121

ตาราง 6 แสดง Reliability Statistics แบบวัดที่ 3 กรอบความคิดเชิงบวก 122

ตาราง 7 แสดง Item-Total Statistics แบบวัดที่ 3 กรอบความคิดเชิงบวก 122

ตาราง 8 แสดง Reliability Statistics แบบวัดที่ 4 คุณภาพชีวิตทางการศึกษา 123

ตาราง 9 แสดง Item-Total Statistics แบบวัดที่ 4 คุณภาพชีวิตทางการศึกษา 123

ตาราง 10 แสดง Reliability Statistics แบบวัดที่ 5 กิจกรรมเสริม เติมเต็ม หลักสูตร 124

ตาราง 11 แสดง Item-Total Statistics แบบวัดที่ 5 กิจกรรมเสริม เติมเต็ม หลักสูตร 124

ตาราง 12 แสดง Reliability Statistics แบบวัดที่ 6 ค่านิยมที่ดีของนักศึกษา 125

ตาราง 13 แสดง Item-Total Statistics แบบวัดที่ 6 ค่านิยมที่ดีของนักศึกษา 125

ตาราง 14 แสดง Reliability Statistics แบบวัดที่ 7 การเลียนแบบเพื่อน 126

ตาราง 15 แสดง Item-Total Statistics แบบวัดที่ 7 การเลียนแบบเพื่อน 126

ตาราง 16 แสดง Reliability Statistics แบบวัดที่ 8 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ 127

ตาราง 17 แสดง Item-Total Statistics แบบวัดที่ 8 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ 127

ตาราง 18 แสดง Reliability Statistics แบบวัดที่ 9 การสนับสนุนของบุคลากร 128

ตาราง 19 แสดง Item-Total Statistics แบบวัดที่ 9 การสนับสนุนของบุคลากร 128

ตาราง 20 แสดง Reliability Statistics แบบวัดที่ 10 การมีจิตอาสา 129

ตาราง 21 แสดง Item-Total Statistics แบบวัดที่ 10 การมีจิตอาสา 129

ตาราง 22 แสดง Reliability Statistics แบบวัดที่ 11 การรู้เท่าทันสื่อ 130
ตาราง 23 แสดง Item-Total Statistics แบบวัดที่ 11 การรู้เท่าทันสื่อ 130
ตาราง 24 แสดง Reliability Statistics แบบวัดที่ 12 การตัดสินด้วยสายตา 131
ตาราง 25 แสดง Item-Total Statistics แบบวัดที่ 12 การตัดสินด้วยสายตา 131
ตาราง 26 แสดง Reliability Statistics แบบวัดที่ 13 การหารายได้ การออมเงินและการไตร่ตรอง ... 132
ตาราง 27 แสดง Item-Total Statistics แบบวัดที่ 13 การหารายได้ การออมเงินและการไตร่ตรอง . 132
ตาราง 28 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม 140
ตาราง 29 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยนิเวศวิทยาทางการศึกษา: รวม 142
ตาราง 30 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยนิเวศวิทยาทางการศึกษา: ด้านนักศึกษา.. 142
ตาราง 31 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยนิเวศวิทยาทางการศึกษา: ด้านกิจการนักศึกษา. 143
ตาราง 32 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยนิเวศวิทยาทางการศึกษา: ด้านสถาบัน 143
ตาราง 33 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร 144
ตาราง 34 แสดงความครบถ้วนของข้อมูล 147
ตาราง 35 แสดงตารางการตรวจสอบลักษณะของข้อมูล 148
ตาราง 36 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกต Correlations 149
ตาราง 37 แสดงตารางผลการวิเคราะห์ภาวะร่วมเส้นตรงเชิงพหุขององค์ประกอบภายนอก 150
ตาราง 38 แสดงตารางผลการทดสอบความเที่ยงและน้ำหนักองค์ประกอบของเครื่องมือวัดทางสถิติ . 151
ตาราง 39 แสดงตารางผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของความสัมพันธ์ระหว่างนิเวศวิทยาทาง การศึกษาและคุณภาพนักศึกษา 154
ตาราง 40 แสดงผลข้อสรุปสมมติฐานการวิจัย 155
ตาราง 41 แสดงรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อคุณภาพนักศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร: ขั้นการวางแผน (Plan) 157
ตาราง 42 แสดงรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร: ขั้นการปฏิบัติ (Do) 166

ตาราง 43 แสดงรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร: ขั้นการตรวจสอบ/ประเมิน (Check)..... 175

ตาราง 44 แสดงรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร: ขั้นการยอม/ปรับปรุง (Act) 184

ตาราง 45 แสดงตารางผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร: ด้านนักศึกษา 194

ตาราง 46 แสดงตารางผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร: ด้านกิจการนักศึกษา 196

ตาราง 47 แสดงตารางผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร: ด้านสถาบัน..... 198

ตาราง 48 แสดงตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร 202

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 กรอบความคิดในการวิจัย 7

ภาพ 2 วิเคราะห์ครั้งที่ 1 144

ภาพ 3 วิเคราะห์ครั้งที่ 2 145

ภาพ 4 วิเคราะห์ครั้งที่ 3 146

ภาพ 5 กรอบแนวคิดในการวิจัย 150

ภาพ 6 ตัวแบบอิทธิพลส่งผ่านแบบสมบูรณ์ (Full Mediation Effect) 153

ภาพ 7 ผลทางสถิติจากการทดสอบการมีนัยสำคัญด้วยกระบวนการ Bootstrapping 154

ภาพ 8 รูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร 204

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันรูปแบบการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษา เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทอย่างมากในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ มีแพลตฟอร์มเกิดขึ้นเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สถานศึกษาจึงต้องทำความเข้าใจ และปรับให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในสถานการณ์ “VUCA World” VUCA เป็นคำย่อที่มาจากคำ 4 คำ คือ V-Volatility ความผันผวน, U-Uncertainty ความไม่แน่นอน, C-Complexity ความซับซ้อน, A-Ambiguity ความคลุมเครือ จากยุค VUCA ที่สะท้อนภาพ ‘สถานการณ์’ ความไม่แน่นอน ความไม่มั่นใจ ความซับซ้อน และความคลุมเครือ ได้ถูกทับซ้อนด้วย ‘ผลกระทบ’ ด้านอารมณ์ ความรู้สึกของผู้คนที่เรียกว่า ‘BANI World’ เป็นคำย่อที่มาจาก มาจากคำ 4 คำ คือ B-Brittle ความเปราะบาง, A-Anxious ความวิตกกังวล, N-Nonlinear ความไม่เป็นเส้นตรง, I- Incomprehensible ความไม่สมเหตุสมผล ซึ่งเป็นโลกแห่งความเปราะบาง เต็มไปด้วยความกังวล ความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ไม่เป็นเส้นตรง และเป็นโลกที่เข้าใจได้ยาก (วรากรณ์ สามโกเศศ, 2565) สถานศึกษาจึงต้องประเมินบริบทพร้อมปรับตัว ปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเองใหม่ โดย Schaff & Juke (2019 อ้างถึงใน อาภาพร สิงหราช, 2565, น. 247) ได้เสนอบทบาทใหม่ของสถานศึกษาในโลกที่พลิกผันและซับซ้อนเดายากมากกว่าเดิม ไว้อย่างน้อย 3 ด้าน คือ พัฒนาตนเองให้รู้เท่าทันโลกที่พลิกผัน พัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่ในการผลิตบัณฑิตเพื่อไปทำหน้าที่ให้สอดคล้องกับสังคม การที่มหาวิทยาลัยจะผลิตบัณฑิตได้อย่างมีคุณภาพสามารถทำได้โดยเน้นที่การจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษาได้มีประสบการณ์ด้านต่าง ๆ ครบถ้วนได้แก่ประสบการณ์ในการร่วมกิจกรรม เช่น การใช้พื้นที่การเรียนรู้ การมีปทัสถาน การพบปะพูดคุยกับอาจารย์ทั้งในเรื่องวิชาการและเรื่องส่วนตัว การดำเนินการตามมาตรฐานกิจการนักศึกษาระดับพื้นฐาน โดยมีภารกิจที่ครอบคลุม ได้แก่ ภารกิจด้านพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษา ภารกิจด้านการเสริมสร้างลักษณะนิสัยของนักศึกษา ภารกิจด้านการจัดกิจกรรมเสริมหนักสูตร เพื่อเสริม เติมเต็ม ศักยภาพนักศึกษา และภารกิจการสร้างแรงจูงใจเพื่อให้เกิดค่านิยมที่ดี เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาทำงานร่วมกับผู้อื่นและทำตนให้เป็นประโยชน์ (สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา, 2563, น. 10) การมีบุคลากรที่มีคุณภาพให้คำแนะนำ

เรื่องการเรียนในห้องเรียน รวมถึงการค้นคว้าเอกสาร การจัดกิจกรรมที่มีครบถ้วนเพื่อพัฒนานักศึกษา ช่วยให้นักศึกษามีสุนทรียะมีจิตใจที่อ่อนโยน มีสมาธิและรู้สึกสดชื่นแจ่มใส รวมไปถึงการจัดระบบนิเวศวิทยาทางกายภาพในมหาวิทยาลัยให้น่าอยู่รื่นรมสวยงาม อันจะส่งผลถึงสภาพชีวิตของนักศึกษา ความเป็นอยู่ของหอพักนักศึกษา การจัดอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกในการเล่นกีฬาและนันทนาการ เป็นที่เชื่อได้ว่าเมื่อนักศึกษามีประสบการณ์จากการได้รับการศึกษาหรือความช่วยเหลือต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยจัดให้แล้ว จะทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีการปรับตัวในการดำเนินชีวิต รู้เท่าทันเศรษฐกิจ รู้จักพัฒนาตนเอง สังคมและประเทศชาติ (นฤพนธ์ วงส์จตุรภัทร และคณะ, 2545)

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความสนใจกับแนวคิดเชิงประยุกต์ของระบบนิเวศ เพื่ออธิบายถึงมุมมองแบบองค์รวมของการบริหารจัดการ ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่า ระบบนิเวศการบริหารสถานศึกษาเป็นแนวทางการแก้ปัญหาเชิงระบบที่จะช่วยให้การพัฒนาสถานศึกษาที่ยั่งยืน เป็นหนึ่งในแนวโน้มของการศึกษาแบบสหวิทยาการ การผสมผสานระหว่างธรรมชาติ สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์เข้าด้วยกัน คือ การศึกษาถึงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ในฐานะปัจเจกบุคคลกับระบบสังคมและสภาพแวดล้อม (Raj & Verma, 2012 อ้างถึงใน อมรรัตน์ มีพัฒน์, 2565) นอกจากนี้ นักวิชาการศึกษายังมองว่าการบริหารจัดการศึกษานั้น ประกอบด้วย ผู้จัดการศึกษา การพึ่งพาอาศัยกันและกัน การคงไว้ซึ่งความเป็นอยู่ ความเป็นระบบนิเวศของแหล่งเรียนรู้ การสร้างประสบการณ์

การเรียนรู้และวงจรเครือข่ายความร่วมมือ จึงอาจจะกล่าวได้ว่านั้น คือ องค์ประกอบของระบบนิเวศทางการศึกษา (Diaz-Gibson, et al., 2020 อ้างถึงใน อมรรัตน์ มีพัฒน์, 2565) นอกจากนั้น รูปแบบการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจะมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบไปอย่างไร จะยังคงใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน หรือเปลี่ยนแปลงไปสู่การจัดเรียนการสอนแบบผสมผสาน หรือแม้กระทั่งการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีในการศึกษาอย่างเต็มรูปแบบ ซึ่งรูปแบบการจัดการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไปเหล่านี้ ย่อมมีผลเชื่อมโยงถึงทิศทางการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาสู่การเป็น Smart University การกำหนดพื้นที่การเรียนรู้ และการบริหารจัดการพื้นที่ใช้สอยของสถาบันอุดมศึกษา เป็นองค์ประกอบในการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในอนาคต บนหลักการสำคัญที่มุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักศึกษาและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน ตลอดจนประสิทธิผลในการดำเนินงานตามภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาในภาพรวม (กองขับเคลื่อน และพัฒนาอุดมศึกษา วิจัย และนวัตกรรม, 2565, น. 7) ปัจจัยนิเวศวิทยาที่มีอิทธิพลต่อตัวนักศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านนักศึกษา ปัจจัยด้านกิจการนักศึกษา และปัจจัยสถาบัน (Shen, 1993 อ้างถึงใน ณัฐวุฒิ ศรีวัฒนาวานิช และมินตรา ศรศิริ, 2554) ล้วนมีผลต่อทุกระนาบของชีวิตของนักศึกษาส่งผลถึงการสร้างคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของนักศึกษา ซึ่งเกิดจากปัจจัยนิเวศวิทยาทางการศึกษา อันส่งผลต่อการพัฒนานักศึกษาให้มีคุณภาพ

หากพิจารณาปัจจัยทางนิเวศวิทยาการศึกษาในแง่ภาพรวม สามารถอธิบายได้ด้วย ทฤษฎีนิเวศวิทยาของ บรอนเฟนเบรนเนอร์ (Bronfenbrener, n.d. อ้างถึงใน อรพินทร์ ชูชม และคณะ, 2545) Bronfenbrenner ให้คำนิยามว่า ระบบนิเวศวิทยา คือ “มนุษย์ที่มีปฏิสัมพันธ์กับระบบสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน ในแต่ละระบบนั้นจะส่งผลถึงการดำเนินชีวิตของแต่ละคนที่แตกต่างกันในหลากหลายมิติ ความสัมพันธ์กับชุมชน และความสัมพันธ์ระหว่างสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งพัฒนาการของนักศึกษาไม่สามารถอธิบายได้ด้วยระบบเดียว พัฒนาขึ้นจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างระบบย่อยหลายระบบเข้าด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างสังคมชุมชน หรือครอบครัวล้วนมีความเกี่ยวเนื่องกัน ส่งผลต่อพฤติกรรมของนักศึกษา ปัจจัยเหล่านี้เมื่อนักศึกษาเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์แล้วก็จะส่งผลให้นักศึกษาแสดงออก ซึ่งพฤติกรรม ความรู้ และความคิดที่แตกต่างกัน ซึ่งถูกกำหนดโดยปัจจัยทางสังคมต่าง ๆ (Katane, 2009 อ้างถึงใน พระครูใบฎีกามณฑล เขมโก (ชูโตศรี), 2564) สถานศึกษาถือเป็นระบบนิเวศของการเรียนรู้แห่งหนึ่ง การนำแนวคิดและความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา จึงเป็นแนวคิดที่ช่วยให้เข้าใจความสัมพันธ์ การเชื่อมโยง มุมมองเชิงโครงสร้าง และกลไกการบริหารจัดการ นำไปสู่การจัดเตรียมปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องการจัดการศึกษามาใช้ให้เกิดความเป็นพลวัตรและการปรับตัวสู่สมดุลตามลักษณะของระบบนิเวศวิทยาการบริหารสถานศึกษา (อมรรัตน์ มีพัฒน์, 2565)

นักศึกษามหาวิทยาลัยเป็นวัยที่กำลังอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย โดยพบว่านักศึกษาต้องเผชิญปัญหามากมายที่ทำให้นักศึกษาใช้ชีวิตการศึกษาอย่างไม่มีความสุข ซึ่งได้แก่ ปัญหาการเรียน การแข่งขันความรุนแรง โดยเฉพาะวัยรุ่นที่อยู่ในช่วงเริ่มการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่ต้องปรับตัวให้เหมาะสมกับระบบการศึกษา การรับน้อง การปรับตัวกับสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ เช่น ที่พัก เพื่อน และการรับผิดชอบตัวเองที่มากขึ้น (Seligman, 2011 อ้างถึงใน สุดารัตน์ ตันติวิวัทน์, 2560, น. 279) อีกทั้งยังต้องเผชิญกับแรงกดดันจากพ่อแม่ ครู อาจารย์ เพื่อนและผู้ใหญ่อื่น ๆ ทั้งนี้ การศึกษาในระดับอุดมศึกษาถือเป็นช่วงที่สำคัญของวัยรุ่นที่จะต้องมีการปรับตัวอย่างมาก เนื่องจากต้องเผชิญกับความหลากหลายและการมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ๆ มักก่อให้เกิดความเครียดและความกดดัน สำหรับนักศึกษาที่เข้าใหม่จำนวนมาก นอกจากนี้ ยังพบว่าเหตุผลที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาลาออกหลังจากการเข้าเรียนปีแรกในมหาวิทยาลัย คือ ปัญหาด้านการปรับตัว (Gerdes & Mallinckrodt, 1994 อ้างถึงใน ณัฐศริยา จักรสมศักดิ์, 2562) ความท้าทายด้านการศึกษาในยุคที่โลกมีการขับเคลื่อนอย่างรวดเร็ว และไม่แน่นอน ทำให้นักศึกษาในยุคนี้มีการเปลี่ยนแปลงทั้งในมิติการใช้ชีวิต การเรียนรู้ ครอบครัว เศรษฐกิจสังคม ตลอดจนภาวะเสี่ยงต่าง ๆ ในยุคนี้นักศึกษาไทยระดับอุดมศึกษาต่างต้องผจญภัยกับการใช้ชีวิตบนความเสี่ยง ต่อการเจ็บป่วย และอุบัติเหตุ โดยเฉพาะความเครียดจนต้องใช้วิธีการฆ่าตัวตายเป็นทางออกของการแก้ไขปัญหาที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ส่วนหนึ่งเกิดจากการเปลี่ยนแปลง ด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย มักต้อง

มีภาระรับผิดชอบสูงขึ้น ทั้งการเรียน กิจกรรม และการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา ทำให้เกิดความเครียดสะสม กระตุ้นให้บางคนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมหันไปสูบบุหรี่ ดื่มสุรา ใช้สารเสพติด จนส่งผลต่อการดำเนินชีวิต กลายเป็นปัญหาที่กระทบต่อนักศึกษาในมหาวิทยาลัยที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2565, น. 23)

ในปี 2566 สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำรวจข้อมูลนักศึกษาปริญญาตรี 9,050 คน ใน 15 แห่ง จาก 5 ภูมิภาค (สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2566) สามารถแยกปัญหาออกเป็นหลายประเด็น คือ 1) ปัจจัยตัวนักศึกษา คือ สุขภาพจิตและความเครียด ปัจจุบันนิสิตนักศึกษากำลังเผชิญกับความรู้สึกเศร้าที่กลายเป็นความเปราะบางของนิสิต-นักศึกษา มีอาการทางจิตเวชอย่างโรคซึมเศร้า โรค Bipolar และเคยคิดฆ่าตัวตายบ่อยครั้งถึงตลอดเวลา สาเหตุจากความสัมพันธ์ในครอบครัว และผลการเรียน ที่กลายเป็นความเครียดสะสมหาทางออกไม่ได้จนคิดฆ่าตัวตาย 2) พฤติกรรมเนือยนิ่ง ส่วนหนึ่งเพราะช่วงโควิด-19 ทำให้นักศึกษา 1 ใน 3 มีการใช้สื่อโซเชียลฯ มากกว่า 3 ชั่วโมงต่อวัน อันมีผลต่อการเจ็บป่วยเป็นโรคเกี่ยวกับออฟฟิศซินโดรมเพิ่มมากขึ้น ทั้งเจ็บป่วยด้วยโรคปวดหลัง พบการใช้ยาสูบ ดื่มสุรา และสารเสพติด 3) เพศสภาพและพฤติกรรมทางเพศด้วย ปัจจุบันการมีเพศสัมพันธ์เปิดกว้างนักศึกษาเคยมีเซ็กซ์ก่อนวัยอันควรสูงขึ้น ทำให้มีความเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ หรือเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และมีสถานการณ์ความรุนแรง และการล่วงละเมิดทางเพศ 4) เศรษฐกิจ ภาระทางการเงิน มักส่งผลกระทบต่อนักศึกษาเกิดความเครียดเป็นสาเหตุหนึ่งนำไปสู่การคิดสั้น หรือพยายามฆ่าตัวตาย ข้อมูลทางวิชาการนี้สะท้อนถึงนักศึกษาไทยกำลังผจญภัยปัญหาหลายมิติรุมเร้า จากข่าวนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนย่านรังสิตพลัดตกหอพัก อาจจะมาจากหลายสาเหตุ เช่น น่าจะเครียดเรื่องที่สอบไม่ผ่าน เพราะผู้ตายเรียนมา 8 ปีแล้ว หรือทั้งนี้คาดว่าอาจจะเมาจากการเที่ยวสถานบันเทิงที่มีอยู่มากมายรอบมหาวิทยาลัยและตกลงมาเสียชีวิต (มติชนออนไลน์, 2567, 14 เมษายน) หรืออาจจะเกิดจากปัญหาภาวะสุขภาพจิต จากงานวิจัยเรื่องปัจจัยที่สัมพันธ์กับภาวะสุขภาพจิตของนักศึกษาปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเอกชนในกรุงเทพมหานคร เสนอให้เห็นว่า อยู่ในช่วงวัยรุ่นถึงวัยรุ่นตอนปลาย ซึ่งเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคมรวมไปถึงการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยที่ต้องมีภาระหน้าที่ในการรับผิดชอบมากขึ้น ทั้งการเรียน กิจกรรม และอาจมีความกดดันจากการแข่งขันสูง ทำให้ต้องมีการปรับตัวเพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปยิ่งทำให้เกิดปัญหาความเครียดและสิ่งที่กระทบทางใจมากขึ้น สุขภาพจิตจึงมีผลต่อการดำเนินชีวิตของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชน (ชัชชฎาภร พิศมร, 2566) กลายเป็นความท้าทายให้สถานศึกษาเร่งสร้างระบบนิเวศวิทยาของมหาวิทยาลัยให้เกิดความเหมาะสม เพื่อยกระดับคุณภาพนักศึกษาให้นักศึกษาสามารถดำรงชีวิตและยืนหยัดในสังคมได้อย่างมีความสุข สามารถปรับตัวให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่จำเป็น สามารถเอาตัวรอด เป็นบัณฑิตที่มีคุณสมบัติพร้อมและประสบความสำเร็จเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของโลก

(ปาริญา รักษาทรัพย์ และนิษฐ์วดี จิรโรจน์ภิญโญ, 2563) ตามข้อกำหนดเกี่ยวกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นจากการศึกษาตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา

จากประเด็นปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัย จึงสนใจศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุในแง่ปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษา อันจะนำไปสู่การเสนอรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ซึ่งจะเป็นกรอบทิศทางการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาและเป็นเครื่องมือของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่จะนำพาสถาบันการศึกษาไปสู่ความสำเร็จในการสร้างบัณฑิตที่พึงประสงค์หรือสอดคล้องกับความต้องการของสังคมต่อไป

คำถามของการวิจัย

1. ปัจจัยนิเวศวิทยาทางการศึกษาที่เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุของคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร มีอะไรบ้าง

2. รูปแบบเชิงโครงสร้างของปัจจัยนิเวศวิทยาทางการศึกษาที่เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุของคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานครสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ หรือไม่

3. รูปแบบการบริหารปัจจัยนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานครที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยนิเวศวิทยาทางการศึกษาที่เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุของคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารของปัจจัยนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

3. เพื่อประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยนิเวศวิทยาทางการศึกษาที่เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุของคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร มีทั้งปัจจัย ด้านนักศึกษา ด้านกิจการนักศึกษา และด้านสถานศึกษา

2. ปัจจัยนิเวศวิทยาทางการศึกษา ทั้ง 3 กลุ่มปัจจัย สามารถอธิบายการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ได้ไม่น้อยกว่า 30 เปอร์เซ็นต์

3. รูปแบบเชิงโครงสร้างของปัจจัยนิเวศวิทยาทางการศึกษาที่เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุของการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานครสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

4. รูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตเนื้อหา

งานวิจัยชิ้นนี้ มุ่งศึกษารูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยมีตัวแปรสำคัญ ดังนี้ ตัวแปรต้น คือ 1) ด้านนักศึกษา ได้แก่ เหตุผลเชิงจริยธรรม การมุ่งอนาคตและการควบคุมตน ความคิดเชิงเติบโต 2) ด้านกิจการนักศึกษา ได้แก่ การดูแลคุณภาพชีวิตนักศึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตร และการสร้างค่านิยมที่ดีกับนักศึกษา 3) ด้านสถาบัน ได้แก่ การเป็นตัวแบบของเพื่อน พื้นที่การเรียนรู้ และบทบาทของบุคลากร ตัวแปรตาม คือ การพัฒนาคุณภาพของนักศึกษาที่จะส่งผลให้นักศึกษามีคุณภาพประกอบด้วย 1) จิตสาธารณะ 2) การรู้เท่าทันสังคม เช่น การรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี 3) การรู้เท่าทันภาพทัศน์ และ 4) การรู้เท่าทันเศรษฐกิจ

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้ มุ่งศึกษา นักศึกษาของมหาวิทยาลัยเอกชนในกรุงเทพมหานคร จำนวน 134,154 คน (สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม, 2566)

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการใช้โปรแกรม G*Power โดยการเลือกการคำนวณขนาดตัวอย่างสำหรับการทดสอบความแปรปรวนหลายทาง Multiway Anova เพื่อทดสอบปัจจัยที่ส่งผลต่อตัวแปรตามในมาตรวัดอันตรภาคชั้นขึ้นไป (Interval scale or Ratio Scale) และตัวแปรต้นเป็นตัวแปรเชิงกลุ่ม (Nominal or Ordinal scale)และกำหนด effect size = 0.25, error prob. = 0.05 และ power (1-B error prob.) = 0.95 เนื่องจากไม่ทราบค่าประมาณการ พารามิเตอร์ในอดีตจึงได้เลือกใช้การกำหนดค่าขนาดอิทธิพลสำเร็จรูป โดยเลือกกำหนดค่าขนาดอิทธิพลขนาดกลาง (effect size = 0.25) เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีขนาดใหญ่ โดย N > 10,000 (Faul et al., 2007, pp. 124-125)

และกำหนดให้มีค่าความเชื่อมั่นของการทดสอบเท่ากับ 0.95 โดยยอมรับค่าความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 0.05 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 395 คน

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

งานวิจัยนี้เริ่มศึกษา ปีการศึกษา 2565-2567

กรอบความคิดในการวิจัย

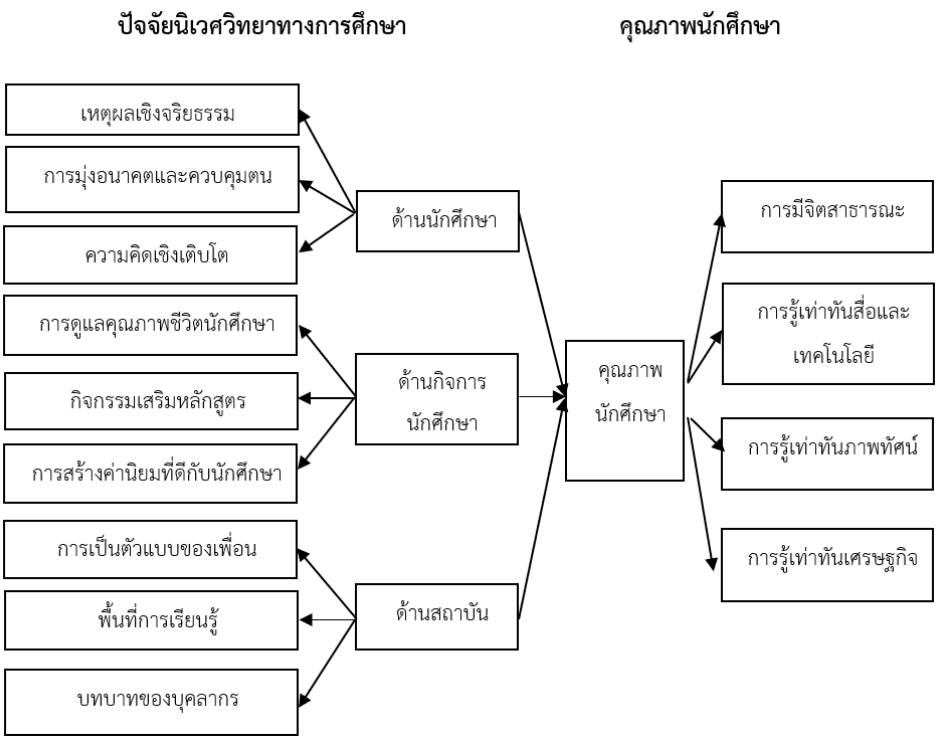

ภาพ 1 กรอบความคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. รูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร หมายถึง การจัดการหรือดำเนินงานเกี่ยวกับกลุ่มปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาให้มีคุณลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 ตามประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา อย่างเป็นขั้นตอนและมีระบบตามหลัก 4 Ms และวงจรคุณภาพเดมมิ่ง

2. นิเวศวิทยาทางการศึกษา หมายถึง เหตุการณ์หรือสภาพการณ์ใด ๆ ที่อยู่ภายในและภายนอกสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาให้มีคุณภาพ ได้แก่ 1) ด้านนักศึกษา ได้แก่ เหตุผลเชิงจริยธรรม การมุ่งอนาคตและควบคุมตน ความคิดเชิงเติบโต 2) ด้านกิจการนักศึกษา ได้แก่ การดูแลคุณภาพชีวิตนักศึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตร และการสร้างค่านิยมที่ดีกับนักศึกษา และ 3) ด้านสถาบัน ได้แก่ การเป็นตัวแบบของเพื่อน พื้นที่การเรียนรู้ บทบาทของบุคลากร ซึ่งส่งผลต่อการบริหารงานสถานศึกษาหรือ ส่งผลต่อการพัฒนานักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ให้มีคุณภาพ

2.1 ด้านนักศึกษา หมายถึง นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 3 โดยจำแนกตามกลุ่มของคณะตามกลุ่ม ISCED กลุ่มสาขาวิชาออกเป็น 3 ได้แก่ 1) กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 2) กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 3) กลุ่มวิทยาศาสตร์และสุขภาพ ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ อายุ กลุ่มสาขาวิชา สถานภาพครอบครัว และที่พักอาศัยปัจจุบัน และคุณลักษณะต่อไปนี้คือ

2.1.1 เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่นักศึกษาใช้เหตุผลในการเลือกกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังของการกระทำโดยมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางสติปัญญาและทางอารมณ์

2.1.2 การมุ่งอนาคตและควบคุมตน หมายถึง การที่นักศึกษาได้แสดงออกถึงความสามารถที่จะคาดการณ์ล่วงหน้า การวางแผนรองรับผลดีและป้องกันผลเสีย เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายในอนาคต ความสามารถในการควบคุมตนเองให้รู้จักอดทนรอคอย การตัดสินใจในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม และการบังคับตน ให้อยู่ในระเบียบวินัยของสถานศึกษาและสังคมได้

2.1.3 ความคิดเชิงเติบโต หมายถึง ความเชื่อว่าตนเองสามารถพัฒนาได้จากสถานะที่เป็นอยู่ในปัจจุบันตลอดเวลา โดยบุคคลที่มีกรอบความคิดแบบเติบโตจะเป็นคนที่ชอบความท้าทาย มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ มีความมุมานะที่จะแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคไม่ท้อถอยหรือกลัวความล้มเหลว และมีความคิดสร้างสรรค์

2.2 ด้านกิจการนักศึกษา หมายถึง การดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนให้เอื้อต่อการศึกษาและการพัฒนานักศึกษา รวมถึงจัดบริการต่าง ๆ เพื่อช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตนักศึกษา เช่น การเสริมสร้างทักษะด้านสังคมให้กับนักศึกษา เพื่อให้นักศึกษามีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียนและการดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณภาพในอนาคต และส่งเสริมพัฒนาการของนักศึกษาในด้านต่าง ๆ เช่น การปรับตัว การเข้าใจตนเองการเลือกอาชีพ พัฒนาด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย คุณธรรมจริยธรรม ทักษะการใช้เทคโนโลยี บุคลิกภาพ และภาวะผู้นำ

2.2.1 การดูแลคุณภาพชีวิตนักศึกษา หมายถึง การดำเนินการดูแลนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เพื่อสร้างให้นักศึกษามีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียน และมีสิ่งอำนวยความสะดวกจำเป็น เพื่อสนับสนุนและตอบสนองต่อชีวิตการเรียนรู้ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ได้แก่ หอพักที่อยู่ทั้งในและนอกสถาบัน การแนะแนวให้คำปรึกษา การจัดบริการให้ความช่วยเหลือทางการเงิน การจัดบริการศาสนกิจในสถาบัน การจัดบริการด้านสุขภาพกายและจิต รวมถึงการจัดบริการนักศึกษานานาชาติ

2.2.2 กิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึง กิจกรรมพัฒนานักศึกษานอกชั้นเรียนที่การจัดการศึกษาในชั้นเรียนมาสามารถพัฒนาได้อย่างเต็มที่ มีเป้าหมายโดยตรงต่อการพัฒนาคุณลักษณะเพาะด้านแก่นักศึกษา เพื่อสร้างโอกาสในการเสริม เติมเต็ม ศักยภาพนักศึกษา และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ทั้งนี้กิจกรรมดังกล่าวเป็นไปตามความสนใจของนักศึกษา โดยไม่มีคะแนนเข้ามาเกี่ยวข้อง

2.2.3 การสร้างค่านิยมที่ดีกับนักศึกษา หมายถึง กระบวนการวางแนวทางในการเสริมพลังใจทางบวก เพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดความตระหนักและเชื่อมั่นในการทำความดี สามารถโน้มน้าวใจตนเองให้มีค่านิยม เห็นคุณค่าในการกระทำ และลงมือกระทำตามค่านิยม ได้แก่ มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงาม เพื่อส่วนรวม กตัญญูต่อพ่อแม่ ครูบาอาจารย์ ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน รักษาวัฒนธรรมประเพณีอันงดงาม มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง

2.3 ด้านสถาบัน หมายถึง ภาพลักษณ์ของสถานศึกษา หลักสูตร สัมพันธภาพกับอาจารย์ สัมพันธภาพกับเพื่อน การยอมรับจากเพื่อน ความครบถ้วนของกิจกรรมพัฒนานักศึกษา บรรยากาศและสิ่งแวดล้อม พื้นที่การเรียนรู้ สวัสดิการและการบริการ ตลอดจนบทบาทของบุคลากรทางการศึกษาทั้งสายวิชาการ และสายสนับสนุนที่เอื้อต่อการพัฒนานักศึกษา

2.3.1 การเป็นตัวแบบของเพื่อน หมายถึง การรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ จากการมีปฏิสัมพันธ์กับนักศึกษาในกลุ่มหรือจากการได้ร่วมกิจกรรมกับเพื่อนนักศึกษา มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกัน ในขณะที่ศึกษาอยู่ในสถาบันการศึกษา ซึ่งเพื่อนมีผลต่อการแสดงออกทั้งในด้านความคิด ทัศนคติค่านิยม พฤติกรรม และบุคลิกภาพ

2.3.2 พื้นที่การเรียนรู้ หมายถึง พื้นที่ในการศึกษา ค้นคว้า เรียนรู้ส่วนบุคคล พื้นที่การเรียนรู้แบบกลุ่ม พื้นที่ในการนำเสนอและรับฟังข้อเสนอแนะเพื่อการเรียนรู้ในมิติต่าง ๆ พื้นที่สำหรับเล่นหรือทดลอง หรือลงฝึกปฏิบัติ และพื้นที่จัดกิจกรรม

2.3.3 บทบาทของบุคลากร หมายถึง การทำหน้าที่หรือพฤติกรรมที่สอดคล้องกับสถานภาพของตนเองในขณะปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่ได้รับมอบหมายหรือแต่งตั้ง ในการช่วยเหลือแนะนำและดูแลนักศึกษา เอาใจใส่นักศึกษาในด้านวิชาการ การให้คำปรึกษา ด้านการแนะแนว และการให้ความช่วยเหลือการใช้ชีวิตในสถานศึกษาแก่นักศึกษา

3. คุณภาพนักศึกษา หมายถึง กิจกรรมเพื่อสร้างให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่แสดงให้เห็นว่านักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร มีผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ปี พ.ศ. 2565 ทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านจริยธรรม และด้านลักษณะบุคคล ซึ่งจะแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมของนักศึกษา คือ

3.1 จิตสาธารณะ หมายถึง การมีจิตสาธารณะต่อสถาบันการศึกษาของตนเอง และการมีจิตสาธารณะต่อสังคม โดยการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติด้วยการเอาใจใส่ดูแลเป็นธุระและเข้าร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของคนในสังคม หลีกเลี่ยงการใช้ หรือกระทำสิ่งที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อส่วนรวมและการมุ่งปฏิบัติเพื่อส่วนรวม

3.2 การรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี หมายถึง สมรรถนะในการใช้สื่อต่าง ๆ ของนักศึกษา รวมถึงสามารถวิเคราะห์ ประเมิน และเข้าใจในรูปแบบของสื่อ สามารถสร้างสื่อ และสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เครื่องมือสื่อสาร เครือข่ายต่างๆ เพื่อค้นหาข้อมูล (เข้าถึง)ประมวลผล (เข้าใจ) และสร้างสรรค์ข้อมูล (ประยุกต์ใช้) ได้หลากหลายรูปแบบ

3.3 การรู้เท่าทันภาพทัศน์ หมายถึง การมีความรู้ความเข้าใจตามสภาพความเป็นจริงของสิ่งที่มองเห็นที่เป็นรูปธรรม และสามารถแปลความหมายสิ่งที่เห็นด้วยสายตา อย่างถูกต้องตรงกับความเป็นจริง สามารถวิเคราะห์ เรียนรู้ และสามารถใช้สิ่งที่เห็นนั้น ที่นอกเหนือจากตัวอักษรในการศึกษา การทำงาน ดำรงชีวิตเพื่อไม่ไปหลงติดกับดักทางค่านิยม หรือสิ่งฟุ่มเฟือยเกินตัวและการหลงติดในสิ่งลวงตา

3.4 การรู้เท่าทันเศรษฐกิจ หมายถึง การเข้าใจสภาวะเติบโตทางเศรษฐกิจ ผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม เข้าใจบทบาทและสถานะของตัวเอง การประกอบอาชีพเพื่อดำรงชีพอย่างมั่นคงในระหว่างเป็นนักศึกษาท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ รู้วิธีการหารายได้ระหว่างเรียน มีพฤติกรรมการออมและการไตร่ตรอง เพื่อการใช้จ่ายเงินตามความต้องการทางการศึกษาและความจำเป็นของชีวิต

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ผู้บริหารสถาบันอุดดมศึกษาสามารถนำรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาไปใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานครให้บรรลุคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งในระดับสถาบันอุดมศึกษาและระดับประเทศ

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับระบบนิเวศวิทยาทางการศึกษาของสถาบันตัวเองได้

3. กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมจะได้นำไปเป็นกรอบทิศทางการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาและเป็นเครื่องมือของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่จะนำพาสถาบันการศึกษาไปสู่ความสำเร็จที่พึงประสงค์

4. นักวิชาการที่สนใจทางด้านการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นส่วนหนึ่งขององค์ความรู้ เพื่อใช้ในการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย และแนวทางในการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. การจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
   - 1.1 วิวัฒนาการของการจัดการสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
   - 1.2 องค์ประกอบของการจัดการสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
   - 1.3 แนวคิดเชิงทฤษฎีที่เกี่ยวกับการจัดการสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
   - 1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวที่กับการจัดการสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพนักศึกษา
   - 2.1 ความหมายของการพัฒนาคุณภาพนักศึกษา
   - 2.2 องค์ประกอบของการพัฒนาคุณภาพนักศึกษา
   - 2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพนักศึกษา
   - 2.4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา
   - 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพนักศึกษา
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับนิเวศวิทยาการศึกษา
   - 3.1 ความหมายนิเวศวิทยาการศึกษา
   - 3.2 องค์ประกอบนิเวศวิทยาการศึกษา
   - 3.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับนิเวศวิทยาทางการศึกษา
   - 3.4 นิเวศวิทยาของการพัฒนานักศึกษา
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวงจรคุณภาพ และทรัพยากรทางการบริหาร
5. การพัฒนารูปแบบ
   - 5.1 ความหมายรูปแบบ
   - 5.2 องค์ประกอบรูปแบบ
   - 5.3 แนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบ
   - 5.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

การจัดการสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการวางแผนและดำเนินงานอย่างมีระบบ โดยคำนึงถึงการพัฒนาคุณภาพของนักศึกษา การจัดการนิเวศวิทยาในสถานศึกษาอย่างเหมาะสม จะเป็นการกระตุ้นและสนับสนุนการพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ นักศึกษาให้นักศึกษาเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ การบริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีมายาวนานดังนี้

วิวัฒนาการของการจัดการสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

การศึกษาพัฒนาการการอุดมศึกษาเอกชนไทย ได้แบ่งตามระยะเวลาการประกาศใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากการศึกษาในเบื้องต้นพบว่า การประกาศใช้กฎหมายสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแต่ละฉบับมีส่วนสำคัญที่ส่งผลต่อพัฒนาการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในแต่ละยุค จึงกำหนดยุคของการศึกษาไว้ 4 ยุค จากอดีตถึงปัจจุบัน (ศิริพงศ์ รักใหม่, 2558, น. 1) และโดยได้เพิ่มยุคก่อนการประกาศใช้พระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชน พ.ศ. 2512 ไว้ด้วย เพื่อเชื่อมโยงให้เห็นความต่อเนื่องในวิสัยทัศน์การจัดการศึกษาที่สนองตอบความต้องการบุคลากรของภาคธุรกิจเอกชนและบทบาทของสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนฯ ดังนี้

1. ยุคก่อนประกาศใช้พระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชน พ.ศ. 2512

จากรายงานวิจัยเรื่องการอุดมศึกษาเอกชนไทยได้บันทึกไว้ว่า ประมาณ พ.ศ. 2500 ได้มีเอกชนซึ่งเปิดดาเนินการสถาบันการศึกษาในสายอาชีวศึกษา เริ่มเคลื่อนไหวที่จะขยายการดำเนินงานของตนเป็นระดับอุดมศึกษา แต่ความพยายามดังกล่าวถูกจำกัดอยู่ในคำจำกัดความและนโยบายของรัฐบาลที่เปิดโอกาสให้เอกชนจัดการศึกษาในระดับ “ต่ำกว่าอุดมศึกษา” เท่านั้น การถือกำเนิดของการอุดมศึกษาเอกชนที่จะต่อยอดขึ้นมาจากอาชีวศึกษาจึงไม่อาจเป็นไปได้ (มหาวิทยาลัยพายัพ, 2539) ในปีการศึกษา 2506 มีสถาบันการศึกษาของเอกชนเปิดสอนอย่างเป็นทางการ คือ วิทยาลัยการพาณิชย์ (ต่อมา คือ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย) และวิทยาลัยไทยเทคนิค (ต่อมา คือ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ) นับเป็นสองสถาบันแรกที่ใช้คำว่า “วิทยาลัย”

วิทยาลัยการพาณิชย์นั้น มีภูมิหลังความเป็นมาตั้งแต่ก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง กล่าวคือ เป็นสถาบันการศึกษาที่หอการค้าไทยจัดตั้งขึ้น มีชื่อว่า “วิทยาลัยการค้า” เปิดสอนหลักสูตรระยะสั้นแก่ผู้สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้ความรู้ทักษะที่เล็งเห็นว่าเป็นความสำคัญ อย่างไรก็ตามกิจการดังกล่าวต้องปิดตัวลงในช่วงสงครามโลกครั้งที่สองและขาดช่วงในการดำเนินงานไปถึง 22 ปี จนกระทั่งหอการค้าไทยได้เปิดสถานศึกษาขึ้นใหม่ในปีการศึกษา 2506

ส่วนวิทยาลัยไทยเทคนิค ถือกำเนิดจากความสนใจ และความตั้งใจของกลุ่มเอกชนซึ่งมองเห็นความจำเป็นที่จะจัดการศึกษาเพื่อสนองตอบต่อการขยายตัวของหน่วยงาน และองค์กรธุรกิจที่มีความต้องการบุคลากร ที่มีพื้นฐานความรู้และทักษะต่างออกไปจากลักษณะบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยของรัฐ ที่เน้นการสนองตอบต่อหน่วยงานราชการเป็นอันดับแรก

สถาบันการศึกษาทั้งสองเปิดรับผู้สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเข้าเป็น “นักศึกษา” ซึ่งมีผู้สนใจเข้าเรียนแห่งละหลายร้อยคน โดยเหตุผลประการหนึ่ง ก็คือ มหาวิทยาลัยของรัฐไม่สามารถรองรับผู้สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่กำลังทวีจำนวนมากขึ้นได้ (มานิต บุญประเสริฐ, 2561, น. 2-4) ในเวลาต่อมา วิทยาลัยไทยเทคนิคได้รับคำแนะนำจาก ฯพณฯ สุกิจ นิมมานเหมินท์ เอกอัครราชทูตไทยประจำสหรัฐอเมริกาในขณะนั้น ให้ติดต่อกับมหาวิทยาลัย Fairleigh Dickinson อันเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนใหญ่แห่งหนึ่งในสหรัฐอเมริกา จนกระทั่งสามารถพัฒนาหลักสูตรและการสอนให้ผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยไทยเทคนิค ได้รับปริญญาจากมหาวิทยาลัย Fairleigh Dickinson ด้วย ในส่วนนี้ จึงอาจกล่าวได้ว่า วิทยาลัยไทยเทคนิคเป็นสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนแห่งแรกที่เปิดสอนจนถึงระดับปริญญาตรี โดยที่รัฐบาลไทยยังไม่รับรอง (ศิริพงศ์ รักใหม่, 2558, น. 1)

2. ยุคก่อกำเนิด (พ.ศ. 2512-2522)

จากสภาวการณ์ขาดแคลนกำลังคนที่มีความรู้ระดับอุดมศึกษา ในช่วงที่ประเทศกำลังพัฒนา แม้ว่าในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2510-2514) ทำให้รัฐได้เริ่มขยายการศึกษาระดับอุดมศึกษาออกสู่ส่วนภูมิภาค อย่างไรก็ตาม ความต้องการของผู้ที่จะศึกษาในระดับอุดมศึกษายังมีอยู่อีกเป็นจำนวนมาก รัฐจึงตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามามีส่วนรับภาระการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ในปี พ.ศ. 2512 จึงนับเป็นครั้งแรกของประวัติการศึกษาของประเทศไทย ที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนได้กำเนิดขึ้นอย่างเป็นทางการตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชน พ.ศ. 2512 (มานิต บุญประเสริฐ, 2561, น. 2-4)

หลังประกาศใช้พระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชน พ.ศ. 2512 มีสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวน 6 แห่ง คือ วิทยาลัยเกริก วิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาลัยไทยสุริยะ วิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ วิทยาลัยพัฒนา และวิทยาลัยการค้า ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งเมื่อ พ.ศ. 2513 พัฒนาการด้านปรัชญา วิสัยทัศน์ และพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเริ่มแรก ดำเนินไปตามวัตถุประสงค์หลักของผู้ก่อตั้งเป็นสำคัญ ส่วนใหญ่เคยมีประสบการณ์จัดการศึกษาในรูปแบบของโรงเรียนเอกชนมาก่อน ส่วนใหญ่ถูกจัดตั้งโดยกลุ่มนักธุรกิจ นักวิชาการ สภาหอการค้า และกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับศาสนา การรวมตัวของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในรูปของสมาคม เกิดขึ้นหลังจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชน พ.ศ.2512 ในนาม สมาคมวิทยาลัยเอกชนแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2520 (สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยฯ, 2560, น. 9)

3. ยุคขยายตัว (พ.ศ. 2522-2542)

พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2522 เกิดขึ้นหลังจากที่รัฐบาลตระหนักถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน และความจำเป็นทางด้านการศึกษาที่รัฐบาลใช้เงินในด้านการจัดการศึกษามากขึ้นเรื่อย ๆ สาระสำคัญของพระราชบัญญัติสถาบัน

อุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2522 เปิดโอกาสให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนสามารถเปลี่ยนประเภทเป็นมหาวิทยาลัยได้ และขยายขอบเขตภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนให้ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน คือ การสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ยุคนี้จึงมีการขยายตัวของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนอย่างชัดเจน โดยมีจำนวนที่ขอจัดตั้งใหม่เพิ่มขึ้นถึง 30 แห่ง ในปี พ.ศ. 2527 มีสถาบันอุดมศึกษาเอกชนขอเปลี่ยนประเภทเป็นมหาวิทยาลัยจำนวน 4 แห่ง โดยวิทยาลัยพายัพได้รับอนุมัติให้เปลี่ยนประเภทเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนเป็นแห่งแรก (มหาวิทยาลัยพายัพ, 2539, น. 2) ยุคนี้ถือว่าเป็นยุคที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยมีการขออนุญาตจัดตั้งใหม่ระหว่างปี พ.ศ. 2522-2541 เพิ่มขึ้นอีกจำนวน 30 แห่ง รวมมีจำนวนสถาบันอุดมศึกษาเอกชนทั้งสิ้น 39 แห่ง

4. ยุคปฏิรูปการศึกษา (พ.ศ. 2542-2552)

พัฒนาการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในยุคนี้ ส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการปฏิรูปการศึกษาที่เป็นผลสืบเนื่อง มาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กรกำกับดูแลการศึกษา มีการให้อิสระในการบริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษาเอกชนผ่านการพิจารณาอนุมัติของสภาสถาบัน ส่งผลให้มีการขยายการจัดการศึกษาอย่างรวดเร็วในรูปแบบของการเปิดศูนย์การศึกษา และการเปิดหลักสูตรนอกสถานที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน (สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยฯ, 2560, น. 7) โดยในช่วงปี พ.ศ. 2542-2551 มีสถาบันอุดมศึกษาเอกชนขอจัดตั้งใหม่จำนวน 30 แห่ง เปลี่ยนประเภทเป็นมหา วิทยาลัย จำนวน 13 แห่ง ทำให้สิ้นปี พ.ศ. 2551 มีจำนวนสถาบันอุดมศึกษาเอกชนทั้งสิ้น 69 แห่ง

5. ยุคมาตรฐานการศึกษา (พ.ศ. 2552-ปัจจุบัน)

ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อพัฒนาการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในยุคนี้ ส่วนหนึ่งเป็นผลต่อเนื่องมาจากยุคปฏิรูปการศึกษา ที่รัฐให้อิสระในการบริหารจัดการแก่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนโดยผ่านการพิจารณาอนุมัติของสภาสถาบัน ต่อมารัฐได้มีการออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ในปี พ.ศ. 2552 เพื่อให้การจัดการศึกษาและการดำเนินการด้านหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานสากล โดยอาศัยกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นเครื่องมือในการประเมินผลการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา ในยุคนี้ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนเริ่มให้ความสำคัญต่อการกำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ และพันธกิจของสถาบันที่เป็นเอกลักษณ์ และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การดำเนินงานของสถาบันมากขึ้น ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่ได้กำหนดตัวชี้วัดด้านนี้ไว้อย่างชัดเจน ทำให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนหลายแห่งเริ่มให้ความสำคัญต่อการสรรหากรรมการสภาสถาบัน และผู้บริหารระดับสูงที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ ประสบการณ์ และมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของสังคม รวมถึงการนำระบบธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงาน นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญต่อการพัฒนา

คุณภาพอาจารย์ทั้งด้านคุณวุฒิการศึกษาและตำแหน่งทางวิชาการ ในช่วงปี พ.ศ.2552-2558 มีสถาบันอุดมศึกษาเอกชนได้รับอนุญาตให้จัดตั้งใหม่เพิ่มขึ้นอีก 7 แห่ง ทำให้สิ้นปี พ.ศ.2558 มีสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำนวนทั้งสิ้น 75 แห่ง จำแนกเป็นมหาวิทยาลัย 43 แห่ง, สถาบัน 12 แห่ง และวิทยาลัย 20 แห่ง (สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยฯ, 2560, น. 9)

โดยสรุป พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน และกฎหมายการศึกษาที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้กำกับการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ส่งผลต่อพัฒนาการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนอย่างมีนัยสำคัญในแต่ละยุคสมัย โดยได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญในพระราชบัญญัติแต่ละฉบับ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2512 เป็นต้นมา มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมาแล้วทั้งสิ้น 5 ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชน พ.ศ. 2512 พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2522 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2546 และพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2546 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน

นอกจากนี้ยังมีกฎกระทรวง ระเบียบ และข้อบังคับ ซึ่งออกตามอำนาจที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติต่าง ๆ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การกำกับ ดูแล และควบคุมการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ฉบับที่สำคัญ ๆ อาทิ กฎกระทรวงกำหนดลักษณะของมหาวิทยาลัย สถาบัน และวิทยาลัยของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2549 กฎกระทรวงว่าด้วยการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2551 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. 2549 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 เป็นต้น ปัจจุบันมีจำนวนสถาบันอุดมศึกษาเอกชนทั้งสิ้น จำนวน 73 แห่ง ที่กระจายอยู่ในพื้นที่ภูมิภาคต่างๆทั้งประเทศ ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

ภูมิภาค (ข้อมูล ณ วันที่ 9 พฤศจิกายน 2561)	**จำนวนสถาบัน**			**รวม**
	มหาวิทยาลัย	**วิทยาลัย**	**สถาน**	
ภาคเหนือ	7	3	1	11
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	5	5	-	10
กรุงเทพมหานคร	16	6	3	25
ภาคกลาง ตะวันออก ตะวันตก	11	4	7	22
ภาคใต้	3	2	-	5
รวม	**42**	**20**	**11**	**73**

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2562

ปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีการบริหารงานตามพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (2546, 30 ตุลาคม) โดยมีหลักการและเหตุผลสำคัญสืบเนื่องจากกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดกรอบการบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระ โดยมีการกำกับ ติดตาม การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากรัฐ เพื่อให้สถานศึกษาของเอกชนที่จัดการศึกษาระดับปริญญาดำเนินกิจการได้โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัวมีเสรีภาพทางวิชาการและอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถานศึกษา และได้กำหนดให้มีคณะกรรมการอุดมศึกษา เพื่อทำหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนาและมาตรฐาน การอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน รวมทั้งเพื่อเป็นการสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาเอกชนให้ธำรงรักษา มาตรฐานการศึกษาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น มีความมั่นคงและเอื้ออำนวยต่อการขยายกิจการในการจัดการ อุดมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1. สถาบันอุดมศึกษาเอกชน หมายถึง สถานศึกษาของเอกชนที่ให้การศึกษาระดับ ปริญญาแก่บุคคลตั้งแต่หนึ่งคนขึ้นไป โดยมีลักษณะเป็นสถานศึกษาและวิจัย มีวัตถุประสงค์ในการให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ

2. สถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีสามประเภทคือ มหาวิทยาลัย สถาบันและวิทยาลัย ซึ่งการจัดตั้งจะต้องได้รับใบอนุญาตจากรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการอุดมศึกษา โดยการขอรับอนุญาต ต้องเสนอโครงการจัดตั้ง ข้อกำหนดและสาขาวิชาที่จะเปิดสอน และได้กำหนดรายการต่าง ๆ ที่ต้องจัดให้มีในข้อกำหนดด้วย

3. ให้มีสภาสถาบันในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแต่ละแห่งประกอบด้วย นายกสภา สถาบันอธิการบดี กรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งผู้รับใบอนุญาตเสนอชื่อและกรรมการสภา สถาบันผู้ทรงคุณวุฒิที่รัฐมนตรีเลือกจากบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่คณะกรรมการเห็นชอบ โดยกำหนดหลักเกณฑ์ในการแต่งตั้ง การพ้นจากตำแหน่งและคุณสมบัติของนายกสภาสถาบันและกรรมการสภาสถาบันไว้ และกำหนดสภาสถาบันมีอำนาจหน้าที่ในการวางนโยบายและควบคุมดูแลกิจการทั่วไปของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน รวมทั้งอำนาจหน้าที่อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามที่กำหนด

4. ให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีอธิการบดีเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบการบริหารงานของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยอธิการบดีต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ตามที่กฎหมายกำหนด และได้กำหนดเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของอธิการบดีที่สำคัญ คือ การควบคุมดูแลกิจการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนให้เป็นไปตามกฎหมาย จัดระบบการบริหารและ แต่งตั้งถอดถอนบุคลากรซึ่งปฏิบัติงานในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนั้น

5. แม้ว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเป็นการดำเนินการโดยเอกชน แต่รัฐยังต้องเข้ามาควบคุมดูแลได้ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์สาธารณะซึ่งได้กำหนดให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการเข้าไปตรวจสอบการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน กำหนดให้การดำเนินการบางประการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เป็นการควบคุมสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

องค์ประกอบของการจัดการสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

การจัดการสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างและพัฒนาคุณภาพของนักศึกษา โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญที่ช่วยในการบริหารสถาบันให้มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพมากยิ่งขึ้นดังที่มีนักวิชาการได้กล่าวไว้หลายท่าน ดังนี้

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2562, น. 14) กล่าวถึง องค์ประกอบการจัดการของสถาบันการศึกษาประกอบไปด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) การบริหารการสอน 2) การบริหารการวิจัย 3) การบริหารงานบริการวิชาการ สอดคล้องกับ พรชุลี อาชวอำรุง (2546, น. 8) ได้กล่าวว่า หลักการจัดการงานของอุดมศึกษามีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) ความเป็นเลิศทางวิชาการ 2) เสรีภาพทางวิชาการ 3) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต อันนำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ 4) การวิจัย สอดคล้องกับ มานิต บุญประเสริฐ และคณะ (2546) กล่าวว่า รูปแบบการจัดการสถาบันอุดมศึกษาประกอบด้วย องค์ประกอบ 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการทั่วไป 2) ด้านการบริหารงานวิชาการ 3) ด้านการบริหารงานวิจัย 4) ด้านการบริหารการเงิน 5) ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ และยังสอดคล้องกับจักรพันธ์ ชัยทัศน์ (2562) เห็นว่า รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ องค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมาย องค์ประกอบที่ 3 กลไกในการดำเนินการ องค์ประกอบที่ 4 แนวทางการบริหารจัดการ องค์ประกอบที่ 5 การประเมินผล และองค์ประกอบที่ 6 เงื่อนไขความสำเร็จและยังมีความสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2560, น. 1-5) กล่าวถึง การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับสถาบัน องค์ประกอบในการประกันคุณภาพสถาบัน มีจำนวน 5 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 การผลิตบัณฑิต องค์ประกอบที่ 2 การวิจัย องค์ประกอบที่ 3 การบริการวิชาการ องค์ประกอบที่ 4 การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม องค์ประกอบที่ 5 การบริหารจัดการ

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนประกอบด้วยองค์ประกอบของการบริหาร 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านวิชาการ 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล และ 4) ด้านการบริหารทั่วไป และ 5) การวิจัย

แนวคิดเชิงทฤษฎีที่เกี่ยวกับการจัดการสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

แผนอุดมศึกษาระยะยาว 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)

กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม โดย สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้กำหนดแผนจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาระยะยาว ไว้เป็นแนวทางของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งแผนดังกล่าว มีเนื้อความกำหนดแนวทางที่สอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาของชาติโดยรวม ทั้งสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2565, น. 51) โดยมีพันธกิจหลักสำคัญตามกฎหมาย ในการจัดทำแผนเพื่อการพัฒนาอุดมศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ รวมทั้งแผนของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางของการขับเคลื่อนอุดมศึกษาทั้ง 4 พันธกิจ ประกอบด้วย การผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม สามารถนำมาใช้ในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศได้อย่างเต็ม ศักยภาพบนทรัพยากรที่มีอย่างจำกัด รองรับบริบทของโลกและของประเทศที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยอุดมศึกษาสามารถนำพันธกิจสนับสนุนการขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ของยุทธศาสตร์ชาติที่ต้องการเห็นประเทศ มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยผ่านกระบวนจัดการเรียนการสอน บนความรับผิดชอบและมีคุณภาพทางการศึกษา การสร้างงานวิจัยและนวัตกรรมที่ตอบโจทย์การพัฒนาประเทศสามารถนำไปสร้างมูลค่าเพิ่ม รวมทั้งการสร้างองค์ความรู้ที่ตรงกับความต้องการของภาคสังคม ชุมชน ท้องถิ่น และภาคการผลิตจริง เพื่อให้บทบาทของอุดมศึกษามีส่วนในการนำประเทศหลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลางไปสู่กลุ่มประเทศรายได้สูง สามารถลดความเหลื่อมล้ำทั้งทางสังคม และเศรษฐกิจของคนไทย ในฐานะอุดมศึกษาเป็นกลไกหนึ่งที่สำคัญของการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ

การปฏิรูประบบการอุดมศึกษาในส่วนของสถาบันอุดมศึกษา โดยขับเคลื่อนทั้ง 4 พันธกิจของสถาบันที่มีคุณภาพ อยู่บนความมีอิสระทางวิชาการ เน้นการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ บริหารสถาบันอุดมศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน มีระบบการบริหารงานบุคคลที่เป็นมาตรฐาน มีค่าตอบแทนที่เหมาะสมเพื่อจูงใจผู้มีความรู้ความสามารถเข้าสู่อุดมศึกษา จัดทำหลักสูตรที่ไม่เน้นการตลาดเพียงอย่างเดียว แต่ตอบสนองต่อภาคการผลิตจริง และตามความเชี่ยวชาญ โดยใช้เทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ขั้นสูง ให้ความสำคัญกับการสร้างงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาประเทศ รวมทั้งเชื่อมโยงกับสังคม ท้องถิ่น และวัฒนธรรมไทย

แผนอุดมศึกษาระยะยาว 20 ปี (พ.ศ. 2561-2568) มีวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ดังนี้

วิสัยทัศน์ คือ อุดมศึกษาไทยเป็นแหล่งสร้างปัญญาให้สังคม นำทางไปสู่การ เปลี่ยนแปลง สร้างนวัตกรรม ความรู้ งานวิจัยที่เสนอทางเลือกและแก้ปัญหา เพื่อการพัฒนาประเทศ และสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน

วัตถุประสงค์ของแผนอุดมศึกษาระยะยาว 20 ปี

1. เพื่อยกระดับมาตรฐานการอุดมศึกษาให้เทียบเคียงกับประเทศพัฒนาแล้วสร้าง ปัญญาให้สังคมไทยและสังคมโลก ยกระดับศักยภาพทุนมนุษย์ให้เป็นปัจจัย เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ยกระดับความเป็นนานาชาติ ยกระดับศักยภาพวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและนวัตกรรมให้เป็นแรงขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศและตอบโจทย์ยุคโลกาภิวัตน์

2. เพื่อสนับสนุนการถ่ายทอดองค์ความรู้และนวัตกรรมอย่างกว้างขวางและ ครอบคลุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในภาคเกษตร อุตสาหกรรมและบริการให้สามารถนำวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี การวิจัย และนวัตกรรม มาใช้เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันอย่างเป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม

3. เพื่อสนับสนุนการเคลื่อนย้ายทางสังคม ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาครอบคลุมประชากรวัยเรียน วัยแรงงานและผู้สูงอายุให้เข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะ และสมรรถนะตามความต้องการของ ตลาดแรงงาน การสร้างงาน และการเป็นผู้ประกอบการ โดยเฉพาะในท้องถิ่น หรือ ภูมิลำเนาของตนเอง

4. เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการกำกับดูแลระบบอุดมศึกษาให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความเป็นอิสระในการบริหารจัดการตนเองของสถาบันอุดมศึกษา สามารถพัฒนาระบบบริหารแบบมืออาชีพ ด้วยการกำหนดกรอบยุทธศาสตร์สถาบันอุดมศึกษาใหม่

โดยมียุทธศาสตร์หลักที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพของนักศึกษาทั้งสถาบันอุกศึกษาของรัฐและเอกชนดังนี้ 1) อุดมศึกษาเป็นแหล่งพัฒนากำลังคนและสร้างเสริมศักยภาพทั้งทักษะความคิดและการรู้คิด เพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ 2) การพัฒนาศักยภาพและคุณภาพนักศึกษา เสริมสร้างความรู้ และทักษะทาง อาชีพให้พร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

มาตรฐานด้านการดำเนินการตามภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วย มาตรฐานย่อยด้านต่าง ๆ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการผลิตบัณฑิต ด้านการวิจัย ด้านการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม โดยมีมาตรฐานที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพนักศึกษา คือ ด้านการผลิตบัณฑิต ดังนี้

มาตรฐานการผลิตบัณฑิต

กฎกระทรวง มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 (2565, 31 มีนาคม) ได้ดำเนินการโครงการจัดทำกรอบ มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย (Thai Qualifications Framework for Higher Education; TQF: HEd) เพื่อเป็นเครื่องมือในการนำนโยบาย

ที่ปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาของชาติในส่วนของมาตรฐานการอุดมศึกษาไปสู่การปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษามุ่งเน้นเป้าหมายการจัดการศึกษาที่ผลการเรียนรู้ของนักศึกษา ซึ่งเป็นการประกันคุณภาพบัณฑิตที่ได้รับคุณวุฒิแต่ละคุณวุฒิและสื่อสารให้สังคม ชุมชน รวมทั้งสถาบันอุดมศึกษาทั้งในและต่างประเทศ เข้าใจได้ตรงกันและเชื่อมั่นถึงผลการเรียนรู้ที่บัณฑิตได้รับการพัฒนาว่ามีมาตรฐานที่สามารถเทียบเคียงกันได้กับสถาบันอุดมศึกษาที่ดีทั้งในและต่างประเทศ

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education: TQF: HEd) คือ กรอบที่แสดงระบบคุณวุฒิการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศ ซึ่งประกอบด้วย ระดับคุณวุฒิการแบ่งสายวิชา ความเชื่อมโยงต่อเนื่องจากคุณวุฒิระดับหนึ่งไปสู่ระดับที่สูงขึ้น มาตรฐานผลการเรียนรู้ของแต่ละระดับคุณวุฒิซึ่งเพิ่มสูงขึ้นตามระดับของคุณวุฒิ ลักษณะของหลักสูตรในแต่ละระดับคุณวุฒิปริมาณการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเวลาที่ต้องใช้การเปิดโอกาสให้เทียบโอนผลการเรียนรู้จากประสบการณ์ ซึ่งเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งระบบและกลไกที่ให้ความมั่นใจในประสิทธิผลการดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของสถาบันอุดมศึกษาว่าสามารถผลิตบัณฑิตให้บรรลุคุณภาพตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ โดยมาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้านของคุณวุฒิระดับปริญญาตรีอย่างน้อยต้องเป็นดังนี้ ผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาต้องมีอย่างน้อยสี่ด้าน ดังต่อไปนี้ 1) ด้านความรู้ 2) ด้านทักษะ 3) ด้านจริยธรรม 4) ด้านลักษณะบุคคล (กฎกระทรวง มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565, 2565, 31 มีนาคม, น. 28)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2564, น. 29) ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาของชาติ หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะคุณภาพที่พึงประสงค์ของคนไทย เพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งยึดเป็นกรอบสำหรับสร้างคนไทย 4.0 ที่แม้แตกต่างตามบริบทของท้องถิ่นและของสถานศึกษา แต่มีจุดหมายร่วม คือ “ธำรงความเป็นไทยและแข่งขันได้ในเวทีโลก” สามารถเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ทั้งในมิติเศรษฐกิจ มิติสังคม และมิติการเมือง ต่อไปได้การจัดการศึกษาของชาติจะต้องทำให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ซึ่งเป็นคุณลักษณะของผู้เรียนอันเป็นผลที่เกิดจากการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับการศึกษาปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา จนถึงการอุดมศึกษา ทั้งนี้สถานศึกษามีอิสระในการกำหนดแนวคิด ปรัชญา และวิสัยทัศน์ของการจัดการศึกษา ให้เป็นอัตลักษณ์และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและตามความถนัดของผู้เรียน

ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา เป็นการพัฒนาคนไทยให้มีคุณลักษณะ 3 ด้าน ดังนี้ 1) ผู้เรียนรู้ กล่าวคือ เป็นผู้มีความเพียร ใฝ่เรียนรู้ และมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อก้าวทันโลกยุคดิจิทัลและโลกในอนาคต และมีสมรรถนะที่เกิดจากความรู้ ความรอบรู้ด้านต่าง ๆ มีสุนทรียะรักษ์และประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไทย มีทักษะชีวิต เพื่อสร้างงานหรือสัมมาอาชีพบนพื้นฐานของความพอเพียง

ความมั่นคงในชีวิตและคุณภาพชีวิตที่ดีต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม 2) ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม กล่าวคือ เป็นผู้มีทักษะทางปัญญา ทักษะศตวรรษที่ 21 ความฉลาดดิจิทัล ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะข้ามวัฒนธรรม สมรรถนะการบูรณาการข้ามศาสตร์และมีคุณลักษณะของความเป็น ผู้ประกอบการ เพื่อร่วมสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรมทางเทคโนโลยีหรือสังคม เพิ่มโอกาสและ มูลค่าให้กับตนเองและสังคม 3) พลเมืองที่เข้มแข็ง กล่าวคือ เป็นผู้มีความรักชาติรักท้องถิ่น รู้ถูกผิด มีจิตสำนึกเป็นพลเมืองไทยและพลโลก มีจิตอาสา มีอุดมการณ์และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชาติบนหลักการประชาธิปไตย ความยุติธรรม ความเท่าเทียมเสมอภาคเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนและการอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและประชาคมโลกอย่างสันติ

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2560, น. 21) ได้กำหนดตัวบ่งชี้การดำเนินงานตามพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษาด้านการผลิตบัณฑิตระดับสถาบัน 6 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) ผลการบริหารจัดการหลักสูตรโดยรวม ซึ่งหมายถึงผลการดำเนินการของแต่ละหลักสูตรในสถาบัน ซึ่งสามารถสะท้อนคุณภาพของบัณฑิตในหลักสูตรที่สถาบันรับผิดชอบ 2) อาจารย์ประจำคณะที่มีคุณวุฒิปริญญาเอก เนื่องจากการศึกษาระดับอุดมศึกษาถือเป็นการศึกษาระดับสูงสุดที่ต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและความลุ่มลึกทางวิชาการ เพื่อปฏิบัติพันธกิจสำคัญของสถาบันในการผลิตบัณฑิต ศึกษาวิจัยเพื่อการติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการและการพัฒนาองค์ความรู้ ดังนั้นสถาบันจึงควรมีอาจารย์ที่มีระดับคุณวุฒิทางการศึกษาที่ตรงหรือสัมพันธ์กับหลักสูตรที่เปิดสอนในสัดส่วนที่เหมาะสมกับพันธกิจหรือจุดเน้นของหลักสูตร 3) อาจารย์ประจำคณะที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ สถาบันอุดมศึกษาถือเป็นขุมปัญญาของประเทศ และมีความรับผิดชอบที่จะต้องส่งเสริมให้อาจารย์ในสถาบันทำการศึกษาวิจัย เพื่อแสวงหาและพัฒนาองค์ความรู้ในศาสตร์สาขาวิชาต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อนำไปใช้ในการเรียนการสอน รวมทั้งการแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศ การดำรงตำแหน่งทางวิชาการเป็นสิ่งสะท้อนการปฏิบัติงานดังกล่าวของอาจารย์ตามพันธกิจ 4) การบริการนักศึกษาระดับปริญญาตรีโดยที่สถาบันอุดมศึกษาควรจัดบริการด้านต่าง ๆ ให้นักศึกษาอย่างครบถ้วน ตั้งแต่การให้คำปรึกษาทั้งด้านวิชาการและการใช้ชีวิต จัดบริการข้อมูล หน่วยงานที่ให้บริการ เช่น ทุนกู้ยืมการศึกษา แหล่งทุนการศึกษาต่อการบริการจัดหางาน แหล่งข้อมูล การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การเตรียมความพร้อมเพื่อการทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษา ข้อมูลข่าวสาร ความเคลื่อนไหวในและนอกสถาบันที่จำเป็นแก่นักศึกษาและศิษย์เก่า 5) กิจกรรมนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันอุดมศึกษาต้องส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรม นักศึกษาต่าง ๆ อย่างเหมาะสมและครบถ้วน กิจกรรมนักศึกษาหมายถึง กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ดำเนินการทั้งโดยสถาบันและโดยองค์กรนักศึกษา เป็นกิจกรรมที่ผู้เข้าร่วมจะมีโอกาสได้รับการพัฒนา สติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย และคุณธรรม จริยธรรม สอดคล้องกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์

สรุปได้ว่า แนวคิดเชิงทฤษฎีที่เกี่ยวกับการจัดการสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ตามมาตรฐานด้านการดำเนินการตามภารกิจสถาบันอุดมศึกษา (กฎกระทรวง มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565, 2565, 31 มีนาคม) แบ่งการบริหารออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ 1) การผลิตบัณฑิต 2) การวิจัย 3) การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม 4) การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

กรณัฏฐ์ สกุลกฤติ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง นวัตกรรมการบริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามแนวคิดทักษะการทำงานในอนาคต ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินกรอบแนวคิด 5 คน ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำนวน 192 คน จากจำนวน 49 แห่ง ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการประชุมกลุ่มย่อย 9 คน และผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ใช้นวัตกรรมในการประเมินนวัตกรรม จำนวน 17 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนี PNI Modifed และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) กรอบแนวคิดการบริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) การบริหารด้านการผลิตบัณฑิต 2) การบริหารด้านการวิจัย 3) การบริหารด้านการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และ 4) การบริหารด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม และกรอบแนวคิดทักษะการทำงานในอนาคต ประกอบด้วยทักษะหลัก 4 กลุ่ม ดังนี้ 1) ทักษะส่วนบุคคล 2) ทักษะด้านคน 3) ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ และ 4) ทักษะที่ใช้ในการทำงาน มีองค์ประกอบทักษะ 18 ทักษะ 2) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามแนวคิดทักษะการทำงานในอนาคต พบว่าด้านการผลิตบัณฑิตเป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุดและในการบริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนทุกด้าน มีทักษะที่ใช้ในการทำงานเป็นความต้องการจำเป็นสูงสุด 3) นวัตกรรมการบริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามแนวคิดทักษะการทำงานในอนาคต คือ นวัตกรรมการบริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เน้นการผลิตบัณฑิตให้มีทักษะที่ใช้ในการทำงาน เช่น ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย การพัฒนาคณาจารย์และบุคลากร การประเมินผลการดำเนินงานและการปรับปรุงการดำเนินงาน การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ การจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมพัฒนานักศึกษา

จักรพันธ์ ชัยทัศน์ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและคณาจารย์ประจำสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำนวน 630 คน ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาองค์ประกอบและแนวทาง การบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยวิธีการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 9 คน ขั้นตอนที่ 3 การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน และขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการบริหาร

จัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยการสัมมนาผู้เชี่ยวชาญผู้ใช้รูปแบบฯ จำนวน 9 คน ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัจจัยการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีความตรงเชิงโครงสร้างและสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ องค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมาย องค์ประกอบที่ 3 กลไกในการดำเนินการ องค์ประกอบที่ 4 แนวทางการบริหารจัดการ องค์ประกอบที่ 5 การประเมินผล และองค์ประกอบที่ 6 เงื่อนไขความสำเร็จ 3) ผลการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันว่ารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถาบันอุดม ศึกษาเอกชนมีความเหมาะสม และ 4) ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยผู้ใช้รูปแบบฯ มีความเห็นสอดคล้องกันว่ารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในภาพรวมมีความเป็นไปได้และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก

ปณชัย บุตรจันทร์ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามบริบทประชาคมอาเซียน กลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์ปฏิบัติงานในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ภาคเหนือ, ใต้ตะวันออกเฉียงเหนือ, ตะวันออก, ภาคกลาง มี 670 คน ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.868 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหาเสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามบริบทประชาคมอาเซียน มีปัจจัยสมรรถนะของสถาบันอุดมศึกษา กระบวนการดำเนินงาน และความสำเร็จของการบริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ตามบริบทประชาคมอาเซียน ค่าเฉลี่ยระดับมาก มีตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด ปัจจัยสมรรถนะกับปัจจัยกระบวนการดำเนินงาน ส่วนตัวแปรคู่มีความสัมพันธ์ต่ำสุดปัจจัยการดำเนินงานกับความสำเร็จ แบบจำลองปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ตามบริบทประชาคมอาเซียน

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพนักศึกษา

นักศึกษามีความแตกต่างกันในหลาย ๆ ด้าน เช่น ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และจิตใจ จึงมีแนวคิดที่จะทำให้นักศึกษาเกิดความเจริญสูงสุด ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ถูกต้องตามทิศทางที่ดีงามตาม ผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี อย่างน้อย 4 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะ จริยธรรม และลักษณะบุคคล ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

ความหมายของคุณภาพนักศึกษา

คุณภาพนักศึกษาเกิดจากกระบวนการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษา การจัดการเรียนการสอน และการดำเนินการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้นักศึกษาได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งมีนักวิชาการทางการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

กลงกรณ์ จ้าวตระกูล (2562) ได้ให้ความหมาย คุณภาพนักศึกษา ว่าหมายถึง คุณลักษณะที่มีในตัวนักศึกษาทั้งด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน จึงเป็นผลที่เกิดจากศักยภาพและคุณภาพ การจัดการศึกษาของสถานศึกษา และคุณภาพการจัดการเรียนจากอาจารย์ สอดคล้องกับ พร้อมพิไล บัวสุวรรณ (2554, น. 5) กล่าวว่า คุณภาพนักศึกษา หมายถึง นักศึกษามีความสามารถตามเป้าหมายของหลักสูตร คือ เป็นคนเก่ง และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด มีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตด้วยความพอเพียง และเป็นคนดี มีทักษะทางสังคมที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีความสุขในการทำงานและอยู่ร่วมในสังคมอย่างมีความสุข ตรงกับกฎกระทรวง มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 (2565, 31 มีนาคม) กล่าวว่า “ผลลัพธ์การเรียนรู้” หมายความว่า ผลที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษา ฝึกอบรม หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติหรือการเรียนรู้จริงในที่ทำงานระหว่าง การศึกษา และยังสอดคล้องกับ พระธีรวัฒน์ อั้นเต้ง (2566) กล่าวว่า คุณภาพ คือ คุณสมบัติเฉพาะหรือลักษณะที่จำเป็นอันบอกถึงความเป็นเลิศ คำว่า “คุณภาพนักศึกษา” มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า “คุณภาพ การศึกษา” หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาและกระบวนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่แสดงถึงความสามารถในการตอบสนองความต้องการและความจำเป็นสำหรับนักศึกษา และสังคม ปัจจุบันคุณภาพการศึกษาเป็นตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้น

สรุปได้ว่า คุณภาพนักศึกษา หมายถึง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำให้นักศึกษามีความรู้ ทักษะ จริยธรรม และลักษณะบุคคล ตามผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 นำไปสู่คุณภาพนำนักศึกษา 5 ด้าน คือ ร่างกาย สิติปัญญา อารมณ์ สังคม และจิตใจ

องค์ประกอบของคุณภาพนักศึกษา

การศึกษาในมหาวิทยาลัย เป็นช่วงที่สำคัญของประสบการณ์ชีวิตที่มีความหลากหลายกันไปตามตัวของนักศึกษาแต่ละคน มหาวิทยาลัยเองก็จะมีแนวทางจัดประสบการณ์ที่แตกต่างกันไป ซึ่งจะดูตามปรัชญาของแต่ละสถาบันที่ไม่เหมือนกัน รวมทั้งนิเวศวิทยาที่แตกต่างกันไป ได้มีนักการศึกษา กล่าวถึงองค์ประกอบของการพัฒนา สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา (2563, น. 9-11) ได้เสนอยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา (พ.ศ. 2560-2564) โดยมีใจความว่า การพัฒนานักศึกษาต้องพัฒนาแบบองค์รวม ประกอบด้วยองค์ประกอบ ดังนี้ 1) ภาวะผู้นำ

2) การเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษา 3) ความผูกพันของนิสิตนักศึกษา สอดคล้องกับกรอบแนวทางการดำเนินการตามมาตรฐานกิจการนักศึกษา โดยองค์ประกอบของภารกิจการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาต้องประกบด้วย 1) การพัฒนาคุณภาพชีวิตนักศึกษา 2) การเสริมสร้างลักษณะนิสัยของนักศึกษา 3) การจัดกิจกรรมกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อเติมเต็มศักยภาพนักศึกษา 4) การสร้างแรงจูงใจเพื่อให้เกิดค่านิยมที่ดีกับนักศึกษา สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา (2563, น. 12) และสอดคล้องกับบทความวิชาการของอรุณี หงษ์ศิริวัฒน์ (2549, น. 136) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของคุณภาพนักศึกษา ต้องประกอบด้วยปัจจัย ดังนี้ 1) ลักษณะของสถาบัน เน้นการจัดสภาพแวดล้อม โครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนที่เสริมบรรยากาศทางวิชาการ 2) หลักสูตร เน้นการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่คำนึงถึงความสามารถของนักศึกษา 3) คณาจารย์ ควรขัดเกลาให้นักศึกษามีความรู้ มีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 4) กลุ่มเพื่อน ส่งผลต่อค่านิยม พฤติกรรม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 5) การมีส่วนร่วมของนักศึกษากับคณาจารย์ กลุ่มเพื่อน กิจกรรม ส่งผลต่อความรู้ทางวิชาการและที่ไม่เป็นวิชาการ

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของคุณภาพนักศึกษา นอกจากจะครอบคลุมในหลายแง่ของงานวิชาการ การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย ที่นักศึกษาควรได้รับแล้วยังบ่งชี้ให้เห็นว่าสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวของนักศึกษา เรียกว่า นิเวศวิทยาทางการศึกษา ประกอบด้วย ตัวนักศึกษา งานกิจการนักศึกษา และสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ซึ่งจะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาตามองค์ประกอบที่กำหนดในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

จากการศึกษาเกี่ยวกับผลลัพธ์ของการพัฒนานักศึกษา สถานศึกษาจะต้องจัดให้นักศึกษาได้รับการพัฒนา 4 ด้าน ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาพ.ศ.2565 ประกอบด้วย ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านจริยธรรม ด้านลักษณะบุคคล เมื่อนักศึกษาผ่านกระบวนการพัฒนาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาที่กำหนดไว้ ในวิจัยนี้เรียกว่านิเวศวิทยาทางการศึกษา นักศึกษาจะแสดงถึงพฤติกรรมหลังได้รับการพัฒนาโดยสถานศึกษานั้น ๆ โดยนำประเด็นที่สำคัญมาเป็นประเด็นศึกษา ได้แก่ 1) การมีจิตสาธารณะ 2) การรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี 3) การรู้เท่าทันภาพทัศน์ และ 4) การรู้เท่าทันเศรษฐกิจ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ไว้ดังต่อไปนี้

การมีจิตสาธารณะ

การมีจิตสาธารณะเป็นสิ่งที่เกิดตามวิถีการดำเนินชีวิตของนักศึกษาแต่ละบุคคลในระบบนิเวศวิทยาของสถานศึกษา ตั้งแต่ระดับบุคคล กิจการนักศึกษา สถานศึกษา ที่ได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจากสถานศึกษาจนเกิดเป็น จิตสาธารณะต่อสถาบันการศึกษา และจิตสาธารณะต่อสังคม

ความหมายของการมีจิตสาธารณะ

จิตสาธารณะมีผู้เรียกคำนี้แตกต่างกันออกไป เช่น จิตสำนึกสาธารณะ จิตสำนึกต่อส่วนรวม จิตบริการ จิตอาสา ซึ่งคำเหล่านี้ได้มีนักวิชาการให้ความหมายไว้ใกล้เคียงกันหลายท่าน ดังนี้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543, น. 17) ได้ให้ความหมายของคำว่าจิตสาธารณะว่าหมายถึง ความคิดที่ไม่เห็นแก่ตัว มีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือ ช่วยแก้ปัญหาให้แก่ผู้อื่นและมองโลกในแง่ดีบนพื้นฐานของความเป็นจริง ตรงกับวิรัตน์ คำศรีจันทร์ (2544, น. 6) ที่ได้ให้ความหมายจิตสำนึกสาธารณะ หมายถึง กระบวนการคิดและ ลักษณะของบุคคลที่มีการปฏิบัติในระดับบุคคลไปสู่สาธารณะ โดยมีความรักและความรู้สึกเป็นเจ้าของสาธารณะที่ต้องการจะทำประโยชน์มากกว่าที่จะรับจากสาธารณะ สอดรับกับ ศักดิ์ชัย นิรัญทวี (2541, น. 57) ได้ให้ความหมายของ จิตสาธารณะ ว่าหมายถึง จิตใจที่คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม คำนึงถึงความสำคัญของสิ่งอันเป็นของที่ต้องใช้หรือมีผลกระทบร่วมกันในชุมชน นอกจากคำว่า “จิตสาธารณะ” แล้วยังมีคำอื่นที่มีความหมายใกล้เคียงกันมาก ซึ่งบางครั้งอาจใช้แทนกันได้ คือ คำว่า “จิตสำนึกสาธารณะ” จิตสำนึกสาธารณะ ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า Public Consciousness ยังตรงกับคำว่าจิตอาสา และยังตรงกับคำว่า คุณลักษณะจิตบริการ หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกต่อผู้อื่น ซึ่งผู้อื่นสามารถรับรู้ได้จากการแสดงออกจากลักษณะทางแววตา กริยา ท่าทาง การกระทำ คำพูด และอารมณ์ของบุคคลนั้น (ประภัสสร สมสถาน และคณะ, 2563)

สรุปได้ว่า ความหมายของจิตสาธารณะ หมายถึง การตระหนักรู้ในการรับผิดชอบต่อส่วนรวมและการเข้าไปมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือชุมชนหรือสังคม

องค์ประกอบของการมีจิตสาธารณะ

มีนักวิชาการหลายได้ศึกษาและจำแนกองค์ประกอบของการมีจิตสาธารณะไว้แตกต่างกันไปตามบริบทของการศึกษา ดังต่อไปนี้

ประเวศ วะสี (2542, น. 20) กล่าวว่า องค์ประกอบจิตบริการของบุคคล ประกอบด้วย 1) องค์ประกอบทางด้านความคิด 2) องค์ประกอบด้านความรู้สึก สอดคล้องกับที่ยุทธนา วรุณปิติกุล (2542, 181-183) ได้ศึกษาและจำแนกองค์ประกอบของบุคคลที่มีจิตสาธารณะ ควรมีคุณลักษณะดังนี้ 1) การทุ่มเทและอุทิศตน 2) เคารพความแตกต่างระหว่างบุคคล 3) คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม 4) การลงมือกระทำ สอดคล้องกับสมพงษ์ สิงหะพล (2542, น. 15-16) ได้แบ่งจิตสาธารณะเป็น 3 ระดับ คือ 1) จิตสาธารณะเกี่ยวกับตนเองเป็นจิตสำนึกเพื่อพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จิตสานึกด้านนี้เป็นจิตสำนึกที่ทุกสังคมพยายามที่จะสร้างให้เกิดขึ้นให้ได้ 2) จิตสาธารณะเกี่ยวกับผู้อื่น เป็นจิตสำนึกของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของคนในสังคม 3) จิตสาธารณะเกี่ยวกับสังคม เป็นจิตสำนึกที่ตระหนักถึงความสำคัญในการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม หรือคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมความสัมพันธ์เป็นกลุ่มเดียวกันและยังสอดคล้องกับวัลลยา ธรรมอภิบาล (2555) ได้ทำการศึกษาวิจัย

การเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษา ได้เสนอว่าจิตสาธารณะ มีองค์ประกอบ สำคัญ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรู้คิด 2) ด้านเจตคติ และ 3) ด้านพฤติกรรม

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของจิตสาธารณะ ประกอบด้วย การรู้คิดด้วยตนอง การมีเจตคติที่ดีต่อสังคม และการมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีจิตสาธารณะ

การวัดการมีจิตสาธารณะ

ธิญดา วงษ์อาชีพ และคณะ (2558, น. 105-107) ได้สร้างและพัฒนาแบบวัดการมีจิตสาธารณะ ซึ่งเป็นข้อคำถามเชิงสถานการณ์มีลักษณะแบบเลือกตอบ 4 สร้างตัวเลือกตามแนวทฤษฎีด้านจิตพิสัยของแครธโวล,บลูม และมาเซีย (Krathwohl, Bloom & Masia, 1964 อ้างถึงใน คมเพ็ชร วงษ์หล่ำ, 2565) สร้างแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์การมีจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษา ซึ่งลักษณะของแบบวัดเป็นแบบวัดสถานการณ์มีลักษณะเป็นข้อคำถามเชิงสถานการณ์แบบปรนัย 4 ตัวเลือก สร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้ส่วนตัว เลือกสร้างตามแนวทฤษฎีด้านจิตพิสัยของแครธโวล,บลูม และมาเซีย (Krathwohl, Bloom & Masia, 1964 อ้างถึงใน สมถวิล วิจิตรวรรณา, 2565, น. 11) โดยสร้างข้อคำถามให้มีจำนวนมากกว่าจำนวนที่ต้องการใช้จริงกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน โดยมีระดับการให้คะแนน ดังนี้ ให้ 1 คะแนน หมายถึง นักศึกษามีพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะอยู่ในขั้นรับรู้ ให้ 2 คะแนน หมายถึง นักศึกษามีพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะอยู่ในขั้นตอบสนอง ให้ 3 คะแนน หมายถึง นักศึกษามีพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะอยู่ในขั้นเห็นคุณค่า ซึ่งนักศึกษาจะแสดงพฤติกรรมเห็นคุณประโยชน์ของสิ่งที่รับรู้ ให้ 4 คะแนน หมายถึง นักศึกษามีพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะอยู่ในขั้นจัดระบบบุคคลซึ่งนักศึกษาจะแสดงพฤติกรรมพยายามปรับตัวเองให้เข้ากับคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่เขายอมรับ

แนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับการมีจิตสาธารณะ

การพัฒนาจิตสาธารณะนั้น จำเป็นต้องประยุกต์ใช้ทฤษฎี แนวคิด และกระบวนการพัฒนาที่มีความหลากหลายเพื่อช่วยในการพัฒนา ซึ่งการพัฒนานั้นต้องเป็นไปตามลำดับขั้นตอนมีปัญหาทางสังคมมาอธิบาย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์อย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งให้กำลังใจให้การเสริมแรง ให้เห็นตัวแบบในสังคมที่ดี โดยมีทฤษฎี ดังนี้

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Cognitive Learning Theory)

Woolfolk (1993 p. 220 อ้างถึงใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2550, น. 47-48) ได้นำเสนอ ทฤษฎีนี้มีรากฐานมาจากทฤษฎีกลุ่มพฤติกรรมนิยม แต่เมื่อไม่นานมานี้ นักจิตวิทยาพฤติกรรมนิยม พบว่า การวางเงื่อนไขโดยมีข้อจำกัดในการอธิบายการเรียนรู้ ฉะนั้นพวกเขาจงให้ความสนใจกับกระบวนการเรียนรู้ที่ไม่สามารถสังเกตได้ เช่น ความคาดหวัง ความคิด และความเชื่อ การขยายความคิดจากแนวคิดเดิมนี้ มีนักจิตวิทยาที่สำคัญ คือ Albert Bandura เขาเรียกทฤษฎีใหม่นี้ว่าทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม บันดูราเชื่อว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ กลุ่มพฤติกรรมดั้งเดิมสามารถอธิบาย

การเรียนรู้ได้บางส่วน และมองข้ามสถานการณ์ที่สำคัญ โดยเฉพาะอิทธิพลทางสังคมที่มีผลต่อการเรียนรู้ ได้แก่ นิเวศวิทยา ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น ความคิด แรงจูงใจ และพฤติกรรม ทั้งสามปัจจัยนี้มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ปัจจัยอย่างหนึ่งที่ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมดั้งเดิมมองข้ามไป คือ ตัวแบบและการลอกเลียนแบบมีผลต่อการเรียนรู้ กล่าวคือ คนเรียนรู้ได้จากการดูหรือสังเกตด้วยความตั้งใจ จากนั้นสร้างภาพจำ วิเคราะห์ และการตัดสินใจ ปัจจัยทั้งสองนี้เรียนรู้ด้วยการสังเกตบันดูราได้อธิบายเพิ่มกระบวนการสังเกตมีทั้งหมด 4 อย่าง คือ กระบวนการความเอาใจใส่ กระบวนการจดจำ กระบวนการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวอย่าง และมีแรงจูงใจที่จะทดให้เกิดการทำพฤติกรรมนั้นอีก

2. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม (Moral Development Theory)

Kholberg (1963 อ้างถึงใน ดวงเดือน พันชุมนาวิน, 2539, น. 113) โคลเบอร์กทำการศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็ก วัยรุ่น และผู้ใหญ่โดยสร้างเรื่องสมมติขึ้นมาหลาย ๆ เรื่องและในแต่ละเรื่องจะมีสถานการณ์ของความขัดแย้งระหว่างสิ่งที่ไม่ชอบทั้งสองสิ่ง คือ สิทธิในทรัพย์สมบัติและความต้องการของมนุษย์กับค่านิยมในชีวิตมนุษย์ เพื่อตรวจสอบว่าเด็กมีความคิดและให้เหตุผลเกี่ยวกับเรื่องราวความขัดแย้งระหว่างสิ่งที่ไม่ชอบทั้งสองสิ่ง (หรือเรื่องราวแบบหนีเสือปะจระเข้ = Dilemmas) ที่เด็กรับรู้อย่างไร เรื่องหนึ่งที่มีชื่อเสียงมากของโดลเบอรก์ คือ “ไฮซ์ (Heinz)” เป็นคนจน และมีภรรยาที่กำลังจะตายเพราะโรคมะเร็ง ในท้องถิ่นนี้มีเภสัชกรคนหนึ่งที่ผลิตยารักษาโรคมะเร็งหายได้ แต่ค่ายานี้ราคา 1,000 ดอลล่าร์ ไฮซ์ไม่มีเงินมากขนาดนั้นจึงพยายามไปยืดคนอื่นๆ แต่ก็รวบรวมได้เพียง 500 ดอลล่าร์ ไฮซ์บอกเภสัชกรคนนั้นว่า ภรรยาของไฮซ์กำลังจะตายและขอร้องให้เภสัชก่อนขายยาให้ไฮซ์โนราคาที่ถูกกว่านี้ หรืออนุญาตให้ไฮซ์มาจ่ายเงินค่ายาส่วนที่ไม่ครบในภายหลัง แต่เภสัชกรตอบว่า “ไม่ได้” ไฮซ์หมดหวังและพังประตูเข้าไปในร้านขายยาเพื่อขโมยยาไปให้ภรรยา คำถามว่า ไฮซ์ (สามี) ควรทำเช่นนี้ไหม? เพราะอะไร?

จากการวิเคราะห์ลักษณะคำตอบที่ได้รับจากเนื้อเรื่องของความขัดแย้งระหว่างสิ่งที่ไม่ชอบ 2 สิ่งทางจริยธรรมหลาย ๆ เรื่องในปี ค.ศ. 1955 โคลเบอร์ได้ทำการวิจัยระยะยาว โดยใช้กลุ่มวัยรุ่นชายชาวอเมริกันอายุ 10-16 ปี (หนุ่มสาว) และในระยะต่อมาได้ศึกษาสำรวจพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กชายในวัฒนธรรมอื่น ๆ เพิ่มขึ้นอีก 5 แห่ง คือ เกาะบริเตนใหญ่ เคนาดา ไต้หวัน แม็กซิโก และตุรกี ด้วยการวิจัยข้ามวัฒนธรรม ผลปรากฏว่าคำตอบของเด็กชายทั้งหลายแสดงวิถีทางพัฒนาการเกี่ยวกับเหตุผลเชิงจริยธรรม โดยสะท้อนให้เห็นเนื้อหาสาระของวัฒนธรรมที่แตกต่างกันในความคิดเกี่ยวกับค่านิยมออกเป็น 6 ประการ โคลเบอร์ (1958 และ 1963) จึงนำเอาค่านิยมหรือเหตุผลเชิงจริยธรรมทั้ง 6 มาเรียงเข้าสู่โครงสร้างทางจริยธรรม หรือขั้นต่าง ๆ ในทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ท

สรุปได้ว่า การเกิดจิตสาธารณะไม่สามารถสรุปแยกแยะได้ว่าเกิดจากปัจจัยภายในหรือภายนอกเพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง เพราะทุกสรรพสิ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันตามลักษณะของ

นิเวศวิทยา จิตสำนึกที่มาจากภายนอกเป็นการเข้ามาโดยธรรมชาติ กระทบต่อความรู้สึกของบุคคล แล้วกลายเป็นจิตสำนึกโดยธรรมชาติ และมักไม่รู้ตัว ตามจิตสำนึกที่เกิดจากปัจจัยภายในเป็นความจงใจเลือกสรรบุคคลระลึกรู้ ตนเองเป็นอย่างดี เป็นสำนึกที่สร้างขึ้นเองระหว่างปัจจัยภายในและภายนอกเป็นปฏิสัมพันธ์ที่มีความต่อเนื่องกัน ดังนั้นการพัฒนาจิตสาธารณะจึงต้องกระทำควบคู่กันไปทั้งปัจจัยภายในและภายนอก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะ

มีนักวิชาการได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับจิตสาธารณะของนักศึกษาไว้หลายท่าน ดังนี้

อนุพนธ์ คำปัน (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่อง องค์ประกอบของจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นิสิตนักศึกษา ระดับปริญญาตรี จากสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2557 จำนวน 624 คน พบว่า โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน จิตสาธารณะ ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น, ความรัก ความเอื้ออาทร และความสามัคคี, การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม, ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ, การยกย่องและให้เกียรติผู้อื่น, การมีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน,การติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ, การมีองค์ความรู้และความสามารถในการแสวงหาความรู้ มีค่าความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ในเกณฑ์สูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถวัดองค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครได้

วีระพงศ์ คณะศิริวงษ์ (2560) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ด้านจิตอาสาของมหาวิทยาลัยเอกชนในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเอกชน ที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านจิตอาสาของมหาวิทยาลัยเอกชนในกรุงเทพมหานครโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านจิตอาสา จำแนกตามระยะเวลาก่อตั้งฝ่ายรับผิดชอบกิจกรรมด้านจิตอาสา พบว่า ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ปัญหาพบว่า นักศึกษายังไม่เข้าใจความหมายคำว่า “จิตอาสา” มากที่สุด ข้อเสนอแนะ คือ มหาวิทยาลัยเอกชนควรให้ความสำคัญในการกำหนดนโยบายการจัดกิจกรรมด้านจิตอาสา จัดหลักสูตรกิจกรรมด้านจิตอาสาในชั้นเรียนให้นักศึกษาสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้มากขึ้น

ภัทรภร สีทองดี (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมจิตสาธารณะของนิสิตในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 1,141 คน ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบการสร้างเสริมจิตสาธารณะของนิสิตในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐใน 11 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการติดต่อสื่อสาร

ด้านการวิเคราะห์ วิพากษ์และวิจารณ์ ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา ด้านความรักความสามัคคี ด้านค่านิยม ด้านจริยธรรม ด้านมุ่งอนาคต ควรพัฒนาโดยการฝึกงาน ด้านเอกลักษณ์แห่งตน มีการพัฒนาด้วย 8 แนวทาง ได้แก่ การทำงานเป็นทีม การฝึกพูด การโต้วาที การอาสาสมัคร การฝึกงาน การปลูกฝัง การอบรม และการยกย่อง 2) ผู้ประเมินส่วนใหญ่มีความเห็นพ้องต้องกันในระดับมากที่สุด มี 6 แนวทาง ได้แก่ การทำงานเป็นทีมการอาสาสมัคร การฝึกงาน การปลูกฝัง การอบรม และการยกย่อง ส่วนการโต้วาทีและการฝึกพูดมีความเห็นพ้องต้องกันในระดับมาก

บุญญา ตุลยกุล (2563) ได้ทำการศึกษาหลักสูตรพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจิตอาสาสำหรับนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ประชากร คือ นักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวน 30 คน ผลการวิจัย พบว่า 1) หลักสูตรพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจิตอาสาสำหรับนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ประกอบด้วยเนื้อหา 10 องค์ประกอบจัดเป็น 4 โมดูล คือ โมดูลที่ 1 ประโยชน์เพื่อส่วนรวม โมดูลที่ 2 ทักษะความเป็นผู้นำโมดูลที่ 3 ความรับผิดชอบต่อสังคม และโมดูลที่ 4 จิตสำนึก 2) ผลการทดลองใช้หลักสูตรการฝึกอบรมภาวะผู้นำเชิงจิตอาสา พบว่า 2.1) หลังจากฝึกอบรมภาวะผู้นำเชิงจิตอาสามีภาวะผู้นำเชิงจิตอาสาของนักศึกษาหลังฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.2) ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรการฝึกอบรมอยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) มีการปรับปรุงหลักสูตรคือ 3.1) ปรับเนื้อหาและให้สอดคล้องกับกิจกรรมและสัมพันธ์กับเวลาในการฝึกอบรม 3.2) เน้นในส่วนด้านความรับผิดชอบต่อสังคมที่เป็นกิจกรรมนอกพื้นที่ โดยเพิ่มเวลาให้มากขึ้นในการจัดกิจกรรม

สรุปได้ว่า สรุปได้ว่าการมีจิตสาธารณะของนักศึกษามักเน้นที่ประเด็นสำคัญ การพัฒนาจิตสาธารณะผ่านกิจกรรมบริการสังคม การเรียนรู้แบบเชิงประสบการณ์ และการบูรณาการแนวคิดจิตสาธารณะในหลักสูตรการสอนสามารถส่งผลให้นักศึกษามีจิตสาธารณะและจิตอาสา เช่น การอาสาสมัคร ช่วยเสริมสร้างความรู้สึกถึงความรับผิดชอบและการมีส่วนร่วมในชุมชน โดย นักศึกษาเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริงมีแนวโน้มที่จะพัฒนาจิตสาธารณะมากขึ้น ชี้ให้เห็นว่าการส่งเสริมและพัฒนาจิตสาธารณะในนักศึกษาสามารถทำได้หลายวิธี และมีผลกระทบที่ดีทั้งต่อนักศึกษาและชุมชน

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี และเลือกศึกษาตัวแปรที่มีความสำคัญเกี่ยวกับพฤติกรรมของตัวนักศึกษาอันจะส่งผลต่อการพัฒนานักศึกษาให้มีคุณภาพ ด้านการรู้เท่าทันสังคม ประกอบด้วย การรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี และ การรู้เท่าทันภาพทัศน์ ดังเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

การรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี

การใช้ชีวิตประจำวันของนักศึกษาในปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทเป็นอย่างมาก ในขณะที่ในทุกๆ วัน เทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา นักศึกษาเองก็ต้องเรียนรู้และปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

ความหมายของการรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี

ผู้วิจัยได้ศึกษาความหมายของการรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี ซึ่งมีความหมาย ทั้งการรู้เท่าทันและทักษะการใช้สื่อ โดยมีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

Silverblatt (1995 อ้างถึงใน ศศิพิมล ประพินพงศกร, 2565, น. 21-33) ให้ความหมายของการรู้เท่าทันสื่อ เป็นความทักษะความชำนาญและสามารถของตัวบุคคลในด้านใดด้านหนึ่ง เพื่อใช้ในการตีความ การตัดสินใจ หรือประเมินสื่อได้ด้วยตนเอง ไม่ว่าเราได้รับสื่อประเภทไหนจะสามารถประเมินว่าสื่อที่ได้รับมาเป็นสื่อที่มีความน่าเชื่อถือหรือไม่ โดยมีการมุ่งเน้นให้บุคคลมีความเข้าใจในการทำหน้าที่ของสื่อและใช้สื่ออย่างมีวิจารณญาณ สอดคล้องกับ ยืน ภู่วรวรรณ (2564, น. 7) ได้กล่าวว่า หมายถึง ทักษะในการรู้เท่าทันสื่อ สามารถสร้างสรรค์ สร้างสื่อ ใช้สื่อ เพื่อการสื่อสาร เพื่อการเรียนรู้และสร้างคุณค่าให้กับตัวเอง สังคม แยกแยะสื่อที่เป็นความจริงและความเห็นออกจากกันได้ รู้ผลกระทบและผลที่ติดตามมาจากการใช้สื่อ

สรุปได้ว่า การรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี หมายถึง ความสามารถของนักศึกษาในการตีความ วิเคราะห์ แยกแยะเนื้อหาสาระของสื่อ เป็นทักษะในการใช้เทคโนโลยีและการเข้าถึงสื่อในชีวิตประจำวัน เป็นกลไกที่สำคัญในการปกป้องตัวเอง และเป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน โดยปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีเพื่อให้สามารถใช้สื่ออย่างมีประโยชน์และปลอดภัย

องค์ประกอบของการรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี

ในการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของการรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยีมีผู้อธิบายเกี่ยวกับองค์ประกอบไว้หลายท่าน ดังนี้

ชนัญสรา อรนพ ณ อยุธยา (2560) ได้กล่าวว่าความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ มี 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ความสามารถในการเข้าถึงสื่อและสาร คือ ความสามารถในการแสวงหาแหล่งที่มา การเลือกและการจัดการ การคัดกรอง การถอดรหัสของข้อมูลข่าวสารในสื่อประเภทต่าง ๆ รวมถึงความสามารถในการใช้สื่อและเทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น สิ่งพิมพ์ วิดีโอ คอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต 2) ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อและสาร คือ ความสามารถในการเข้าใจสื่อและเนื้อหาสาร สามารถตีความ จัดประเภท กำหนดรูปแบบของงาน โดยใช้การวิเคราะห์และอนุมานเหตุและผล ซึ่งอาศัยพื้นฐานความรู้เดิม ประสบการณ์ และการตัดสินใจเกี่ยวกับสื่อและเนื้อหาสาร 3) ความสามารถในการประเมินสื่อและสาร คือ ความสามารถในการตัดสินคุณค่าและความมีประโยชน์ของสารต่อ

ผู้รับสาร โดยใช้การประเมินสื่อและสารยึดหลักคุณธรรม จริยธรรมในตนเอง 4) ความสามารถในการสร้างสรรค์สื่อและสาร คือ ความสามารถในการเข้าใจและตระหนักรู้ถึงความสนใจของผู้รับสาร โดยสามารถสร้างสารที่เป็นรูปแบบของตนเองจากเครื่องมือและสื่อที่หลากหลาย โดยใช้การจัดลำดับขั้นของความคิด การใช้สัญลักษณ์ในการสื่อสาร และใช้ทักษะการผลิตสื่อ นอกจากนี้ นิตยา วงศ์ใหญ่ (2560, น. 1630-1642) ยังได้แนะนำกรอบทักษะที่ชื่อว่า “Process Skills: Success for Life” อันเป็นข้อแนะนำเกี่ยวกับทักษะที่นักศึกษาจะต้องมีในการก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ในรายงานเรื่อง Learning for the 21st Century ซึ่งพัฒนาโดยผู้นำองค์กรเอกชนและนักการศึกษา ภายใต้กรอบแนวคิด CML MediaLit KitTM ที่ผู้เรียนจะไม่เพียงแต่เพิ่มความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาสาระของสื่อในปัจจุบันเท่านั้น แต่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้และปฏิบัติทักษะดังต่อไปนี้ได้ 1) การเข้าถึง เป็นทักษะที่ผู้เรียนสามารถที่จะเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และใช้ประโยชน์จากข้อมูลนั้น ตลอดจนทำความเข้าใความหมาย 2) การวิเคราะห์ เป็นทักษะที่ผู้เรียนสามารถที่จะพิจารณาการออกแบบรูปแบบของเนื้อหาสื่อ โครงสร้าง สามารถใช้แนวคิดในด้านศิลปะ วรรณกรรม สังคม การเมือง เศรษฐกิจ ในการทำความเข้าใจบริบทที่เนื้อหาข่าวสารนั้นถูกสร้างขึ้น 3) การประเมิน เป็นทักษะที่ผู้เรียนสามารถที่จะเชื่อมโยงเนื้อหา สารกับประสบการณ์ของพวกเขาและตัดสินความถูกต้อง คุณภาพ ความเกี่ยวข้องของเนื้อหาสาระ 4) สร้างสรรค์ เป็นทักษะในการเขียนแสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ การใช้คำ ใช้เสียง และภาพอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อจุดประสงค์อันหลากหลาย สามารถใช้เทคโนโลยีในการสร้างสรรค์ ตัดต่อ และแพร่กระจายเนื้อหา

สรุปได้ว่า องค์ประกอบการรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี ประกอบด้วย 1) ความสามารถในการเข้าถึงสื่อและเทคโนโลยี 2) ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อและเทคโนโลยี 3) ความสามารถในการประเมินสื่อและเทคโนโลยี 4) ความสามารถในการสร้างสรรค์สื่อและเทคโนโลยี

การวัดการรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี

ในการศึกษาเกี่ยวกับการวัดการรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยีมีผู้อธิบายเกี่ยวกับวิธีการวัด ตัวชี้วัด หรือทักษะของการรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยีไว้หลายท่าน ดังนี้

ศิริกาญจน์ จันทร์วิชโน (2564) ได้สร้างและใช้แบบทดสอบทักษะการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร มีขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ และทักษะการรู้เท่าทันสื่อของยูเนสโก 2) ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือและตัวอย่างที่ใช้ในการวัดของแบบทดสอบ 3) ดำเนินการสร้างแบบทดสอบทักษะการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วย เพศ ชั้นปี คะแนนเฉลี่ยสะสม และรายได้รวมของผู้ปกครอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ จำนวน 7 ข้อ

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ ส่วนที่ 3 แบบทดสอบเกี่ยวกับทักษะการรู้เท่าทันสื่อ สังคมออนไลน์ เป็นแบบทดสอบสถานการณ์ 1 ฉบับ จำนวน 30 ข้อ เกณฑ์การให้คะแนน คือ ตอบถูก ให้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบ ให้ 0 คะแนน โดยข้อมูลเกี่ยวกับทักษะการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ ในแต่ละด้าน มีดังนี้ ด้านการเข้าถึง มีจำนวนคำถาม 8 ข้อ ด้านการวิเคราะห์ มีจำนวนคำถาม 8 ข้อ ด้านการประเมินค่า มีจำนวนคำถาม 7 ข้อ ด้านการสร้างสรรค์ มีจำนวนคำถาม 7 ข้อ สอดคล้องกับ นุชริน ทองพูล (2564) ได้ศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์และตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีตามภาวะสันนิษฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในวิจัยเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 จำนวน 1,000 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์แบบสถานการณ์และแบบสอบถามแบบมาตรประเมินค่า การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐานและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองผลการวิจัยพบว่า โมเดลการวัดการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ การคิดวิจารณญาณ การตระหนักถึงผลกระทบของสื่อสังคมออนไลน์ และการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ ตามภาวะสันนิษฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

แนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวการรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ยูเนสโก (UNESCO, 2013 อ้างถึงใน พรทิพย์ เย็นจะบก, 2552, น. 13-16) ได้อธิบายว่า การรู้เท่าทันสื่อเป็นแนวทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีกรอบแนวคิด 4 ด้าน คือ การเข้าถึง วิเคราะห์ ประเมิน และสร้างในหลากหลายรูปแบบ ตั้งแต่สิ่งพิมพ์ไปจนถึงวิดีโอ และอินเทอร์เน็ต โดยอธิบายทักษะการรู้เท่าทันสื่อทั้ง 4 ด้าน ดังนี้ 1) การเข้าถึง คือ การได้รับเนื้อหาของสื่อประเภทต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง มีความเข้าและรับรู้ถึงเนื้อหาของสื่อประเภทต่าง ๆ ได้อย่างดี มีความสามารถที่จะแสวงหาข่าวสารที่ต้องการได้จากสื่อหลายประเภท และไม่จำกัดอยู่กับสื่อประเภทใดประเภทหนึ่งมากเกินไป รวมไปถึงสามารถจัดเก็บข้อมูลเป็นประโยชน์และเกี่ยวข้อง พร้อมทั้งทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย หรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ ได้ 2) การวิเคราะห์ คือ ความสามารถในการตีความเนื้อหาของสื่อตามรูปแบบที่สื่อนำเสนอ ว่าเนื้อหาที่สื่อนำเสนอนั้นส่งผลกระทบอะไรบ้าง โดยอาจใช้วิธีการของการวิเคราะห์เปรียบเทียบ เพื่อตรวจสอบรูปแบบเนื้อหาของสื่อและทำความเข้าใจในเนื้อหาที่สื่อต้องการนำเสนอ 3) การประเมินค่า เป็นผลต่อเนื่องจากการวิเคราะห์สื่อ จะช่วยทำให้สามารถที่จะประเมินค่าคุณภาพของเนื้อหาได้ว่ามีคุณค่าต่อผู้รับสารมากน้อยเพียงใด หรือสามารถ

นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้รับในด้านใดได้บ้าง โดยการประเมินค่าที่เกิดขึ้นนั้น อาจเป็นการประเมินคุณภาพของสื่อว่าการนำเสนอของสื่อนั้นมีกระบวนการผลิตที่มีคุณภาพหรือไม่ เมื่อนำไปเปรียบกับสื่อประเภทเดียวกัน หรือการประเมินเนื้อหาโดยอ้างอิงจากประสบการณ์ 4) การสร้างสรรค์ เป็นการพัฒนาทักษะการสร้างสื่อขึ้นมา เมื่อผู้ที่ศึกษาเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อ มีความรู้ ความเข้าใจมากขึ้น สามารถวิเคราะห์ ประเมินค่าสื่อได้ผู้ที่จะผลิตสื่อต่าง ๆ ได้ จะต้องมีการวางแผน การวางโครงเรื่อง หรือศึกษาค้นคว้าข้อมูลมาประกอบ ซึ่งจะต้องมีความเหมาะสมกับสื่อที่จะผลิตขึ้น เพื่อให้สามารถสื่อความหมายได้ตามวัตถุประสงค์และตรงกลุ่มเป้าหมายที่วางไว้

Potter (2004 อ้างถึงใน บุบผา เมฆศรีทองคำ, 2552, น. 16) เสนอหลักการเบื้องต้นของการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งสามารถสรุปใจความสำคัญได้ ดังนี้ 1) ทุกคนมีหน้าที่ในการเพิ่มพูนความรู้เท่าทันสื่อของตน 2) แนวคิดการรู้เท่าทันสื่อเกี่ยวข้องกับการให้ความสนใจถึงผลกระทบที่สื่อมวลชนมีต่อผู้รับสาร 3) แนวคิดการรู้เท่าทันสื่อเป็นเรื่องเฉพาะบุคคลของผู้รับสารในการตีความและสร้างความหมายสารในแบบฉบับของตน 4) แนวคิดการรู้เท่าทันสื่อให้ความสำคัญต่อการสร้างความหมายร่วมของสังคม ภายใต้ความแตกต่างของแต่ละบุคคล 5) แนวคิดการรู้เท่าทันสื่อเชื่อวาความรู้ ของผู้รับสารทั้งความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ตรงและความรู้จากสื่อมีส่วนในการเสริมสร้างอำนาจของผู้รับสารในฐานะผู้บริโภคข่าวสารมากขึ้น

สรุปได้ว่า การรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยีเป็นสิ่งสำคัญที่นักศึกษาทุกคนควรให้ความสำคัญการเรียนรู้เชิงทฤษฎีเกี่ยวการรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยีช่วยให้เราเข้าใจถึงความสำคัญของการปรับตัวตามเทคโนโลยีใหม่ และช่วยให้เราเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถที่ทันสมัย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี

ผู้วิจัยได้สืบค้นและรวบรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี โดยมีนักวิชาการได้ศึกษาไว้หลายท่านดังต่อไปนี้

การดา ร่วมพุ่ม (2558) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาไทยกับการสร้างสังคมรู้เท่าทันสื่อ ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิจัยเอกสาร สัมภาษณ์เจาะลึก และสนทนากลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักสูตรการเรียนการสอนด้านนิเทศศาสตร์ในปัจจุบันมีการเปิดสอนเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อทั้งเปิดรายวิชาโดยเฉพาะและการสอดแทรกเนื้อหาในรายวิชาที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์สื่อ 2) สำหรับนักศึกษานิเทศศาสตร์ไม่จำเป็นต้องเปิดรายวิชาการรู้เท่าทันสื่อโดยตรง แต่สามารถสอดแทรกในเนื้อหารายวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์สื่อได้ 3) สำหรับนักศึกษาที่ไม่ได้เรียนด้านนิเทศศาสตร์โดยตรง ควรได้เรียนรู้เกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อโดยอาจเปิดสอนเป็นรายวิชาศึกษาทั่วไปเพื่อให้สามารถเรียนได้ทุกคน 4) สถาบันอุดมศึกษาสามารถให้บริการวิชาการแก่ชุมชนและสังคมด้วยการจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการรู้เท่าทันสื่อโดยอาจจะจัดอบรมให้กับผู้นำชุมชน เพื่อนำความรู้ไปเผยแพร่ต่อในลักษณะเครือข่าย หรืออาจจะจัดอบรมให้กับบุคคลเฉพาะกลุ่ม เช่น ผู้ใช้

แรงงาน เด็ก สตรีและผู้ด้อยโอกาสอื่น ๆ เพื่อนำความรู้ไปใช้ได้เองโดยตรง 5) สถาบันอุดมศึกษาควรส่งเสริมการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อ โดยเน้นการวิจัยทั้งด้านผู้ส่งสารและผู้รับสาร เพื่อสร้างประโยชน์ในการพัฒนาผู้รับสาร รวมทั้งสามารถนำมาพัฒนาวงการสื่อมวลชนได้อย่างแท้จริง

ธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน (2562) ได้ศึกษาเรื่องทักษะการรู้เท่าทันสื่อการรู้เท่าทันสื่อและความฉลาดทางอารมณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 1,467 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีทักษะการรู้เท่าทันสื่อการรู้เท่าทันสื่อและความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับค่อนข้างสูง 2) ทักษะการรู้เท่าทันสื่อมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความฉลาดทางอารมณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ 3) การรู้เท่าทันสื่อ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความฉลาดทางอารมณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ธนาพันธ์ ชัยเทพ และกิตติมา ชาญวิชัย (2564) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตภาคเหนือการศึกษาการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตภาคเหนือ กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีปัจจัยด้านเพศ ด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ด้านผลการเรียนที่แตกต่างกัน ตัวแปรแพลตฟอร์ม รูปแบบที่เปิดรับที่แตกต่างกันผู้มีอิทธิพลต่อการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่แตกต่างกัน และลักษณะเนื้อหาต่าง ๆ ที่เปิดรับที่แตกต่างกัน มีความสัมพันธ์กับระดับการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์และระดับการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ในภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ระดับมาก มีทักษะการวิเคราะห์สื่อที่ค่าเฉลี่ย 4.06 และทักษะการรับสื่อที่ค่าเฉลี่ย 3.98 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากนับว่าสถานการณ์การรู้เท่าทันสื่อของ นักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตภาคเหนือ ยังไม่น่าเป็นห่วงทั้งนี้อาจเกิดจากนักศึกษาระดับอุดมศึกษาเกิดมาในยุคที่มาพร้อมกับเทคโนโลยี

สรุปได้ว่า การรู้เท่าทันสื่อสังคมเป็นเรื่องที่สำคัญในยุคปัจจุบัน การใช้สื่อเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันของเรา ซึ่งมีประโยชน์ในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นการเชื่อมต่อกับคนอื่น แชร์ข้อมูล หาข้อมูล หรือแม้แต่การสร้างเนื้อหาส่วนตัว แต่การรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยีย่อมต้องมีการควบคุมและความรับผิดชอบ ในการแชร์ข้อมูล การตรวจสอบข่าว และการรับรู้ถึงความเป็นจริง อย่างไรก็ตาม การรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์เป็นกระบวนการที่ต้องเรียนรู้และปรับปรุงตลอดเวลา เพื่อให้เราสามารถนำสิ่งที่เราได้รับมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด อย่างมีสติและรอบคอบ

การรู้เท่าทันภาพทัศน์

การรู้เท่าทันภาพทัศน์ เป็นความสามารถในการใช้จักษุสัมผัสแทนการอ่านและเขียนจากสิ่งที่มองเห็น มีคำหลายคำในความหมายเดียวกัน เช่น รู้เท่าทันภาพ ความฉลาดรู้เรื่องภาพ หรือรู้เท่าทันสิ่งที่เห็น ระดับความฉลาดรู้ภาพทัศน์ เพื่อนำไปสู่การเลือกใช้สื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสม เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

ความหมายของการรู้เท่าทันภาพทัศน์

การรู้เท่าทันภาพทัศน์ได้มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้หลายท่าน ไว้ดังนี้

ยูเนสโก (UNESCO, 2013 อ้างถึงใน พรทิพย์ เย็นจะบก, 2552, น. 13-16) ได้ให้ความหมายของการรู้เท่าทันสิ่งที่มองเห็นว่า คือ ความสามารถในการตีความ การวิเคราะห์ การเรียนรู้ การทำความเข้าใจสิ่งที่เห็น การแสดง ความคิดเห็น และสามารถใช้สิ่งที่เห็นนั้นในการทำงานและการดำรงชีวิตประจำวัน สอดรับกับ Heinich, Molenda, Russell and Smaldino (1990 อ้างถึงใน ชาญเกียรติ มหันตคุณ, 2561) ได้กล่าวว่า Visual Literacy เป็นความสามารถในการเรียนรู้เพื่อสื่อความหมายของภาพหรือสิ่งที่มองเห็นนั้นได้อย่างถูกต้อง ในขณะเดียวกันก็ต้องมีความสามารถในการรู้จักสร้างสรรค์เนื้อความ หรือเขียนอธิบายความหมายได้ สอดคล้องกับ John Debes (1969 อ้างถึงใน สง่า วงค์ไชย และกมลพัทธ์ ใจเยือกเย็น, 2565, น. 2) กล่าวว่า ความสามารถในการอ่านและเข้าใจภาพ การวิเคราะห์และสร้างสรรค์ข้อความที่เกี่ยวกับสิ่งที่เห็น ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการเรียนรู้และการสื่อสารในสังคมสมัยใหม่ และสอดคล้องกับ สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (2562, น. 32) ให้ความหมายว่า การรู้เกี่ยวกับสิ่งที่เห็น หมายถึง การรู้เกี่ยวกับสิ่งที่เห็นสะท้อนความสามารถของของผู้เรียนเกี่ยวกับความเข้าใจ การแปลความหมายสิ่งที่เห็น การวิเคราะห์ การเรียนรู้ การแสดงความคิดเห็น และความสามารถในการใช้สิ่งที่เห็นนั้นในการทำงานและการดำรงชีวิตประจำวันของตนเองได้ รวมถึงการผลิตข้อความภาพไม่ว่าจะผ่านวัตถุ การกระทำ หรือสัญลักษณ์ การรู้เกี่ยวกับสิ่งที่เห็นเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเรียนรู้และการสื่อสารในสังคมสมัยใหม่

สรุปได้ว่า การรู้เท่าทันภาพทัศน์ หมายถึง การรู้เกี่ยวกับสิ่งที่เห็นสะท้อนความสามารถของนักศึกษาเกี่ยวกับความเข้าใจ การแปลความหมายสิ่งที่เห็น การวิเคราะห์ การเรียนรู้ การแสดงความคิดเห็น และความสามารถในการใช้สิ่งที่เห็นในระหว่างที่กำลังศึกษาและการดำรงชีวิตประจำวันของนักศึกษา สำหรับการเรียนรู้และการสื่อสารในสังคมสมัยใหม่

องค์ประกอบของการรู้เท่าทันภาพทัศน์

ได้มีนักการศึกษาและนักวิชาการหลายท่านได้ศึกษาและแบ่งองค์ประกอบการรู้เท่าทันภาพทัศน์ ไว้ดังนี้

Avgerinou (2009 อ้างถึงใน สมเกียรติ ตั้งนโม, 2547, น. 8) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของการเรียนรู้เท่าทันสิงที่มองเห็น ประกอบด้วยการใช้ทักษะ 11 ทักษะ ดังนี้ 1) ความรู้เรื่องคำศัพท์ที่เกี่ยวกับภาพ 2) ความรู้เรื่องแบบแผนที่เกี่ยวกับภาพ 3) การคิดจากภาพ 4) การมองเห็นภาพ 5) การใช้ตรรกะเกี่ยวกับภาพ 6) ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ 7) การแยกแยะเกี่ยวกับภาพ 8) การสร้างภาพขึ้นมาใหม่ 9) การเชื่อมโยงภาพ 10) การสร้างความหมายเกี่ยวกับภาพขึ้นมาใหม่ 11) การสร้างความหมาย สอดคล้องกับ สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (2562, น. 35) กล่าวว่า การรับรู้และการเข้าใจสื่อที่เกี่ยวกับภาพประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้ 1) การอ่านภาพ คือ ความสามารถในการเข้าใจและวิเคราะห์ภาพ โดยไม่ต้องใช้ภาษาและสามารถสื่อสารความหมายของภาพได้ 2) การสื่อความหมายด้วยภาพ คือ การใช้ภาพเพื่อสื่อสารความหมาย โดยใช้รูปภาพ กราฟิก หรือสัญลักษณ์ 3) วัฒนธรรมทางสายตา คือ การศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางสังคม ค่านิยมทางสังคม ซึ่งรวมถึงศิลปะวัฒนธรรมประเพณี และการใช้ภาพในชีวิตประจำวัน 4) การรับรู้ คือ ความสามารถในการรับรู้และตระหนักถึงสิ่งต่างๆ ที่เห็น ซึ่งมีผลต่อการกระตุ้นความรู้ ความคิด และการมีวิจารณญาณเกี่ยวกับอบายมุขและสิ่งยั่วยุทางสังคม

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของการรู้เท่าทันภาพทัศน์ ประกอบด้วย 1) การคิดจากภาพ 2) การสื่อสารผ่านภาพ 3) การเรียนรู้จากภาพ 4) วัฒนธรรมทางสายตา 5) ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ

การวัดการรู้เท่าทันภาพทัศน์

ได้มีนักวิชาการพัฒนาแบบวัดการรู้ทางภาพทัศน์ ไว้ดังนี้

รัตตมา รัตนวงศา และคณะ. (2563) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบวัดการรู้ทางภาพทัศน์หรือการรู้เท่าทันสิ่งที่มองเห็นในนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต แบบวัดการรู้ภาพทัศน์ประกอบด้วยแบบวัดแบบหลายตัวเลือก จำนวน 35 ข้อ และแบบเติมคำ จำนวน 2 ข้อ โดยมีค่า IOC ระหว่าง 0.70-1.00 3) คะแนนปกติวิสัยของแบบวัดฯ อยู่ในช่วงคะแนนทีปกติ ตั้งแต่ 36.58 ถึง 71.67) ในขณะเดียวกัน ภวิกา ภักษา (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาอัตมโนทัศน์ทางสังคมของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในศตวรรษที่ 21 ด้วยกิจกรรมตามแนวจิตตปัญญาศึกษา และได้สร้างแบบวัด โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล มีทั้งหมด 2 ประเภท คือ 1) แบบวัดอัตมโนทัศน์ทางสังคมฯ ประกอบด้วยการรับรู้ตนเองใน 5 ด้าน ได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น ความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ความสามารถในการควบคุมและแสดงออกทางอารมณ์ ความสามารถในการสื่อสารกับผู้อื่น และความสามารถในการปรับตัวในสังคมปัจจุบัน มีจำนวนข้อคำถาม 50 ข้อ เป็นมาตราประมาณค่า5 ระดับ ตั้งแต่ระดับไม่จริงเลยไปจนถึงระดับจริงที่สุดโดยผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.60 – 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .218-.851 และมีค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับเท่ากับ .842 และ 2) แบบประเมินความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมประกอบด้วย 4 ตอน โดยตอนที่ 1 และ 2 จะเป็นความคิดเห็น

ของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นและกระบวนการจัดกิจกรรมตามลำดับ เป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ระดับมากที่สุดไปจนถึงน้อยที่สุด จำนวน 7 ข้อ ส่วนในตอนที่ 3 และ 4 เป็นคำถามปลายเปิด ที่ให้นักศึกษาได้สะท้อนถึงความรู้สึกและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหลังเข้าร่วมกิจกรรมตามลำดับ ผลการประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านอยู่ใน ระดับดี และได้นำไปทดลองใช้ กับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู แล้วนำมาปรับปรุงให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

สรุป แบบวัดการรู้ทางภาพทัศน์ทางสังคมฯประกอบด้วยการวัดการรับรู้ตนเองใน 5 ด้าน ได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น ความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ความสามารถในการควบคุมและแสดงออกทางอารมณ์ ความสามารถในการสื่อสารกับผู้อื่น และความสามารถในการปรับตัวในสังคมปัจจุบัน

แนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับการรู้เท่าทันภาพทัศน์

John Debes (1969 อ้างถึงใน สุธนิต เวชโช, 2564, 467) แนวคิดการรู้เชิงทัศนะเกิดขึ้นครั้งแรก จากแนวคิดของ Debes กล่าวว่า กลุ่มของความสามารถด้านการมองเห็น ซึ่งสามารถพัฒนาได้โดยการใช้ประสบการณ์ร่วมกับประสาทสัมผัสอื่น ๆ การพัฒนาความสามารถทางการมองเห็นนี้เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ของมนุษย์ตามปกติ โดยใช้ประสาทสัมผัสทางตา เพื่อแยกแยะและตีความการกระทำของวัตถุ สัญลักษณ์ที่มองเห็นได้ตามธรรมชาติ หรือที่มนุษย์สร้างขึ้นในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ และสามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ กล่าวโดยสรุปคือ การรู้เชิงทัศนะเป็นความสามารถในการเข้าใจ และสามารถสร้างสรรค์ภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วยความสามารถในการคิด การเรียนรู้ และการสื่อสารในรูปแบบของภาพ โดย ซิลล์ (Seels, 1994 อ้างถึงใน สุมาลี ชัยเจริญ, 2551, น. 23) ได้ให้นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการของการพัฒนาการรู้เชิงทัศนะ ประกอบด้วยกลุ่มของทักษะย่อยสามทักษะที่สำคัญ ได้แก่ การคิดเป็นภาพ การเรียนรู้ด้วยภาพ และการสื่อสารด้วยภาพ ตามโครงสร้างความสัมพันธ์ในการศึกษาการรู้เชิงทัศน์ ต่อมาสมาคมการรู้เชิงทัศนะระหว่างประเทศ ได้อ้างถึงนิยามของคำว่า การรู้เชิงทัศนะ ตาม American Library Association (2011 อ้างถึงใน สุธนิต เวชโช, 2564, น. 467) เสนอว่า ชุดของความสามารถที่ทำให้บุคคลสามารถค้นหา ตีความ ประเมิน ใช้ และสร้างรูปภาพและสื่อภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะการรู้เชิงทัศนะทำให้ผู้เรียนเข้าใจและวิเคราะห์องค์ประกอบ บริบททางวัฒนธรรม จริยธรรม สุนทรียะทางปัญญาและทางเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและการใช้สื่อโสตทัศน์ บุคคลที่มีความรู้เชิงทัศนะนั้นเป็นทั้งผู้บริโภคสื่อและผู้ผลิตในการร่วมกันแบ่งปันองค์ความรู้และวัฒนธรรม ทั้งนี้การรู้เชิงทัศนะไม่ใช่วิชาชีพ และไม่ใช่ศาสตร์ที่แยกตัวออกมาโดยเฉพาะ แต่เป็นการฝึกฝนการรู้เชิงทัศนะอาจเกิดขึ้นในบทบาทของศาสตร์ต่าง ๆ

สรุปได้ว่า เป็นความรู้ที่มุ่งเน้นให้คนเข้าใจและภาพทัศน์ทางสังคมอย่างถูกต้อง ซึ่งรวมถึงการรับรู้ถึงอิทธิพลของข่าวสารทางสื่อต่อการรับรู้และพฤติกรรมของบุคคลและสังคมวิเคราะห์และใช้ความรู้ประเมินภาพที่เห็นตัดสินใจใช้อย่างถูกต้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการรู้เท่าทันภาพทัศน์

ผู้วิจัยได้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวกับการรู้เท่าทันภาพทัศน์ โดยมีนักวิชาการได้ศึกษาไว้หลายท่าน ดังต่อไปนี้

สุธนิต เวชโช (2564) ได้ศึกษาเรื่องการรู้เชิงทัศนะจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ: กระบวนทัศน์ในการคิด การเรียนรู้ และการสื่อสารด้วยภาพ โลกยุคดิจิทัล ข้อมูลได้ถูกเชื่อมโยงกันผ่านอุปกรณ์ต่าง ๆ ในรูปแบบออนไลน์อย่างรวดเร็ว การส่งต่อข้อความหรือสารด้วยการใช้ภาพ จึงเป็นรูปแบบหนึ่งในการสื่อสารระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร เพื่อสร้างความเข้าใจอย่างรวดเร็ว และตรงตามเจตนาของผู้ส่งสาร การพัฒนาความสามารถในการเข้าใจ และใช้ภาพ ซึ่งรวมถึงความสามารถในการคิด เรียนรู้ และแสดงออกในรูปแบบของภาพ หรือที่เรียกว่า “การรู้เชิงทัศนะ” จึงมีความสำคัญยิ่งสำหรับผู้ที่ต้องการรับและส่งสารอย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการพัฒนาดังกล่าว อาจเกิดขึ้นจากองค์ประกอบสำคัญสามประการ ได้แก่ “การคิดเป็นภาพ” “การเรียนรู้ด้วยภาพ” และ“การสื่อสารด้วยภาพ” ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญในการเข้ารหัสและถอดรหัสสาร รวมทั้งส่งสารหรือข้อความด้วยภาพผ่านสื่อและช่องทางต่าง ๆ บทความนี้จะช่วยอธิบายทฤษฎีขององค์ประกอบที่สำคัญ ซึ่งนำไปสู่การประยุกต์ใช้และปฏิบัติจริงทั้งในการออกแบบการเรียนการสอน และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

สง่า วงค์ไชย และกมลพัทธ์ ใจเยือกเย็น (2565) แนวคิดความฉลาดรู้เรื่องภาพในศตวรรษที่ 21 บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับความฉลาดรู้เรื่องภาพ เพื่อเป็นแนวทางประยุกต์ใช้จัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความฉลาดรู้เรื่องภาพให้แก่ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งระดับความฉลาดรู้เรื่องภาพแบ่งออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ 1) ระดับจำแนก ได้แก่ สังเกตและวิเคราะห์ 2) ระดับบูรณาการ ได้แก่ เชื่อมโยงประสบการณ์ของตนเองกับสิ่งที่มองเห็น สรุปข้อมูลจากสิ่งที่มองเห็น และนำเสนอข้อมูลสิ่งที่มองเห็นอย่างสร้างสรรค์ กระบวนการส่งเสริมความฉลาดรู้เรื่องภาพ มี 3 ระดับ ได้แก่ 1) ระดับเรียนรู้จากสิ่งที่มองเห็น 2) คิดจากสิ่งที่มองเห็น และ 3) นำเสนอข้อมูลจากสิ่งที่มองเห็น สื่อการเรียนรู้ที่นำมาพัฒนาความฉลาดรู้เรื่องภาพ แบ่งออกได้ 5 ประเภท คือ 1) หนังสือภาพ และหนังสือการ์ตูน 2) ป้ายร้านค้า ป้ายโฆษณา หรือโปสเตอร์ 3) ละครและภาพยนตร์ 4) หนังสืออ่านนอกเวลา และ 5) เครือข่ายสังคมอนไลน์ สาระสำคัญทั้งหมดนี้เป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะด้านความฉลาดรู้เรื่องภาพที่ส่งเสริมทักษะการสังเกต กระบวนการคิดวิเคราะห์ไตร่ตรอง และประเมินค่าจากสิ่งที่มองเห็น เพื่อใช้เป็นทักษะสำคัญในการพัฒนาตนเองให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สรุปได้ว่า การรู้เท่าทันภาพทัศน์ คือความสามารถในการตีความ, วิเคราะห์, และวิจารณ์ข้อมูลที่ถูกนำเสนอในรูปแบบภาพ รู้เท่าทันสิ่งที่มองเห็น สมรรถนะการแปลความหมายสิ่งที่เห็นด้วยสายตามของนักศึกษา สามรถวิเคราะห์ เรียนรู้ และสามารถใช้สิ่งที่เห็นนั้น ในการศึกษา การทำงาน ดำรงชีวิตประจำวันของตนเองได้

การรู้เท่าทันเศรษฐกิจ

การรู้เท่าทันเศรษฐกิจเป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยให้นักศึกษามีความรู้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลทางเศรษฐกิจ สามารถตัดสินใจที่ถูกต้องในการใช้ชีวิตประจำวัน และการบริหารจัดการการเงินส่วนตัวอย่างถูกต้องและเหมาะสมในช่วงที่กำลังศึกษา ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการรู้เท่าทันเศรษฐกิจ อันจะส่งผลต่อการพัฒนานักศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ไว้ดังต่อไปนี้

ความหมายของการรู้เท่าทันเศรษฐกิจ

นักวิชาการในศาสตร์สาขาแขนงต่าง ๆ และผู้ที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการเงิน หน่วยงานทางการเงิน องค์การด้านการเงินและเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนหน่วยงานทางการศึกษา ได้ให้ความหมายของการการรู้เท่าทันเศรษฐกิจ นั้นคือ ความฉลาดรู้ทางการเงิน ที่ครอบคลุมด้านการศึกษาทางการเงิน ที่แตกต่างกัน โดย สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2562, น. 11) ใช้คำว่า “ความฉลาดรู้ทางการเงิน” เป็นศัพท์บัญญัติของ“ Financial Literacy” โดยให้ ความหมายไว้ว่า ความรู้ทักษะและเจตคติที่ทำให้นักศึกษาสามารถตัดสินใจด้านทรัพยากรการเงิน ได้อย่างรอบรู้จากข้อมูลรอบด้าน มีประสิทธิผลเกิดความมั่นคงและความอยู่ดีมีสุขของบุคคล และสังคมส่วน ธนาคารแห่งประเทศไทย (2560, น. 2) ใช้คำว่า “ทักษะทางการเงิน” แทนความฉลาดรู้ทางการเงิน หมายถึง การมีความรู้ความเข้าใจถึงลักษณะพื้นฐานและความ เสี่ยงของบริการทางการเงิน สามารถนำความรู้ไปใช้ในทางปฏิบัติเพื่อให้ตัดสินใจเลือกใช้ได้อย่าง เหมาะสมกับความสามารถและความต้องการของตนเอง มีวินัยทางการเงิน รู้จักวางแผนทางการเงิน และสามารถบริหารจัดการการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปี ค.ศ. 2012 Hung et al. (2009); Lusardi (2008) กล่าวว่า ความฉลาดรู้ทางการเงินเป็นความสามารถในการใช้ความรู้เกี่ยวกับมโนทัศน์ทางเศรษฐศาสตร์ และการเงินขึ้นพื้นฐาน รวมถึงทักษะทางการเงินในการจัดการทรัพยากรทางการเงินอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อความอยู่ดีมีสุขทางการเงินตลอดชีวิต การมีความรู้และความเข้าใจมโนทัศน์และความเสี่ยงทางการเงินขั้นพื้นฐาน ตลอดจนทักษะ แรงจูงใจ และความเชื่อมั่นในการ ประยุกต์ใช้ความรู้และความเข้าใจในการตัดสินใจทางการเงินเกี่ยวกับการบริหารชีวิตในระหว่างที่ศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพในขอบเขตของบริบททางการเงิน เพื่อเสริมสร้างความอยู่ดีมีสุขทางการเงินของตนเองและสังคมที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในชีวิตทางเศรษฐกิจ และมีความสามารถในการใช้ความรู้เกี่ยวกับมโนทัศน์ทางเศรษฐศาสตร์ และ

การเงินขึ้นพื้นฐาน และทักษะทางการเงินในการจัดการทรัพยากรทางการเงิน อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อความอยู่ดีมีสุขทางการเงินตลอดชีวิต

สรุปได้ว่า การรู้เท่าทันเศรษฐกิจ หมายถึง ความฉลาดรู้ทางการเงิน ความสามารถในการใช้ความรู้และความเข้าใจทางการเงิน เพื่อการตัดสินใจทางการเงินในการวางแผนจัดการการเงินในบริบทและสถานการณ์ต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับนิเวศวิทยาของตนเอง ภายใต้บริบททางการเงินที่เหมาะสมกับนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ความรู้ทางการเงิน เจตคติทางการเงิน และพฤติกรรมทางการเงิน

องค์ประกอบของการรู้เท่าทันเศรษฐกิจ

องค์ประกอบของการรู้เท่าทันเศรษฐกิจ หรือความฉลาดรู้ทางการเงิน ประกอบด้วย 1) ความรู้ทางการเงิน 2) เจตคติทางการเงิน และ 3) พฤติกรรมทางการเงิน ที่สอดคล้องกับนิเวศวิทยาของตนเองของนักศึกษาภายใต้บริบททางการเงินที่เหมาะสมกับนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานครที่สอดคล้องกับนิเวศวิทยาของตนเอง (Fradley & Woodward, 2005) องค์ประกอบของ ความฉลาดรู้ทางการเงิน มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความรู้และความ เข้าใจ 2) ทักษะ 3) ความเชื่อมั่นและเจตคติ สอดคล้องกับ กมลชนก สกนธวัฒน์ (2562) ได้ระบุองค์ประกอบด้านความรู้ทางการเงิน คือ 1) การวางแผนทาง การเงิน 2) การจัดการ การเงิน สอดคล้องกับ ธีรยุทธ พิริยะอารยะกูล (2562) กล่าวว่า องค์ประกอบของการฉลาดรู้ทางการเงิน ประกอบด้วย 1) การจัดการเงินสดและธุรกรรมทางการเงิน 2) การวางแผน และจัดการทางการเงิน 3) ความเสี่ยงและผลตอบแทน 4) มุมมองทางการเงิน และยังสอดคล้องกับวรรณิศา แก้วดี และคณะ (2560) ได้กล่าวว่า การรู้เท่าทันเศรษฐกิจของนักศึกษาประกอบด้วย 1) พฤติกรรมการหารายได้ 2) พฤติกรรมการออมและการไตร่ตรอง

สรุปได้ว่า ข้อมูลในเรื่องการรู้เท่าทันเศรษฐกิจ นั้นคือ ความฉลาดรู้เรื่องการเงิน ผู้วิจัยสรุปองค์ประกอบสามของความฉลาดรู้ทางการเงินของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยเป็นองค์ประกอบเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเงิน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการใช้จ่าย การออมและการไตร่ตรอง และการลงทุน เพื่อการจัดการวางแผนและการจัดการทางการเงิน ประกอบด้วย 1) พฤติกรรมการใช้จ่าย คือ การกระทำเกี่ยวกับการวางแผน และการจัดการด้านค่าใช้จ่ายที่สอดคล้องกับรายได้และฐานะของนักศึกษา ด้วยการศึกษาข้อมูลก่อน ใช้จ่ายและไตร่ตรองก่อนซื้อ รวมถึงการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายอย่างสม่ำเสมอ 2) พฤติกรรม การออมและการไตรตอง หมายถึง การกระทำเกี่ยวกับการจัดสรรรายได้ก่อนการใช้จ่าย เพื่อเก็บออมไว้ใช้ในอนาคต และ 3) พฤติกรรมการลงทุน หมายถึง การกระทำเกี่ยวกับการเพิ่มช่องทางในการเพิ่มพูนรายได้ ด้วยวิธีต่าง ๆ อาทิ การลงทุนในกองทุน การลงทุนในตลาดหุ้น การซื้อพันธบัตร และการลงทุนด้วยวิธีอื่น

แนวคิดเชิงทฤษฎีการรู้เท่าทันเศรษฐกิจ

จากสภาวการณ์การเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกผันส่งผลให้เกิดผลิตภัณฑ์ทางเศรษฐกิจและการเงินที่หลากหลาย และการปรับเปลี่ยนวิถีการทำธุรกรรมทางการเงิน จนทำให้ความรู้ทางด้านเศรษฐกิจ การเงินและพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปจากความรู้เดิมที่ต้องสามารถปรับ ใช้ในชีวิตประจำวัน การศึกษาการรู้เท่าทันเศรษฐกิจ ความฉลาดรู้ทางการเงิน หรือความรอบรู้ทางการเงิน ซึ่งการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้คำว่า “การรู้เท่าทันเศรษฐกิจ”นั้นคือ ความฉลาดรู้ทางการเงิน ที่ตรงกับคำศัพท์บัญญัติของ สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2562, น. 21) ซึ่งต้องเผชิญกับความท้าทายในการพัฒนานักศึกษาให้มีความสามารถในการจัดการทางด้านการเงิน อาทิ การจัดการเงินสด การจัดการสินเชื่อ การวางแผนทางการเงิน และการป้องกันความเสียงทางการเงิน รวมถึงการป้องกันตนเองจากความรู้ไม่เท่าทันสื่อและการหลอกลวงทางการเงินในรูปแบบต่าง ๆ ที่มาในหลากหลายวิธีมากขึ้น อีกทั้งยังต้องสามารถเลี้ยงตนเองให้อยู่ดีกินดี มีชีวิตความ เป็นอยู่ทางด้านการเงินดีขึ้น (OECD. 2018; Russia Trust Fund, 2013 อ้างถึงใน พัชราภา อินทพรต และคณะ, 2566) กล่าวว่า การให้ความสำคัญกับแนวคิดความฉลาดรู้ทางการเงิน เกิดขึ้นจากรายงานการออมของ B. Douglas Bernheim สำรวจเมื่อปี ค.ศ. 1995 และ ปี ค.ศ. 1998 พบว่า ประชาชนในประเทศสหรัฐอเมริกา ขาดความฉลาดรู้ทางการเงิน ประชาชนไม่สามารถตอบปัญหาความรู้การเงินแบบง่าย ๆ ได้ และไม่สามารถระบุปัญหาทางการเงินของตนได้ และในข้อความตอนของกฎหมาย Smith-level Act ของประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ระบุว่าการสร้างพลเมืองให้มีประสบการณ์ผ่านการจัดการศึกษาทางการเงิน ดังนั้นองค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางการเศรษฐกิจ จึงได้ริเริ่มการสำรวจระดับความฉลาดรู้ทางการเงินของประชาชน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ขาดความฉลาดรู้ทางการเงินที่ดี จึงกำหนดให้ความฉลาดรู้ทางการเงิน เป็นทักษะชีวิตที่ควรส่งเสริมให้แก่ประชาชนในทุก ๆ ภาคส่วน ความฉลาดรู้การเงินจึงประเด็นสำคัญของการขับเคลื่อนในระบบการศึกษาทั่วโลก จึงมีการนับความฉลาดรู้การเงินวัดระดับในเครื่องมือการวัดระดับนานาชาติที่เรียกว่า PISA ของ OECD ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2012 เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ของโลกมีความฉลาดรู้การเงินที่ลดลงและต้องการให้รัฐบาลประเทศต่าง ๆ เห็นถึงความสำคัญและสนับสนุนการศึกษาความฉลาดรู้ทางการเงินในประเทศของตน

สรุปได้ว่า การรู้เท่าทันเศรษฐกิจ หมายถึงการรู้เท่าทันการเงินของนักศึกษา ความรู้และความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเงิน รวมทั้งมีทักษะในการบริหารจัดการ เช่น การวางแผนการใช้เงินในหมวดหมู่ต่าง ๆ การศึกษา การออม และการบริหารจัดการเรื่องการเงินส่วนตัว

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันเศรษฐกิจ

มีนักวิจัยหลานท่านได้ศึกษาการรู้เท่าทันเศรษฐกิจในหลายๆแง่มุมของนักศึกษา ดังนี้

ดวงกมล สุวรรณล้วน (2562) ได้ศึกษาเรื่องความสนใจและความตระหนักรู้ในการวางแผนการออมเงินกับพฤติกรรมการออมเงินของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยทักษิณ จังหวัดพัทลุง กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 400 ตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีความสนใจในการวางแผนการออมเงิน โดยที่มีความสนใจในเป้าหมายในการออมเงินระดับมาก พฤติกรรมการออมของนักศึกษาโดยส่วนใหญ่ออมแบบเงินฝากธนาคาร และมีจุดมุ่งหมายในการออมเพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉิน โดยมีจำนวนเงินออมต่ำกว่า 1,000 บาท ซึ่งจำนวนเงินออมของผู้ออมยังต่ำอยู่ ดังนั้นควรหามาตรการในการกระตุ้นการออมให้เพิ่มขึ้น โดยอาจจะด้วยการเพิ่มสิทธิประโยชน์จากการออมให้เพิ่มสูงขึ้น เพื่อจูงใจให้ประชากรกลุ่มนี้มีความต้องการออมมากขึ้น ในขณะที่ความตระหนักรู้ไม่มีความสัมพันธ์ใด ๆ กับพฤติกรรมการออมเงินของนักศึกษา

พิมพ์จันทร์ ชวดจะโป๊ะ และคณะ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการออมของนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จำนวน 688 คน ผลการวิจัยพบว่า พบว่า จำนวนเงินออมเฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีผลต่อพฤติกรรมการออมของนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี แตกต่างกัน ในการทดสอบพบว่า จำนวนเงินออมเฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 500 บาท และเงินออมเฉลี่ยต่อเดือน 1,501-2,000 บาท มีพฤติกรรมการออมที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการออมของนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

แวววรรณ ก้องไตรภพ and นักสิทธ์ ศักดาพัฒน์ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยเชิงเหตุของพฤติกรรมการใช้เงินในกลุ่มนักศึกษาไทยระดับปริญญาตรีด้วยการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ คือ นักศึกษา ระดับปริญญาตรี จำนวน 807 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ใช้เครื่องมือวัดแบบมาตรประเมินรวมค่าตัวแปร จำนวน 13 ชุด แบบวัดทุกชุดผ่านการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ผลการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพลด้วยแบบจำลองความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น พบว่า สถานการณ์มีอิทธิพลทางตรงไปยังพฤติกรรมการใช้เงิน ($R^2 = 0.609$) และจิตลักษณะเดิมกับสถานการณ์มีอิทธิพลทางอ้อมไปยังพฤติกรรมการใช้เงินโดยผ่านจิตลักษณะตามสถานการณ์ ($R^2 = 0.819$) จึงกล่าวได้ว่า จิตลักษณะตามสถานการณ์เป็นตัวแปรเชื่อมที่มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการใช้เงินของนักศึกษา ผลการวิจัยนี้ได้ชี้แนวทางการวิจัยที่สำคัญและแนวทางในการเสริมสร้างพฤติกรรมการใช้เงินของนักศึกษา

พัชราภา อินทพรต และคณะ (2566) ความฉลาดรู้ทางการเงินของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันระดับอุดมศึกษาเอกชน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 350 คน โดยการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ความฉลาดรู้ทางการเงิน 1) ด้านความรู้ทางการเงิน ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง .20 - .67 หาค่าความเชื่อมั่น (ค่า KR.-20) เท่ากับ .89 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของแบบวัดที่ไม่มีข้อนั้นรวมอยู่ ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป 2) ด้านเจตคติทางการเงินและพฤติกรรมทางการเงิน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของแบบวัดที่ไม่มีข้อนั้นรวมอยู่ ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป และค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง .92-.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรี มีความฉลาดรู้ทางการเงินอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีทักษะด้านความรู้ทางการเงินอยู่ในระดับน้อยที่สุด พฤติกรรมทางการเงินมีการปฏิบัติทางการเงินอยู่ในระดับมาก เจตคติทางการเงินอยู่ ในระดับมาก และปัจจัยด้านประชากรศาสตร์มีเพียงผลการศึกษาเฉลี่ยส่งผลต่อความฉลาดรู้ทางการเงินของนักศึกษาระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

สรุปได้ว่า การวางแผนการเงินสำหรับนักศึกษาเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการเตรียมความพร้อมในเรื่องการเงิน นักศึกษาควรทำการวางแผนเพื่อให้สามารถจัดการเรื่องการเงินในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ นี่คือขั้นตอนที่นักศึกษาสามารถทำเพื่อวางแผนการเงินของตน ประกอบด้วย 1) จัดสรรรายรับและรายจ่าย ในแต่ละเดือนควรจัดสรรรายรับและรายจ่ายให้ชัดเจน รวมถึงค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ตั้งแต่ค่าเช่าห้อง ค่าอาหาร ค่าเล่าเรียน และอื่น ๆ 2) แยกบัญชีเงินเก็บเอาไว้ต่างหาก ควรมีบัญชีเงินเก็บเอาไว้สำหรับเงินที่ต้องการออม และบัญชีเงินเก็บเอาไว้สำหรับเงินที่ใช้จ่าย 3) หากเงินไม่พอใช้หรือมีเงินเก็บน้อยควรหาทางเพิ่มรายได้ โดยใช้ช่องทางออนไลน์หรือ Social Media ต่าง ๆ ที่เหมาะกับไลฟ์สไตล์ของตนเอง 4) วางแผนการลงทุนทั้งระยะสั้นและระยะยาว ควรวางแผนการลงทุนในระยะสั้นและระยะยาว โดยใช้เครื่องมือทางการเงิน เช่น กองทุน ประกันชีวิต และการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ ดังนั้นการวางแผนการเงินช่วยให้นักศึกษาสามารถตัดสินใจและดำเนินชีวิตในทิศทางที่ดีต่อตนเอง และเตรียมความพร้อมในอนาคต

แนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนานักศึกษา

สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา (2563, น. 7) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) โดยสำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษาตระหนักถึงภารกิจที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาศักยภาพ นักศึกษาและงานด้านกิจการนักศึกษา เพื่อให้ได้บัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณภาพและสมรรถนะในการแข่งขัน ทั้งตลาดแรงงานในประเทศและต่างประเทศได้ รวมไปจนถึงการดำเนินการพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21

จึงริเริ่มให้มีการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา จากหลักการเหตุผลและความจำเป็นของการพัฒนาคุณภาพนักศึกษา เพื่อตอบสนองความท้าทายและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีกระแสแห่งความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ แนวโน้มของโลกอนาคตที่ไม่มีวันหยุดยั้ง และสังคมที่มีพลวัตรสูง รวมทั้งสามารถพัฒนาและยกระดับสมรรถนะและขีดความสามารถของนิสิต นักศึกษาในการแข่งขันในประชาคมโลกได้อย่างมีคุณภาพการพัฒนานักศึกษาเป็นเรื่องเกี่ยวกับ “วิธีการที่นิสิตนักศึกษาเติบโต ก้าวหน้า หรือการเพิ่มพูนความสามารถในการพัฒนาของตน จากการเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา” (Evans, Forney, Guido, Patton and Renn, 2010, p. 6 อ้างถึงใน สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา, 2563, น. 10) ในขณะที่กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education, TQF: HEd) มุ่งเน้นแนวทางที่ครอบคลุมการพัฒนานิสิตนักศึกษาตามที่กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ ประกอบด้วยคุณวุฒิ 4 ด้าน ได้แก่ ความรู้ ทักษะ จริยธรรม และลักษณะบุคคลตามประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาเรื่อง รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2565 (กฎกระทรวง มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565, 2565, 31 มีนาคม, น. 35) ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนานักศึกษาและคุณภาพของนักศึกษาหรือบัณฑิตที่ผ่านกระบวนการขัดเกลาและบ่มเพาะจากสถาบันอุดมศึกษาตามนโยบายด้านการศึกษาของชาติและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งชาติ หรือเรียกว่า Hard Skills จะเห็นจากหลักสูตรและการจัดการหลักสูตร และด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบหรือเรียกว่า Soft Skills การที่นักศึกษาสำเร็จการศึกษาออกไปจำเป็นต้องใช้ Skills ทั้ง 2 ในการดำรงชีวิตและการประกอบการงาน

สถาบันอุดมศึกษาได้จัดให้มีกิจการนักศึกษาเพื่อช่วยเหลือและเสริม Soft Skills ให้แก่นิสิตนักศึกษา โดยจัดให้กิจการนิสิตนักศึกษาครอบคลุมงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดบริการให้กับนักศึกษาอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นงานการบริการนิสิตนักศึกษาเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม เช่น การให้คำปรึกษา สวัสดิการนิสิตนักศึกษา การแนะแนวการศึกษาและอาชีพ การจัดหางาน บริการหอพักและที่ปรึกษาองค์กรนิสิตนักศึกษา (Good, 1973 อ้างถึงใน สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา, 2563, น. 10) เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาทั้งทางร่างกายและจิตใจ โดยมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ การใช้ชีวิตในสังคม และการดูแลทางด้านสวัสดิภาพนักศึกษาที่ช่วยให้นักศึกษามีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียนและเป็นการพัฒนานักศึกษาตามหลักการสำคัญ (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2544, น. 79-84) ให้เป็นคนที่สมบูรณ์ทุกด้าน

การพัฒนานิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา นอกจากจะมีความสามารถทางวิชาชีพแล้วยังมีความจำเป็นจะต้องมีความสามารถทางด้านคนและสังคมด้วย ที่เรียกว่า Soft Skills หมายถึงทักษะหรือความชำนาญที่เกี่ยวข้องกับคน อาจไม่เกี่ยวข้องกับความชำนาญในงานด้านใดด้านหนึ่ง

โดยตรง แต่เป็นทักษะที่ช่วยให้การทำงานประสบความสำเร็จและก้าวหน้า (Robles, 2012 อ้างถึงใน สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา, 2563, น. 12) ได้แก่ การมีจิตสาธารณะ การรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี การฉลาดรู้เท่าทันภาพทัศน์ และการรู้เท่าทันเศรษฐกิจ รวมทั้งความเป็นผู้นำและรับผิดชอบต่อสังคม สังคมใดหรือองค์การใดมีบุคคลที่มีทักษะ Soft Skills เป็นจำนวนมากก็จะสามารถประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงและทำให้ลดปัญหาสังคม

ดังนั้น การพัฒนาคุณภาพนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา จึงมุ่งเน้นการพัฒนา Soft Skills ที่ส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาสามารถใช้ Hard Skills ไปในการดำรงชีวิตที่ดี และสามารถสร้างอนาคตของตนเองที่ก้าวไกล เป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม ความสำเร็จของนิสิตนักศึกษาจึงเกิดจากการที่สถาบันอุดมศึกษาสร้างทักษะ โดยมีปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาทักษะเหล่านี้ เรียกว่า นิเวศวิทยาสถานศึกษา อันประกอบไปด้วย 1) ปัจจัยด้านบุคคล ประกอบด้วย เหตุผลเชิงจริยธรรม การมุ่งอนาคต และการควบคุมตน ความคิดเชิงเติบโต และความคิดเชิงเติบโต 2) ปัจจัยด้านงานกิจการนักศึกษา ประกอบด้วย การพัฒนาคุณภาพชีวิตนักศึกษา การสร้างเสริมลักษณะนิสัยนักศึกษา การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อเสริม เติมเต็มศักยภาพนักศึกษา และการสร้างแรงจูงใจเพื่อให้เกิดค่านิยมที่ดีกับนักศึกษา 3) ปัจจัยด้านสถาบัน ประกอบด้วย การเป็นตัวแบบที่ดีของเพื่อพื้นที่การเรียนรู้ และบทบาทของบุคลากร ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพนักศึกษา (สำเนาว์ ขจรศิลป์, 2542, น. 6)

การพัฒนานักศึกษาไม่เพียงแต่เน้นทักษะทางความรู้เท่านั้น แต่ยังต้องเน้นการพัฒนาทักษะทางอารมณ์ ทักษะทางจิตใจ และทักษะทางสังคมเพื่อให้นักศึกษาเตรียมพร้อมสำหรับอุดมศึกษาและชีวิตในสังคมในอนาคตมีผู้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีมาดังนี้

1. ทฤษฎีการพัฒนานักศึกษาในระดับอุดมศึกษาตามแนวคิดของชิกเกอริ่ง และไรเซอร์ (Chickering and Reisser, 1963 อ้างถึงใน ธิดารัตน์ บุญนุช, 2543, น. 11-15)

เป็นทฤษฎีทางจิตสังคมที่แพร่หลายและเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งก็ได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานักศึกษาของตนนอกจากนี้ทฤษฎีดังกล่าวยังสอดคล้องกับแนวคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับงานกิจการนักศึกษา โดยเฉพาะงานกิจกรรมนักศึกษาด้วย เพราะกิจกรรมนักศึกษา จะมีบทบาทในการพัฒนานักศึกษาในด้านความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมมากเป็นพิเศษ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางในการพัฒนาทางจิตสังคม การพัฒนานักศึกษา ประกอบด้วย 7 ด้าน คือ 1) การพัฒนาความสามารถนักศึกษาจะพัฒนาความสามารถ 3 ด้านในระหว่างที่ศึกษาในมหาวิทยาลัย คือ 1.1) ความสามารถด้านสติปัญญา 1.2) ความสามารถทางด้านร่างกาย และ 1.3) ความสามารถในด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น หรือด้านสังคม ซึ่งนักศึกษาจะมีความรู้สึกว่าตนเองจะมีความสามารถมากขึ้น เพื่อให้นักศึกษาได้เกิดการเรียนรู้ที่จะไว้วางใจในความสามารถของตน ยอมรับฟังคาวิจารณ์จากผู้อื่น และบูรณาการทักษะ 2) การจัดการด้านอารมณ์ นักศึกษาหลาย ๆ คนประสบกับปัญหา

ในเรื่องของอารมณ์ที่ไม่ดีต่าง ๆ เช่น ความโกรธ ความกลัว ความเจ็บปวด ความคิดถึงความเบื่อหน่าย หรือความเครียด ผลจากการศึกษาพบว่า ความวิตกกังวล ความโกรธ ความรู้สึกหดหู่ ความต้องการ ความรู้สึกผิด และความอายนั้นเหล่านี้ถ้ามีมากเกินไป จะส่งผลต่อกระบวนการการศึกษา ดังนั้น จึงต้องมีการจัดการด้านอารมณ์ที่ดี ซึ่งงานการพัฒนานักศึกษาในด้านนี้ไม่ได้เป็นการจัดอารมณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ เพียงแต่เป็นการตระหนักและรับรู้ถึงอารมณ์เหล่านี้ว่าเป็นสัญญาณบอกสิ่งต่าง ๆ 3) การพัฒนาจากความเป็นตัวของตัวเองไปสู่การพึ่งพาอาศัยกัน สิ่งสำคัญที่นักศึกษาจะต้องพัฒนาในที่นี้ก็คือ การเรียนรู้ที่จะพอใจในตนเอง มีความรับผิดชอบในการบรรลุเป้าหมายที่ตนได้เลือกไว้ ไม่ถูกชักนำโดยความคิดเห็นของคนอื่น การพัฒนาในด้านนี้จะต้องนาไปสู่ความเป็นอิสระทั้งทางอารมณ์ และในด้านต้องการความช่วยเหลือจากภายนอก และนำไปสู่การยอมรับการพึ่งพาอาศัยกันในขั้นต่อมา 4) การพัฒนาสัมพันธภาพกับผู้อื่นอย่างมีวุฒิภาวะ รวมถึงการยอมรับและชื่นชมความแตกต่างระหว่างบุคคลและความสามารถในการใกล้ชิดผูกพันกับผู้อื่น การยอมรับความแตกต่าง นอกจากจะหมายถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลแล้วยังหมายถึงในบริบทที่มีความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมด้วย

การตระหนักถึงความแตกต่างการมีประสบการณ์ที่กว้างขวาง ความเปิดเผย ความอยากรู้อยากเห็น และการเป็นปรวิสัยไม่ยึดติดกับความเห็นของตน 5) การสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตน การสร้างเอกลักษณ์นั้นขึ้นอยู่กับการพัฒนาด้านอื่น ๆ ที่กล่าวมาก่อนแล้ว คือ ความสามารถ การจัดการกับอารมณ์ การเป็นตัวของตัวเอง และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี การพัฒนาเอกลักษณ์นั้นเป็นกระบวนการค้นหาว่าประสบการณ์ชนิดใด ระดับใด และการทำประสบการณ์นั้น ๆ บ่อยเท่าไรที่จะทำให้เราพึงพอใจ รู้สึกปลอดภัย และมั่นใจในตนเอง 6) การพัฒนาเป้าหมาย เป็นการเพิ่มความสามารถในการเป็นคนที่มีความตั้งใจแน่วแน่ ความสามารถในการประเมินความสนใจและทางเลือกต่าง ๆ โดยจะต้องมีการวางแผนสำหรับการะกระทำ และมีการกำหนดสิ่งที่ควรจะทำก่อนใน 3 ด้าน คือ แผนและแรงบันดาลใจเกี่ยวกับอาชีพ ความสนใจส่วนตัว และความผูกพันกับบุคคลอื่นและครอบครัว นอกจากนี้ ยังรวมไปถึงการมีความสามารถที่จะเชื่อมโยงเป้าหมายที่แตกต่างกันของตนให้อยู่ภายใต้เป้าหมายหลักที่ใหญ่กว่าและมีความหมายมากกว่าและการมีความตั้งใจในการทำสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน 7) การพัฒนาการมีคุณธรรม การพัฒนาการมีคุณธรรมนั้นใกล้กับการสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตน และการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน การพัฒนาการมีคุณธรรมประกอบด้วย 3 ขั้นตอนที่มีลำดับซ้อนกันอยู่ คือ 7.1) ค่านิยมในด้านที่เกี่ยวกับมนุษย์ โดยจะเปลี่ยนจากการทำตามความเชื่อต่าง ๆ โดยอัตโนมัติไปสู่การรักษาความสมดุลระหว่างความสนใจของตนเองกับความสนใจของเพื่อนมนุษย์คนอื่น ๆ 7.2) ค่านิยมเกี่ยวกับบุคคล เป็นการยอมรับค่านิยมและความเชื่อต่าง ๆ อย่างมีสติ ในขณะเดียวกันก็เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น 7.3) การพัฒนาความเหมาะสม หมายถึงการประสานระหว่างค่านิยมส่วนตัวกับพฤติกรรมที่ต้องรับผิดชอบต่อสังคม

2. ทฤษฎีตัวป้อน-สภาพแวดล้อม-ผลลัพธ์ (I-E-O Model) ตามแนวคิดของ (Astin, 1993)

Astin (1993 อ้างถึงใน อรุณี หงษ์ศิริวัฒน์, 2552) ได้ศึกษาผลกระทบของสภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษาต่อการพัฒนานักศึกษามาเป็นเวลานานกว่า 30 ปี และได้สร้างทฤษฎีตัวป้อน-สภาพแวดล้อม-ผลลัพธ์ (I-E-0 Model) โดยตัวป้อน (I = Input) หมายถึง ลักษณะของนักศึกษาเมื่อแรกเริ่มเข้าสู่สถาบันอุดมศึกษา สภาพแวดล้อม (E = Environment) หมายถึง สภาพแวดล้อมซึ่งเป็นตัวแปร ได้แก่ โปรแกรม นโยบายของสถาบัน คณาจารย์ กลุ่มเพื่อน และประสบการณ์ทางการศึกษาที่มีผลต่อนักศึกษา และผลลัพธ์ (O = Outcome) หมายถึง คุณลักษณะของนักศึกษาภายหลังจากได้ประสบกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ สำหรับรายละเอียดของตัวแปรสภาพแวดล้อม (E = Environment) ที่มีผลต่อประสบการณ์ของนักศึกษา มีดังนี้ 1) ลักษณะของสถาบัน ได้แก่ รูปแบบของสถาบัน สังกัดของสถาบัน และขนาดของสถาบัน 2) หลักสูตร ได้แก่ การจัดเนื้อหาสาระของวิชาการจัดวิธีการเรียนการสอน และการประเมินผล 3) คณาจารย์ ได้แก่ อายุ บุคลิกลักษณะของอาจารย์ พฤติกรรมการสอน การให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา ขวัญและกำลังใจในการทำงาน อัตราเงินเดือน ทัศคติต่อการเป็นอาจารย์ การทำวิจัยของอาจารย์ และบรรยากาศการทำงาน 4) กลุ่มเพื่อน เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อนักศึกษา การเข้ากลุ่มเพื่อน ลักษณะของเพื่อน และ/หรือการปรับตัวเพื่อเข้ากลุ่ม มีผลต่อบุคลิกลักษณะของนักศึกษา 5) การมีส่วนร่วมของนักศึกษา คือ การที่นักศึกษาได้เข้าไปใช้เวลาในเรื่องต่าง ๆ เช่น การมีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องกับอาจารย์ เพื่อนและกิจกรรมเพื่อให้ได้ประโยชน์จากสิ่งนั้นโดยแอสตินได้จำแนกผลการเรียนรู้ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาการของนักศึกษาออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) ผลสัมฤทธิ์/ผลการเรียนรู้เชิงวิชาการ หมายถึง กระบวนการทางสติปัญญา เช่น การคิด การใช้เหตุผล ทักษะพื้นฐาน ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ การพัฒนาอาชีพตลอดจนความสำเร็จในอาชีพ ความรับผิดชอบรายได้ และการยอมรับจากบุคคลอื่น 2) ผลการเรียนรู้ไม่เป็นเชิงวิชาการ หมายถึง เจตคติของนักศึกษา คุณค่า อัตมโนทัศน์ความเชื่อ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ บุคลิกภาพ ความเป็นพลเมืองดี และการมีมนุษยสัมพันธ์

สรุปได้ว่า ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักศึกษามักเน้นไปที่การสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการทำความเข้าใจและการประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ การใช้เทคโนโลยีในการสนับสนุนการเรียนรู้และการสอนก็เป็นหนึ่งในทฤษฎีที่มีผลสำคัญในการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาในยุคปัจจุบัน

ยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

สถาบันอุดมศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหลัก 4 ประการ ได้แก่ ภารกิจด้านการผลิตบัณฑิต การวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นบทบาทที่สำคัญในการผลิตบัณฑิต ให้มีศักยภาพ คุณภาพ คุณธรรม เป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ สามารถแข่งขัน

ได้กับนานาประเทศ สถาบันอุดมศึกษาจึงต้องเพิ่มความตระหนักถึงการให้ความสำคัญในการเพิ่มพูนความรู้แก่นักศึกษาด้านการเป็นพลเมืองที่สมบูรณ์ในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับโลก (Chickering and Stamm, 2002; Schneider, 2001 อ้างถึงใน รมย์รัมภา ณัฐธัญอติรุจ, 2562) เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ ยกระดับคุณภาพของระบบอุดมศึกษาให้เกิดการพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ที่เป็นปัจจัยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและความยั่งยืนของสังคมไทย กำหนดวิสัยทัศน์ “อุดมศึกษาสร้างคน สร้างปัญญา ปลูกฝังคุณธรรม เพื่อพัฒนาสังคมไทยอย่างยั่งยืน” ประกอบด้วย 3 ยุทธศาสตร์ คือ 1) พัฒนาศักยภาพคน ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงเรียนรู้ ยกระดับคุณภาพการอุดมศึกษาและสมรรถนะกำลังคนตอบสนองทิศทางการพัฒนาประเทศ พร้อมทั้งเสริมสร้างบุคลากรอุดมศึกษาคุณภาพสูง 2) ส่งเสริมระบบนิเวศวิจัยอุดมศึกษา มุ่งสร้างความเข้มแข็งโครงสร้างพื้นฐานด้านการวิจัยในระบบอุดมศึกษาเพื่อการสร้างองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม และถ่ายทอดสู่การใช้ประโยชน์ การพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ รวมถึงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการวิจัย ทั้งในและนอกประเทศ 3) จัดระบบอุดมศึกษาใหม่ เร่งปฏิรูปข้อจำกัดและอุปสรรคต่อการพัฒนาอุดมศึกษา มุ่งเน้นการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล การพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาตามอัตลักษณ์ (สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2562, น. 73-84) เพื่อให้ตัวบัณฑิตเองบุคลากรในมหาวิทยาลัยและสังคมภายนอกมีความเชื่อมั่นและยอมรับในคุณภาพบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จึงเห็นควรที่มหาวิทยาลัยเอกชนจะต้องเร่งรัดพัฒนาสร้างสรรค์คุณภาพให้กับตนเอง ซึ่งในกระบวนการพัฒนาสร้างสรรค์คุณภาพและมาตรฐานนี้ สิ่งสำคัญที่จะต้องกระทำก็คือ การจัดให้สถานศึกษามีปัจจัยนิเวศวิทยาที่เอต่อการศึกษาอันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพคุณภาพการศึกษา (ปาริญา รักษาทรัพย์ และนิษฐ์วดี จิรโรจน์ภิญโญ, 2563, น. 310) ตามข้อกำหนดเกี่ยวกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นจากการศึกษาตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยผู้บริหารของสถาบันอุดมศึกษาจะต้องดำเนินการตาม นโยบายของสำนักงานปลัดกระทรวงฯ ข้างต้น และวางนโยบายของสถาบันอุดมศึกษาของตนให้ชัดเจน สอดคล้องนโยบายดังกล่าว โดยจะต้องจัดทำแผนยุทธศาสตร์รองรับการดำเนินการตามนโยบาย และมุ่งเน้นการดำเนินการพัฒนานิสิตนักศึกษาแบบองค์รวม

การพัฒนานิสิตนักศึกษาแบบองค์รวม

Kuh (2006, อ้างถึงใน สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา, 2563, น. 14) สถาบันอุดมศึกษาอาศัยการเรียนการสอนในชั้นเรียนเป็นแนวทางหลักในการพัฒนานิสิตนักศึกษา หากนิสิตนักศึกษารายใดมีปัญหา ก็จะมีระบบช่วยจัดการปัญหาเป็นราย ๆ ไป นอกจากนั้นสถาบันอุดมศึกษาจะจัดกิจกรรมต่าง ๆ เสริมทักษะชีวิต แต่การจัดกิจกรรม หรือโครงการพัฒนานิสิตนักศึกษา ยังมีลักษณะไม่เป็นองค์รวมที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ ผลของการพัฒนานิสิตนักศึกษา

จึงไม่สมบูรณ์อย่างแท้จริง กล่าวคือ กิจกรรมหรือโครงการที่มุ่งเฉพาะเรื่อง หรือเฉพาะกลุ่มนิสิตนักศึกษา ไม่สามารถเห็นภาพใหญ่ได้ ผลที่ได้จึงไม่เป็นไปตามความคาดหวังเต็มที่ การพัฒนานิสิตนักศึกษาแบบองค์รวม จึงเป็นแนวทางที่ได้รับความสนใจมากขึ้น การพัฒนานิสิตนักศึกษาตามแนวทางแบบองค์รวมนั้น สถาบันอุดมศึกษาควรมุ่งเน้นวิธีการพัฒนานิสิต นักศึกษาให้เติบโต ก้าวหน้า หรือการเพิ่มพูนความสามารถในการพัฒนาสู่ความสำเร็จของตน โดยการมุ่งสู่ความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา จำเป็นต้องอาศัยวิธีการแบบองค์รวมที่ครอบคลุมสี่มิติของสภาพแวดล้อมที่ดีในการพัฒนานิสิตนักศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ที่ทำให้มองภาพใหญ่หรือภาพรวมได้ ความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา ได้แก่ การมีทักษะวิชาชีพ (Hard Skills) และทักษะคนและสังคม (Soft Skills) ซึ่งจำเป็นต้องสร้างขึ้นตามแนวทางแบบองค์รวม ประกอบไปด้วยมิติหลัก 4 มิติ ดังนี้

มิติความสำเร็จของนิสิตนักศึกษาแบบองค์รวมที่ 1: ภาวะผู้นำของสถาบัน

Cooper (2010) ผู้นำสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ สภามหาวิทยาลัย อธิการบดี และทีมผู้บริหาร ให้ความสำคัญสื่อสาร และแสดงการสนับสนุนการสร้างความสำเร็จให้แก่นิสิตนักศึกษา โดยการวางรากฐานให้ทุกส่วนในสถาบันอุดมศึกษาตระหนักและมีส่วนร่วม ซึ่งอาจอาศัยการจัดทำวิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน และโครงการพัฒนานิสิตนักศึกษาสู่ความสำเร็จ โดยมีการกำหนด “ความสำเร็จ ของนิสิตนักศึกษา” ไว้อย่างชัดเจน อาจกล่าวได้ว่า สถาบันอุดมศึกษาที่มีความโดดเด่นจะต้องให้ทุกส่วนทุกกลุ่มร่วมมือกันและร่วมรับผิดชอบต่อการเรียนรู้และความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา

มิติความสำเร็จของนิสิตนักศึกษาแบบองค์รวมที่ 2: วัฒนธรรมของสถาบัน

LeCluyse (2015) วัฒนธรรมที่มุ่งเน้นความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา ได้แก่ ทัศนคติ และการพูดคุยของอาจารย์และบุคลากรเกี่ยวกับการจัดให้มีกิจกรรมและโครงการ ที่มุ่งพัฒนาความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา ภายใต้วัฒนธรรมที่มุ่งสู่ความสำเร็จของนิสิตนักศึกษาจะทำ มีการพัฒนาบุคลากรให้เติบโตในงานพัฒนาความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา บุคลากรแต่ละคนมีความเข้าใจ และเห็นคุณค่าบทบาทหน้าที่การพัฒนานิสิตนักศึกษาตามพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา

มิติความสำเร็จของนิสิตนักศึกษาแบบองค์รวมที่ 3 : การเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษา

Felder and Brent (1996) วิวัฒนาการของสังคมดิจิทัลและการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีที่รวดเร็ว ส่งผลให้มีการสร้างสรรค์นวัตกรรมสื่อและวิธีการสอนที่มีความแตกต่างหลากหลายมาก ผู้นำของสถาบันอุดมศึกษา และวัฒนธรรมที่มุ่งเน้นความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา จะช่วยสนับสนุนและส่งเสริมการสร้างสภาพ แวดล้อมที่มุ่งความสำเร็จของนิสิตนักศึกษาและผลลัพธ์ของการเรียนรู้ การปรับเปลี่ยนวิธีการเรียน การสอนจึงมีความจำเป็นที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้แบบ Active Learning คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ทำภายใต้สมมติฐานพื้นฐาน 2 ประการ คือ 1) การเรียนรู้เป็นกระบวนการธรรมชาติของมนุษย์ และ 2) บุคคล

มีแนวทางการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน โดยบทบาทผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนจาก ผู้รับความรู้ ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้

มิติความสำเร็จของนิสิตนักศึกษาแบบองค์รวมที่ 4: ความผูกพันของนิสิตนักศึกษา

Kuh (1995) การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความผูกพันของนิสิตนักศึกษามีมานานและได้รับการทดสอบและพิสูจน์มาแล้วจำนวนมาก ในความเป็นจริงแล้ว หากนิสิตนักศึกษาไม่มีความผูกพันและความตั้งใจ ในการศึกษาเล่าเรียนแล้ว ก็ยากที่จะได้รับความสำเร็จจากการศึกษาเล่าเรียนในสถาบันอุดมศึกษา ความผูกพันของนิสิตนักศึกษากับสถาบันการศึกษาของตนจึงเป็นปัจจัยที่จำเป็นต่อความสำเร็จตาม องค์ประกอบที่สำคัญของความผูกพันของนักศึกษา ได้แก่ ความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร ภาควิชา หรือคณะ เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมที่ทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีและลึกซึ้งระหว่างนิสิต นักศึกษากับสถาบันอุดมศึกษาของตน หรือระหว่างนิสิตนักศึกษาด้วยกันเอง ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตนักศึกษากับอาจารย์ จะทำให้เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนใดชุมชนหนึ่งในสถาบันอุดมศึกษา และทำให้เกิดความผูกพันขึ้น นอกจากนี้ ยังอาจอาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการสร้างสรรค์วิธีการ หรือเครื่องมือใหม่ ๆ หรือนวัตกรรมสร้างความผูกพันที่แน่นแฟ้นได้

สรุปได้ว่า ยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิตและนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีเป้าหมายที่ช่วยเสริมสร้างศักยภาพและคุณภาพของนิสิตและนักศึกษา โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะทางอาชีพและทักษะชีวิต การสร้างระบบนิเวศน์ที่สนับสนุนการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง และการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนา Soft Skills ที่บูรณาการกับ Hard Skills อย่างสมดุล โดยมี 3 ยุทธศาสตร์ คือ 1) การเปลี่ยนแปลงในสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วย 1.1) การจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนที่สนับสนุนการเรียนรู้ 1.2) การเปลี่ยนแปลงในระบบการจัดการศึกษา 2) การพัฒนานิสิตและนักศึกษา ประกอบด้วย 2.1) การสร้างระบบนิเวศน์ที่สนับสนุนการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง 2.2) การสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวม 3) การส่งเสริมให้เกิดการพัฒนา Soft Skills ประกอบด้วย 3.1) การบูรณาการ Soft Skills กับ Hard Skills ในหลักสูตรการเรียนรู้ 3.2) การสร้างระบบนิเวศน์ที่สนับสนุนการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง ความสำคัญของยุทธศาสตร์นี้อยู่ที่การสร้างนักศึกษาที่มีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในทางทั้งอาชีพและชีวิต ซึ่งเป็นประโยชน์ในการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์ในสังคม

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

มีนักการศึกษาและนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความสนใจในการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาและได้ศึกษาวิจัยหลายเรื่อง ผู้วิจัยรวบรวมมาเพื่อทำการวิเคราะห์และศึกษา ดังต่อไปนี้

ชมภูนุช พุฒิเนตร และคณะ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะการจัดการตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาเอกชน กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาสภาพทักษะการจัดการตนเอง คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 341 คน

และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองประเมินผลการประยุกต์ใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาทักษะการจัดการตนเอง คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาการสอนภาษาจีน คณะศึกษาศาสตร์ และสาขานวัตกรรมการจัดการเกษตร คณะนวัตกรรมการจัดการเกษตร จำนวน 85 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการจัดการตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 341 คน นักศึกษามีการจัดการตนเองอยู่ในระดับดีในด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นและด้านการเรียน ส่วนการจัดการตนเองที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านสุขภาพ ด้านเวลา และด้านการเงิน 2) ผลการหาประสิทธิภาพของชุดพัฒนาทักษะการจัดการตนเองของนักศึกษา มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 80.15/84.00 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (80/80) 3) ผลการประยุกต์ใช้กิจกรรมพัฒนาทักษะการจัดการตนเองของนักศึกษา หลังการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนา ทักษะการจัดการตนเอง นักศึกษามีทักษะการจัดการตนเองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยการพัฒนาทักษะการจัดการตนเองได้ดำเนินการพัฒนา 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นให้ความรู้ 2) ขั้นให้ลงมือปฏิบัติ 3) ขั้นให้ทดสอบความถูกต้อง

กอมารูดิง โซ๊ะนิยาดะ และประจวบ ทองศรี (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนากิจกรรมนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 คือ นักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ชั้นปีที่ 1-4 ปีการศึกษา 2560 ทุกคณะจำนวนทั้งสิ้น 343 คน ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นอย่างเป็นสัดส่วน และกลุ่มที่ 2 ผู้บริหารบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมนักศึกษาผู้นำนักศึกษาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 10 คน ผลการวิจัย พบว่า1) สภาพการจัดกิจกรรมนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยรวมและในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก และ 2) แนวทางการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานที่ครอบคลุม 5 ด้าน พบว่า 1) กิจกรรมด้านส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ที่กำหนดโดยสถาบัน คือ สถาบันอุดมศึกษาควรมีเวทีแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ทางวิชาการของกลุ่มนักศึกษาเพื่อเป็นช่องทางในการถ่ายทอดองค์ความรู้จากการทำกิจกรรมระหว่างนักศึกษากันเอง 2) กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์และรักษาสิ่งแวดล้อม ควรเอื้อต่อการพัฒนาชุมชน สร้างความสามัคคีและสามารถเข้าถึงกลุ่มบุคคลในชุมชนได้ดี 3) กิจกรรมด้านส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมที่มีการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมและนักศึกษาต่างชาติสามารถเข้ากันได้โดยไม่ขัดกับหลักการอิสลาม 4) กิจกรรมด้านกีฬาและส่งเสริมสุขภาพ สถาบันอุดมศึกษาควรเพิ่มอุปกรณ์กีฬาที่นักศึกษาให้ความสนใจเป็นพิเศษให้ได้มีการเล่นอย่างทั่วถึงและมีการบำรุงรักษาที่ดี เพื่อสามารถส่งเสริมสุขภาพในระยะยาว และ 5) กิจกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมนั้นควรจัดรูปแบบที่หลากหลายและสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในการำเนินชีวิตเพื่อเกิดบรรยากาศ “สถาบันของฉัน สวรรค์ของฉัน” แบบยั่งยืน

สมปอง ดีลี (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์แนวคิดและหลักปฏิบัติงานด้านพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของกองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตามแนวคิดปฏิบัตินิยมของ

จอห์น ดิวอี้ โดยศึกษาจากเอกสารประกอบกับการสัมภาษณ์เชิงลึกบุคลากรสังกัดกองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 10 คน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ผ่านกรอบแนวคิดปรัชญาเชิงปฏิบัตินิยมของจอห์น ดิวอี้ ผลการศึกษาพบว่า กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นหน่วยงานหลักที่มีภารกิจหลักในด้านกิจการนักศึกษาและพัฒนาคุณภาพนักศึกษา ซึ่งเป็นภาระกิจที่เอื้อ ส่งเสริมและเกื้อหนุนในงานด้านวิชาการของมหาวิทยาลัยเพื่อให้นักศึกษามีคุณภาพ ตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย เมื่อนำแนวคิดและหลักปฏิบัติงานด้านพัฒนาคุณภาพนักศึกษา มาวิเคราะห์ผ่านกรอบแนวคิดปรัชญาเชิงปฏิบัตินิยมของจอห์น ดิวอี้ พบว่า มีความสอดคล้องเกี่ยวโยงและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีลักษณะสำคัญ 1) เป็นสิ่งที่เป็นไปได้ 2) เป็นประสบการณ์ที่เป็นจริง ต้องใช้ประโยชน์ 3) มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางจากการทำจริง 4) การเรียนรู้ต้องควบคู่ประสบการณ์5) เป็นความรู้ที่แท้จริงเกิดจากประสบการณ์ตรง 6) เรียนรู้โดยวิธีการแก้ปัญหา

สุจิตรา อร่ามพงษ์พันธ์ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารกิจการนักศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนการ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารกิจการนักศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารกิจการนักศึกษาประกอบด้วย 1) นโยบายการบริหารกิจการนักศึกษา 2) คุณลักษณะของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานกิจการนักศึกษา 3) คณะกรรมการบริหารงานกิจการนักศึกษา 4) ขอบข่ายงานกิจการนักศึกษาองค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารกิจการนักศึกษา ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนงานกิจการนักศึกษา ขั้นตอนที่ 2 การจัดองค์กรงานกิจการนักศึกษา ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินงานตามแผนงานกิจการนักศึกษา ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลงานกิจการนักศึกษา ขั้นตอนที่ 5 การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงานกิจการนักศึกษา องค์ประกอบที่ 3 ผลลัพธ์ ประกอบด้วย คุณลักษณะของนักศึกษา 1) รู้คิด 2) รู้คน 3) รู้ตน 4) รู้งาน โดยผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารกิจการนักศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า มีความเหมาะสม ส่วนผลการประเมินรูปแบบการบริหารกิจการนักศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยผู้บริหารงานกิจการนักศึกษาผู้อำนวยการสำนักกิจการนักศึกษา และนักกิจการนักศึกษา มีความเห็นว่าในภาพรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

สรุปได้ว่า การพัฒนาคุณภาพนักศึกษาเป็นเรื่องที่สำคัญในการเตรียมความพร้อมในชีวิตหลังจากการศึกษา มหาวิทยาลัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีหลายแนวทางในการพัฒนาคุณภาพนักศึกษา ดังนี้ 1) การส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ : มหาวิทยาลัยส่งเสริมให้นักศึกษาเป็นบัณฑิตที่มีคุณลักษณะตามที่กำหนดโดยสถาบัน 2) การจัดบริการและสวัสดิการที่ดี: มหาวิทยาลัยให้บริการและสวัสดิการที่เพิ่มคุณภาพชีวิตของนักศึกษา และส่งเสริมการพัฒนาการเรียนรู้ 3) การสร้างความเชื่อมโยงกับศิษย์เก่า: มหาวิทยาลัยสร้างความเชื่อมโยงกับศิษย์เก่าให้เป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัย

4) การสร้างองค์กรคุณภาพ: มหาวิทยาลัยมีองค์กรที่มีคุณภาพในด้านกิจกรรมเพื่อพัฒนานักศึกษา ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาเป็นส่วนสำคัญในการเตรียมความพร้อมในชีวิตหลังจากการศึกษา มหาวิทยาลัยมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพนักศึกษาให้เป็นผู้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับนิเวศวิทยาการศึกษา

การพัฒนาของนักศึกษาเป็นผลจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างการเจริญเติบโตและการเปลี่ยนแปลงของสถานที่ ที่นักศึกษานั้นอาศัยอยู่และสิ่งแวดล้อมที่ซับซ้อน เรียกว่านิเวศวิทยาการศึกษา ซึ่งส่งผลต่อการดำรงชีวิตของนักศึกษา โดยนักศึกษาจะมีกระบวนการที่ทำให้ตนเองพัฒนา สามารถดำรงชีวิตอยู่ในนิเวศวิทยาการศึกษานั้นได้ และรับประสบการณ์ใหม่ ๆ การสร้างสมดุลก่อเกิดเป็นชุดประสบการณ์ความรู้ และนำความรู้นี้มาสร้างเป็นกระบวนการเรียนรู้ ทำให้เกิดเป็นพฤติกรรมแสดงออกของนักศึกษาอย่างมีคุณภาพ โดยมีการศึกษาดังนี้

ความหมายนิเวศวิทยาการศึกษา

คำว่า “นิเวศวิทยาการศึกษา” ใช้ในความหมายกว้าง ๆ โดยมีนักวิชาการหลายท่านได้ระบุดังนี้

Diaz-Gibson, et al. (2020, p. 12 อ้างถึงใน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564, น. 12) ได้กล่าวว่า ระบบนิเวศการศึกษา หมายถึง วงจรหรือระบบนิเวศที่ช่วยสนับสนุนผู้บริหารสถานศึกษาเข้าใจศักยภาพ ความสามารถในการดำเนินการภายในสถานศึกษา โดยสามารถนำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับบทความวิชาการในวารสารการศึกษาไทย (OBEC Journal) ปีที่ 18 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม-กันยายน 2564 Luksha, et al. (2018, p. 44 อ้างถึงใน นริศรา ใจคง และสิริกานต์ แก้วคงทอง, 2564, น. 64-69) กล่าวว่า ระบบนิเวศทางการศึกษา หมายถึง ระบบนิเวศหมายถึง เครือข่ายพื้นที่ของการจัดโดย โรส เบเนดิกส์ (Benedicts, 2018, p. 67 อ้างถึงใน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564, น. 12) กล่าวว่า ระบบนิเวศการเรียนรู้ หมายถึง การรวมกลุ่มกันของสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต คือ บุคคล กระบวนการและเครื่องมือที่ใช้ในการถ่ายทอด การบูรณาการ และการสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่เรียนรู้และพัฒนานั้น คือ ระบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต โดยเน้นพัฒนาการของผู้เรียน รวมถึงมีการนำองค์ประกอบต่าง ๆ มาใช้ในการออกแบบและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น เวลา พื้นที่ คน เนื้อหา มีการนำเทคโนโลยีมาสนับสนุนการเรียนรู้ โดยครอบคลุมทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับ นฤมล อภินิเวศ และคณะ (2555, น. 3) กล่าวว่า คำว่า สิ่งแวดล้อมศึกษา ได้มาจากการประชุมที่เมืองทบิลิซี่ (Tbilisi) ประเทศสหภาพโซเวียต เมื่อปี พ.ศ. 2520 ให้ความหมายของคำว่า “สิ่งแวดล้อมศึกษา” ไว้ว่า หมายถึง กระบวนการที่มุ่งสร้างให้ประชากรโลก มีความสำนึกและห่วงใย

ในปัญหาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งปัญหาที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ มีความรู้ เจตคติ ทักษะ ความตั้งใจจริง และความมุ่งมั่นที่จะหาทางแก้ไขปัญหาที่เผชิญอยู่และป้องกันปัญหาใหม่ ทั้งด้วยตนเอง และด้วยความร่วมมือกับผู้อื่น

สรุปได้ว่า นิเวศวิทยาทางการศึกษา หมายถึง เหตุการณ์หรือสภาวการณ์ใด ๆ ที่อยู่ภายในและภายนอกสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนานักศึกษาให้มีคุณภาพ

องค์ประกอบนิเวศวิทยาการศึกษา

องค์ประกอบนิเวศวิทยาการศึกษา มีองค์ประกอบที่หลากหมาย เช่น ตัวบุคคล ซึ่งเป็นศูนย์กลางของระบบนิเวศวิทยาทางการศึกษา สถานศึกษา และสังคมภายนอกสถานศึกษา ซึ่งมีนักวิชาการ หลายคนได้กล่าวถึงองค์ประกอบนิเวศวิทยาการศึกษา ไว้ดังนี้

Smith (1996, p. 167 อ้างถึงใน อมรรัตน์ มีพัฒน์, 2565, น. 4) ได้อธิบายว่า คุณลักษณะความเป็นโครงสร้างของระบบนิเวศนั้น ต้องเป็นหน่วยโครงสร้าง ที่ทำงานภายในระบบนิเวศที่สำคัญ และจะต้องมีองค์ประกอบของกลไกภายในที่ดีจะช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานย่อยให้เกิดความยั่งยืน ซึ่งโดยธรรมชาติของการบริหารจัดการสถานศึกษานั้น โครงสร้างและองค์ประกอบอย่างเดียวไม่เพียงพอจะต้องมีกิจกรรมเชื่อมประสานระหว่างกันอย่างต่อเนื่องจนเป็นระบบนิเวศ สอดรับกับ Kevin Carey (2015 อ้างถึงใน ประภาภัทร นิยม, 2565) กล่าวว่า องค์ประกอบของระบบนิเวศสถานศึกษาเอกชน คือ โครงสร้างการบริหารจัดการ ประกอบด้วย 1) สถานภาพของสถาบัน 2) กลไกการทำงาน 3) บทบาทผู้นำ 4) การส่งทอดภูมิปัญญาและจริยธรรม 5) ธรรมาภิบาล และ 6) การบริหารจัดการความเสี่ยง ในขณะที่ Neittaanmäki et al. (2016, p. 65 อ้างถึงใน กฤตย์ษุพัช สารนอก และกิตติ วงษ์ชวลิตกุล, 2564) ได้ทำการวิจัยพบว่า องค์ประกอบเกี่ยวกับระบบนิเวศการเรียนรู้ คือ 1) รูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 3 ส่วน คือ 1) ด้านการสอน การให้ความรู้และให้คำปรึกษาดูแล ได้แก่ อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ฝ่ายสนับสนุน อาจารย์ที่ปรึกษาอาจารย์นิเทศก์ 2) ด้านการเรียนรู้ คือ การใช้อุปกรณ์ดิจิทัลเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อสร้างการเรียนรู้ โดยผู้เรียนสามารถควบคุมเรื่องเวลา สถานที่และทิศทางการเรียนรู้ของตนเองได้ จนทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะการค้นคว้า การเล่าเรื่องราวการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล เกิดทักษะการสื่อสาร การนำเสนอ การจัดระเบียบความคิด การคิดตั้งคำถามและการทำงานเป็นทีม 3) ด้านการสนับสนุน คือ ส่วนที่คอยช่วยเหลืออยู่เบื้องหลัง คอยดูแลให้คำปรึกษา และให้กำลังใจในการเรียนทั้งในชีวิตจริงและการเรียนรู้ในระบบนิเวศดิจิทัล โดยในส่วนนี้ ได้แก่ กลุ่มเพื่อน พ่อแม่ผู้ปกครอง และยังสัมพันธ์กับ Hoy and Miskel (2013, p. 67 อ้างถึงใน ทัศนีย์ รัตนสุวรรณ, 2560) ได้อธิบายถึง องค์ประกอบความเป็นเชิงระบบของสถานศึกษานั้น มีความเป็นองค์การที่เป็นระบบตามทฤษฎีระบบเปิด ซึ่งมีความเป็นระบบที่มีองค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า เป็นปัจจัยเริ่มต้นที่ส่งผ่านเข้าไปในระบบ ได้แก่ สิ่งแวดล้อมที่มีอย่างจำกัด ทรัพยากรมนุษย์ และศักยภาพ หรือ

ทุนมนุษย์ พันธกิจและนโยบายหลัก อุปกรณ์และวิธีดำเนินการ 2) กระบวนการเปลี่ยนผ่าน เป็นกระบวนการเปลี่ยนผ่านหรือถ่ายโอนความรู้ผ่านขั้นตอนและกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย ระบบ โครงสร้างองค์การ ระบบการเมือง ระบบปัจเจก และระบบวัฒนธรรม 3) ผลผลิต เป็นผลผลิตจากการจัดการศึกษา ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้ การขาดเรียน อัตราการออกกลางคัน ความพึงพอใจในการประกอบอาชีพหรือการได้งาน และคุณภาพ โดยรวมของการจัดการศึกษา ซึ่งนอกจากนี้ยังมีการประเมินผลจากความคลาดเคลื่อนระหว่างประสิทธิภาพจริงและผลที่คาดหวังว่าจะได้รับ 4) สิ่งแวดล้อม เป็นสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลต่อการจัดการศึกษา ได้แก่ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง วัฒนธรรม เทคโนโลยี นโยบายการจัดการศึกษา ตลอดจนปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นในบริบทของสังคมในเวลานั้น 5) ข้อมูลย้อนกลับ เป็นการวิเคราะห์ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการจัดการศึกษาโดยภาพรวม เพื่อไปกลับมาสู่การปรับปรุงและพัฒนา ปัจจัยนำเข้าและกระบวนการที่ใช้ในการจัดการศึกษา

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของนิเวศวิทยาทางการศึกษา มีองค์ประกอบดังนี้ 1) กระบวนการ 2) คน 3) ระบบแวดล้อม และ 4) เวลา

จากการศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยพบปัจจัยนิเวศวิทยาทางการศึกษาที่จะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยใช้ทฤษฎีนิเวศวิทยาของบรอนเฟนเบรนเนอร์ เป็นพื้นฐานคิดในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ซึ่งประกอบด้วย 3 ปัจจัย 3 ด้านดังนี้ 1) ด้านนักศึกษา 2) ด้านกิจการนักศึกษา 3) ด้านสถาบัน ผู้วิจัยจึงได้นำมาศึกษาดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

ด้านนักศึกษา

ผู้วิจัยเลือกศึกษาตัวแปรที่มีความสำคัญและส่งผลต่อคุณภาพของนักศึกษาในส่วนของปัจจัยนิเวศวิทยา ตัวนักศึกษาถือเป็นศูนย์กลางของระบบนิเวศวิทยาการศึกษา ทรัพยากรภายในตัวนักศึกษา ประกอบด้วย เหตุผลเชิงจริยธรรม การมุ่งอนาคตและความคิดเติบโต ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างไว้ ดังต่อไปนี้

1. เหตุผลเชิงจริยธรรม

“เหตุผลทางจริยธรรม” เป็นทรัพยากรภายในตัวนักศึกษา ที่สำคัญที่จะส่งผลต่อคุณภาพนักศึกษา มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมาย ไว้ดังนี้

1.1 ความหมายของเหตุผลเชิงจริยธรรม

Kohlberg (1967, pp. 49-50 อ้างอิงใน ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2524, น. 2) ให้ความหมายของคำว่า เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง เหตุผลของบุคคลที่ใช้ในการตัดสินเลือกที่จะประพฤติปฏิบัติพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเหตุผลนี้แสดงให้เห็นเหตุจูงใจที่อยู่เบื้องหลังของการประพฤติพฤติกรรมนั้น ๆ สอดคล้องกับแนวคิดของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524, น. 2-5)

ให้ความหมายของคำว่า เหตุผลเชิงจริยธรรมว่า หมายถึง เหตุผลในการเลือกหรือไม่เลือกกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งเป็นเครื่องแสดงมูลเหตุจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำของบุคคลเหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมประเภทต่าง ๆ ตลอดจนพัฒนาการทางด้านอื่น ๆ ของบุคคลโดยเฉพาะพัฒนาการทางด้านสติปัญญาและพัฒนาการทางด้านอารมณ์ด้วยและยังสอดรับกับ อรพินทร์ สันติชัยอนันต์ (2549) ให้ความหมาย เหตุผลเชิงจริยธรรมว่า หมายถึง เหตุผลที่บุคคลใช้ในการตัดสินใจหรืออยู่เบื้องหลังการตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมต่าง ๆ เมื่อบุคคลใช้เหตุผลจะสามารถวินิจฉัยได้ว่าเป็นเหตุผลระดับใดซึ่งเหตุผลที่แสดงออกมา จะแสดงถึงพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลโดยเหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับต่ำสุดเป็นระดับที่บุคคลมีความเห็นแก่ตัวมากที่สุด และค่อย ๆ ลดความเห็นแก่ตัวลงตามลำดับขั้นเปลี่ยนเป็นเห็นแก่พวกพ้อง เห็นแก่ส่วนรวม จนในที่สุดเป็นการทำความดีเพื่อความดีโดยแท้จริงโดยไม่หวังผลตอบแทนจากการกระทำนั้น

สรุปได้ว่า เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งในสถานการณ์หรือ นิเวศวิทยาที่อยู่รอบตัวเพื่อให้นักศึกษาเกิดการพัฒนาตามวุฒิภาวะและสติปัญญา ไปสู่จริยธรรมขั้นสูง

1.2 แนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับเหตุผลเชิงจริยธรรม

ได้มีการกล่าวถึงแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับเหตุผลเชิงจริยธรรมไว้อย่างละเอียดในหลายแห่งโดยเฉพาะในงานของนักวิจัยทางจิตพฤติกรรมศาสตร์ของไทย และเอกสารของศูนย์วิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เช่น ใน ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม ของ ดวงเดือน พันชุมนาวิน (2539) ตำรา“การฝึกใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม: ทฤษฎีและการปฏิบัติ” ของ สุดใจ บุญอารีย์ (2546) รายงานการวิจัย “ผลการฝึกใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่มีต่อจิตลักษณะและพฤติกรรมจริยธรรมของครู” โดย โกศล มีคุณ และณรงค์ เทียมเมฆ (2545) ในคู่มือครูการใช้นิทานพัฒนาจิต จริยธรรมแก่เยาวชนไทยด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (บทที่ 2) โดย โกศล มีคุณ และอุบล เลี้ยววาริณ (2553) ในหนังสือ “ครูกับการสร้างเสริมจริยธรรมแก่นักเรียน” (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ, 2556) เป็นต้น แต่เพื่อเป็นพื้นฐานความเข้าใจที่จะกล่าวถึงการวัดและเครื่องมือวัดต่อไป จะได้กล่าวถึงทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมที่เน้นเหตุผลเชิงจริยธรรม และแนวคิดเกี่ยวกับการวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมโดยสังเขป

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับเหตุผลเชิงจริยธรรม เหตุผลเชิงจริยธรรม เป็นเจตนาหรือความคิดเชิงหลักการที่บุคคลใช้เพื่อการตัดสินใจเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำ เมื่อเผชิญสถานการณ์ขัดแย้งทางจริยธรรม ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่ผลประโยชน์หลายฝ่ายขัดแย้งกัน อันเป็นสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์หรือโทษต่อตนเอง เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์หรือโทษต่อผู้อื่น (Kohlberg, 1964; Piaget, 1932; Rest, 1986; ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2541) ผู้เป็นต้นคิดทฤษฎีเหตุผลเชิงจริยธรรม คือ Kohlberg (1964); Piaget (1932) โดยเห็นก็ให้พิจารณาที่หลักการหรือ

เหตุผลที่บุคคลใช้ประกอบการตัดสินใจเมื่อเผชิญปัญหาทางจริยธรรม เหตุผลเชิงจริยธรรมได้รับการยอมรับจากนักจิตวิทยาและนักวิชาการทางจริยธรรมอย่างสูงเพราะนอกจากจะตัดสินจริยธรรมของบุคคลที่เจตนา หรือหลักการเหตุผลที่บุคคลใช้แล้ว งานวิจัยทั้งต่างประเทศและในประเทศไทยจำนวนมากยังได้พบว่า เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมหลายพฤติกรรม และพบว่าเหตุผลเชิงจริยธรรมร่วมกับจิตลักษณะและ/หรือสถานการณ์ทางสังคมบางประการสามารถอธิบายพฤติกรรมจริยธรรมที่สำคัญบางประการได้อย่างชัดเจนเช่น ในต่างประเทศได้มีผู้สังเคราะห์งานวิจัยประมาณ 80 เรื่อง พบว่าขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กันทางบวก และยังพบว่า พัฒนาการทางปัญญาขั้นที่สูง ๆ สามารถทำนายพฤติกรรมการทำงานที่ซับซ้อนได้ ในประเทศไทย งานวิจัยของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจนปัจจนึก (2520) เป็นเรื่องแรกที่พบหลักฐานว่า เหตุผลเชิงจริยธรรม ลักษณะมุ่งอนาคต และเจตคติต่อคุณธรรมความซื่อสัตย์ ร่วมกันทำนายพฤติกรรมซื่อสัตย์ของวัยรุ่นได้มากอย่างเชื่อมั่นได้ จากนั้นมาก็มีงานวิจัยในประเทศไทยอีกหลายเรื่องที่พบบทบาทสำคัญของเหตุผลเชิงจริยธรรมในการอธิบายพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของบุคคล (จิรวัฒนา มั่นยืน, 2536; ณรงค์ศักดิ์ บุณยมาลิก, 2536; วิเชียร รักการ, 2522; ศุภชัย สุพรรณทอง, 2544) รวมทั้งได้มีการประมวลและสังเคราะห์งานวิจัยด้านคุณธรรมจริยธรรม (ดุจเดือน พันธุมนาวิน, 2551) พบว่า เหตุผลเชิงจริยธรรมและอีกด้วยเอกลักษณ์แห่งอีโก้เป็นปัจจัยเชิงเหตุทางจิตของพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของเด็กโตและนิสิต นักศึกษาอีกด้วย

ทฤษฎีพัฒนาการเหตุผลเชิงจริยธรรม พัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคล

ตามทฤษฎีของโคลเบอร์ก พิจารณาที่ความสามารถในการตัดสินใจ โดยใช้หลักการที่ถูกต้องเหมาะสมหลักการดังกล่าวเรียกว่า เหตุผลเชิงจริยธรรม ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับ 6 ขั้น Liebert, et .al. (1973 p. 368 อ้างถึงใน โกศล มีคุณ, 2557, น. 16-65) ได้ให้คำอธิบายระดับและจำแนกขั้นของพัฒนาการทางจริยธรรมดังกล่าว มีสาระโดยย่อ คือ ระดับก่อนกฎเกณฑ์ เป็นระดับที่บุคคลยึดตัวเองเป็นศูนย์กลางในการตัดสินการกระทำ การจะทำอะไรมักคิดถึงผลประโยชน์ที่ตนจะได้รับเป็นใหญ่ โดยมิได้คำนึงถึงว่าการกระทำนั้นจะส่งผลต่อผู้อื่นอย่างไร ระดับนี้แบ่งออกได้เป็น 2 ขั้น คือ ชั้นที่ 1 หลักการเชื่อฟังคำสั่งและหลบหลีกการลงโทษ จริยธรรมขั้นนี้จะเกิดในบุคคลอายุตั้งแต่ 2-7 ปี ชั้นที่ 2 หลักการแสวงหารางวัลขั้นนี้จะเกิดในบุคคลอายุตั้งแต่ 7-10 ปีระดับตามกฎเกณฑ์ ระดับนี้บุคคลเรียนรู้ที่จะกระทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มย่อยของตน รู้จักที่จะเอาใจเขามาใส่ใจเรา มีความสามารถที่จะแสดงบทบาททางสังคมได้ทำตามหลัก กฎเกณฑ์ทางศาสนา ทำตามกฎหมาย ระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้น คือ ชั้นที่ 3 หลักการทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ ขั้นนี้จะเกิดในบุคคลอายุตั้งแต่ 10-13 ปี ชั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่ทางสังคม (ตามกฎหมาย กฎเกณฑ์ของสังคม) ขั้นนี้จะเกิดในบุคคลอายุตั้งแต่ 13-16 ปี ระดับเหนือกฎเกณฑ์ ในระดับนี้การตัดสินพฤติกรรมใด ๆ เป็นไปตาม

ความคิดและเหตุผลของตนเอง แล้วตัดสินใจไปตามที่ตนคิดว่าเหมาะสม ระดับนี้ก็แบ่งได้ 2 ขั้น คือ ขั้นที่ 5 หลักการทำตามคำมั่นสัญญา จริยธรรมขั้นนี้จะเกิดในบุคคลอายุตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป ชั้นที่ 6 หลักการยึดอุดมคติสากล จริยธรรมขั้นนี้จะเกิดอย่างสมบูรณ์ในผู้ใหญ่ หลักการตัดสินใจทั้ง 6 ขั้นนี้ครอบคลุมพัฒนาการของมนุษย์ตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งพัฒนาการถึงขีดสุด และมีลักษณะเป็นสากล คือบุคคลไม่ว่าจะอยู่ประเทศใด เชื้อชาติใด วัฒนธรรมแบบใดก็มีแนวโน้มว่าเจริญเติบโต โดยผ่านกระบวนการเหล่านี้ตามลำดับชั้น จากชั้นต่ำไปหาขั้นสูงโดยไม่ข้ามขั้นตอนใด เป็นแต่บุคคลอาจพัฒนาในอัตราที่เร็ว-ข้าแตกต่างกัน และบางคนอาจพัฒนาไปถึงขั้น (ชั้น 5-6 ขณะที่บางคนพัฒนาได้เพียงขั้นกลาง (ชั้น 3-4) หรือขั้นต้น (ชั้น 1-2) เท่านั้น

ทฤษฎีของคลบอร์กไว้กล่าโดยได้ว่า ทฤษฎีดังกล่าว โคลเบอร์ก ได้พัฒนาจากหลากหลายทฤษฎีที่สำคัญ ได้แก่ ทฤษฎีที่เกี่ยวกับระดับมุมมองทางสังคม ของ Thomas Hobbes และ Mead แนวคิดตรรกะทางศีลธรรม ของ Spinoza สังกัปการรู้คิดทางจริยธรรมของ Kant ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาและจริยธรรมของ Piaget จากการพิจารณาแนวความคิด ทฤษฎีเหล่านี้ Kohlberg ได้พัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับเหตุผลเชิงจริยธรรมขึ้นซึ่งอยู่บนข้อตกลงพื้นฐาน 4 ประการ สาระสำคัญคือ 1) จริยธรรมเป็นโครงสร้างทางปัญญา (การรู้คิด) 2) ผู้มีพัฒนาการทางจริยธรรม (ปัญญา) ในระดับที่ต่างกันมีการแสดงออกในการตัดสินใจทางจริยธรรมต่างกัน 3) ความคิดที่เด่นซึ่งแตกต่างกันตามพัฒนาการทางปัญญาทำให้เกิดลำดับขั้นทางจริยธรรมที่แน่นอน 4) ขั้นปัญญาจริยธรรม มีพัฒนาการเป็นลำดับจากต่ำไปสูง 6 ขั้น 3 ระดับ ข้อตกลงสุดท้าย (ข้อ 1) มีข้อสรุปสองประการที่ได้จากการพิสูจน์ คือ (ก) บุคคลมักชอบคำตอบของปัญหาจริยธรรมในระดับสูงสุดที่เขาสามารถเข้าใจได้ (1-2 ชั้นที่สูงกว่าของบุคคลนั้น) (ข) ลำดับขั้นจริยธรรมสะท้อนลำดับของความยากความซับซ้อนของหลักการตัดสินใจที่ใช้

มีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและสืบเนื่องกับทฤษฎีการใช้เหตุเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก คือ Ethic of Care (Gilligan, 1982 อ้างถึงใน โกศล มีคุณ, 2557) โดยที่ Giligan เห็นว่างานของโคลเบอร์กนั้น เน้นศึกษากับกลุ่มผู้ชายและเน้นใช้สถานการณ์ขัดแย้งในเชิงทฤษฎี เขาจึงศึกษากับกลุ่มผู้หญิงที่เผชิญกับสถานการณ์ขัดแย้งที่เป็นสถานการณ์ในชีวิตจริง ซึ่งได้พบหลักฐานของการมุ่งจริยธรรมที่สะท้อนประสบการณ์ส่วนตนและความต้องการของผู้อื่น อันเป็นการตอบสนองโดยตรงต่อสถานการณ์เหล่านั้น Gilligan ได้พบว่า บุคคลแสดงออกถึงความห่วงใย อย่างเด่นชัด แม้ว่าผลงานของเขาจะเน้น Moral Reasoning ของเพศหญิงแต่จากการวิเคราะห์อภิมานได้พบผลที่แสดงว่าเหตุผลเชิงจริยธรรมความห่วงใยมีอยู่ในชายและหญิงไม่ต่างกัน (Simola, et. al., 2009 p. 181 อ้างอิงใน โกศล มีคุณ, 2557) ขณะที่ Kohlberg, et. al. (1983, p. 26 อ้างถึงใน โกศล มีคุณ, 2557) เห็นว่า การยึดมั่นต่อความสัมพันธ์กับผู้อื่นหรือการห่วงใยนั้น เป็นความรับผิดชอบระหว่างบุคคล จะเห็นว่า Ethic of Care เป็นหลักการ (เหตุผล) ทางจริยธรรมด้านหนึ่ง ซึ่งอาจจัดอยู่

ในจริยธรรมของโคลเบอร์ก ขั้น 3- 5 กล่าวคือ ความห่วงใยคนใกล้ชิดเท่ากับขั้นที่ 3 การยอมรับหรือคำนึงถึงสิทธิของผู้อื่นเท่ากับขั้นที่ 4 การระมัดระวังไม่รุกล้ำสวัสดิภาพของผู้อื่น (ไม่ว่าจะเป็นใครก็ตาม) เท่ากับขั้นที่ 5

สรุปได้ว่า ทฤษฎีเหตุผลเชิงจริยธรรมของ โคลเบิร์ก มุมมองใหม่ของการพัฒนาจริยธรรมเน้นไปที่กระบวนการพัฒนาความซับซ้อนของจริยธรรมในตัวนักศึกษา โดยมีขั้นตอนที่สำคัญดังนี้ 1) การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม คือ การที่นักศึกษาใช้เหตุผลในการตัดสินใจเลือกที่จะกระทำหรือเลือกที่จะไม่ทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นดัชนีชี้พัฒนาการทางจริยธรรมของนักศึกษา 2) ระดับพัฒนาการทางจริยธรรม คือ การมีเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาในแต่ละขั้นของพัฒนาการจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับระดับการรู้คิดของตัวนักศึกษานั้น 3) พัฒนาการทางจริยธรรมถูกกำหนดเป็นระดับและขั้นตอนที่เป็นสากทฤษฎีเหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบิร์กนี้เสนอให้เรามองเห็นถึงกระบวนการความคิดและการตัดสินใจในนักศึกษา ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าสนใจและมีความสำคัญในการพัฒนาจริยธรรม

1.3 การวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม

โกศล มีคุณ (2557, น. 21) กล่าวไว้มีสาระสำคัญว่า การวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นการวัดที่เน้นหลักเหตุผลในการตัดสินใจและแก้ปัญหาทางจริยธรรมหรือการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมซึ่งมีการพัฒนามากว่า 60 ปี โดย เพียเจท์; โคลเบอร์ก (Piaget, 1932; Kohlberg, 1964 อ้างถึงใน โกศล มีคุณ, 2557) เป็นผู้ริเริ่มโดยใช้วิธีการวัดแบบให้ตอบอิสระ จากการสัมภาษณ์เป็นหลัก ซึ่งวิธีนี้ใช้ได้ผลดีในระยะเริ่มต้น เพราะต้องใช้ผลการวัดในการสร้าง ทฤษฎีในด้านนี้ แต่ยังมีข้อจำกัดอีกมากซึ่งหลังจากนั้นได้มีการพัฒนาวิธีวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม โดยใช้แบบให้เลือกตอบซึ่งถูกพัฒนาโดย Hann, Smith and Block (1968 อ้างถึงใน โกศล มีคุณ, 2557) ต่อจากนั้น Yussen (1976 อ้างถึงใน โกศล มีคุณ, 2557) ใช้วิธีการวัดแบบให้เลือกตอบชนิด 12 ตัวเลือก ซึ่งใช้ได้ ผลดีในประเทศไทย ระยะแรกมีแบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมชนิดเลือกตอบแบบ 6 ตัวเลือก ของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจนปัจจนึก (2520) ซึ่งใช้ในการวิจัย “จริยธรรมของเยาวชนไทย” เครื่องมือดังกล่าวมีการใช้อย่างแพร่หลาย และต่อมา โกศล มีคุณ และณรงค์ เทียมเมฆ (2545) ได้นำแนวคิดแบบมาตรประเมินรวมค่า ของ Likert มาใช้ในการพัฒนาเครื่องมือวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ได้เป็นแบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมแบบมาตรประมาณรวมค่า ซึ่งประกอบด้วยสถานการณ์ ขัดแย้งเชิงจริยธรรม 12 เรื่อง โดยแต่ละเรื่องมีเฉพาะเหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นสูง เมื่อนำไปใช้กับ กลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีคุณภาพดี โดยมีค่าความเที่ยง .84 ความสามารถในการจำแนกรายข้อ พิจารณาที่ค่าสถิติทดสอบที มีค่าตั้งแต่ 2.62-5.59 ล่าสุด โกศล มีคุณ (2557) ยังได้สร้างแบบวัด เหตุผลเชิงจริยธรรมชนิดทั่วไปและชนิดเฉพาะกิจที่ใช้ในการวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมของนิสิตนักศึกษา โดยแบบวัดทั้งสองชุดดังกล่าวนอกจากจะผ่านการตรวจสอบคุณภาพขั้นต้นเกี่ยวกับ

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเที่ยงแล้วยังมีการตรวจสอบความตรงโดยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ อีกด้วย

จากที่กล่าวมา นักวิจัยส่วนใหญ่วัดเหตุผลเชิงจริยธรรม โดยใช้เครื่องมือที่เป็นแบบวัด ทั้งที่เป็นแบบให้เลือกตอบ และแบบวัดที่เป็นแบบมาตรประเมินรวมค่า 6 ระดับ จำนวน 10-15 ข้อ ดังนั้น ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้แบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมชนิดทั่วไปที่ใช้กับนิสิต นักศึกษา ของ โกศล มีคุณ (2557) ซึ่งแบบวัดเป็นแบบมาตรประเมินรวมค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” แบบวัดมีจำนวน 14 ข้อ มีค่าความเที่ยง .76 นิสิตนักศึกษาที่ได้คะแนนจากแบบวัดมากจะเป็นผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่านิสิตนักศึกษาที่ได้คะแนนน้อย

1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเหตุผลเชิงจริยธรรม

มีนักการศึกษาได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเหตุผลเชิงจริยธรรมที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

โกศล มีคุณ (2557) ได้วิจัยเพื่อสร้างเครื่องมือวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมชนิดทั่วไปและชนิดเฉพาะกิจและการประเมินความตรงจากการวัด การวิจัยนี้มุ่งสร้างเครื่องมือวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมชนิดทั่วไป และชนิดเฉพาะกิจ สำหรับใช้กับเยาวชน โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาและการตรวจสอบคุณภาพโดยเฉพาะตรวจสอบความตรง การพัฒนาเครื่องมือดำเนินการ โดยผ่านกระบวนการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญด้านจิตพฤติกรรมศาสตร์ ทดลองใช้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา 230 คน แล้วตรวจสอบและคัดเลือกข้อความที่มีอำนาจจำแนกดี ($t \geq 2.00; r \leq .20$) ผ่านขั้นนี้ เครื่องมือวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมชนิดทั่วไปมีข้อความ 26 ข้อ เครื่องมือวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมชนิดเฉพาะกิจมีข้อความ 25 ข้อ ขั้นต่อไป นำเครื่องมือไปใช้กับนักเรียน 400 คน วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจและเชิงยืนยัน พบว่าเครื่องมือวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมที่เป็นชนิดทั่วไป มี 4 องค์ประกอบ 14 ข้อความ มีร้อยละของการอธิบายรวม 54.36 เครื่องมือวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมที่เป็นชนิดเฉพาะกิจ มี 4 องค์ประกอบ 12 ข้อความ มีร้อยละของการอธิบายรวม 55.19 ค่าความเที่ยงของคะแนนจากการใช้เครื่องมือซึ่งหา โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา เป็น .76 และ .66 ตามลำดับ ในขั้นการตรวจสอบความตรงได้ทดลองใช้เครื่องมือดังกล่าวพร้อมกับเครื่องมือวัดจิตลักษณะและพฤติกรรมบางประการในนักเรียน 407 คน พบว่า คะแนนจากการวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมชนิดทั่วไป มีความตรงเชิงลู่เข้าหากัน กับคะแนนจากการวัดความเชื่ออำนาจในตนชนิดทั่วไป และคะแนนจากการวัดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนชนิดทั่วไป ขณะที่มีความตรงเชิงจำแนกกับคะแนนจากการวัดด้วยเครื่องมือวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ชนิดทั่วไป ส่วนคะแนนจากเครื่องมือวัดเหตุผลเชิงจริธรรมชนิดเฉพาะกิจ มีความตรงเชิงการทำนายเพิ่มขึ้นเมื่อทำนายพฤติกรรมเคารพกฎระเบียบ และพฤติกรรมรักษาสิ่งแวดล้อม ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้เครื่องมือวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมชนิดทั่วไป และชนิดเฉพาะกิจที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน ทำให้เกิดความมั่นใจแก่ผู้เกี่ยวข้องที่จะนำไปใช้เพื่อการวิจัยและพัฒนาต่อไป

พรนิภา จันทร์น้อย (2560) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบกิจกรรมการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามคุณลักษณะบัณฑิตอุดมคติไทย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยพายัพ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น และมหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่ ประชากรที่เรียนรายวิชาคุณธรรม ปัญญา คนสมบูรณ์ และนักศึกษาที่เรียนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ภาคเรียนที่ 2 ปี การศึกษา 2558 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกฝังจริยธรรมของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษา เอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ ปัจจัยภายนอกมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าปัจจัยภายใน ถือว่ามีความสำคัญเป็นอันดับแรกที่จะต้องให้การส่งเสริมและปลูกฝัง ปัจจัยภายนอกประกอบด้วย ด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษา ด้านกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ด้านสถานภาพครอบครัวของนักศึกษา และด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมตามลำดับ

สุวิทย์ จันทร์เพ็ชร และเทพยุดา เผื่อคง (2565) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม: กรณีศึกษานักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง ประชากรนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง จำนวน 219 คน ผลการวิจัย พบว่า 1) การใช้เหตุผลทางจริยธรรมของนักศึกษาแตกต่างกันตามเพศของนักศึกษา 2) การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาไม่แตกต่างกันตามการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา และวัฒนธรรม 3) การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาไม่แตกต่างกันตามสถานภาพสมรสของผู้ปกครอง 4) การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาไม่แตกต่างกันตามผลการเรียนเฉลี่ยสะสม 5) การใช้เหตุผลเชิง จริยธรรมของนักศึกษาไม่แตกต่างกันตามสาขาวิชาที่ศึกษา 6) การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาไม่แตกต่างกันตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

เหตุผลทางจริยธรรมจะเป็นตัวแบบแห่งการพัฒนานักศึกษาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจสติปัญญาความรู้และคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2. การมุ่งอนาคตและควบคุมตน

การมุ่งอนาคตและควบคุมตนเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยสร้างความสำเร็จในชีวิตของนักศึกษา การมีเป้าหมายชัดเจนและการวางแผนการทำงานอย่างมีระบบจะช่วยให้นักศึกษาสามารถเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จในทุกด้านของชีวิต

2.1 ความหมายการมุ่งอนาคตและการควบคุมตน

มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของลักษณะมุ่งอนาคตว่า หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการคาดการณ์ในอนาคตว่าจะมีสิ่งใดหรือเหตุการณ์อะไรเกิดทั้งอนาคตอันใกล้และอนาคตอันไกล มีความเชื่อว่าสิ่งที่จะเกิดในอนาคตนั้น อาจจะเกิดกับตนเองได้เหมือนกับ ที่เคยเกิดขึ้นกับผู้อื่นมาแล้วอีกทั้งสิ่งที่จะเกิดในอนาคตนั้น มีคุณค่าหรือความสำคัญที่ไม่ลดลง (de Volder & Lens, 1982; ดุจเดือน พันธุมนาวิน, 2557, น. 195)

การควบคุมตนเอง หมายถึง ทักษะความสามารถของบุคคลในการบังคับตนเองให้อยู่ในระเบียบ กฎเกณฑ์ของสังคม กระทำ พฤติกรรมใดที่ให้ผลดีมากยิ่งขึ้นในระยะยาวมากกว่าผลดีที่จะเกิดขึ้นในระยะสั้น (ดุจเดือน พันธุมนาวิน, 2557, น. 195-196)

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2549) ได้กล่าวไว้ว่า ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน หมายถึง การจัดระเบียบพฤติกรรมอย่างมีระบบและต่อเนื่อง จนกว่าจะประสบผลสำเร็จตามที่ตนเองตั้งใจไว้ โดยมีกระบวนการเริ่มจาก กำหนดพฤติกรรม หรือเป้าหมายที่ตนเองต้องการจะให้เกิดในอนาคต และแบ่งเป้าหมายนั้นเป็นเป้าหมายย่อย เป็นขั้น ๆ ต่อจากนั้นสังเกตพฤติกรรมเดิมของตนเองว่าอยู่ในระดับใดและกำหนดความตั้งใจของตนเองว่าจะกระทำมากกว่าเดิมหรือบ่อยขึ้นเล็กน้อย จากนั้นจัดเตรียมสร้างสภาพแวดล้อม ที่คาดว่าจะมีส่วนกระตุ้นให้ทำพฤติกรรมนั้นมากขึ้น หลังจากนั้นให้พยายามกระทำพฤติกรรม ตามเป้าหมายย่อยที่ตนเองเคยตั้งใจไว้ และเมื่อกระทำได้ตามเป้าหมายนั้นก็ให้รางวัลตนเอง ต่อจากนั้นพยายามกระทำพฤติกรรมนั้นต่อไปตามเป้าหมายขั้นที่สองที่เคยกำหนดเอาไว้ แต่ถ้าทำตามเป้าหมายย่อยขั้นแรกหรือขั้นใด ๆ ไม่ครบ ก็ควรยืดหยุ่นให้แก่ตนเองโดยการขยายเวลา ให้โอกาสตนเองแก้ตัว ซึ่งสอดคล้องกับความหมายของลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน ที่นักวิชาการหลายท่านได้ให้ไว้ กล่าวโดยสาระสำคัญว่า หมายถึงความสามารถของบุคคล ในการมองการณ์ไกลและจัดระเบียบวางแผนการกระทำของตนอย่างเป็นระบบ เพื่อมุ่งหวัง ถึงสิ่งดีที่จะเกิดและได้รับในอนาคต หรือป้องกันผลเสียไม่ให้เกิดขึ้นในอนาคต อีกทั้งสามารถ อดทนรอคอยได้โดยไม่ต้องได้รับการควบคุมจากผู้อื่น โดยเริ่มจากการกำหนดเป้าหมาย จากนั้น แบ่งเป้าหมายใหญ่เป็นเป้าหมายย่อย เมื่อกระทำเป้าหมายย่อยสำเร็จก็ให้รางวัลตนเอง เพื่อจะได้มีกำลังใจที่จะดำเนินการในขั้นตอนต่อไป และกระทำต่อไปเรื่อย ๆ จนบรรลุเป้าหมายในที่สุด (ทรรศนันท์ ชินศิริพันธุ์ และคณะ, 2556; นงนภัส พันธ์พลกฤต และฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์, 2559)

สรุปได้ว่า การมุ่งอนาคตและควบคุมตน มีความหมายในด้านจิตวิทยา คือ การมุ่งอนาคต คือ ทัศนคติที่เรามีต่อความสามารถของตัวเราเองในการควบคุมหรือเปลี่ยนแปลงอนาคตของตัวเราและคนรอบข้างมีสองประเภทหลัก และควบคุมตน หมายถึงความสามารถในการเปลี่ยนหรือยับยั้งอารมณ์ พฤติกรรม และความปรารถนาตามธรรมชาติของนักศึกษา ควบคุมตนเป็นการคำนึงถึงอนาคตและควบคุมการกระทำในระยะยาว โดยให้ความสำคัญกับการกระทำตามกฎหรือบรรทัดฐานของสังคม

2.2 การวัดการมุ่งอนาคตและการควบคุมตน

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจนปัจจนึก (2520) ได้สร้างแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับนิสัยส่วนตัวในด้านต่าง ๆ ของบุคคล เช่น สุขอนามัย การเงิน การเรียน เป็นต้น จำนวน 20 ข้อ แต่ละข้อประกอบด้วยประโยคแบบวัดและมาตราส่วน 11 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย”แบบวัดมีค่าความเที่ยงแบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .90

ต่อมา ดวงเดือน พันธุมนาวิน และงามตา วนินทานนท์ (2536) ได้สร้างแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตนกับนักเรียนวัยรุ่น เป็นแบบวัดปริมาณความสามารถในการคิดการณ์ไกล มุ่งเน้นประโยชน์ในอนาคต รวมถึงอดทนรอประโยชน์ที่จะได้รับในอนาคตได้ โดยแบบวัดมีจำนวน 20 ข้อ เป็นแบบมาตรวัดประเมินรวมค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” และมีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์เท่ากับ .64 ขณะที่ อัมพิกา ยิ้มวัฒนา (2557) สร้างแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน ประกอบด้วยข้อความจำนวน 9 ข้อ เป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ จริงที่สุด ถึง ไม่จริงเลย โดยมีค่าอำนาจ จำแนกตั้งแต่ .12-.52 และมีความเที่ยง .79 ยังมีแบบวัดที่สร้างอย่างได้มาตรฐาน โดย ดุจเดือน พันธุมนาวิน (2557) มีทั้งแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนชนิดทั่วไปและชนิดเฉพาะกิจ จำนวน 13 ข้อ ค่าความเที่ยง .734 ต่อมา วะรีพร บำรุงผล (2548) สร้างแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต และควบคุมตน จำนวน 20 ข้อ โดยแบบวัดเป็นแบบมาตรประเมินรวมค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” และมีค่าความเที่ยง .79

จากที่กล่าวมา พบว่า นักวิจัยวัดลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน โดยใช้เครื่องมือวัดแบบลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตนที่มีมาตรประเมินค่า 4-6 ระดับ จำนวน 9-29 ข้อ ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตนของ (ดุจเดือน พันธุมนาวิน, 2557) ดุจเดือน พันธุมนาวิน (2557) ที่เป็นแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตนชนิดทั่วไป แบบวัดมีลักษณะเป็นมาตรประเมินรวมค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .734 นิสิต นักศึกษาที่ได้คะแนนสูงจากแบบวัดเป็นผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตนสูงกว่านิสิต นักศึกษาที่ได้คะแนนต่ำ

2.4 แนวคิดเชิงทฤษฎีที่เกี่ยวกับการมุ่งอนาคตและการควบคุมตน

ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นจิตลักษณะและทักษะที่มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีของ Mahoney and Thoresen (1974 อ้างถึงใน ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจนปัจจนึก, 2520, น. 36) ซึ่งเป็นจิตลักษณะหนึ่งที่สำคัญของมนุษย์ โดยได้แบ่งตัวแปรนี้ออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) ลักษณะมุ่งอนาคต และ 2) การควบคุมตน

คุณสมบัติของลักษณะมุ่งอนาคต สำหรับลักษณะมุ่งอนาคตนั้น นักวิชาการต่าง ๆ ได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของลักษณะมุ่งอนาคตสรุป ลักษณะมุ่งอนาคต ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ความสามารถของบุคคลในการคาดการณ์ไกล ว่าจะมีสิ่งใดหรืออะไรจะเกิด ในอนาคตทั้งใกล้และไกล ความเชื่อว่าสิ่งที่จะเกิดในอนาคตนั้น อาจจะเกิดกับตนได้เช่นเดียวกับที่ได้เกิดกับผู้อื่นมาแล้ว และสิ่งที่จะเกิดในอนาคตนั้น มีคุณค่าหรือความสำคัญที่ไม่ลดลง

คุณสมบัติของการควบคุมตน มีนักวิชาการที่เห็นว่า การควบคุมตนมีความเกี่ยวข้องกับความสามารถของบุคคล เช่น ความสามารถในการจัดระเบียบพฤติกรรม ซึ่งประกอบด้วย 4 ความสามารถสำคัญ คือ ความสามารถในการมีสมาธิจดจ่อกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทั้ง ๆ ที่มีสิ่งรบกวน

รอบข้าง ความสามารถในการจดจำและใช้ข้อมูลความรู้ ในการแก้ปัญหาหรือเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ ๆ หรือที่เรียกว่า ความสามารถในการหยุดยั้งการตอบสนองที่ไม่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่ต้องการ

2.5 วิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมุ่งอนาคตและการควบคุมตน

มีนักการศึกษาได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกับการมุ่งอนาคตและการควบคุมตนไว้หลายท่านดังนี้

ศุภวดี บุญญวงศ์ (2552) ได้ทำการวิจัยปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ใช้กับ กลุ่มตัวอย่างเป็นครูที่สอนในระดับมัธยมศึกษา พบว่า ครูที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่นักเรียนมาก โดยพบในรายละเอียด ว่าลักษณะมุ่งอนาคต ควบคุมตน เมื่อร่วมกับตัวแปรจิตลักษณะอื่นรวม 3 ตัวแปร สามารถ ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่นักเรียนได้ร้อยละ16.8 และ สามารถทำนายได้สูงสุดร้อยละ 26.4 ในกลุ่มครูอายุมาก

สาระ มุขดี (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการควบคุมตนเองตามแนวพุทธจิตวิทยาสำหรับนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช กลุ่มตัวอย่างเป็น นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 จำนวน 38 คน กลุ่มควบคุม 19 คน และกลุ่มทดลอง 19 คน พบว่าคะแนนการควบคุม ตนเองในนักศึกษากลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมคงเดิม ซึ่งแสดงถึงประสิทธิผลและความคงทนของ ชุดกิจกรรมนอกจากนี้ ในการศึกษาพบว่า หลักธรรมทั้ง 3 ด้าน มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ 0.01 การวิจัยนี้จึงสามารถสะท้อนได้ว่า รูปแบบการควบคุมตนเองตามแนวพุทธจิตวิทยา ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสามารถใช้ในการพัฒนาการควบคุมตนเองของนักศึกษาพยาบาลได้

อนันท์ คัมภิรานนท์ และวิไลวรรณ วงศ์จินดา (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาลักษณะมุ่งอนาคตด้วยทักษะชีวิตของนักศึกษาปริญญาตรีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์นนทบุรี กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2/2559 จำนวน 186 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิอย่างมีสัดส่วนจากประชากร 233 คน ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อลักษณะมุ่งอนาคตด้วยทักษะชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ โดยรวมของรายองค์ประกอบทักษะชีวิตทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับสูง และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อลักษณะมุ่งอนาคตด้วยทักษะชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ พบว่า นักศึกษาที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นโดยรวมแตกต่างกัน คือ เพศหญิง มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่าเพศชาย นักศึกษาที่เรียนในสาขาวิชาแตกต่างกัน มีความ

คิดเห็นโดยรวมแตกต่างกัน คือ สาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหการ มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่าสาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้า และนักศึกษาที่เรียนในระดับขั้นปีที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นโดยรวมแตกต่างกัน คือ ในระดับชั้นปีที่ 2 มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่าในระดับชั้นปีที่ 4

กรทิพย์ รัตนะภุมมะ (2564) ได้ศึกษาการบริหารรูปแบบการพัฒนาความเอื้ออาทรและความสมานฉันท์ของนิสิตนักศึกษา ระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า ความสัมพันธ์ของตัวแปร ที่แสดงระดับสูงเป็นอันดับแรก ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (r เท่ากับ .589) รองลงมา คือ ความเชื่ออำนาจในตนและลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (r เท่ากับ .533)

3. ความคิดเชิงเติบโต

ความคิดเชิงเติบโตเป็นสิ่งสำคัญที่นักศึกษาควรพัฒนาขึ้นเพื่อให้สามารถเตรียมตัวให้พร้อมกับอุตสาหกรรมและสังคมในอนาคตได้อย่างเหมาะสม การเชื่อมโยงความรู้ที่ได้รับจากการศึกษากับประสบการณ์จริงในชีวิตประจำวันเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้นักศึกษาเติบโตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.1 ความหมายความคิดเชิงเติบโต

ความคิดเชิงเติบโต คือ ความเชื่อ หรือความคิดที่ส่งผลถึงพฤติกรรม และทัศนคติประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เราได้รับ จะส่งผลต่อกรอบความคิด และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง พัฒนามุมมองต่าง ๆ ของตัวนักศึกษา มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้หลานท่าน ดังต่อไปนี้

ศูนย์ดำเนินงาน PISA แห่งชาติ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2565, น. 4) ได้กล่าวว่าความคิดเติบโต หมายถึง “ความสามารถหรือสติปัญญาสามารถพัฒนาได้ตลอดเวลา”เพื่อนำไปสู่พฤติกรรมที่ช่วยในการส่งเสริมการเรียนรู้ ได้แก่ การไม่หลีกเลี่ยงความท้าทาย การไม่ย่อท้อต่อความล้มเหลว การเห็นคุณค่าของความพยายาม การเรียนรู้จากคำวิจารณ์และการมองหาบทเรียนและแรงบันดาลใจจากความสำเร็จของผู้อื่น สอดคล้องกับ Dweck (2006, p. 6 อ้างถึงใน อังศวีร์ เครือแก้ว, 2562) ได้กล่าวว่า ความคิดเติบโต คือ ทัศนคติเติบโต หมายถึง กรอบความคิดของ บุคคลหรือแนวทางการคิดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการแสดงออก และทำให้บุคคลมีมุมมองในเรื่อง เดียวกันที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ Carol, Dweck and Leggett (1988 อ้างถึงใน ศรัญญู พงศ์ประเสริฐสิน, 2564) ได้กล่าวว่า ทัศนคติเติบโต หมายถึง ความเชื่อของบุคคลแสดงออกเป็นการตอบสนองต่อสถานการณ์ความสำเร็จ และความล้มเหลว มีความสัมพันธ์กับแนวคิดของ ธนะดี สุริยะจันทร์หอม (2561) ได้กล่าวว่า ทัศนคติเติบโต หมายถึง ความคิดความเชื่อเกี่ยวกับคุณสมบัติพื้นฐานและคุณลักษณะทางปัญญาและความสามารถทางปัญญา ของตนเองว่าเป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้ และยังสอดคล้องกับ วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒผล (2562, น. 14) ได้กล่าวว่า ทัศนคติเติบโต หมายถึง คือความเชื่อของบุคคลที่มีต่อตนเองว่า ความฉลาด

ความสำเร็จและความสามารถด้านต่าง ๆ ของตนเอง นั้นสามารถพัฒนาได้สามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองไปสู่ความสำเร็จตามที่ต้องการ ด้วยการฝึกฝนและสั่ง สมประสบการณ์ประกอบกับการใช้กระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ ด้วยความ มุ่งมั่น อุตสาหะ พยายาม

สรุปได้ว่า ความคิดเชิงเติบโต หมายถึง ความคิดของบุคคลที่แสดงถึงการรับรู้ หรือความเชื่อว่า ความสามารถทางปัญญาสามารถ เปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้ โดยอาศัยความพยายามตั้งใจ เปิดรับความท้าทาย กล้าเผชิญความ ล้มเหลว แสวงหาวิธีการ หรือกลยุทธ์เพื่อเอาชนะอุปสรรคหากจำเป็นจะแสวงหาและ ขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น รวมถึงเปิดรับฟังคำวิจารณ์จากผู้อื่นเพื่อนำมาพัฒนาตนเอง

3.2 องค์ประกอบความคิดเชิงเติบโต

กรอบความคิดเชิงเติบโต คนที่มีกรอบความคิดเชิงเติบโต จะมีความเชื่อว่าความฉลาด และความสามารถสร้างได้ด้วยการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญกับความพยายามชอบปัญหาท้าทาย มองว่าเป็นโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนา ซึ่งมีนักวิชาการได้เสนอองค์ประกอบความคิดเติบโตไว้ดังนี้

Dweck (2006 อ้างถึงใน มานิกา วิเศษสาธร และคณะ, 2565) กล่าวว่า ทัศนคติเติบโต ประกอบด้วย การเรียนรู้ โอกาสในการเรียนรู้ ความพยายาม การพัฒนา สอดคล้องกับ Blackwell, Trzesniewski and Dweck (2007 อ้างถึงใน พรรณภา ส่งแสงแก้ว, 2562) ได้กล่าวว่า ทัศนคติเติบโตประกอบด้วย ความเชื่อ การพัฒนา แก้ไข การเรียนรู้ และยังสอดคล้องกับแนวคิดของอารยา ปิยะกุล (2558, น. 23) ที่กล่าวว่า ทัศนคติเติบโตประกอบด้วย ความเชื่อสามารถ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ การพัฒนา การฝึกฝน ความพยายาม ความตั้งใจ ความท้าทาย สอดคล้องกับ เนตรนิยมาศ วรรณพยันต์ (2560) กล่าวว่า ทัศนคติเติบโต ประกอบด้วย การพัฒนา การเรียนรู้ ความตั้งใจ ความพยายาม ยังสอดคล้องกับ ธนะดี สุริยะจันทร์หอม (2561) ได้กล่าวว่า ทัศนคติเติบโตประกอบด้วย ความเชื่อ การเปลี่ยนแปลง การพัฒนา ความสามารถทางปัญญา และยังสอดคล้องกับวิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒผล (2562) ได้กล่าวว่า ทัศนคติเติบโตประกอบด้วย ความเชื่อ พัฒนาตนเอง เรียนรู้ การฝึกฝน ความพยายาม

สรุปได้ว่า องค์ประกอบ ความติดเชิงเติบโต ประกอบด้วย ความเชื่อ การเรียนรู้ ความท้าทาย ความพยายาม การเปลี่ยนแปลง และการพัฒนา

3.3 การวัดความคิดเติบโต

มีนักการศึกษา หลายท่านได้พัฒนาแบบการวัดความคิดเติบโตขึ้นโดยจุดเริ่มต้นของแบบวัดกรอบแนวคิดเติบโตมาจากดูแวก (Dweck) และจากนักการศึกษาท่านอื่นได้พัฒนาแบบวัดความคิดเติบโตขึ้น ดังต่อไปนี้

Henderson and Dweck (1990 อ้างถึงใน กุสุมา ยกชู และคณะ, 2562, น. 110) ได้สร้างแบบสอบถามที่มีคำถาม 3 ข้อ โดยแต่ละข้อคำถามถูกแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นคำถามแบบเลือกตอบโดยผู้ตอบจะเลือกข้อความที่ตรงกับลักษณะของตนเอง ซึ่งข้อความหนึ่งจะแสดงถึงความมั่นใจในระดับความฉลาดของตนเอง เช่น “ฉันมักจะคิดว่าฉันฉลาด” และอีกข้อความหนึ่งจะแสดงถึงความไม่มั่นใจในความฉลาดของตนเอง เช่น “ฉันจะแปลกใจถ้าพบว่า จริง ๆ แล้ว ฉันก็ฉลาดเหมือนกัน” ตอนที่ 2 จะถามระดับความสอดคล้องของข้อความดังกล่าว ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ จริงที่สุด จริง และค่อนข้างจริง โดยข้อคำถามจะมีการระบุถึงบริบทของระดับความฉลาดไว้อย่างชัดเจนเช่นเดียวกับความเชื่อเกี่ยวกับความฉลาดของบุคคล ซึ่งแบบวัดความมั่นใจในความฉลาดนี้ไม่มีการรายงานถึงค่าคุณภาพเครื่องมือ และสามารถใช้วัดได้เฉพาะบุคคลที่อยู่ในกลุ่ม Incremental Theory (Faria and Fontaine, 1997 อ้างถึงใน สุรวิทย์ อัสสพันธุ์, 2556) ได้สร้างแบบวัดสติปัญญารับรู้ เพื่อวัดความเชื่อเกี่ยวกับความฉลาดเช่นกัน โดยแบ่งออกเป็น 2 มาตร ได้แก่ 1) มาตรสถิตย์ซึ่งตรงกับการมีความเชื่อว่าความฉลาดเป็นสิ่งที่ติดตัว โดยมีข้อคำถามที่ใช้ได้ จำนวน 12 ข้อ เช่น “You can’t change your intelligence.” 2) มาตรพลวัตร ซึ่งตรงกับการมีความเชื่อว่าความฉลาดเป็นสิ่งที่เพิ่มขึ้นได้ มีข้อคำถามที่ใช้ได้จำนวน 9 ข้อ เช่น “You can become more intelligence, if you wish” โดยผู้ตอบจะเลือกระดับความคิดเห็นผ่านมาตรประมาณค่า 6 ระดับ เช่นเดียวกับของ Dweck โดยมาตรสถิตย์มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .80 และมาตรพลวัต มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .77 โดยมี Dweck (2006 อ้างถึงใน กรกนก คำโกน, 2560, น.43-44) กล่าวถึงแบบประเมินเกี่ยวกับความเชื่อในความสามารถของตนแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ 1) ด้าน Entity Theory ที่เชื่อว่าสติปัญญาเป็นสิ่งที่ติดตัวมา 2) ด้าน Incremental Theory ที่เชื่อว่า สติปัญญาเป็นสิ่งที่เพิ่มขึ้นได้

สรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลกรอบความคิดเชิงเติบโตที่ใช้ในงานวิจัย ส่วนใหญ่จะเป็นแบบสอบถามความคิดเห็น โดยข้อคำถามจะมี 2 ลักษณะ คือ การถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเชื่อความฉลาดหรือสติปัญญาเปลี่ยนแปลงได้หรือไม่ กับการคุณลักษณะกรอบแนวคิดเติบโตมาเป็นข้อคำถาม

3.4 แนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเชิงเติบโต

กรอบความคิดเชิงเติบโต เป็นความเชื่อของมนุษย์ที่มีต่อลักษณะและคุณลักษณะของตนเองว่า สามารถเปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้ การศึกษากรอบความคิดเติบโตในช่วงทศวรรษที่ผ่านมามีนักวิชาการได้เสนอทฤษฎีกรอบความคิดเติบโตไว้หลายท่าน ดังนี้

Illinois Center for School Improvement (2016 อ้างถึงใน รัชนี นกเทศ, 2565) ได้ระบุถึงแนวทางปฏิบัติของผู้สอนในการพัฒนา Growth mindset ของผู้เรียนไว้ดังนี้ 1) แสดงให้ผู้เรียนเห็นว่าการเรียนรู้สิ่งที่ท้าทายคือการพัฒนา ศักยภาพของสมอง 2) กระตุ้นให้ผู้เรียน

เห็นว่าความท้าทายเปรียบเสมือนหนทางนำไปสู่การได้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง 3) สร้างทัศนคติที่ดีของผู้เรียนที่มีต่อความมุ่งมั่นพยายาม 4) ให้ผู้เรียนนำสิ่งที่ผิดพลาดมาใช้ในการเรียนรู้และปรับปรุงให้ดีขึ้น 5)กระตุ้นผู้เรียนให้สามารถกำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้ของตนเองและแสดงความยินดีต่อความสำเร็จเล็ก ๆ น้อย ๆ ของผู้เรียน 6) ให้โอกาสผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองจนบรรลุ เป้าหมายของการเรียนรู้ 7) กระตุ้นผู้เรียนให้เห็นว่าความสามารถด้านต่าง ๆ สามารถพัฒนาได้ ด้วยความมุ่งมั่นพยายาม

Marz and Hertz (2015 อ้างถึงใน กอบแก้ว บุญบุตร, 2566) ได้เสนอบทบาทของผู้สอนในการพัฒนา Growth mindset ของผู้เรียนไว้ดังนี้ 1) การให้ผู้เรียนทำสุนทรียะสนทนากับตนเอง 2) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนพึ่งพาตนเองในการเรียนรู้ 3) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเอง 4) สะท้อนคิดประโยชน์และความสำคัญของ Growth Mindset 5) กระตุ้นให้ผู้เรียนนำความคิดไปสู่การลงมือปฏิบัติ โดยสอดคล้องกับ Silver and Stafford (2017 อ้างถึงใน กอบแก้ว บุญบุตร, 2566) ได้เสนอบทบาทของผู้สอนในการพัฒนา Growth mindset ของผู้เรียนไว้ในทำนองเดียวกัน ดังนี้ 1) ให้การส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนใช้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง 2) ใช้การประเมินตามสภาพจริงเป็นเครื่องมือสำหรับการ ประคับประคองให้ประสบความสำเร็จ 3) เป็นตัวแบบของการมี Growth mindset 4) เสริมพลังความเชื่อมั่นในตนเองให้กับผู้เรียน 5) นำสิ่งที่ผิดพลาดมาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และปรับปรุงแก้ไข 6) ให้ข้อมูลย้อนกลับที่กระตุ้นแรงจูงใจของผู้เรียน

สรุปได้ว่า ความคิดเชิงเติบโต เป็นความเชื่อของมนุษย์ที่มีต่อลักษณะและคุณลักษณะของตนเองว่า สามารถ เปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้ กรอบความคิดเติบโต มีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาศักยภาพของนักศึกษา การมีกรอบความคิดแตกต่างกันจะส่งผลให้มีคุณลักษณะ แตกต่างกันหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นความพยายาม ทัศนะที่มีต่อความล้มเหลว รวมถึงความสามารถในการปรับตัว

3.5 วิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเชิงเติบโต

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกบความคิดเชิงเติมโตหลายท่าน ดังนี้

กุสุมา ยกชู และคณะ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การเสริมสร้างกรอบคิดงอกงามของนักศึกษาวิชาชีพครู โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลัก 10 คน ผลการวิจัยพบว่า กรอบคิดงอกงามของครูในบริบทสังคมไทย แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านความเชื่อในศักยภาพทางปัญญาและความสามารถของตนเอง ประกอบด้วย 5 คุณลักษณะ ได้แก่ 1) การเข้าใจและยอมรับในตนเอง 2) ความเชื่อในศักยภาพของตนเอง 3) การกำหนดเป้าหมายเพื่อผู้เรียน 4) การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 5) คุณลักษณะความเป็นครู ด้านความเชื่อในศักยภาพทางปัญญาและความสามารถของผู้เรียน ประกอบด้วย 2 คุณลักษณะ ได้แก่

1) ความเชื่อในคุณค่าของมนุษย์และ 2) ความเชื่อในศักยภาพของผู้เรียน และการวิจัยในระยะที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) หลังการทดลองนักศึกษาที่เข้าร่วมโปรแกรม มีคะแนนกรอบคิดงอกงามสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) ระยะติดตามผล นักศึกษาที่เข้าร่วมโปรแกรมมีคะแนนกรอบคิดงอกงามสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อังคณา ธนปิยะวณิชย์ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตและคาดการณ์ของตนเองที่ส่งผลให้เกิดขึ้นจริงเพื่อส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเอง มีกลุ่มทดลองเป็นนักศึกษาสหกิจศึกษา จำนวน 36 คน และกลุ่มควบคุมเป็นนักศึกษาสหกิจศึกษา จำนวน 36 คน ผลวิจัยพบว่า ผลการรับรู้ความสามารถของตนเองของนักศึกษาสหกิจศึกษาในกลุ่มทดลองมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ $p<.001$ แสดงให้เห็นว่ากระบวนการมีผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองของนักศึกษาสหกิจศึกษา โดยมีตัวแปรต้น 4 ตัว (ความสำเร็จผลสัมฤทธิ์ที่ปรารถนา การตระหนักรู้ในการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเชิงลบ และความเพียรพยายามเพื่อก้าวข้ามอุปสรรค) ที่มีความสัมพันธ์และทำนายผลต่อตัวแปรตาม (เป้าหมาย ความพยายามและความเพียรพยายาม การเรียนรู้และความสำเร็จ และการเลือกทำกิจกรรม) นักศึกษาสหกิจศึกษากลุ่มทดลองยังเห็นว่ากระบวนการนี้เป็นประโยชน์ และส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติสหกิจศึกษา

เจนจิรา จาติเทศะ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ผลของโปรแกรมส่งเสริมการแสวงหาความท้าทายในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามทฤษฎีกรอบความคิดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตชั้นปีที่ 4 จากมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) นักศึกษากลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการแสวงหาความท้าทายในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 1.88 2) หลังได้รับโปรแกรมและในระยะติดตามผลนักศึกษากลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการแสวงหาความท้าทายในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 2.29 และ 2.17 ตามลำดับ

ปิยวรรณ วิเศษสุวรรณภูมิ และพิทชยา ตั้งพรไพบูลย์ (2566) ได้ศึกษาเรื่อง กรอบความคิดแบบเติบโต:ทักษะที่จำเป็นแห่งโลกยุคพลิกผัน Growth Mindset: An Essential Skill of VUCA World ผลวิจัยพบว่า การเปลี่ยนแปลงอย่างผันผวนของโลกยุคพลิกผันส่งผลกระทบต่อวงการการศึกษาทั้งในเชิงการบริหาร งานกระบวนการจัดการเรียนรู้ รวมถึงผู้เรียน ผู้เรียนทุกระดับได้รับผลกระทบทั้งด้านการเรียน การดำเนินชีวิตและสุขภาพจิตโลกยุคพลิกผันทำให้ผู้เรียนต้องปรับตัวทั้งในด้านวิธีการเรียนรู้ และการเอาชนะอุปสรรคทางการเรียนและการใช้ชีวิตประจำวัน ผู้เรียนจำนวนมากประสบปัญหาสุขภาพจิตและไม่สามารถปรับตัวได้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วเหล่านี้ ความท้าทายของนักการศึกษาคือ จะทำอย่างไรให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่สามารถ

ปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา และมีมุมมองในเชิงบวกกับประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ตนเองได้รับ ทั้งประสบการณ์สำเร็จและประสบการณ์ล้มเหลว ดังนั้นการมีกรอบความคิดแบบเติบโต จึงมีความสำคัญมากสำหรับผู้เรียนในยุคปัจจุบัน กรอบความคิดแบบเติบโต ช่วยให้ผู้เรียนมองอุปสรรคเป็นความท้าทาย และพยายามพัฒนาตนเอง บทความนี้อภิปรายถึงผลกระทบของโลกยุคพลิกผันต่อผู้เรียน ความสำคัญของกรอบความคิดแบบเติบโตสำหรับผู้เรียนที่อยู่ในสถานการณ์ของโลกยุคพลิกผัน และแนวทางในการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตสำหรับผู้เรียนเพื่อให้สามารถพัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง ปรับตัวและมีสุขภาพจิตที่ดี

จากผลวิจัยทั้งปริมาณและคุณภาพบ่งชี้ว่า กระบวนการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตและการคาดการณ์ของตนเองที่ส่งผลให้เกิดขึ้นจริงมีผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองของนักศึกษา โดยให้ความสำคัญกับ 1) การประยุกต์ใช้ทุกขั้นตอนของกระบวนการร่วมกัน 2) การมีส่วนร่วม และ 3) การส่งเสริมการสะท้อนคิดของนักศึกษาตลอดกระบวนการทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการศึกษา

ด้านกิจการนักศึกษา

ภารกิจหลักของฝ่ายกิจการนักศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนานักศึกษา ประกอบด้วย 1) จัดบริการต่าง ๆ เพื่อช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตนักศึกษา รวมถึงการเสริมสร้างทักษะด้านสังคม เพื่อให้นักศึกษามีความพร้อมในการศึกษาและการดำเนินชีวิต ได้อย่างมีคุณภาพในอนาคต 2) ส่งเสริมพัฒนาการของนักศึกษาในด้านต่าง ๆ เช่น การปรับตัว การเข้าใจตนเอง การเลือกอาชีพ พัฒนาด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย คุณธรรม จริยธรรม ทักษะการใช้เทคโนโลยี บุคลิกภาพ และภาวะผู้นำ 3) ศึกษาและจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้เอื้อต่อการศึกษาและพัฒนานักศึกษา 4) ดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา โดยการดำเนินงานกิจการนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาครอบคลุมภารกิจ ระดับพื้นฐาน ดังต่อไปนี้

การดูแลคุณภาพชีวิตนักศึกษา

ภารกิจด้านคุณภาพชีวิตนักศึกษานักศึกษาเป็นภารกิจเพื่ออำนวยความสะดวกที่จำเป็นและเพียงพอต่อหารใช้ชีวิตเพื่อการเรียนรู้ในสถาบัน และเพื่อให้นักศึกษาเกิดความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียน

ความหมายการดูแลคุณภาพชีวิตนักศึกษา

คุณภาพชีวิตนักศึกษานักศึกษาเป็นเรื่องของการดำรงอยู่ของชีวิตอย่างมีคุณภาพและมีความสุข การมองคุณภาพชีวิตจากคนต่างกลุ่ม ต่างสังคม ต่างวัฒนธรรม ต่างเศรษฐกิจและต่างเป้าหมายนั้น มีความต่างกัน ความหมายของคุณภาพชีวิตนักศึกษานักศึกษาบางประเด็นก็จะต่างกันไปเช่นกันดังนั้นจากการศึกษา ความหมายของคุณภาพชีวิตจากมุมมองต่าง ๆ ได้ดังนี้

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา (2563, น. 21) ได้ให้ความหมายว่า งานกิจการนักศึกษาเป็นงานที่มีภารกิจหลักในการพัฒนาคุณภาพชีวิตนักศึกษาในสถาบัน เพื่อสร้างให้นักศึกษามีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียน และมีสิ่งอำนวยความสะดวกจำเป็นเพื่อสนับสนุนและตอบสนองต่อชีวิตการเรียนรู้ในสถาบัน สอดคล้องกับ พวงทอง ไกรพิบูลย์ (2560, น. 12) ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิตนักศึกษาว่า หมายถึง ภาวะความเป็นอยู่ที่ดีทั้งของตนเอง (ทั้งด้าน ร่างกายและจิตใจ) และสังคม ทั้งครอบคลุมไปถึงความปลอดภัยสิทธิเสรีภาพ และจิตใจที่มั่นคงแข็งแรง มีความพอใจ สุขใจ สุขกาย และมีความสงบ สอดคล้องกับ มาลีวัล เลิศสาครศิริ และคณะ (2564) ได้ให้ความหมายคุณภาพชีวิตนักศึกษาว่า หมายถึง นักศึกษารับรู้ ความเป็นอยู่ที่ดีความพึงพอใจในชีวิต การเป็นไปตามสิ่งที่ต้องการในประสบการณ์ชีวิต ได้รับการตอบสนอง ตามเป้าหมายของชีวิต มีประโยชน์ต่อสังคมหรือคุณค่าของชีวิต ความสุข ความสมดุลระหว่างความคาดหวัง และได้รับการตอบสนอง

สรุปได้ว่า การดูแลคุณภาพชีวิตนักศึกษา หมายถึง คุณภาพชีวิตของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เพื่อสร้างให้นักศึกษามีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียน และมีสิ่งอำนวยความสะดวกจำเป็นเพื่อสนับสนุนและตอบสนองต่อชีวิตการเรียนรู้อันจะส่งผลให้นักศึกษามีภาวะความเป็นอยู่ที่ดีทั้งของตนเอง และสังคม ครอบคลุมไปถึงความปลอดภัยสิทธิเสรีภาพ และจิตใจที่มั่นคงแข็งแรง มีความพอใจ สุขใจ สุขกาย และมีความสงบ

องค์ประกอบการดูแลคุณภาพชีวิตนักศึกษา

คุณภาพชีวิตในความหมายของนักมีชาการมีความแตกต่างกันในมุมมอง ดังนั้นองค์ประกอบจึงมีความแต่ต่างกันไปตามการให้ความหมายแม้ความหมายจะคลายกัน แต่ก็จะมีองค์ประกอบที่แตกต่างกันไปตามบริบท ดังนี้

มาลีวัล เลิศสาครศิริ และคณะ (2564) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบคุณภาพชีวิตนักศึกษาประกอบไปด้วย 1) ด้านสุขภาพร่างกาย 2) ด้านจิตใจและอารมณ์ 3) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม 4) ด้านสิ่งแวดล้อม 5) ด้านการเรียน 6) ความพึงพอใจในการใช้ชีวิต 7) ความรักความผูกพันต่อสถาบัน สอดคล้องกับ WHOQOL Group (1998 อ้างถึงใน ปิยะพล ขำอุดม, 2560) ที่ได้กำหนดคุณภาพชีวิต ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ คุณภาพชีวิตด้านร่างกายด้านจิตใจด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม โดย สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา (2563) ได้กล่าวว่า ขอบข่ายการดำเนินงานภารกิจด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตนักศึกษา ประกอบด้วย การจัดบริการด้านที่พักอาศัย การจัดบริการให้ความช่วยเหลือทางการเงิน การจัดบริการด้านแนะแนวและให้คำปรึกษา การจัดบริการด้านการวางตัวบุคคลด้านอาชีพ การจัดบริการด้านศาสนกิจในสถานศึกษา การจัดบริการด้านสุขภาวะและสุขภาพ และการจัดบริการนักศึกษาต่างชาติ

สรุปได้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญที่จำทำให้นักศึกษามีคุณภาพชีวิตที่ดี ประกอบด้วย การจัดบริการด้านที่พักอาศัย การจัดบริการให้ความช่วยเหลือทางการเงิน การจัดบริการด้านแนะแนว และให้คำปรึกษา การจัดบริการด้านการวางตัวยุคคลด้านอาชีพ การจัดบริการด้านศาสนกิจ ในสถานศึกษา การจัดบริการด้านสุขภาวะและสุขภาพ และการจัดบริการนักศึกษาต่างชาติ จะส่งผล ให้นักศึกษามีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และประเทศชาติ

การวัดคุณภาพชีวิตนักศึกษา

สุภาพ ฉัตราภรณ์ (2552) เครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อ ฉบับภาษาไทย เป็นเครื่องมือวัด คุณภาพชีวิตที่พัฒนามาจากกรอบแนวคิดของคำว่าคุณภาพชีวิต ซึ่งหมายถึง การประเมินค่าที่เป็นจิต นิสัย ซึ่งฝั่งแน่นอยู่กับบริษัททางวัฒนธรรม สังคม และสภาพแวดล้อม เพราะว่านิยาม ของ QOL จะเน้นไปที่การรับรู้ในเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้ตอบไม่ได้คาดหวังที่จะเป็น วิธีการที่จะวัดใน รายละเอียดของอาการโรค หรือสภาพต่าง ๆ แต่ถือเป็น

การประเมินผลของโรคและวิธีการรักษาที่มีต่อคุณภาพชีวิต ซึ่งคุณสมบัติของเครื่องชี้วัด คุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อฉบับภาษาไทย ได้ทบทวนและปรับปรุงภาษาในเครื่องมือ WHOQOL-BREF โดยผู้เชี่ยวชาญทางภายาแล้ว นำไปทำสอบความเข้าใจภาษากับคนที่มีพื้นฐาน แตกต่างกัน นำมาปรับปรุงข้อที่เป็นปัญหาแล้ว ทำสอบซ้ำ ทำเช่นนี้ อยู่ 3 รอบ เครื่องมือวัดคุณภาพชีวิต WHOQOL-BREF-THAI ประกอบด้วยข้อคำถาม 2 ชนิด คือ แบบภาวะวิสัยและอัตวิสัย ประกอบด้วย องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านร่างกาย คือ การรับรู้สภาพทางด้านร่างกายของ บุคคล ซึ่งมีผลต่อชีวิตประจำวัน 2) ด้านจิตใจ คือ การรับรู้สภาพทางจิตใจของตนเอง 3) ด้านความสัมพันธ์ ทางสังคม คือ การรับรู้เรื่องดวามสัมพันธ์ของตนกับบุคคลอื่น การรับรู้ ถึงการที่ได้รับความช่วยเหลือ จากบุคคลอื่นในสังคม 4) ด้านสิ่งแวดล้อม คือ การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต สอดคล้องกับสุพรรณี ไชยอำพร และสนิท สมัครการ (2534) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวชี้วัด คุณภาพชีวิตของคนไทยให้มีความครบถ้วนและสมบูรณ์ขึ้นในแต่ละมิติ โดยได้จำแนกคุณภาพชีวิต ออกเป็น 13 ด้าน คือ 1) ครอบครัว 2) การงาน 3) สังคม 4) การพักผ่อน 5) สุขภาพ 6) สาธารณสุข 7) สินค้าบริการ 8) ความเชื่อศาสนา 9) 10) ตนเอง 11) ท้องถิ่นทรัพย์สิน 12) รัฐบาล และ 13) ประเทศ

แนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตนักศึกษา

แนวคิดเชิงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตไว้ว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง สภาพเป็นอยู่ ของบุคคลทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม ความคิดและจิตใจ ซึ่งรวมทุกด้านของชีวิตไว้หมด โดยจะ สามารถแสดงมิติต่าง ๆ ดังนี้

ทฤษฎีที่มักจะถูกกล่าวถึงในงานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต นั่นคือ ทฤษฎีความต้องการของ มาสโลว์ (สุชา จันทร์เอม, 2544, น. 22) เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงความต้องการของมนุษย์ 5 ด้านหลัก ๆ เป็นเรื่องของทางกาย จิต และสังคม ความต้องการของมนุษย์นั้น มีการพัฒนาเป็นลำดับขั้น มนุษย์

ทุกคนจะพยายามหาทางตอบสนองความต้องการระดับต่ำสุด เมื่อความต้องการขั้นต่ำสุดได้รับการตอบสนองจนเกิดความพึงพอใจแล้ว ความต้องการขั้นที่สองจะเกิดขึ้น และเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจที่จะหาทางตอบสนองความต้องการนั้น แล้วต่อไปยังความต้องการขั้นที่ 3, 4, 5 ที่ถูกพัฒนาและกระตุ้นเป็นแรงจูงใจทำให้เกิดความต้องการระดับต่อไป โดยเรียกกันว่า ระดับความต้องการของมาส์โลว์ 5 ขั้น สอดคล้องกับ (หทัยภัทร ประสานศักดิ์, 2562) กล่าวถึง คุณภาพชีวิตไว้ได้ดังนี้ คือ 1) สิ่งชี้บอกคุณภาพชีวิตด้านร่างกาย 2) สิ่งชี้บอกคุณภาพชีวิตด้านอารมณ์ 3) สิ่งชี้บอกคุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ 4) สิ่งชี้บอกคุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม และ 5) สิ่งชี้บอกคุณภาพชีวิตด้านความคิด

แนวคิดทฤษฎีดังกล่าว จะเห็นว่าคุณภาพชีวิตเป็นสิ่งบ่งชี้ถึงความสุข ความเต็มใจและความพอใจในตนเอง ความพอใจในการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมและส่งผลต่อวิถีทางแห่งความสุขในการดำเนินชีวิต มีความพึงพอใจในการอยู่ร่วมกันในสังคม เพราะได้รับการตอบสนองตรงตามความต้องการของตนเอง McCall (1975 อ้างถึงใน ชลธิชา มะลิพรม, 2561) ได้ขยายประเด็นลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ออกไปในเรื่องของประสบการณ์ชีวิต แมคอล เสนอเกณฑ์การวัดคุณภาพชีวิตเป็นมิติต่าง ๆ ตามประสบการณ์ชีวิตของคนทั้งในแง่ความพึงพอใจและไม่พึงพอใจ รวมถึงความชอบและความเจ็บปวดความสุขและความทุกข์ แมคคอลยังได้ชี้ให้เห็นว่า รากฐานของคุณภาพชีวิต คือ ความผาสุกที่เกี่ยวกับสุขภาพและความสุข สอดคล้องกับ Campbell, et. al. (1976 อ้างถึงใน ชลธิชา มะลิพรม, 2561) กล่าวว่า นอกจากความสุขและสุขภาพยังมีมิติอื่น ๆ ชีวิตที่ดี สามารถวัดได้จากสิ่งของอุปโภคบริโภค สิ่งอำนวยความสะดวกที่บุคคลได้รับ นอกจากความต้องการขั้นพื้นฐาน คือ การมีอาหารเพียงพอ การมีที่อยู่อาศัย มีสิ่งของจำเป็นอื่น ๆ ยังรวมถึงความพึงพอใจในความงามของธรรมชาติและศิลปะหรือเรียกว่าความสุนทรีย์ให้กับชีวิต

กล่าวโดยสรุป จากการรวบรวมแนวคิดคุณภาพชีวิต พบว่า แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตถูกเสนอเป็นทฤษฎีของมาสโลว ที่ว่าด้วยความต้องการพื้นฐาน 5 ขั้น ได้แก่ ความต้องการทางร่างกาย ความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย ความต้องการความรัก ความต้องการมีศักดิ์ศรี และความต้องการมีสัจจะการแห่งตน ความต้องการที่จะรู้และเข้าใจ และความต้องการด้านสุนทรีย์ะ ซึ่งจากความหมายของคุณภาพชีวิตที่หมายถึงสภาพเป็นอยู่ของบุคคลทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม ความคิดและจิตใจที่ดีนั้น ล้วนต้องได้รับการตอบสนองความต้องการพื้นฐานทั้ง 7 ขั้นดังที่กล่าวมานี้ และเรื่องของประสบการณ์ชีวิต สิ่งอุปโภค บริโภคหรือสิ่งอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตนักศึกษา

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตนักศึกษานักศึกษาหลายท่านดังนี้

อภิระมณ อุไรรัตน์ และเฉลิมพร เย็นเยือก (2560) ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตการศึกษาของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในทุกชั้นปีในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จังหวัดปทุมธานี ในปีการศึกษา 2560 จำนวน 405 คน ผลการศึกษาพบว่า ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านสภาพแวดล้อมการศึกษา ด้านการจัดการของสถาบัน ด้านวิชาการ ด้านความสัมพันธ์ และ ด้านคุณภาพชีวิตการศึกษา ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้านประชากรศาสตร์กับผลการเรียนเฉลี่ย พบว่า ทุกด้านไม่มีความแตกต่างกัน ยกเว้นด้านชั้นปี การศึกษาที่แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการศึกษาที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากการได้รับการตอบสนองต่อสิ่งที่ต้องการในการศึกษาอย่างเพียงพอในแต่ละชั้นปีที่แตกต่างกัน และด้านที่พักอาศัยที่พบว่าการพักอาศัยอยู่กับครอบครัวจะมีคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกับการพักที่อื่น เนื่องจากการได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากครอบครัวที่ดีมากกว่าต้องมาช่วยเหลือตนเอง เมื่อพักที่อื่น ส่วนการทดสอบความสัมพันธ์ด้านสภาพแวดล้อมการศึกษาในทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการศึกษาที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

มาลีวัล เลิศสาครศิริ และคณะ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาคุณภาพชีวิตนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์ กลุ่มตัวอย่าง คือ อาจารย์ จำนวน 10 คน บุคลากรฝ่ายสนับสนุนจำนวน 9 คน และนักศึกษา ชั้นปีที่ 1-4 คณะพยาบาลศาสตร์คณะกายภาพบำบัด คณะจิตวิทยา จำนวน 256 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 คณะพยาบาลศาสตร์คณะกายภาพบำบัด คณะจิตวิทยา คุณภาพชีวิตโดยรวม อยู่ในระดับมาก คุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม แนวทางการพัฒนา คุณภาพชีวิตนักศึกษาต้องคำนึงในทุก ๆ ด้านอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะด้านสิ่งแวดล้อมที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุก ๆ คน เปิดโอกาสให้คณาจารย์ บุคลากร และนักศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนา ปรับภูมิทัศน์สิ่งแวดล้อม ห้องเรียน หอพัก ห้องอาหาร ห้องสมุด พื้นที่ทำกิจกรรมกลุ่มและออกกำลังกาย รวมถึงสื่ออุปกรณ์สารสนเทศ คอมพิวเตอร์และสัญญาณอินเทอร์เน็ต ให้ทันสมัย เพียงพอ พร้อมใช้งาน

ทนากร ศรีก๊อ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของสถาบันการศึกษาเอกชนระดับอุดมศึกษาพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้รวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก คือ ผู้บริหาร ฝ่ายวิชาการ และนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน ทั้งหมด 326 คน ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพ ปัญหาที่สำคัญ คือ ปัญหาด้านคุณภาพชีวิตของนักศึกษา สถาบันการศึกษามีแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี 2) การประเมินคุณภาพชีวิตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และความคาดหวังต่อแนวทางการพัฒนาและสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ในภาพรวม

ทุกกิจกรรมอยู่ในระดับมาก 3) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อแนวทางการพัฒนาและสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จำแนกตามคณะ และมหาวิทยาลัย พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน เพศ หลักสูตร และชั้นปี ไม่แตกต่างกัน

สรุปได้ว่า ความสำเร็จในการศึกษาของนักศึกษา ส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากผู้เรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดีในระหว่างการศึกษา โดยเมื่อนักศึกษาได้รับการสนับสนุนจากสถาบันการศึกษา ผ่านการจัดการศึกษาที่เหมาะสม อาทิ ด้านวิชาการ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ส่งผลให้นักศึกษาสามารถใช้ชีวิตในระหว่างการศึกษาอย่างมีความสุข มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่ได้รับจากสถาบันการศึกษา โดยส่วนตัวผู้เรียนยังสามารถวางแผนการศึกษาให้เป็นไปตามแนวทางปฏิบัติของสถาบัน สามารถจัดการกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการดำรงชีวิตอยู่ในสถาบันการศึกษาได้อย่างดี และมีระดับผลการศึกษาอยู่ในระดับพึงพอใจ

กิจกรรมเสริมหลักสูตร

การจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษา เพื่อเสริม เติมเต็ม คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์นอกเหนือไปจากประสบการณ์ที่ได้รับจากในชั้นเรียน หรือพัฒนาคุณลักษณะที่การจัดการศึกษาในชั้นเรียนไม่สามารถพัฒนาได้อย่างเต็มที่ เช่น กิจกรรมนักศึกษา กิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพและภาวะผู้นำ กิจกรรมพัฒนาจิตใจและคุณธรรม กิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นนักศึกษาของสถาบัน เป็นต้น

ความหมายกิจกรรมเสริมหลักสูตร

กิจกรรมนักศึกษา เป็นกระบวนการทางการศึกษาอย่างหนึ่งที่นักศึกษาเรียนรู้ โดยการลงมือปฏิบัติ กระบวนการนี้ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้และสมารถลงมือปฏิบัติให้เกิดผลได้ มีนักการอุดมศึกษาหลายท่านกล่าวถึงความหมายไว้ดังนี้

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา (2563, น. 43) ได้ความหมายกิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึง กิจกรรมพัฒนานักศึกษานอกชั้นเรียน ที่มีเป้าหมายโดยตรงต่อการพัฒนาคุณลักษณะ เฉพาะด้านแก่นักศึกษา เพื่อสร้างโอกาสในการเสริม เติมเต็ม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ทั้งนี้ กิจกรรมดังกล่าวเป็นไปตามความสนใจและสมัครใจของนักศึกษาโดยไม่มีคะแนนเข้ามาเกี่ยวข้อง สอดคล้องกับ อมรเทพ สีนวนสูง (2559) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพนักศึกษา ว่าหมายถึง กิจกรรมพัฒนานักศึกษานอกชั้นเรียนที่จัดขึ้นเพื่อเสริมสร้างศักยภาพนักศึกษาในด้านต่าง ๆ เพื่อเสริม เติมเต็ม คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ตลอดจนมีพัฒนาการรอบด้านของความเป็นมนุษย์ ทั้งนี้ การเข้าร่วมของนักศึกษาให้เป็นไปตามความชอบ ความสนใจ โดยไม่มีคะแนนเข้ามาเกี่ยวข้องสอดคล้องกับ สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา (2563, น. 48-49) ได้ให้ความหมายว่า กิจกรรมพัฒนานักศึกษาจัดขึ้นเพื่อเสริมสร้างศักยภาพนักศึกษา

ในด้านต่าง ๆ เพื่อเสริมเติมเต็มคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ตลอดจนมีพัฒนาการรอบด้านของความเป็นมนุษย์ ทั้งนี้ การเข้าร่วมของนักศึกษาให้เป็นไปตามความชอบ ความสนใจ โดยไม่มีคะแนนเข้ามาเกี่ยวข้อง

สรุปได้ว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึง กิจกรรมพัฒนานักศึกษานอกชั้นเรียน ที่การจัดการศึกษาในชั้นเรียนมาสามารถพัฒนาได้อย่างเต็มที่ มีเป้าหมายโดยตรงต่อการพัฒนาคุณลักษณะเฉพาะด้านแก่นักศึกษา เพื่อสร้างโอกาสในการเสริมเติมเต็ม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ทั้งนี้กิจกรรมดังกล่าวเป็นไปตามความสนใจของนักศึกษาโดยไม่มีคะแนนเข้ามาเกี่ยวข้อง

องค์ประกอบกิจกรรมเสริมหลักสูตร

จากความคิดเห็นและทัศนะของนักวิชาการ ได้แบ่งประเภทและองค์ประกอบของกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อเสริม เติมเต็ม ศักยภาพนักศึกษาได้ ดังนี้

ธิดารัตน์ บุญนุช (2543) ได้แบ่งประเภทและองค์ประกอบของกิจกรรมนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาไว้ ดังนี้ 1) กิจกรรมด้านการปกครอง รูปแบบกิจกรรมได้แก่ สโมสรนิสิตนักศึกษา องค์การบริหารกิจกรรมนิสิตนักศึกษา สภา นิสิตนักศึกษา คณะกรรมการนิสิตนักศึกษา เป็นต้น 2) กิจกรรมด้านวิชาการ เป็นกิจกรรมที่มุ่งเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ด้านวิชาการให้แก่นิสิตนักศึกษา อาจจะจัดกิจกรรมตามวิชาเอกที่ตนเรียน เช่น ชมรมวิทยาศาสตร์ ชมรมคณิตศาสตร์ ชมรมถ่ายภาพ เป็นต้น 3) กิจกรรมกีฬา กิจกรรมประเภทนี้ มีอาทิเช่น ฟุตบอล ว่ายน้ำ รักบี้ กระบี่กระบอง เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ มุ่งพัฒนานิสิตนักศึกษาในด้านร่างกาย จิตใจ ตลอดจนทักษะในการกีฬา การฝึกซ้อม นอกจากนี้ยังทำให้เกิด ความสนุกสนานเพลิดเพลิน 4) กิจกรรมอาสาพัฒนา เป็นกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์และการออกค่ายอาสาพัฒนาสังคมของนิสิตนักศึกษา รวมทั้งกิจกรรมที่เกี่ยวกับการศึกษาปัญหาสังคมแหล่งเสื่อมโทรม กิจกรรมประเภทนี้เปิดโอกาสให้นิสิต นักศึกษาได้ใช้ความรู้ของตนเองในการพัฒนาชุมชน ได้รู้จักการช่วยเหลือ 5) กิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรม เป็นกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมความรู้ และประสบการณ์ด้านศิลปะและวัฒนธรรม ช่วยให้นิสิต นักศึกษาได้มีโอกาสได้สัมผัสกับศิลปวัฒนธรรมด้วยการปฏิบัติ และเป็นการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอีกด้วย 6) กิจกรรมด้านการเมือง เป็นกิจกรรมที่สอนนิสิตนักศึกษาถึงเหตุการณ์เรื่องราวของโลกและสังคม กิจกรรมนี้ เกิดขึ้นเนื่องจากนิสิตนักศึกษามีสำนึกที่รับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ ข้อจำกัดของกิจกรรมด้านการเมือง คือ นิสิตนักศึกษาที่สนใจกิจกรรมด้านนี้มักจะถูกเพ่งเล็งว่าเป็นพวก “หัวก้าวหน้า” หรือ “นักปฏิรูป สังคม” โดย (สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา, 2563, น. 45-46) ได้กำหนดกรอบแนวทางการดำเนินการ ตามมาตรฐานกิจการนักศึกษา ประกอบด้วย 1) กิจกรรมนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษาต้องส่งเสริมสนับสนุนให้นักศึกษาเกิดการรวมตัวกันในรูปขององค์กรกิจกรรมนักศึกษา ตามความสนใจ ตามกิจกรรมประเภทต่าง ๆ ดังนี้ กิจกรรมส่วนกลาง กิจกรรมวิชาการ กิจกรรมกีฬา กิจกรรมศิลปะและวัฒนธรรม กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรม

นันทนาการ 2) กิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพนักศึกษา ประกอบด้วย 2.1) กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างกรปรับตัวสำหรับนักศึกษาใหม่ เพื่อสร้างความสามารถในการปรับตัวและพร้อมศึกษาเล่าเรียนและใช้ชีวิตในสถาบันในรูปแบบที่หลากหลาย 2.2) กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างศักยภาพทางด้านบุคลิกภาพและภาวะผู้นำภายใต้รูปแบบที่หลากหลาย จัดหาเวทีและโอกาสเพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกทักษะภาวะผู้นำอย่างต่อเนื่องพร้อมทั้งสามารถประเมินความเป็นผู้นำของตนเอง 2.3) กิจกรรมเตรียมพร้อมการเป็นผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา 2.4) กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างบุคลิกภาพนักศึกษา ทั้งการนำเสนอมารยาทสังคมการเคลื่อนไหว การแต่งกายที่เหมาะสม การพัฒนาลักษณะท่าทาง เพื่อสร้างความมั่นใจในการประกอบอาชีพและการดำรงตนในสังคม 2.5) กิจกรรมเสริมสร้างจิตอาสาและความรับผิดชอบต่อสังคม ทั้งภายในและภายนอกสถาบัน 2.6) กิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นไทย ความภูมิใจในสถาบันและภูมิใจไทย 2.7) จัดให้มีกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมการคิดผลิตภัณฑ์บนพื้นฐานการพึ่งพาตนเอง 2.8) กิจกรรมเรียนรู้ศาสตร์พระราชาเพื่อนำมาใช้ในการดำเนินชีวิต

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อเสริม เติมเต็ม ศักยภาพนักศึกษา ประกอบด้วย กิจกรรมนักศึกษา กิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพนักศึกษา

การวัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร (2561, น. 21) ได้ให้หลักเกณฑ์ในการประเมินกิจกรรมของนักศึกษา ดังนี้

1. กฎระเบียบหรือหลักเกณฑ์ในการวัดผล ประเมินผล การวัดผล ประเมินผลในการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาตามหลักสูตรกิจกรรมพัฒนานักศึกษา ในระหว่าง เรียนและจบการศึกษาตามหลักสูตรสาขาวิชานั้น ๆ ให้เป็นไปตามประกาศมหาวิทยาลัย เรื่อง เกณฑ์ มาตรฐานตามหลักสูตรกิจกรรมพัฒนานักศึกษาภาคปกติ พ.ศ. 2558

2. หลักเกณฑ์การเข้าร่วมกิจกรรมระหว่างเรียน ให้ใช้เกณฑ์มาตรฐานการเข้าร่วมกิจกรรมระหว่างเรียน ดังต่อไปนี้ 2.1) นักศึกษาทุกคนที่ศึกษาในมหาวิทยาลัย ต้องเข้าร่วมกิจกรรมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 55 หน่วย กิจกรรม 2.2) นักศึกษาสามารถขอเทียบค่าหน่วยกิจกรรม ในการเทียบโอนค่าหน่วยกิจกรรมนั้น ๆ ได้ในกรณีการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้ง การเปลี่ยนสถานที่ศึกษาระดับหน่วยงาน เช่น คณะ โปรแกรมวิชา เป็นต้น ทั้งนี้ต้องผ่านการพิจารณาเห็นชอบในการเทียบโอนค่าหน่วยกิจกรรมจากหน่วยงานนั้น ๆ 2.3) นักศึกษาที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ซึ่งได้รับการประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมนั้นไม่ผ่าน สามารถเข้าร่วมกิจกรรมอื่นที่มีหน่วยกิจกรรมเท่ากันหรือมากกว่าทดแทนได้จนกว่าจะผ่าน 2.4) นักศึกษาไม่ผ่านกิจกรรมหรือไม่เข้าร่วมกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง จะมีการเปิดให้ซ่อมเสริมภายในภาค เรียนถัดไป หากเลยกำหนดการเปิดให้ซ่อมเสริมแล้วยังไม่มา จะปรับให้ลงทะเบียนเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ๆ ใหม่ 2.5) นักศึกษาสามารถตรวจสอบ

การเข้าร่วมกิจกรรมของตนเองได้ทางระบบออนไลน์ หากตรวจสอบแล้ว พบว่า ข้อมูลการเข้าร่วมกิจกรรมไม่ตรงตามที่นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม โปรดติดต่อผู้ดูแลกิจกรรมนั้น ๆ ภายใน 7 วัน หลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมนั้นแล้ว พร้อมแสดงหลักฐานเพื่อยืนยันการเข้าร่วมกิจกรรม ทั้งนี้ ผลการเข้าร่วมกิจกรรมต้องผ่านการพิจารณาเห็นชอบจากผู้ดูแลกิจกรรมนั้น ๆ 2.6) นักศึกษาที่จะลงทะเบียนรายวิชาออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโปรแกรมวิชาได้นั้น ต้องผ่านการเข้าร่วมกิจกรรม ดังนี้ 1) นักศึกษาทุกคนทั้ง 5 คณะ และมหาวิทยาลัย ต้องผ่านการเข้าร่วม กิจกรรมไม่น้อยกว่า 55 หน่วยกิจกรรม 2) นักศึกษาทุกคนที่เข้าศึกษาในหลักสูตรเทียบโอน ต้องผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมไม่น้อยกว่า 28 หน่วยกิจกรรม ให้เป็นไปตามประกาศมหาวิทยาลัย เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานตามหลักสูตรกิจกรรมพัฒนานักศึกษาภาคปกติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561

3. หลักเกณฑ์การเข้าร่วมกิจกรรมเมื่อจบการศึกษาตามหลักสูตร เมื่อนักศึกษาจบการศึกษาตามหลักสูตรในสาขาวิชานั้น ๆ เกณฑ์การประเมินผลเข้าร่วมกิจกรรม นักศึกษา ทุกคนต้องผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับระดับมหาวิทยาลัย ระดับคณะ ระดับโปรแกรมวิชา ไม่น้อยกว่า 75 หน่วยกิจกรรม จึงจะได้รับใบรายงานผลการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา โดยนักศึกษาสามารถยื่นใบคำร้องขอใบรายงานผลการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาได้ที่กองพัฒนานักศึกษา

แนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตร

กิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้นักศึกษา ได้เกิดการเรียนจากการลงมือปฏิบัติ สร้างองค์ความรู้จากการเผชิญปัญหาหรือ สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน และมีการคิดค้นหรือประดิษฐ์นวัตกรรม ชิ้นงาน เพื่อแก้ปัญหานั้น ซึ่งมีแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อเสริม เติมเต็ม ศักยภาพนักศึกษา ดังนี้

ทฤษฎีสรรคนิยม เป็นทฤษฎีที่อธิบายและค้นหาว่า มนุษย์เกิดการเรียนรู้และสร้างความรู้ได้อย่างไร (Fosnot, 1996, p. 9 อ้างถึงใน วิโรจน์ เฉลยสุข, 2564) ทฤษฎีนี้เป็นแนวคิดพื้นฐานของการพัฒนาการศึกษาในหลายด้าน เช่น การพัฒนาหลักสูตร การเปลี่ยนแปลง มโนทัศน์ และอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง โดยมีรากฐาน มาจากปรัชญาและจิตวิทยาการศึกษาหลากหลาย สำหรับด้านปรัชญาการศึกษานั้น ทฤษฎีนี้มีแนวคิดสอดคล้องกับปรัชญาในกลุ่มปฏิบัตินิยม ที่เสนอโดย วิลเลียม เจมส์ และจอห์น ดิวอี้ โดย มีความเห็นว่า ความรู้ คือ ความสามารถของบุคคลในการปรับประสบการณ์เก่า หรือความเชื่อเดิมที่มีอยู่ให้เข้ากับประสบการณ์ใหม่ด้วยกระบวนการพิสูจน์ให้เห็นจริงได้ และมีความสมเหตุสมผล เพื่อลดความขัดแย้ง ระหว่างความคิดของประสบการณ์เก่าและประสบการณ์ใหม่ ซึ่งแนวคิดตามปรัชญา ปฏิบัติการนิยมยอมรับประสบการณ์และข้อเท็จจริงที่ได้รับผ่านประสาทสัมผัสแต่ไม่ถือเอา ประสาทสัมผัสเพียงอย่างเดียวเป็นบ่อเกิดของความรู้ และไม่ใช่ประสบการณ์ทุก ประสบการณ์จะเป็นความรู้ ความรู้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีการไตร่ตรองเกี่ยวกับ ประสบการณ์นั้น ส่วนรากฐานทางจิตวิทยามาจากความเชื่อ พื้นฐานที่แตกต่างกัน

ในการสร้างความรู้ของนักจิตวิทยา 2 กลุ่ม คือ กลุ่มพุทธินิยม ซึ่งมี Piaget (1986 อ้างถึงใน สมจิต จันทร์ฉาย, 2557, น. 46) เป็นนักจิตวิทยาที่มีความสำคัญ ของกลุ่มนี้ และกลุ่มที่เน้นบริบททางสังคม จากทฤษฎีพัฒนาการเชาวน์ปัญญาของไวกอทสกี โดยแนวคิดในกลุ่มพุทธินิยมนั้น เพียเจต์ อธิบายว่า พัฒนาการทางเชาวน์ปัญญาของบุคคลมีการปรับโดยใช้กลไกพื้นฐาน 2 อย่าง คือ กระบวนการดูดซึม เข้าสู่โครงสร้าง และกระบวนการปรับโครงสร้างทางปัญญา (Sutherland, 1992, p. 52 อ้างถึงใน วิโรจน์ เฉลยสุข, 2564) พัฒนาการเกิดขึ้นเมื่อบุคคลรับและซึมซาบข้อมูลหรือประสบการณ์ใหม่ เข้าไปสัมผัสกับความรู้หรือโครงสร้างทางปัญญาเดิม ที่มีอยู่หากข้อมูลนั้นไม่สัมพันธ์กับโครงสร้างเดิม จะเกิดภาวะไม่สมดุลขึ้น บุคคลจะพยายาม ปรับให้อยู่ในสภาวะสมดุลโดยใช้กระบวนการปรับโครงสร้าง ทางปัญญาการนำทฤษฎีสรรคนิยมในกลุ่มพุทธิพิสัยไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ มีหลักสำคัญอยู่ 2 ประการ ได้แก่ 1) การเรียนเป็นกระบวนการที่เกิดจากการลงมือปฏิบัติ ประสบการณ์ตรงและค้นหา วิธีการแก้ปัญหาเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดูดซึม ข้อมูลและการปรับโครงสร้างทางปัญญา 2) การเรียนรู้ เป็นองค์รวม เน้นสภาพจริง และสิ่งที่เป็นจริง ส่วน Vygotsky (1977, pp. 19-24 อ้างถึงใน ปิยวรรณ พันธ์มงคล, 2553) ให้ความสำคัญกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม เขาอธิบายว่ามนุษย์ได้รับอิทธิพล จากสิ่งแวดล้อมตั้งแต่แรกเกิด ทั้งสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสังคม ดังนั้น สถาบัน ทางสังคมตั้งแต่ สถาบันครอบครัว บุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ปกครอง เพื่อน ครูต่างก็มีอิทธิพลต่อ พัฒนาการทางเชาวน์ปัญญาของบุคคลผ่านการสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวคิดซึ่งกันและกัน โดยมี ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญของการคิดและการพัฒนาเชาวน์ปัญญาขั้นสูง ดังนั้น ลักษณะการจัดการ เรียนรู้ตามทฤษฎีสรรคนิยม จึงเน้นไปที่องค์ประกอบ 4 ประการ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564, น. 11-12) ได้แก่ 1) กระบวนการเรียนรู้เป็นของนักศึกษาและเน้นความสำคัญของความรู้เดิม 2) เปิดโอกาสให้นักศึกษาเป็นผู้แสดงความรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง 3) นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติ จริง แสวงหาค้นคว้าความรู้ด้วยตนเองจนพบความรู้ และรู้จักสิ่งที่ค้นพบ ได้เรียนรู้ วิเคราะห์ ศึกษา ค้นคว้าจนถึงรู้แจ้ง 4)นักศึกษาได้ฝึกทักษะกระบวนการกลุ่มอันเป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิต ในสังคม อย่างเป็นสุข

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ทฤษฎีสรรคนิยมนั้นเป็นทฤษฎีที่เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นจากตัวของ นักศึกษา ซึ่งความรู้นั้นเกิดจากกระบวนการดูดซึมประสบการณ์จากระบบนิเวศวิทยา หรือการมี ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่ขัดแย้งกับประสบการณ์เดิม ส่งผลให้นักศึกษาเชื่อมโยงความรู้เดิมกับ ความรู้ ใหม่จนเกิดการปรับขยายโครงสร้างทางปัญญา ซึ่งนำไปสู่การสร้างความรู้ได้ด้วยตนเองของนักศึกษา ตลอดจนวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาค้นหาความหมายของประสบการณ์เหล่านั้น ด้วยตนเอง ผ่านการอภิปรายโดยใช้กระบวนกลุ่มโดยมีอาจารย์เป็นผู้อำนวยความสะดวก เพื่อฝึก ให้นักศึกษาเป็นผู้ลงมือปฏิบัติและทำกิจกรรมด้วยตนเองจนเกิดการเรียนรู้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมเสริมหลักสูตร

มีนักการศึกษาและนักวิจัยได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้หลายท่าน ดังต่อไปนี้

จุฬาพรรณภรณ์ ธนะแพทย์ (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่องความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 ในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ปีการศึกษา 2559 จำนวน 300 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี มีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) นักศึกษาที่ศึกษาในสาขาวิชาที่ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ดาวดล จันทรประทิน และคณะ (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามวงจรคุณภาพเดมมิ่งของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย พื้นที่สงขลา ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย พื้นที่สงขลา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามวงจรคุณภาพเดมมิ่งของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย พื้นที่สงขลา ตามตัวแปร พบว่า นักศึกษาที่ศึกษา ในหลักสูตรและบทบาท/ตำแหน่งของนักศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเสริมหลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 และนักศึกษาที่มีชั้นปี และคณะต่างกัน มีการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

อำนวย ช้างโต (2564) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1-4 ปีการศึกษา 2563 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี ระดับปริญญาตรีภาคปกติ ชั้นปีที่ 1-4 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 333 คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อยู่ชั้นปีที่ 1 คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยนักศึกษาส่วนใหญ่มีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรม

โดยรวมอยู่ในระดับมาก และนักศึกษาส่วนใหญ่มีการเข้าร่วมกิจกรรมในด้านต่าง ๆ ในระดับมาก ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี ที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่ต่างกัน จะมีการเข้าร่วมกิจกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี ที่มีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างกัน จะมีการเข้าร่วมกิจกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

อรสา จุลมา และคณะ. (2565) ได้ศึกษาความต้องการกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จำนวนทั้งสิ้น 316 คน พบว่า ด้านการพัฒนาตนเอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก จำนวน 9 ข้อ ซึ่งข้อคิดเห็นที่อยู่ในระดับมากสูงสุด คือ โครงการวันรายงานตัวนักศึกษาใหม่ (เด็กสัมพันธ์) ด้านการพัฒนานิเวศและสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยรายข้อทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อคิดเห็นที่อยู่ในระดับมากสูงสุด คือ โครงการงานช่างคิด (นิทรรศการแสดงผลงานทางวิชาการคณะ) ด้านการพัฒนาจิตใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยรายข้อทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อคิดเห็นที่อยู่ในระดับมากสูงสุด คือ โครงการพิธีไหว้ครู บายศรีสู่ขวัญ ครอบครู และศิลป์แต้ม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อเสริม เติมเต็ม ศักยภาพนักศึกษา ถือเป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนานักศึกษาในระดับอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาให้เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์และพึงประสงค์ของสังคม จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัย พบว่า การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อเสริม เติมเต็ม ศักยภาพนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่ผ่านมา ส่วนใหญ่ไม่มีกรอบแนวทางการดำเนินงานที่เป็นระบบชัดเจน ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะตัวของนักศึกษาที่ขาดความชัดเจนว่าตนเองมีจุดมุ่งหมาย มีบทบาท และมีความรับผิดชอบต่อสังคม ชุมชน และประเทศชาติอย่างไร ที่สำคัญนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่เห็นความสำคัญในการจัดกิจกรรมนักศึกษา ผู้บริหารระดับอุดมศึกษาไม่ให้ความสำคัญต่องานด้านกิจกรรมนักศึกษาเท่าที่ควร อาจารย์ที่ปรึกษาขาดความเข้าใจและประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมนักศึกษาอย่างเป็นระบบ ขาดการวางแผนกิจกรรมนักศึกษาที่มีความหลากหลาย

การเสริมสร้างค่านิยมที่ดีกับนักศึกษา

การเสริมสร้างค่านิยมที่ดีกับนักศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพและความเป็นอยู่ของนักศึกษา นอกจากความรู้ทางวิชาการ คุณธรรมและจริยธรรมเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในชีวิต นี่คือบางแนวทางในการเสริมสร้างค่านิยมที่ดีกับนักศึกษา

ความหมายการเสริมสร้างค่านิยมที่ดีกับนักศึกษา

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้คำจำกัดความการเสริมสร้างค่านิยมที่ดีกับนักศึกษาว่าค่านิยมบางทีเป็นความหมายเชิงปรัชญา บางทีเป็นความหมายทางจังคมวิทยาหรือในรูปของการปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา (2563, น. 43) ได้ความหมาย การเสริมสร้างค่านิยมที่ดีกับนักศึกษาว่า หมายถึง กระบนการวางแนวทางในการเสริมพลังใจทางบวก เพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดความตระหนักและเชื่อมั่นในการทำความดี สามารถโน้มน้าวใจตนเองให้มีค่านิยมและลงมือกระทำตามค่านิยมที่ดี สอดคล้องกับ ชุตินาถ รัตนจรณะ (2527, น. 5) ค่านิยม หมายถึง การให้คุณค่าแก่สิ่งต่างๆ ในชีวิตของบุคคลไม่ว่าจะเป็นความคิด อุดมการณ์ ผู้คนหรือสิ่งของ เป็นหลักควบคุมการรับรู้ ซึ่งมีอิทธิพลในการเลือกประพฤติปฏิบัติของมนุษย์ สอดคล้องกับ ปราโมทย์ นาครทรรพ (2516, น. 215-220) ให้ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับค่านิยมว่าคำว่า “ค่านิยม” อาจหมายถึง ความสนใจ ความพึงใจ ความชอบ ความนิยมในหน้าที่ พันธกรณี ความปรารถนา ความอยาก ความต้องการ ความแหนงหน่าย และความถึงดูดหรือความรู้สึกอื่น ๆ ซึ่งมนุษย์เชื่อและยึดถือเอาไว้เป็นแนวทางสำหรับเลือก สอดคล้องกับ ก่อ สวัสดิ์พานิช (2518, น. 46-56) นิยามว่า “ค่านิยม” หมายถึง ความคิด พฤติกรรม และสิ่งที่คนในสังคมใดสังคมหนึ่งเห็นว่ามีคุณค่า จึงยอมรับปฏิบัติตามและหวงแหนไว้ระยะหนึ่ง ค่านิยมมักเปลี่ยนแปลงไปตามกาลสมัย และตามความคิดเห็นของคนในสังคม สอดคล้องกับ เฉลียว บุรีภักดิ์ (2527, น. 225) ได้ให้ความหมายค่านิยมไว้ว่า ค่านิยม คือ การยอมรับหรือนิยมว่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งมีค่าหรือไม่มีค่า ดีหรือไม่ดี ควรทำหรือไม่ควรทำ

สรุปได้ว่า การเสริมสร้างค่านิยมที่ดีกับนักศึกษา หมายถึง เจตนาทางการศึกษาที่ช่วยทำให้ประชาชนเกิดความรู้ความเข้าใจในตนเองและสังคมได้อย่างชัดแจ้ง โดยไม่หลงอยู่แค่เพียงเปลือกของการศึกษา ไม่หลงติดอยู่แค่ชื่อเสียงของครูหรือสถาบันการศึกษา เพราะ หากติดอยู่กับองค์ประกอบทางการศึกษาแค่นี้แล้ว การศึกษาย่อมไม่ใช่การศึกษาแน่นอน ดังนั้น ค่านิยมทางการศึกษาที่ดีย่อมช่วยทำให้ประชาชนในสังคมมีความสุข ความสงบ และความสมัครสมานสามัคคีกันในสังคมได้

องค์ประกอบการเสริมสร้างค่านิยมที่ดีกับนักศึกษา

การเสริมสร้างค่านิยมและจริยธรรมที่ดีในนักศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยพัฒนาคุณภาพจิตใจของพวกเขา นี่คือค่านิยมที่ควรปลูกฝังในนักศึกษาการปลูกฝังค่านิยมและจริยธรรมในนักศึกษาเป็นการพัฒนาคุณภาพจิตใจ ที่มีอิทธิพลต่อความประพฤติของพวกเขาให้ปฏิบัติแต่ในสิ่งที่ควรจึงขึ้นอยู่กับองค์ประกอบดังต่อไปนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2550, น. 34 อ้างถึงใน พระนิพิฐพนธ์ คำพา, 2561, น. 42) ได้กล่าวถึง แนวทางการปลูกฝังคุณธรรรมจริยธรรมโดยประกาศนโยบายเร่งรัด การปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้สร้างความตระหนักสำนึกในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตย พัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัวชุมชน สถาบันศาสนาและสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ดีมีสุข โดย 8 คุณธรรมพื้นฐาน ประกอบด้วย ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี สอดคล้องกับ สถาบันพระปกเกล้า (2561, น. 63-64) ให้แนวทางการประเมินสถานศึกษาส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ประกอบด้วย 1) มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อ ส่วนรวม 3) กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ 4) ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษา เล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม 5) รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย อันงดงาม 6) มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน 7) เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง 8) มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักเคารพผู้ใหญ่ 9) มีสติ รู้ตัว รู้คิด รู้ทำ ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 10) รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 11) มีความเข้มแข็งทั้งทางร่างกาย และจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจ ใฝ่ต่ำหรือกิเลส มีความละอาย เกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา 12) คำนึงถึงผลประโยชน์ของ ส่วนรวม และของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง

สรุปได้ว่า องค์ประกอบการเสริมสร้างค่านิยมที่ดีกับนักศึกษา ประกอบด้วย 1) การรักษาความสัตย์ต่อตนเองและต่อผู้อื่น ให้ประพฤติปฏิบัติตามความดีงามแห่งคุณธรรม 2) การรู้จักข่มใจตนเองประพฤติปฏิบัติอยู่ในความสัตย์และความดี 3) การอดทน อดกลั้น และอดออม 4) การรู้จักละวางความชั่วรู้จักเสียสละประโยชน์ส่วนน้อยของตนเพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของสังคม

การวัดการเสริมสร้างค่านิยมที่ดีกับนักศึกษา

ในการที่จะพิจารณาว่าคุณลักษณะใดเป็นค่านิยมหรือไม่นั้น เราควรได้พิจารณาตามเกณฑ์ต่อไปนี้ คือ(พนัส หันนาคินทร์, 2520, 18-21) 1) ค่านิยมนั้นเกิดจากการเลือกอย่างเสรีของบุคคลผู้นั้นหรือไม่ หากมีการบังคับให้เราจำเป็นต้องเลือกค่านิยมใดค่านิยมหนึ่งแล้ว จะเรียกว่าเป็นคำนิยมที่แท้จริงไม่ได้ เพราะสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่บอกจากภายนอก ไม่ได้เกิดขึ้นจากความยินยอมพร้อมใจเห็นคุณค่าของสิ่งนั้นอย่างแท้จริง และสิ่งที่มีลักษณะบอกจากข้างนอกเช่นนี้ ในระยะเวลาไม่นานนักก็จะสูญเสียไป ไม่ได้คงอยู่เป็นลักษณะประจำตัวของเรา 2) เรามีทางเลือกค่านิยมอื่นอีหรือไม่ ถ้ามีค่านิยมให้เราพิจารณาเพียงอย่างเดียวก็หมายความว่า เราไม่มีทางหรือโอกาสที่จะเลือกคุณค่าด้วยการเปรียบเทียบ เมื่อไม่มีทางเลือก การที่จะพิจารณาข้อดี/ข้อเสียหรือความเหมาะสมก็จะหมดไป ดังนั้น ค่านิยมที่เรายึดถือนั้นจะต้องได้มาจากการเลือกจากค่านิยมหลายอย่างที่มีอยู่ เพื่อจะได้มีโอกาสเปรียบเทียบคุณสมบัติในแง่มุมต่าง ๆ ได้ 3) การเลือกว่านิยมนั้นกระทำหลังจากเราได้พิจารณาข้อดี ข้อเสีย และผลที่จะตามมาจากการรับนับถือคำนิยมต่าง ๆ ที่ไม่ให้เราเลือกหรือไม่การถูกบังคับให้เลือก หรือเลือกโดยไม่คิดให้รอบคอบและถ่วงแท้แล้วนั้น จะถือว่าเป็นค่านิยมยังไม่ได้

การเลือกค่านิยมนั้น จะต้องไม่กระนำไปด้วยอารมณ์ แต่จะต้องเป็นไปด้วยการใช้สติปัญญาไตร่ตรองโดยละเอียด 4) เราเทิดทูนและรักษาค่านิยมที่เราเลือกไว้แล้วนั้นอย่างมั่นคงหรือไม่ ถึงแม้ว่าในตอนแรกเราอาจจะไม่สบายใจนักพี่จะทำ แต่เราก็พยายามจะทำด้วยความสำนึกในคุณค่าและมีความภูมิใจที่ได้กระทำ 5) เรายืนหยัดในค่านิยมที่เราได้เลือกไว้แล้วอย่างเด็ดเดี่ยวและเหนียวแน่น ถ้าเรายังไม่แน่ใจในค่านิยมที่เรายึดถือ เราก็อาจจะละอายต่อการแสดงว่าเรายอบ รับนับถือในค่านิยมนั้นและไม่กล้าที่จะยืนยันถึงความดีในค่านิยมนั้นต่อบุคคลอื่น 6) เราสามารถแสดงออกด้วยการกระทำเพื่อชี้เห็นว่า เรายอมรับนับถือในค่านิยมนั้นหรือไม่ เช่น เรายินดีจะเสียสละกาลังกาย กำลังทรัพย์หรือเวลา เพื่อจะปฏิบัติตัวให้เป็นไปตามค่านิยมที่เรายอกย่องนับถือ 7) มีการกระทำซ้ำในสิ่งที่เรายึดถือเป็นค่านิยมหรือไม่ อาจมีการกระทำซ้ำ ๆ จนเป็นกิจประจำวันก็ได้ ค่านิยมเหล่านี้จะแสดงตัวออกในการกระทำต่าง ๆ ของเราภายใต้สภาวะและเวลาที่แตกต่างกับออกไป สิ่งที่ปรากฏขึ้นเพียงครั้งเดียวแล้วหายไปนั้นเราเรียกว่าค่านิยมไม่ได้

แนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับการเสริมสร้างค่านิยมที่ดีกับนักศึกษา

การเสริมสร้างค่านิยมที่ดีให้กับนักศึกษาเป็นหน้าที่ที่สำคัญของสถาบันการศึกษา เนื่องจากค่านิยมที่ดีเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพและสร้างสังคมที่ดีในอนาคต แนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับการเสริมสร้างค่านิยมที่ดีกับนักศึกษามีความสำคัญอย่างมากในการสร้างมนุษย์ที่มีคุณธรรมและจริยธรรมในสังคมมีนักวิชาการได้ศึกษารวบรวมไว้หลายท่านหลายทฤษฎี ดังนี้

1. ทฤษฎีค่านิยมของสแปรงเกอร์

ในบรรดาการอธิบายเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะต่าง ๆ ของทัศนคติ ค่านิยม การอธิบายที่กว้างขวางกรอบคลุมมากที่สุดทฤษฎีหนึ่ง คือ ทฤษฎีค่านิยมของ Spran Ger (n.d. อ้างถึงในประสาร มาลากุล ณ อยุธยา, 2523, น. 48) ซึ่งจำแบกค่านิยมของมนุษย์ออกเป็น 6 ประเภท คือ 1) ค่านิยมเชิงทฤษฎี ได้แก่ ความต้องการค้นพบสัจจะความเป็นจริง ซึ่งอาจทำได้โดยการสังเกตทดลองเชิงวิทยาศาสตร์หรือโดยการใช้เหตุผลเริงตรรกศาสตร์ ความต้องการชำรวบราบความรู้ต่าง ๆ เข้าเป็นสังคมหรือระบบ 2) ค่านิยมเชิงเศรษฐกิจคือความต้องการที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์สิ่งแวดล้อม ธุรกิจ ทรัพย์สิน เงินทอง และการแข่งขันในเรื่องเหล่านี้ 3) ค่านิยมเชิงสุนทรีย์ เกี่ยวข้องกับการแสดงออกและความชื่นชมในความงาม และความสัมพันธ์กลมกลืนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ธรรมชาติ คนตรี ศิลปะ วรรณคดี เป็นต้น 4) ค่านิยมเชิงสังคม ได้แก่ความรักเพื่อนมนุษย์ ความเอาใจใส่ผูกพันกับความสุข และสวัสดิภาพของเพื่อนมนุษย์และสังคมส่วนรวม 5) ค่านิยมเชิงการเมือง คือความต้องการแสวงหาอำนาจ อิทธิพล และชื่อเสียง 6) ค่านิยมเชิงศาสนาได้แก่ความเชื่อและยึดถือว่าชีวิตเป็นส่วนหนึ่งของจักรวาล ซึ่งมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ศาสนา หรือจุดมุ่งหมายอันสูงสุด ครอบคลุมอยู่ในการตั้งปรัชญาตามแนวคิดนี้

ถึงแม้การอธิบายนี้ อาจยังไม่สามารถครอบคลุมรายละ เอียดของค่านิยมของมนุษย์ได้ทั้งหมด แต่ก็นับได้ว่า ค่านิยมทั้ง 6 ประการนี้ ได้รวมลักษณะสำคัญ ๆ ในการมองและประเมินค่าชีวิตและสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ไว้ได้มากทีเดียว คนส่วนมากจะมีค่านิยม เหล่านี้หนึ่งหรือสองประเภทที่เด่นชัดเจนกว่าประเภทอื่น ๆ ดังที่ Knutson (1976, pp. 273- 274 อ้างถึงใน ชุตินาถ รัตนจรณะ, 2527, น. 13) กล่าวว่า การที่จะเข้าใจบุคลิกภาพของบุกคลนั้น เราจะต้องรู้จักค่านิยมที่เขายึดถือ

2. ทฤษฎีค่านิยมของโรคีช

Feather (1975, pp. 4-5 อ้างถึงใน ชุตินาถ รัตนจรณะ, 2527, น. 14) ให้นิยามของ “ค่านิยม” ว่า ค่านิยมเป็นความเชื่อที่คงทน ซึ่งเป็นตัวกำหนดรูปแบบของการกระทำหรือเป็นตัวที่ติดแน่นอยู่ในตัวบุลคล เป็นสิ่งที่พึงประองค์ในทางส่วนตัวหรือทางสังคมมากกว่าสิ่งไม่พึงประสงค์ ค่านิยมที่เป็นตัวกำหนดรูปแบบของการกระทำนั้นเรียกว่า Instrumental Values เช่น ความซื่อสัตย์ ความรัก ความรับผิดชอบ และความกล้าหาญค่านิยมที่เป็นตัวติดแน่นอยู่ในตัวบุคคล เรียกว่า Terminal Valuesเช่น เสรีภาพ ความเสมอภาพ สันติภาพของโลก และความผสมกลมกลืนภายใน

สามารถสรุปได้ว่า ทฤษฎีเกี่ยวกับการเสริมสร้างค่านิยมที่ดีกับนักศึกษามีหลายแนวทาง การจัดการปัญหาคุณธรรมและจริยธรรม การใช้ดุลยพินิจในการแก้ไขปัญหาทางค่านิยม ความรู้สึกของผู้อื่น ค่านิยมพื้นฐาน และจรรยาบรรณวิชาชีพ ซึ่งแสดงออกเป็นพฤติกรรมทางคุณธรรม อาทิ มีวินัย มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต เสียสละ เป็นแบบอย่างที่ดีเข้าใจผู้อื่น และเข้าใจโลก และการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดีในวิชาชีพ การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างนักศึกษาที่มีความเข้าใจ มีความรับผิดชอบ และเป็นแบบอย่างที่ดีในวิชาชีพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างค่านิยมที่ดีกับนักศึกษา

มีนักการศึกษาและนักวิจัยหลายท่านได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างค่านิยมที่ดีกับนักศึกษา ดังนี้

หทัยรัตน์ บุณโยปัษฎัมภ์ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติตามค่านิยมหลักคนไทย 12 ประการ ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณะสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ และคณะมนุษยศาสตร์ จำนวน 240 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติตนตามค่านิยมหลักคนไทยใน ระดับมาก 10 ประการ และในระดับปานกลาง 2 ประการ ค่าคะแนนการปฏิบัติตนตามค่านิยมหลักคนไทยระหว่างกลุ่ม ตัวอย่างและของผู้วิจัย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 7 ประการ โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการประกาศค่านิยมหลักคนไทย 12 ประการของรัฐบาลในระดับปานกลางและเสนอแนะให้สถาบันการศึกษามี บทบาทในการส่งเสริมการปลูกฝังค่านิยมหลักคนไทย 12 ประการ โดยเฉพาะความกตัญญู ต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์

โกสุม สายใจ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดกิจกรรมการศึกษาส่งเสริมพฤติกรรมจริยธรรมที่ควรปลูกฝังแก่นักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่างคือคณาจารย์ระดับอุดมศึกษาสถาบันการศึกษาเอกชน 2 แห่งในจังหวัดนนทบุรี รวมจำนวน 216 คน ผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมการศึกษาส่งเสริมพฤติกรรมจริยธรรมที่ควรปลูกฝังให้แก่นักศึกษาในระดับมาก

เตชทัต ปักสังขาเนย์ และคณะ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ศึกษาการปฏิบัติตนตามหลักค่านิยม 12 ประการ ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ในเขตจังหวัดเลย พ.ศ. 2560 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ข้อที่ 1 ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ข้อที่ 2 ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มี อุดมการณ์ในสิ่งดีงามเพื่อส่วนรวม ข้อที่ 3 กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ ข้อที่ 4 ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม ข้อที่ 5 รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย อันงดงาม ข้อที่ 6 มีศีลธรรม รักษาความสัตย์หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน ข้อที่ 7 เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง ข้อที่ 8 มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักเคารพผู้ใหญ่ ข้อที่ 9 มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ข้อที่ 10 รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ข้อที่ 11 มีความเข้มแข็งทั้งทางร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจใฝ่ต่ำหรือกิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาป ตามหลักของศาสนา ข้อที่ 12 คำนึงถึงผลประโยชน์ของ ส่วนรวมและของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตน การปฏิบัติตนตามหลักค่านิยม 12 ประการของนักศึกษาจัดอยู่ในระดับความเข้าใจและปฏิบัติตนอยู่ในระดับมาก

คีรีวรรณ เจริญสุข (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า 1) นักศึกษาที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุต่างกันมีพฤติกรรมการ ใช้สื่อสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ตัวแปรทำนายทั้ง 3 ปัจจัย ได้แก่ ค่านิยม อิทธิพลกลุ่มเพื่อน และกิจกรรมการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สื่อ สังคมของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ตัวแปรทำนายทั้ง 3 ปัจจัย ได้แก่ ค่านิยม อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และกิจกรรมการเรียนการสอนสามารถร่วมกันพยากรณ์การใช้สื่อสังคมของนักศึกษาได้ร้อยละ 53

ลฎาภา ศรีพสุดา (2562) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของสื่อใหม่ในการสร้างค่านิยมทางสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จำนวน 300 คน ผลการวิจัยพบว่า มีจุดประสงค์การใช้สื่อใหม่เพื่อพูดคุยกับเพื่อนโดยใช้ Facebook ผ่านโทรศัพท์สมาร์ตโฟน เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตที่มีในโทรศัพท์ส่วนตัว ใช้ในช่วงเวลาว่างจากการทำงาน การเรียน และมีค่าใช้จ่ายต่อเดือน 100-399 บาท หากไม่ได้ใช้สื่อใหม่ก็ไม่มีผลใด ๆ ถ้าเพื่อน ๆ ในกลุ่มมีโทรศัพท์สมาร์ตโฟน ยกเว้นตัวเรา นักศึกษามองว่าไม่เป็นไร ซึ่งนักศึกษาจะใช้เวลาว่างในการออกกำลังกาย

ท่องเที่ยว หรือวาดรูป ค่านิยมการใช้สื่อใหม่กับอัตลักษณ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร พบว่า สื่อใหม่เป็นสิ่งที่มาตามยุคสมัย ในด้านความรู้นักศึกษาสามารถค้นหาข้อมูล และสิ่งที่ต้องการผ่านสื่อใหม่ได้อย่างรวดเร็วและหลากหลาย ในด้านสังคม นักศึกษาสามารถใช้สื่อใหม่ในการสร้างกลุ่มเพื่อนที่ชื่นชอบคล้ายกัน โดยสิ่งที่นักศึกษาชื่นชอบและนำเสนอทำให้มีเพื่อนและคนรู้จักกันมากยิ่งขึ้น ในด้านบันเทิงและแฟชั่น นักศึกษาเห็นด้วยว่าสื่อใหม่สามารถใช้ดาวน์โหลดข้อมูลแอปพลิเคชันด้านความบันเทิงต่าง ๆ พร้อมทั้งติดตามข่าวสารด้านความบันเทิงได้โดยง่ายและรวดเร็ว

สรุปได้ว่า จากการค้นคว้า งานวิจัย พบว่าค่านิยมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างมากในการสร้างพฤติกรรมและวินัยที่ดีในชีวิตประจำวัน นักศึกษาที่มีค่านิยมที่ดีจะมีสมองคิดเป็นบวก มีความรับผิดชอบ และมีความเคารพต่อผู้อื่น นอกจากนี้ พฤติกรรมที่ดีที่มาจากค่านิยมที่ดียังช่วยสร้างเสริมความเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบ และความเป็นทีมในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และมีผลต่อความสำเร็จในอนาคตของนักศึกษาในทุกด้าน

ด้านสถาบัน

ผู้วิจัยเลือกศึกษาตัวแปรที่มีความสำคัญและส่งผลต่อการพัฒนานักศึกษาให้มีคุณภาพในส่วนของปัจจัยนิเวศวิทยาด้าน ปัจจัยสถาบัน ประกอบด้วย การเป็นตัวแบบของเพื่อน พื้นที่การเรียนรู้ และบทบาทของบุคลากร ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ไว้ ดังต่อไปนี้

การเป็นตัวแบบของเพื่อน

การเลือกเพื่อนที่มีคุณค่าและความสอดคล้องกับค่านิยมของเราเป็นสิ่งที่สำคัญ และเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างชีวิตที่มีความสุขและความสำเร็จทั้งในเรื่องการเรียนและการดำรงชีวิต

ความหมายการเป็นตัวแบบของเพื่อน

ได้มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการเป็นตัวแบบจากเพื่อน หรือ การเป็นตัวแบบของเพื่อนไว้หลายท่าน ดังต่อไปนี้

จรรยา สุวรรณทัต (2547, น. 16) ได้กล่าวว่า การเป็นตัวแบบ หมายถึง การเลียนแบบซึ่งเกิดจากกระบวนการทางจิตวิทยาและสังคม โดยที่ผู้เลียนแบบอาจรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ได้ สอดคล้องกับศรีเรือน แก้วกังวาล (2545, น. 48) ได้กล่าวว่าการเป็นตัวแบบ หมายถึง ประสิทธิภาพในการเลียนแบบพฤติกรรมจากบุคคลอื่นจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความละเอียดชัดเจน ความโดดเด่น และระดับความซับซ้อนของพฤติกรรมจากบุคคลต้นแบบที่แสดงเป็นสำคัญ และยังสอดคล้องกับ ปราณี จ้อยรอด (2552) ได้กล่าวว่า การเป็นตัวแบบ หมายถึง การที่บุคคลได้เห็นหรือรับรู้การปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างจากเพื่อนในการรับสื่ออย่างมีวิจารณญาณ สอดคล้องกับ ณัฐกาญจน์ กอมณี (2559) ได้กล่าวว่า การเป็นตัวแบบ หมายถึง การรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของเพื่อนในการเลือกเปิดรับสื่อสังคมอย่างมีวิจารณญาณ รวมทั้งได้รับการชักจูงหรือแนะนำให้เลือกใช้สื่อในทางที่เป็นประโยชน์สร้างสรรค์ต่อตนเองและผู้อื่น ตรงกับ สุวรรณี ลัคนวณิช (2554) ได้กล่าวว่า การเป็นตัวแบบ หมายถึง

ความสัมพันธ์แบบเพื่อนเป็นพฤติกรรมทางสังคมของวัยรุ่นที่เกิดจากความใกล้ชิดผ่านการสนทนา การพบปะและการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน จนเกิดความใกล้ชิดสนิท

สรุปได้ว่า การเป็นตัวแบบของเพื่อน หมายถึง ลักษณะของความสัมพันธ์กับเพื่อนและรับรู้พฤติกรรมแล้วมีการเลียนแบบ ซึ่งเกิดจากกระบวนการทางจิตวิทยาและสังคม

องค์ประกอบการเป็นตัวแบบของเพื่อน

คนเราจะมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวอยู่เสมอ การเรียนรู้เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อกัน และมีความสำคัญเท่ากัน ดังนั้น ทักษะหลาย ๆ อย่างที่เกิดขึ้นในนักศึกษาจึงมาจากการเรียนรู้ โดยการสังเกตหรือการกระทำของตัวแบบ ซึ่งกระบวนการการเรียนรู้โดยการสังเกต ประกอบด้วย องประกอบสำคัญ ๆ ดังที่มีผู้ศึกษาไว้ ดังนี้

Bandural et al. (1961 อ้างถึงใน สุวรรณี ลัคนวณิช, 2554) กล่าวว่า ตัวแบบ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท 1) ตัวแบบที่มีชีวิต ได้แก่ บุคคลในครอบครัว เพื่อนหรือผู้คนทั่วไป 2) ตัวแบบสัญลักษณ์ ได้แก่ ภาพแม่แบบในสื่อสารมวลชนทั้งหลาย เช่น ในภาพยนตร์ โทรทัศน์ วีดีทัศน์หนังสือ คอมพิวเตอร์ 3) ตัวแบบในรูปคำสอน การพูดหรือการบอกทางวาจา หรือเป็นคำสอนในภาษาเขียน เช่น ชุดคำสอนในการปฏิบัติงานควบคุมเครื่องจักรหรือคำอธิบายการประกอบชิ้นส่วนต่าง ๆ เข้าเป็นอุปกรณ์อย่างหนึ่ง สอดคล้องกับ กาญจนา แก้วเทพ (2543, น. 183) กล่าวว่า ในทางจิตวิทยาแยกการเลียนแบบ แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ 1) Imitation เป็นการแสดงกิริยาออกมาในท่าทางตรง การเลียนแบบชนิดนี้จะเป็นการเลียนแบบจาก ภายนอกและอยู่ในระดับผิวเผิน 2) Identification เป็นการเลียนแบบที่เน้นหนักไปทางจิตใจ โดยผู้เลียนแบบมีความต้องการบางอย่าง ที่ตนได้สังเกตเห็น โดยเน้นการเลียนแบบพฤติกรรมของตัวต้นแบบ ในลักษณะเชิงสัญลักษณ์มากกว่าการเลียนแบบจากภายนอกเท่านั้น โดยที่ Wood (2004 อ้างถึงใน สุวรรณี ลัคนวณิช, 2554) ได้กล่าวว่า มิตรภาพระหว่างเพื่อนเป็นความสัมพันธ์ที่มีรูปแบบเฉพาะ ไม่มีพิธีการ เกิดขึ้นจากความสมัครใจที่สามารถเติมเต็มให้กันและกันได้ มีลักษณะดังนี้ 1) ความตั้งใจที่จะทุ่มเทเวลา ความพยายาม พลังกายและพลังความคิด และความรู้สึกให้แก่กัน 2) ความใกล้ชิดด้านอารมณ์ เพื่อให้เพื่อนและเรารู้จักตัวตนของกันและกัน อีกทั้งเป็นการแสดงความชอบ ความรักรวมทั้งการใส่ใจในความสุขของแต่ละฝ่าย ซึ่งความใกล้ชิดด้านอารมณ์สามารถเกิดขึ้นได้โดย 2.1) ความใกล้ชิดผ่านทางบทสนทนา ผู้หญิงมักมองว่าการพูดคุย เป็นกิจกรรมหลักในการสร้างและรักษาความสนิทสนม และการสื่อสารเป็นหนทางหลักสู่การรู้จักตัวตนได้ดี 2.2) ความใกล้ชิดสนิทสนมผ่านการร่วมกันทำกิจกรรมกิจกรรมและความเป็นเพื่อนเป็นศูนย์กลางของการเกิดมิตรภาพในแต่ละบุคคล เพราะเกิดความใกล้ชิดสนิทสนม 3) การยอมรับมีการรับรู้ว่าตัวเราและเพื่อนเป็นมนุษย์ปุถุชนคนหนึ่ง 4) ความไว้เนื้อเชื่อใจ ซึ่งมี 2 ลักษณะ คือ ความมั่นใจ

ในตัวผู้อื่นว่าเราสามารถพึ่งพาได้ และความรู้สึกที่รับรู้ว่าเพื่อนจะใส่ใจตัวเราและสวัสดิภาพของเรา 5) แรงสนับสนุน ซึ่งแรงสนับสนุนพื้นฐานง่าย ๆ เช่น คำพูด หรือการให้เขารับรู้ว่าเขาไม่ได้อยู่คนเดียว

สรุปได้ว่า องค์ประกอบการเป็นตัวแบบแบบเพื่อน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ 1) องค์ประกอบด้านความคิด ประกอบด้วย การคิดเชิงบวกกับเพื่อน การยอมรับ การระลึกถึง การเห็นคุณค่า 2) องค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึก ประกอบด้วย การเห็นอกเห็นใจ การใส่ใจ การมีความสุข ความไว้วางใจ ความผูกพันทางอารมณ์ 3) องค์ประกอบด้านพฤติกรรม ประกอบด้วย การช่วยเหลือ การเสียสละ การสื่อสารอย่างสนิทสนม การเป็นที่ปรึกษา

การวัดการเป็นตัวแบบของเพื่อน

แบบวัดการตัวแบบจากเพื่อนขึ้นใหม่โดยเป็นแบบวัดที่ พัฒนามาจากแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการได้รับอิทธิพลจากตัวแบบของ Bandura (1989 อ้างถึงใน รวิพรรณ จารุทวี, 2563) มีนักวิชาการได้ศึกษาแบบวัดตัวแบบของเพื่อนไว้หลายท่าน ดังนี้

จินตนา ตันสุวรรณนนท์ (2552) ได้สร้างแบบสอบถามการใช้ชีวิตในกลุ่มเพื่อน เพื่อวัดอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน เป็นแบบวัดประเภทมาตรประเมินรวมค่า จำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อประกอบด้วยมาตรวัด 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” มีทั้งข้อความ ทางบวกและข้อความทางลบ มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .78 สอดคล้องกับ ฐิติกาญจน์ อัศตรกุล (2554) สร้างแบบสอบถามปัจจัยด้าน สิ่งแวดล้อมทางสังคม (ด้านลักษณะของกลุ่มเพื่อนในสถานศึกษา) เป็นแบบวัดประเภทมาตร ประเมินรวมค่า จำนวน 6 ข้อ แต่ละข้อประกอบด้วยมาตรวัด 4 ระดับ ตั้งแต่ “มากที่สุด” ถึง“น้อย ที่สุด” มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .80 โดยที่ Peter and Olsen (1996, pp. 254-255 อ้างถึงใน ภานุมาศ ภมรบุตร, 2558) กล่าวว่า การวัดระดับการเลียนแบบบุคคลที่ตนนิยมชมชอบจะเพิ่มมากขึ้นในระยะวัยรุ่นมากกว่าในวัยเด็ก เนื่องจาก 1) ความต้องการรู้จักตนเอง การมีบุคคลที่ตนนิยมชมชอบมาเป็นแบบอย่างให้ยึดถือ และเลียนแบบจะช่วยลด ความขัดแย้งในด้านความไม่รู้จัก และไม่เข้าใจตนเอง 2) การแสวงหาแบบอย่าง เพื่อดำเนินชีวิตแบบผู้ใหญ่ โดยที่วัยรุ่นนับถือว่าเป็นวีรบุรุษนั้นมีได้หนึ่งคนขึ้นอยู่กับ ความต้องการ บุคลิกภาพ ความใฝ่ฝัน สติปัญญา ตลอดจนอิทธิพลของครอบครัว และสถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมด้วย อาจเป็นบุคคลที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ บุคคลทางวรรณคดี ดารานักแสดง นักกีฬาที่มีชื่อเสียงฯลฯ การเลือกเลียนแบบบุคคลที่ตนนิยมชมชอบในวัยรุ่นจะแตกต่างจากวัยเด็กที่อาศัยความใกล้ชิดเป็นแรงจูงใจในการ ลอกเลียนแบบมาเป็นการใช้เหตุผลและอยู่ภายใต้อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน 3) การเลียนแบบบุคคลนิยมชมชอบความวัยรุ่นในปัจจุบัน เห็นได้จากการพยายามทำตัวเองให้เหมือนดารา นักแสดงที่ตนชื่นชอบในแง่ต่าง ๆ อาทิ ทรงผม เสื้อผ้า และบุคลิกลักษณะ เป็นต้น พัฒนาการของการเลียนแบบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพัฒนาการที่มีอยู่แล้ว การเลียนแบบอาจมีเพิ่มขึ้นได้ด้วยการเสริมแรงพฤติกรรมที่เหมือนกับพฤติกรรมของตัว ในการเรียนรู้ด้วยการปรับปรุงทักษะ

ในการเลือกสังเกต การมองเห็น ผลตอบแทนของการกระทำตามคนอื่น ทำให้มีพฤติกรรมเลียนแบบมากขึ้น เมื่อมีเครื่องล่อใจให้กระทำตามตัวแบบ ดารา และนักร้องที่ปรากฏตัวตามสื่อต่าง จึงถือเป็นต้นแบบสำคัญที่ก่อเกิดพฤติกรรมในการเลียนแบบ

สรุปได้ว่า แบบวัดตัวแบบของเพื่อน แบบวัดนี้แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้คิด ด้านอารมณ์ และด้านการแสดงออก เป็นแบบวัดประเภทมาตรประเมินรวมค่า จำนวน 23 ข้อ แต่ละข้อประกอบด้วยมาตรวัด 6 ระดับ ตั้งแต่ 1 (ไม่จริงเลย) ถึง 6 (จริงที่สุด) นักศึกษาที่ได้คะแนนสูงกว่าแสดงว่าเป็นนักศึกษาที่มีความร่วมรู้สึกมากกว่านักศึกษาที่ได้คะแนนต่ำกว่า

แนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับการเป็นตัวแบบของเพื่อน

การเป็นตัวแบบของเพื่อนเป็นแนวความคิดที่มีความสำคัญมากในการพัฒนานักศึกษา ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีไว้ ดังนี้

Bandura (1989 อ้างถึงใน กชกร บุญยพิทักษ์สกุล และพิชญาณี พูนพล, 2561) ได้อธิบายว่า คนเราจะมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวอยู่เสมอ การเรียนรู้เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อกัน และมีความสำคัญเท่ากัน ดังนั้นทักษะหลาย ๆ อย่างที่เกิดขึ้นในมนุษย์จึงมาจากการเรียนรู้ โดยการสังเกตหรือการกระทำของตัวแบบ ซึ่งกระบวนการการเรียนรู้โดยการสังเกต ประกอบไปด้วย 4 กระบวนการ ดังนี้ 1) กระบวนการใส่ใจ การเรียนรู้จากการสังเกตจะเกิดขึ้นได้มาก ก็ต่อเมื่อบุคคลใส่ใจหรือสนใจต่อพฤติกรรมของตัวแบบ ถ้าผู้เรียนไม่ใส่ใจ การสังเกตหรือการเลียนแบบก็จะไม่เกิดขึ้น องค์ประกอบสำคัญของตัวแบบที่มีอิทธิพลต่อความใส่ใจของผู้เรียนมีหลายอย่าง เช่น เป็นผู้มีเกียรติสูง มีความสามารถสูง หน้าตาดี การแต่งตัว การมีอำนาจที่จะให้รางวัลหรือลงโทษ 2) กระบวนการเก็บจำ เป็นกระบวนการที่สำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ถ้าผู้สังเกตสามารถเก็บจำพฤติกรรมของตัวแบบไว้ได้ การที่ผู้เรียนหรือผู้สังเกตสามารถที่จะเลียนแบบหรือแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบได้ เพราะผู้เรียนบันทึกสิ่งที่ตนสังเกตจากตัวแบบไว้ในความทรงจำระยะยาว ซึ่งเป็นการเก็บจำในรูปของกฎเกณฑ์หรือแนวความคิด หากผู้เรียนจำไม่ได้ ก็จะไม่ได้รับอิทธิพลจากตัวแบบที่ถูกสังเกตมากนัก 3 กระบวนการกระทำ เป็นกระบวนการที่ผู้เรียน แสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของการกระทำที่ได้จดจำเอาไว้ 4) กระบวนการจูงใจ เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างมาก ที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบออกมา ผู้เรียนไม่ได้กระทำทุกอย่างในสิ่งที่ตนเอง เรียนรู้ แต่จะแสดงออกเมื่อมีแรงจูงใจหรือมีความคาดหวังว่าการแสดงพฤติกรรมเลียนแบบจะนำบางสิ่งบางอย่างมาให้ เช่น การได้รับการเสริมแรงหรือรางวัล การได้รับผลประโยชน์ การได้หลีกเลี่ยงปัญหา เช่นเดียวกับที่ตัวแบบได้รับเมื่อกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ

Bandura (1963 อ้างถึงใน ฆีร อักษรทิพย์, 2561) กล่าวว่า บุคคลที่เด็กจะเลียนแบบนั้นจะเริ่มต้นจากคนใกล้ชิดที่สุด แล้วค่อย ๆ ห่างออกไปจาก ตัวเด็กตามพัฒนาการทางสังคม ซึ่งสามารถ

แบ่งออกได้ดังนี้ 1) เลียนแบบจากพ่อแม่และครู พ่อแม่และผู้เลี้ยงดูถือว่าเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับเด็กที่สุด เมื่อเด็กเริ่มเข้าโรงเรียน เด็กจะใช้เวลาครึ่งหนึ่งของชีวิตในแต่ละวัน กับครู ครูจึงเป็นตัวแบบที่สำคัญพอ ๆ กับพ่อแม่ 2) เลียนแบบจากตัวแบบที่เด็กชอบ เป็นตัวแบบที่ก่อความพึงพอใจแก่เด็ก อาจเป็นเพื่อนและบุคคลแวดล้อม 3) เลียนแบบจากตัวแบบที่ตรงความสนใจ ซึ่งมีความแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล 4) เลียนแบบจากผู้กล้าหาญ เด็กมักจะมีผู้กล้าหาญที่ตนยกย่อง และพอใจจะเลียนแบบผู้กล้าหาญของตน ตัวแบบอาจมาจากเรื่องจริงหรือไม่จริงก็ได้แต่มักเป็นบุคคลที่อายุมากกว่า 5) เลียนแบบจากตัวละคร ซึ่งเป็นตัวละครในนิยาย ภาพยนตร์ หรือโทรทัศน์ เป็นต้น จะเป็นการเลียนแบบโดยการถ่ายทอดพฤติกรรมทางสติปัญญา การเลียนแบบจะไม่ออกมาใน ลักษณะตรงแต่จะมีการดัดแปลงปรับปรุงให้เหมาะสมกับตนเองก่อน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเป็นตัวแบบของเพื่อน

จินตนา ตันสุวรรณนนท์ (2552) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคสื่อด้วยปัญญาของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 481 คน ผลวิจัยพบว่า อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการบริโภคสื่อด้วยปัญญาของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเป็นปัจจัยทางสังคมที่มีความสัมพันธ์สูงสุดกับพฤติกรรมการบริโภคสื่อด้วยปัญญา โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .51 นอกจากนี้ อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนยังเป็นตัวทำนายที่มีอิทธิพลสูงเป็นอันดับที่สามในการทำนายพฤติกรรมการบริโภคสื่อด้วยปัญญา และร่วมกับตัวทำนายอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลสูงอีก 3 ตัวแปร ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการบริโภคสื่อด้วยปัญญาได้ร้อยละ 40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

สุวรรณี ลัคนวณิช (2554) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล พฤติกรรมการใช้ชีวิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่ใช้ชีวิตในหอพักเอกชน ย่านรังสิต จังหวัดประทุมธานี กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาที่ใช้ชีวิตในที่พักอาศัยเอกชน ย่านรังสิต จังหวัดปทุมธานี จำนวน 384 คน ผลวิจัยพบว่า 1) ความสัมพันธ์แบบเพื่อนและความสัมพันธ์แบบคนรัก มีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ประเภทของที่พักอาศัยเอกชน และพฤติกรรมการใช้ชีวิตในที่พักอาศัยเอกชน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบความสัมพันธ์ของนักศึกษาที่เข้าพักในที่พักอาศัยเอกชน คือ ที่พักอาศัยเอกชนประเภทแยกชั้นสำหรับชาย/หญิง และแยกครึ่งซีกซ้ายขวาสำหรับชาย/หญิง และพฤติกรรมการใช้ชีวิตในที่พักอาศัยเอกชน สามารถร่วมกันทำนายความสัมพันธ์แบบเพื่อนได้ ร้อยละ 10.20 ($p < .01$) 3) นักศึกษาที่เข้าพักในที่พักอาศัยเอกชนที่มีรูปแบบความสัมพันธ์แบบเพื่อนและแบบคนรัก เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อน/เพื่อนที่เป็นคนรัก ดังนี้ 3.1) ความสัมพันธ์แบบเพื่อนและความสัมพันธ์แบบคนรักสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อน ได้ร้อยละ18.70 ($p < .01$) 3.2) ความสัมพันธ์แบบเพื่อนและความสัมพันธ์แบบคนรักสามารถ

ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อนที่เป็นคนรักได้ร้อยละ 28.80 ($p < .01$) 4) นักศึกษาที่มีพฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อน/เพื่อนที่เป็นคนรักที่แตกต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน

ภานุมาศ ภมรบุตร (2558) ได้ศึกษาอิทธิพลของเพลงเพื่อชีวิตที่มีต่อทัศนคติและพฤติกรรมเลียนแบบของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง วิทยาเขตหัวหมาก กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง วิทยาเขตหัวหมาก จำนวน 400 คน ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อเพลงเพื่อชีวิตในประเด็นการแสดงออกที่แปลกใหม่ของศิลปินมากที่สุด และมีพฤติกรรมเลียนแบบต่อเพลงเพื่อชีวิตในประเด็นเลียนแบบทางความเชื่อด้านรักชาติมากที่สุด และทัศนคติต่อเพลงเพื่อชีวิตของนักศึกษามีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมเลียนแบบของนักศึกษาในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง

ณัฐกาญจน์ กอมณี (2559) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กลุ่มตัวอย่างคือ นิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 360 คน ผลวิจัยพบว่า อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และตัวแปรอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนร่วมกับตัวแปรอื่น ๆ อีก 7 ตัวแปร สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ สังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .05

พื้นที่การเรียนรู้

ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พื้นที่การเรียนรู้มีหลายแบบ เป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์ที่เหมาะสมสำหรับนักศึกษาเพื่อให้การเรียนรู้เป็นประสบการณ์ที่มีคุณค่า สถาบันอุดมศึกษาต้องคำนึงถึงการออกแบบพื้นที่การเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้ใช้ และสร้างระบบนิเวศวิทยาทางการศึกษาที่ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างเต็มที่

ความหมายพื้นที่การเรียนรู้

ได้มีนักวิชาการกล่าวถึง คำว่า พื้นที่การเรียนรู้ หรือ บริบทแวดล้อม ได้มีนักวิชาการให้คำจำกัดความและความหมายไว้หลายท่าน ดังนี้

Brown (2005 อ้างถึงใน อภิภา ปรัชญพฤทธิ์, 2560) ได้ให้ความหมาย พื้นที่การเรียนรู้ หมายถึง สถานที่หรือสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ พื้นที่เรียนรู้เสมือนจริงและหรือผสมผสานที่ส่งเสริมการเรียนรู้ในสังคมแห่งการเรียนรู้ พื้นที่การเรียนรู้ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะในชั้นเรียน แต่สามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา สอดคล้องกับ Nordquist and Laingas (2015, p. 32 อ้างถึงใน อภิภา ปรัชญพฤทธิ์, 2560) ได้กล่าวว่า พื้นที่การเรียนรู้เป็นพื้นที่ที่มีลักษณะทางกายภาพที่จับต้องได้และพื้นที่เสมือน โดยพื้นที่ทางกายภาพจะคำนึงถึงแสง เสียง และคุณภาพของอากาศ ส่วนพื้นที่เสมือนจะคำนึงถึงความพร้อมใช้และการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ และยังสอดคล้องกับ Watson (2013 อ้างถึงใน

ประพิมพ์ อัตตะนันทน์, 2562) อธิบายว่า พื้นที่การเรียนรู้ หมายถึง พื้นที่ที่มีความยืดหยุ่นสูงในการรองรับกิจกรรมทางการศึกษาหลากหลายประเภท เป็นพื้นที่ที่สามารถจัดที่นั่งได้หลากหลายรูปแบบ เคลื่อนย้ายได้ มีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการพูดคุย ระดมความคิด เช่น กระดานอัจฉริยะ คอมพิวเตอร์ที่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ต

สรุปได้ว่า พื้นที่การเรียนรู้ หมายถึง พื้นที่ที่ถูกออกแบบทางกายภาพอย่างเหมาะสม ในด้านดีไซน์ และบรรยากาศเพื่อให้เป็นพื้นที่สำหรับการสร้างแรงบันดาลใจให้กับนักศึกษา สามารถสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และทำกิจกรรมร่วมกัน โดยสามารถเข้าถึงทรัพยากรการเรียนรู้ในโลกยุคดิจิทัล ไม่ว่าจะเป็นอินเทอร์เน็ต ฐานข้อมูล วิดีทัศน์ บทเรียนออนไลน์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบอื่น ๆ

องค์ประกอบพื้นที่การเรียนรู้

มีนักวิชาการได้เสนอหลักการออกแบบพื้นที่การเรียนรู้โดยต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

Brown (2005 อ้างถึงใน อภิภา ปรัชญพฤทธิ์, 2560) ได้อธิบายว่า องค์ประกอบของพื้นที่การเรียนรู้ว่า ประกอบด้วย 1) พื้นที่การเรียนรู้ทางกายภาพ ได้แก่ ห้อง/อาคารสถานที่ ที่ใช้สำหรับจัดกิจกรรมการเรียนรู้และ/หรือเอื้อให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็นพื้นที่สำหรับกิจกรรมการเรียนรู้แบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่น ห้องเรียน ห้องอบรม ห้องปฏิบัติการ ห้องทดลอง และพื้นที่สำหรับการเรียนรู้ตามอัธยาศัย เช่น ห้องสมุดและศูนย์การเรียนรู้ หอพัก ห้องพักนิสิตบัณฑิตศึกษา ระเบียง ร้านกาแฟ หรือพื้นที่นอกอาคาร 2) พื้นที่การเรียนรู้เสมือนจริง เป็นสภาพแวดล้อมในการจัดการศึกษา ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น โปรแกรม Blackboard หรือ Moodle ซึ่งโปรแกรมเหล่านี้ ประกอบด้วยเครื่องมือ/เทคโนโลยีสำหรับการสื่อสารทั้งแบบประสานเวลา เช่น Chat Blogs หรือ Wiki และแบบไม่ประสานเวลา Asynchronous (เช่น อีเมล์) นอกจากนี้ ยังรวมถึงพื้นที่การเรียนรู้เสมือนจริงแบบไม่เป็นทางการ เช่น Facebook, Utube และ Twitter 3) พื้นที่การเรียนรู้นอกอาณาบริเวณของสถาบันการศึกษา มีทั้งสถานที่ที่จัดไว้สำหรับการเรียนรู้แบบเป็นทางการ เช่น ชุมชน ซึ่งสามารถเป็นพื้นที่สำหรับการจัดเรียนรู้แบบ รับใช้สังคม และ/หรือการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน หน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งสามารถใช้เป็นพื้นที่สำหรับการเรียนรู้จากการฝึกงานและ/หรือการเรียนรู้ โดยการทำงาน หรือที่ Kneppell and Riddle (2012 อ้างถึงใน รัฐจักรพล สามทองก่ำ และคณะ, 2566) เรียกว่า เป็นพื้นที่การเรียนรู้จากการปฏิบัติ และอาจครอบคลุมถึงพื้นที่การเรียนรู้ผ่านอุปกรณ์การเรียนรู้เคลื่อนที่ ซึ่งก็คือ สถานที่ทุกหนทุกแห่งที่ผู้เรียนพกพาอุปกรณ์การเรียนรู้เคลื่อนที่ติดตัวไปด้วย สอดคล้องกับ Thorhauge (2015, pp. 109-110 อ้างถึงใน รุจโรจน์ แก้วอุไร และชโรชีนีย์ ชัยมินทร์, 2562) ได้กล่าวว่า พื้นที่การเรียนรู้อาจจัดแบ่งเป็นโซนต่าง ๆ เพื่อรองรับกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้น ได้แก่ 1) พื้นที่การเรียนรู้ เป็นพื้นที่ที่ออกแบบอย่างยืดหยุ่น เพื่อให้ผู้ใช้สามารถจัดกิจกรรมได้ตามความต้องการของตนเองและเหมาะสมกับวัย ดังนั้น การออกแบบเฟอร์นิเจอร์และโต๊ะที่นั่งต้องสามารถเคลื่อนย้ายปรับเปลี่ยนได้ตามรูปแบบของกิจกรรม พื้นที่นี้ผู้ใช้

สามารถทำกิจกรรมได้ทั้งการพูดคุย ระดมความคิด การอภิปราย การจัดแสดง หรือแม้กระทั่งการแสดงออกทางความสามารถของเด็กและเยาวชน การจัดบรรยากาศในพื้นที่การเรียนรู้ต้องเอื้อต่อการเกิดความคิดสร้างสรรค์และการเรียนรู้อย่างสนุกสนาน ดังนั้น กฎระเบียบในพื้นที่นี้ควรยืดหยุ่นตามความเหมาะสมของกิจกรรม 2) พื้นที่สร้างแรงบันดาล คือ พื้นที่ที่เปิดประสบการณ์ของผู้ใช้ที่สามารถมาบอกเล่าประสบการณ์ผ่านการเล่าเรื่อง ผ่านการจัดแสดงผลงาน นิทรรศการ การจัดอบรม ซึ่งจะกระตุ้นและสร้างแรงบันดาลใจความประทับใจให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรม จนจุดประกายความคิดและนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานที่จะถ่ายทอดให้กับผู้อื่นต่อไปได้ 3) พื้นที่พบปะ เป็นพื้นที่ ที่ถูกออกแบบให้มีทั้งระบบเปิดและระบบปิด เพื่อเป็นพื้นที่ให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม รวมทั้งการพบปะกันอย่างอิสระแบบไม่เป็นทางการ มีลักษณะเป็นพื้นที่สำหรับการพบปะพูดคุยแบบกลุ่มขนาดเล็กและกลุ่มใหญ่ เพื่อเป็นพื้นที่ที่เปิดโอกาสให้คนได้มีปฏิสัมพันธ์กันมากขึ้น 4) พื้นที่แสดงออก เป็นพื้นที่สนับสนุนกิจกรรมเพื่อให้ผู้ใช้ได้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ผ่านรูปแบบกิจกรรมและการนำเสนอที่หลากหลาย เช่น การจัดแสดงผลงานภาพถ่าย ผลงานศิลปกรรม การแสดงดนตรี การรวมกลุ่มกันแสดงความสามารถของตนเอง และยังสอดคล้องกับรายงานผลการประชุมระดมสมองเรื่อง University Campus ของสถาบันอุดมศึกษาทายในอนาคต (กองขับเคลื่อน และพัฒนาอุดมศึกษา วิจัย และนวัตกรรม, 2565, น. 17-18) ได้เสนอกรอบแนวคิดในการออกแบบพื้นที่การเรียนรู้ของสถาบันอุดมศึกษาในอนาคตว่าการออกแบบพื้นที่การเรียนรู้ของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตควรออกแบบโดยการให้ความสำคัญกับการเรียนรู้เพื่อการเสริมสร้างพฤติกรรมการเรียนรู้อันพึงประสงค์ในอนาคตให้แก่ผู้เรียน ประกอบด้วย 1) สำหรับเป็นพื้นที่ในการศึกษา/ค้นคว้า/เรียนรู้ส่วนบุคคล 2) สำหรับเป็นพื้นที่การเรียนรู้แบบกลุ่มในการแบ่งปันความรู้ ประสบการณ์ระหว่างผู้เรียน 3) สำหรับเป็นพื้นที่ในการนำเสนอและรับฟังข้อเสนอแนะ เพื่อการเรียนรู้ในมิติต่าง ๆ 4) สำหรับเป็นพื้นที่เล่น ทดลอง หรือลงมือฝึกปฏิบัติ 5) สำหรับเป็นพื้นที่การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม 6) สำหรับเป็นพื้นที่จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ 7) สำหรับพื้นที่ในการเก็บข้อมูลต่างๆ เพื่อรองรับการเรียนรู้ที่ยั่งยืน

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของพื้นที่การเรียนรู้ ประกอบด้วย1)พื้นที่ในการศึกษา/ค้นคว้า/เรียนรู้ส่วนบุคคล 2) พื้นที่การเรียนรู้แบบกลุ่ม ในการแบ่งปันความรู้/ประสบการณ์ระหว่างผู้เรียน 3) พื้นที่ในการนำเสนอและรับฟังข้อเสนอแนะเพื่อการเรียนรู้ในมิติต่าง 4) พื้นที่สำหรับเล่นหรือทดลอง หรือลงฝึกปฏิบัติ 5) พื้นที่สำหรับการเรียนรู้แบบส่วนร่วม 6) พื้นที่สำหรับจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลาย และ 7) พื้นที่ในการเก็บหรือเป็นแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อรองรับการเรียนรู้ที่ยั่งยืน

แนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับพื้นที่การเรียนรู้

สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องปฏิรูปแนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับพื้นที่การเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษา อันเนื่องมาจากความเปลี่ยนแปลงในบริบทอุดมศึกษาหลายประการ ลักษณะผู้เรียน คุณลักษณะผู้เรียนที่พึงประสงค์ กระบวนทัศน์ทางสังคม ตัวแบบการศึกษา และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งมีนักวิชาการที่ได้ศึกษาไว้ ดังนี้

Bruner (1961, อ้างถึงใน สุขุม เฉลยทรัพย์, 2565, น. 3) กล่าวว่า ความรู้นั้นถูกสร้างหรือหล่อหลอมโดยประสบการณ์ โดยผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบในการเรียนเป็นผู้สร้างความหมายขึ้นจากแง่มุมต่าง ๆ ผู้เรียนควรอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง สามารถเลือกเนื้อหาและกิจกรรมเองจะสะท้อนให้เห็นกระบวนการเรียนรู้มักสอดคล้องกันระหว่างประสบการณ์กับการออกแบบสภาพแวดล้อมที่มีส่วนช่วยให้เกิดสภาวะการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญหลากหลายท่านได้ให้ความหมายกับคำว่าสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ไว้หลายอย่าง ทั้งเป็นสภาวะแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ตัวผู้เรียน ทั้งจับต้องได้และจับต้องไม่ได้ เป็นสิ่งที่มีผลต่อตัวผู้เรียน ทั้งทางตรงและทางอ้อม กล่าวคือ สภาพแวดล้อมการเรียน คือ สิ่งแวดล้อมรอบตัวผู้เรียนทั้งสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นและเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น อาคาร ห้องเรียน บรรยากาศ หรือแม้กระทั่งเมืองเอง ที่เป็นกายภาพสำคัญที่มีผลต่อตัวผู้เรียนโดยตรง ซึ่งสภาพแวดล้อมทางกายภาพเป็นปัจจัยและยุทธศาสตร์สำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ ในแนวคิดภูมิทัศน์การเรียนรู้ ทำให้เกิดการตระหนักว่าการเรียนรู้มิได้ถูก จำกัดอยู่แค่ในพื้นที่การเรียนการสอนอย่างเป็นทางการเท่านั้น แต่สภาพแวดล้อมเชิงกายภาพมีผลต่อประสบการณ์ของผู้เรียน ดังนั้น การออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพจึงมีผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อกระบวนการเรียนรู้

สรุปได้ว่า พื้นที่การเรียนรู้ของอุดมศึกษาไม่ได้จำกัดอยู่ในห้องเรียน แต่ยังครอบคลุมถึงพื้นที่การเรียนรู้เสมือนจริงและพื้นที่ การเรียนรู้นอกสถาบัน และการออกแบบพื้นที่การเรียนรู้ที่เน้นนักศึกษาหรือผู้ใช้เป็นศูนย์กลาง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่การเรียนรู้

อภิภา ปรัชญพฤทธิ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การออกแบบพื้นที่การเรียนรู้สำหรับสถาบันอุดมศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในบทความวิชาการกล่าวว่า อุดมศึกษาจำเป็นต้องปฏิรูปแนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบพื้นที่การเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษา อันเนื่องมาจากความเปลี่ยนแปลงในบริบทอุดมศึกษาหลายประการ ลักษณะผู้เรียน คุณลักษณะผู้เรียนที่พึงประสงค์ กระบวนทัศน์ ทางสังคม ตัวแบบการศึกษา และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับแนวคิดใหม่เกี่ยวกับพื้นที่การเรียนรู้ของอุดมศึกษาไม่ได้จำกัดอยู่ในห้องเรียน แต่ยังครอบคลุมถึงพื้นที่การเรียนรู้เสมือนจริงและพื้นที่การเรียนรู้นอกสถาบัน นอกจากนี้ บทความนี้อธิบายทฤษฎีการเรียนรู้ซึ่งเป็นพื้นฐานความรู้ที่สำคัญสำหรับการออกแบบพื้นที่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จากนั้นจึงอธิบายเกี่ยวกับหลักการ

ออกแบบพื้นที่การเรียนรู้โดยทั่วไป และการออกแบบพื้นที่การเรียนรู้ที่เน้นมนุษย์หรือผู้ใช้เป็นสำคัญ รวมถึงการออกแบบพื้นที่การเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในยุค Net Gen

รุจโรจน์ แก้วอุไร และชโรชีนีย์ ชัยมินทร์ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง พื้นที่การเรียนรู้สำหรับผู้เรียนยุคดิจิทัลในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บทความวิชาการ กล่าวว่า เมื่อโลกก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัล การเรียนรู้ของผู้เรียนไม่ได้จำกัดอยู่แค่ในห้องเรียน แต่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลและแหล่งความรู้ในรูปแบบดิจิทัล กระบวนการหาความรู้ของผู้เรียนเปลี่ยนไปจากการถ่ายโอนความรู้จากผู้สอนไปยังผู้เรียน ปรับเปลี่ยนเป็นกระบวนการที่ผู้สอนจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน เป็นการสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ด้วยตนเอง เปิดโอกาสและช่องทางการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เข้าถึงสารสนเทศและประสบการณ์จากกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้สถาบันอุดมศึกษาต้องปรับกระบวนการเรียนการสอน จัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับโลกดิจิทัล ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในฐานะที่เป็นแหล่งสารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้าและเรียนรู้ จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนพื้นที่และการให้บริการ โดยจัดเป็นพื้นที่สำหรับการเรียนรู้ใน 4 ลักษณะ คือ 1) พื้นที่การเรียนรู้ 2) พื้นที่สร้างแรงบันดาลใจ 3) พื้นที่พบปะ และ4) พื้นที่แสดงออก ห้องสมุดได้จัดให้มีพื้นที่การเรียนรู้ไว้ให้บริการโดยแบ่งเป็นพื้นที่ทำกิจกรรม พื้นที่ส่วนตัว พื้นที่สำหรับการศึกษาส่วนบุคคล พื้นที่ทำงานกลุ่ม ซึ่งมีการออกแบบสถานที่ สภาพแวดล้อม และบรรยากาศของพื้นที่การเรียนรู้เหล่านั้นในด้านกายภาพ การออกแบบตกแต่งภายใน สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับผู้ใช้บริการยุคดิจิทัล โดยมีตัวอย่างเพื่อเป็นแนวทางของการจัดพื้นที่การเรียนรู้ในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งอนาคตของการจัดบริการพื้นที่การเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ในยุคดิจิทัล

ณฐาพัชร์ วรพงศ์พัชร์ (2563) ได้เขียนบทความเรื่องนวัตกรรมในสถาบันอุดมศึกษา โดยบทความวิชาการกล่าวว่า นวัตกรรมในสถาบันอุดมศึกษาเกี่ยวข้องกับอาจารย์และนักศึกษา เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์ทำให้มหาวิทยาลัยต้องปรับตัวในเรื่องคุณภาพการศึกษามากขึ้น นวัตกรรมทางการศึกษาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ นวัตกรรมไม่ใช่การวิจัย แต่นวัตกรรมบางเรื่องอาจมีพื้นฐานมาจากงานวิจัย นวัตกรรมสามารถแบ่งออกได้เป็นนวัตกรรมที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน นวัตกรรมแบบค่อยเป็นค่อยไป นวัตกรรมเชิงสถาปัตยกรรมของผลิตภัณฑ์ และนวัตกรรมแบบก้าวกระโดด ซึ่งผู้สอนสามารถนำนวัตกรรมมาใช้สอนด้วยการสร้างกลยุทธ์ใหม่ ๆ ในการสอน เช่น การใช้กระบวนการทางความคิด การสะท้อนตัวตน การใช้คำถามแบบเปิด-ปิด การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนที่ยืดหยุ่น การใช้การค้นหาปัญหา การเชิญผู้ประกอบการและนักนวัตกรรมบรรยายในชั้นเรียน การให้นักเรียนลองผิดลองถูก การใช้กระบวนการทำความเข้าใจกับปัญหาที่จะแก้ไข โดยแรงขับเคลื่อนนวัตกรรม คือ เทคโนโลยีอุบัติใหม่

ทศพล วัฒนานุกูลวงศ์ และคณะ (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาสู่ความทันสมัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษา โดยสัมภาษณ์เชิงลึกได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา และนิสิตจากสถาบันอุดมศึกษา 6 แห่ง จากสถาบันอุดมศึกษาที่มีเกณฑ์การประเมินมหาวิทยาลัยสีเขียวอยู่ในระดับสูง รวมผู้ให้ข้อมูล จำนวน 24 คน ผลการวิจัยพบว่า อิทธิพลของการพัฒนาสู่ความทันสมัยต่อการกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษาเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 นโยบายการพัฒนาประเทศสู่ความทันสมัยกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสัมพันธ์กับแผนแม่บทการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ผ่านระบบการศึกษา และแนวทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกับการพัฒนาประเทศ ซึ่งเป็นผลมาจากการปรับตัวของเศรษฐกิจและสังคมโลกเพราะทรัพยากรธรรมชาติและเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากถูกนำมาใช้เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมในยุคที่ผ่านมา องค์การสหประชาชาติจึงได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาสู่ความยั่งยืนเพื่อให้ประเทศภาคีนำไปปรับใช้เป็นแผนพัฒนาประเทศตน ประเทศไทยจึงได้นำเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนมาวางกรอบแนวคิดในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ควบคู่กับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมผ่านระบบการศึกษา ส่วนที่สอง การจัดกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 5 ด้าน ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา ด้านหลักสูตรการสอน ด้านการจัดการหลักสูตร และด้านการบริหารสถาบันอุดมศึกษา ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้รับอิทธิพลจากการพัฒนาสู่ความทันสมัยแทบทั้งสิ้น โดยการบริหารสถาบันอุดมศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญและมีอิทธิพลต่อการกำหนดทิศทางของการจัดกิจกรรมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษา

บทบาทของบุคลากร

บุคลากรมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนานักศึกษาให้เติบโตและพัฒนาตามความต้องการ บุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาต้องมีหน้าที่สร้างระบบนิเวศน์ทางการศึกษาที่สนับสนุนการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงการส่งเสริมให้นักศึกษาพัฒนาทักษะทางด้าน Soft Skills และ Hard Skills อย่างสมดุล

ความหมายบทบาทของบุคลากร

คำว่า บทบาทของบุคลากร เป็นคำที่อาจประกอบด้วยหน้าที่และความรับผิดชอบอยู่ด้วย ได้มีผู้ให้ความหมายและอธิบายไว้ ดังต่อไปนี้

วิทยา ปานะบุตร (2553, น. 118) ได้ให้ความหมายของ บทบาท ว่าหมายถึง การทำหน้าที่หรือพฤติกรรมที่สอดคล้องกับสถานภาพของตนเองในทิศทางเดียวกัน สุภาพร บัวผัด (2561) ได้กล่าวว่า บทบาทของบุคลากร หมายถึง บทบาทของผู้บริหาร และบทบาทของผู้ปฏิบัติงานทำหน้าที่พัฒนานักศึกษาแบบองค์รวม การบูรณาการวิชาการกับกิจการนักศึกษา และเป็นนักบูรณาการที่ดี ทั้งเชิงวิชาการและกิจการนักศึกษา สอดคล้องกับ ปุณยวีร์ ดวงสุขสุริยะ (2565) ได้ให้ความหมายของบทบาทของบุคลากร หมายถึง กระบวนการการอำนวยความสะดวก ให้คำปรึกษา คำแนะนำและ

ความช่วยเหลือต่าง ๆ แก่นักศึกษา และยังสอดคล้องกับ สลักใจ ศรีธราดล และจิราพร บุญช่วย (2557) ได้กล่าวว่า บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา หมายถึง การทำหน้าที่ ในความรับผิดชอบในการให้คำแนะนำนักศึกษาด้านต่าง ๆ เช่น ด้านวิชาการ ด้านการให้คำปรึกษาชีวิต ด้านการพัฒนานักศึกษา ด้านสัมพันธภาพกับนักศึกษาและด้านการให้ความช่วยเหลือนักศึกษา

สรุปได้ว่า บทบาทของบุคลากร หมายถึง อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ช่วยเหลือ แนะนำและดูแลนักศึกษาในการเป็นที่ปรึกษาวิชาการ รวมถึงความรับผิดชอบในการให้คำแนะนำ แนะแนวนักศึกษาด้านต่าง คือ วิชาการ การให้คำปรึกษา การพัฒนานักศึกษา สัมพันธภาพกับนักศึกษา และการให้ความช่วยเหลือการใช้ชีวิตในสถานศึกษา

องค์ประกอบบทบาทของบุคลากร

ในการศึกษาองค์ประกอบบทบาทของบุคลากร ได้มีผู้จำแนกองค์ประกอบบทบาทของบุคลากรไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

สุภาพร บัวผัด (2561) กล่าวว่าองค์ประกอบของบุคลากรทางการศึกษาใสถาบันอุดมศึกษา แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 บทบาทของผู้บริหาร ผู้บริหารสถาบันการศึกษาให้ความเห็นว่า ต้องดำเนินการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวม เพราะการพัฒนานักศึกษาไม่ใช้หน้าที่ของฝ่ายพัฒนานักศึกษาแต่เพียงฝ่ายเดียว ต้องทำร่วมกันทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นกองกิจการนักศึกษา ฝ่ายวิชาการ ศิษย์เก่า คณะวิชา/อาจารย์ ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ ฝ่ายบริหารทุกระดับ ผู้ประกอบการรวมถึงนักศึกษา โดยมีแนวทางในการดำเนินงาน ได้แก่ 1) พัฒนาบุคลากรด้านพัฒนานักศึกษาให้เป็นมืออาชีพ 2) งบประมาณเหมาะสมและเพียงพอ (3) พัฒนาปรับปรุงพื้นที่ภายในมหาวิทยาลัยให้เหมาะสมกับการพัฒนา นักศึกษา 4) การบูรณาการวิชาการกับกิจการนักศึกษา 5) กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนานักศึกษาในแผนนโยบายของมหาวิทยาลัยที่ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 6) บริหารจัดการให้เกิด Learning Outcome ตามคุณลักษณะบัณฑิตที่กำหนด 7) Tailor Made Curriculum 8) กำหนดเกณฑ์วัดให้บรรลุคุณลักษณะบัณฑิตที่กำหนด 9) ปรับปรุงแก้ไข กฎ ระเบียบ โครงสร้างให้สอดคล้องกับการพัฒนาบัณฑิต 10) นักสร้างเครือข่ายความร่วมมือ 11) ส่งเสริมด้านการพัฒนา Soft Skill 12) การปรับเปลี่ยน Mindset ของบุคลากรในมหาวิทยาลัย กลุ่มที่ 2 บทบาทของผู้ปฏิบัติงาน ผู้ปฏิบัติงานให้ความเห็นร่วมกันว่า จะสนับสนุนให้บัณฑิตมีลักษณะที่จำเป็นได้ ด้วยการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตน ดังนี้ 1) เป็น Role Model ที่ดี 2) เป็นนักบูรณาการที่ดีทั้งเชิงวิชาการและกิจการนักศึกษา 3) เป็น Coaching ที่ดี (สร้างแรงบันดาลใจให้เกิดการพัฒนา) 4) เป็น Supporter ที่ดี (เป็นผู้สนับสนุนที่ดี) สอดคล้องกับ ปุณยวีร์ ดวงสุขสุริยะ (2565) กล่าวว่า บทบาทและหน้าที่ของบุคลากร ประกอบด้วย สายสนับสนุน และสายวิชาการ ซึ่งก็คือ คุณภาพการให้บริการ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักศึกษา ประกอบด้วย 1) ความเป็นรูปธรรมของการบริการ หมายถึง สิ่งที่สัมผัสได้ มีลักษณะทางกายภาพที่ปรากฏให้เห็น เช่น การจัดสถานที่

ให้บริการ เครื่องมือ อุปกรณ์ ขั้นตอนในการ ให้บริการชัดเจน รวมไปถึงบุคลิกภาพแบบมืออาชีพของผู้ให้บริการที่มีความตั้งใจในการให้บริการ 2) ความน่าเชื่อถือไว้วางใจในการบริการ หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ให้บริการได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความรวดเร็ว มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ให้บริการตรงตามที่นักศึกษาคาดหวัง การให้บริการตรงตามความต้องการของนักศึกษา และเก็บข้อมูลนักศึกษาเป็นความลับ 3) การตอบสนองความต้องการของนักศึกษา หมายถึง เจ้าหน้าที่ให้บริการแก่นักศึกษาอย่างรวดเร็ว เต็มใจช่วยเหลือนักศึกษาทันที และมีเจ้าหน้าที่เพียงพอในการให้บริการ เป็นต้น 4) การให้ความมั่นใจแก่นักศึกษา หมายถึง เจ้าหน้าที่ที่ให้บริการ มีความรู้ มีทักษะ ความสามารถ ให้คำปรึกษา คำแนะนำ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักศึกษา มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และเจ้าหน้าที่ให้บริการเป็นมาตรฐานเดียวกัน เป็นต้น 5) การเอาใจใส่ดูแลนักศึกษา หมายถึง ความพร้อมที่จะเอาใจใส่และปฏิบัติต่อนักศึกษาด้วยความเต็มใจ เจ้าหน้าที่บริการด้วยความเป็นมิตร และเจ้าหน้าที่รับฟังปัญหาอย่างตั้งใจและช่วยแก้ไขปัญหา

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของบทบาทบุคลากรคือ ลักษณะที่แสดงออกในการให้ความช่วยเหลือการใช้ชีวิตนักศึกษาในสถานศึกษาประกอบด้วย เป็นผู้สนับสนุนที่ดี เป็นผู้ชี้แนะที่ดี เป็นนักบูรณาการที่ดี ทั้งเชิงวิชาการและกิจการนักศึกษา และเป็นตัวแบบที่ดี

แนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทของบุคลากร

นักวิชาการได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความเชื่อพื้นฐานเกี่ยวกับบทบาทและเป็นทฤษฎีที่น่าสนใจ ดังนี้

1. ทฤษฎีระบบสังคม

Getzels and Guba (1968, p. 56 อ้างถึงใน สมสมร ลายพิกุน, 2555) ได้กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมในองค์การต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเป็นระบบสังคม แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ 1) ด้านสถาบันมิติ ประกอบด้วย สถาบัน บทบาทตามหน้าที่ (และความคาดหวังของสถาบันหรือบุคคลภายนอก) และ 2) ด้านบุคลามิติ ประกอบด้วย บุคลากรแต่ละคน บุคลิกภาพ และความต้องการส่วนตัว ด้านสถาบันมิตินั้นจะยึดถือเรื่องสถาบันซึ่งมีบทบาทต่าง ๆ เป็นสำคัญ บทบาทที่สถาบันได้คิดหรือกำหนดไว้จะต้องชี้แจงให้บุคลากรในสถาบันได้ทราบอย่างเด่นชัด เพื่อจะได้กำหนดการคาดหวังที่สถาบันได้กำหนดบทบาทของตนออกมา ตรงกับความต้องการของผลผลิตของสถาบันนั้น ส่วนในด้านบุคลามิติ ประกอบด้วยตัวบุคคลที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถาบันนั้น ซึ่งบุคคลที่ปฏิบัติงานอยู่ก็มีบุคลิกภาพที่เป็นตัวเองที่ไม่เหมือนกันในแต่ละคนต่างก็มีความต้องการในตำแหน่งหน้าที่การงานที่แตกต่างกันออกไป ทั้งสองมิตินี้ระบบสังคมเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานเป็นอันมาก ถ้าหากว่าทุกสิ่งทุกอย่างราบรื่นดีการบริหารงานนั้นสามารถที่จะสังเกตพฤติกรรมได้

2. ทฤษฎีบทบาทของราล์ฟ ลินตัน

Linton (1936, p. 91 อ้างถึงใน เสาวลักษณ์ พิมพ์สายทอง, 2562) ได้กล่าวว่า สถานภาพเป็นนามธรรม หมายถึง ฐานะหรือตำแหน่งจะเป็นเครื่องกำหนดบทบาทของตำแหน่งนั้น ๆ ว่าตำแหน่งนั้น จะมีภารกิจอย่างไรบ้าง ดังนั้นเมื่อมีตำแหน่งเกิดขึ้น สิ่งที่ควบคู่มากับตำแหน่ง ก็คือ บทบาทของตำแหน่งไม่สามารถแยกออกจากกันได้ จนกล่าวได้ว่าไม่อาจจะมีบทบาทได้ โดยปราศจากตำแหน่งหรือไม่อาจมีตำแหน่งได้โดยปราศจากบทบาทและตำแหน่งควบคู่กันเสมอเปรียบเสมือนเหรียญถ้าด้านหนึ่งของเหรียญคือตำแหน่ง อีกด้านหนึ่งของเหรียญก็คือบทบาทนั่นเอง ตำแหน่งหรือสถานภาพเป็นผู้กำหนดบทบาท เช่น บุคคลที่มีตำแหน่งเป็นครู ต้องแสดงพฤติกรรมที่เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ศิษย์ เป็นต้น ผู้ที่มีตำแหน่งจะปฏิบัติหน้าที่ได้สมบทบาทหรือไม่ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น บุคลิกของผู้สวมบทบาท ลักษณะของสังคม ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมของสังคมนั้นด้วย

3. ทฤษฎีบทบาทของเนเดล

Nadel (1957, pp. 102-114 อ้างถึงใน พงษ์ธร ชุติมานันท์, 2551) ได้กล่าวไว้ว่า บทบาท คือ ส่วนประกอบที่ส่งผลต่อพฤติกรรม 3 ลักษณะคือ 1) ส่วนประกอบที่ส่งเสริมบทบาท 2) ส่วนประกอบที่มีผลสำคัญต่อบทบาทและขาดมิได้ และ 3) ส่วนประกอบที่เป็นไปตามกฎหมาย ถ้ากำหนดให้ P = บทบาท, b = ส่วนประกอบที่มีผลสำคัญต่อบทบาทและขาดมิได้ และ - = ส่วนประกอบที่เป็นไปตามกฎหมาย ดังนั้น จึงเขียนเป็นสมการบทบาทได้ว่า (P = a + b + c + ... + n) จากสมการอธิบายได้ว่า บทบาทต้องประกอบด้วยส่วนประกอบหลายส่วนอย่างน้อย 3 ส่วนขึ้นไปจนถึง n ส่วน

4. ทฤษฎีบทบาทของพาร์สัน

Parson (1951, p. 247 อ้างถึงใน รุ่งทิวา แสงหิรัญ, 2541) ได้กล่าวไว้ว่า สถานภาพและบทบาทเป็นหน่วยของระบบสังคม โดยยอมรับว่าสถานภาพและบทบาทเป็นคุณลักษณะของผู้แสดงในสังคมนั้น ๆ บทบาท คือ การจัดระเบียบของผู้เริ่มแสดง เป็นการสร้างและกำหนดการมีส่วนร่วมของเขาในกระบวนการที่มีการกระทำร่วมกัน ซึ่งเป็นการรวมความคาดหวังที่เกี่ยวกับตนเองและบุคคลอื่นที่เขามีความสัมพันธ์ด้วย ส่วนสภาพภาพ คือ ตำแหน่งของผู้แสดงภายในสถาบัน เป็นตำแหน่งของผู้แสดงภายในระบบสังคม ซึ่งอาศัยกลไกของสังคมเป็นตัวกำหนด

สรุปได้ว่า ทฤษฎีบทบาทเป็นทฤษฎี ที่กล่าวถึงพฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลครอบครัว กลุ่ม หรือชุมชนภายในบริบทของสังคมและวัฒนธรรม นำมาใช้ในการวิเคราะห์บุคคลครอบครัว กลุ่มหรือชุมชน เนื่องจากมนุษย์ในสังคมมีการปฏิสัมพันธ์ การกำหนดบทบาทจึงเปรียบเสมือนการจัดระเบียบของบุคคลและสังคมที่จะปฏิบัติต่อกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของบุคลากร

สุรพล พหลภาคย์ และชินกร จิรขจรจริตกุล (2553) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงตามทัศนะของนักศึกษาคณะเกษตรและชีวภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจำนวน 178 คน ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา ทางด้านวิชาการที่ปฏิบัติจริงมากที่สุด และบทบาทที่คาดหวังให้อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติมากที่สุด ด้านสภาพการเป็นอยู่และการปรับตัวที่ปฏิบัติจริงมากที่สุด และบทบาทที่คาดหวังให้อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติมากที่สุด ด้านระเบียบวินัยที่ปฏิบัติจริงมากที่สุด และบทบาทที่คาดหวังให้อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติมากที่สุด ด้านการพัฒนานักศึกษา ที่ปฏิบัติจริงมากที่สุด และบทบาทที่คาดหวังให้อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติมากที่สุด ด้านการเงินที่ปฏิบัติจริงมากที่สุด และบทบาทที่คาดหวังให้อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติมากที่สุด ด้านบริการและสวัสดิการที่ปฏิบัติจริงมากที่สุด และบทบาทที่คาดหวังให้อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติมากที่สุด

สลักใจ ศรีธราดล และจิราพร บุญช่วย (2557) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาที่คาดหวังที่ปฏิบัติจริงและปัญหาเกี่ยวกับระบบอาจารย์ที่ปรึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 คณะศิลปศาสตร์ จำนวน 302 คน และอาจารย์ที่ปรึกษา จำนวน 34 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดเห็นของนักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาต่อบทบาทหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาที่คาดหวังกับที่ปฏิบัติจริง พบว่า นักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังและการปฏิบัติงานจริง ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญสำคัญทางสถิติระดับ .01 2) ผลการเปรียบเทียบระดับความคาดหวังกับการปฏิบัติงานจริงตามความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 5 ด้าน พบว่า ความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับความคาดหวัง และการปฏิบัติงานจริงของอาจารย์ที่ปรึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ .01 โดยด้านที่อาจารย์ที่ปรึกษาให้ความคาดหวังซึ่งอยู่ในระดับมาก 3) ผลการเปรียบเทียบระดับความคาดหวังกับการปฏิบัติงานจริงตามความคิดเห็นของนักศึกษา โดยพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 5 ด้าน พบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับความคาดหวัง และการปฏิบัติงานจริงของอาจารย์ที่ปรึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 โดยด้านที่นักศึกษาให้ความคาดหวังในระดับมาก ตามลำดับ

วิไล โพธิ์เตมิ และหควณ ชูเพ็ญ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของบุคลากรสายสนับสนุนในการพัฒนางานอุดมศึกษา: กรณีวิเคราะห์คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรสายสนับสนุนในคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 40 คน ผลการศึกษา พบว่า 1) บุคลากรสายสนับสนุนส่วนใหญ่มีบทบาทในการพัฒนางานอุคมศึกษาอยู่ในระดับมาก 2) บุคลากรสายสนับสนุนส่วนใหญ่มีศักยภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

มีความรู้ความเข้าใจระบบงาน กระบวนการทำงานและทักษะในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมาย และภารกิจของหน่วยงานที่สังกัด ส่วนด้านที่บุคลากรมีศักยภาพในการปฏิบัติงานน้อยที่สุด คือ ด้านความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ทั้งนี้คณะได้มีแนวทางในการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรในการใช้ภาษาอังกฤษ บุคลากรส่วนใหญ่มีการพัฒนาตนเองในการปฏิบัติงานมากที่สุดจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากเพื่อนร่วมงาน รองลงมา คือ การศึกษา ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับภาระงานที่รับผิดชอบและการบริหารงานยุคคลจากพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551

ธรรมรัตน์ เม่งพัฒน์ และประเสริฐ ประวัติรุ่งเรือง (2564) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของอาจารย์ในการส่งเสริมคุณลักษณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีตาม กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ อาจารย์ผู้สอนในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ จำนวน 136 ตัวอย่าง ผลการวิเคราะห์ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.052 จากผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าเพศ ระดับการศึกษา คณะ ตำแหน่ง และประสบการณ์ มีความ แตกต่างกันมีความคิดเห็นของอาจารย์ต่อบทบาทในการส่งเสริมคุณลักษณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีตาม กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับนิเวศวิทยาแบบองค์รวม

การทำความเข้าใจในเรื่องแนวคิดนิเวศวิทยาแบบองค์รวม ได้มีนักวิชาการทั้งชาวไทย ชาวต่างประเทศ ได้ให้ความหมาย ที่มาแนวคิดไว้อย่างหลากหลาย ซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปเนื้อหาจากเอกสาร นำมาเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ไว้รวม 2 แนวคิด ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับนิเวศวิทยาของมนุษย์

นิเวศวิทยา หรือ Ecology ตามรากศัพท์มีต้นกำเนิดมาจากคำในภาษากรีก 2 คำ คือ Oikos มีความหมายว่า บ้านหรือที่พักอาศัย Logos มีความหมายว่า การศึกษา เมื่อรวมศัพท์ทั้งสองเข้าด้วยกันจึงมีความหมายว่าเป็นการศึกษาถึงสิ่งมีชีวิตในที่พักอาศัยของมัน (The Study of Organisms in their Homes) คำ Ecology นี้มักจะให้ความหมายในการศึกษาเชิงวิทยาศาสตร์ว่าเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของชีวิตกับสิ่งมีชีวิตอื่น ความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อมของมัน Eugene P.Odum นักนิเวศวิทยาได้ให้ความหมายของนิเวศวิทยาว่าเป็นการศึกษาถึงโครงสร้างหน้าที่ของธรรมชาติ โดยพิจารณาสิ่งมีชีวิตหรือกลุ่มของสิ่งมีชีวิต มีการจัดกลุ่มรวมตัวกันอย่างไร มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ระหว่างสิ่งแวดล้อมอย่างไร ต่อมาเมื่อนักวิชาการเริ่มเน้นสิ่งมีชีวิตไปที่มนุษย์มากขึ้น ศาสตร์นี้จึงขยายออกไปเป็นนิเวศวิทยาของมนุษย์ (Human Ecology) โดยเป็นการเน้นศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น เมื่อมีมนุษย์เข้าไปเกี่ยวข้อง ลักษณะนิเวศวิทยาจึงมีแนวโน้มไปทางสังคมศาสตร์มากขึ้น (มนัส สุวรรณ, 2539, น. 14-16)

ในด้านองค์ประกอบของระบบนิเวศสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) องค์ประกอบที่เป็นสิ่งมีชีวิตของแต่ละระบบนิเวศ แบ่งออกเป็น 2 ประเภทตามลักษณะหน้าที่ในระบบนิเวศนั้น ๆ คือ ผู้ผลิต และผู้บริโภค และ 2) องค์ประกอบที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิต สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภทที่สำคัญ คือ พลังงาน สารเคมี และปัจจัยทางกายภาพ (มนัส สุวรรณ, 2539, น. 17-19)

ในวิถีชีวิตประจำวันของคนเรานั้น เราอยู่ในสภาพแวดล้อมมากมายหลายรูปแบบ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน หากสภาพแวดล้อมหรือระบบนิเวศรอบตัวมนุษย์ถูกทำลายลง ชีวิตมนุษย์ก็ไม่สามารถดำรงอยู่ได้ มนุษย์กับสภาพแวดล้อมที่คมที่คนเราอาศัยอยู่ไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อมในเมืองหรือในชนบทก็ตาม ย่อมมีความเชื่อมโยงส่งผลกระทบต่อกันเสมอ กิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์เราที่เกิดขึ้นในเมือง ก็ย่อมส่งผลกระทบเชื่อมโยงไปถึงสังคมชนบท ในทางตรงกันข้าม ผลจากการกระทำของคนในชนบทต่อสภาพแวดอ้อมก็ย่อมมีผลกระทบต่อสังคมเมืองเช่นเดียวกัน เพราะเมืองชนบทเป็นสภาพแวดล้อมของกันและกันอย่างแยกไม่ออก (สัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2541, น. 2-10)

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศ สิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศต่างก็มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งทั้งในระหว่างสิ่งมีชีวิตพวกเดียวกันระหว่างสิ่งมีชีวิตต่างชนิดกัน การสัมพันธ์หรืออยู่ร่วมกันนี้ก็มีทั้งแบบที่พึ่งพาอาศัยกัน การแก่งแย่งแข่งขันกัน หรือการเข้าทดแทน ทั้งนี้ก็เพื่อความอยู่รอดดำรงเผ่าพันธุ์ของตัวเอง

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับนิเวศวิทยาทางการศึกษา

ทฤษฎีของ Urie Bronfenbrenner ค.ศ. 1917-2005 (1979) นักจิตวิทยาพัฒนาการใช้รูปแบบชีวนิเวศวิทยา เพื่อใช้อธิบายพัฒนาการของเด็ก โดยแนวคิดนี้ถูกนำเสนอเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1970 บรอนเฟนเบรนเนอร์เชื่อว่า “The belief that development can't be explained by a single concept, but rather by a complex system” (Bronfenbrenner, 1979) ต่อมาในปี ค.ศ. 1977 Bronfenbrenner ได้สรุปเป็นรูปแบบ “นิเวศวิทยาของการพัฒนามนุษย์” เพื่อยืนยันว่าการพัฒนาของมนุษย์เป็นผลจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างการเจริญเติบโต และการเปลี่ยนแปลงของสถานที่ที่บุคคลนั้นอาศัยอยู่และสิ่งแวดล้อมที่ซับซ้อน (Nested Systems) ซึ่งสิ่งแวดล้อมแบ่งเป็น 4 ระบบ ได้แก่ ระบบเล็ก (Micro-System) ระบบกลาง (Meso-System) ระบบภายนอก (Exo-System) และระบบใหญ่ (Macrosystem) รูปแบบนี้ถูกนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดการปฏิบัติและการวิจัยอย่างกว้างขวางทั่วโลกจนปัจจุบัน (Tudge et al., 2009 อ้างถึงใน กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาและสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2565, น. 7) ต่อมาในปี ค.ศ. 1980 ได้เพิ่มระบบเวลา (Chrono-System) เพื่ออธิบายว่า พัฒนาการของคนสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีรอบตัว ต่อมาการพัฒนารูปแบบสุดท้ายของบรอนเฟนเบรนเนอร์ (ช่วงปลายทศวรรษ 1980 ถึงต้นทศวรรษ 1990) เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์

และวิจารณ์รูปแบบเดิมของตน ว่าให้ความสำคัญเฉพาะสภาพแวดล้อมเท่านั้น ในขณะที่ลักษณะของบุคคล และกระบวนการการมีปฏิสัมพันธ์มีความสำคัญเช่นกัน จนกระทั่งในปี ค.ศ. 1995 บรอนเฟนเบรนเนอร์ได้พัฒนารูปแบบโดยบูรณาการองค์ประกอบที่สำคัญ เรียกว่า Process-Person-Context-Time (PPCT Model) หรือ “รูปแบบชีวนิเวศวิทยา” (Bioecological Model) และในปี ค.ศ. 2006 ได้มีการปรับชื่อเรียกอีกครั้งเป็น “รูปแบบชีวนิเวศวิทยา ของการพัฒนามนุษย์” (Bronfenbrenner and Morris, 2006 อ้างถึงใน ปนัฐษรณ์ จารุชัยนิวัฒน์, 2560, น. 153) แนวคิดนี้ได้ถูกเผยแพร่ภายหลังจากที่ บรอนเฟนเบรนเนอร์เสียชีวิตไปแล้วในปี ค.ศ. 2005 (วรรณรัตน์ ลาวัง และรัชนี สรรเสริญ, 2558) โดยทฤษฎีระบบนิเวศวิทยา มีองค์ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) กระบวนการ หมายถึง การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เป็นศูนย์กลางของระบบกับบริบทแวดล้อมรอบตัว ซึ่งกระบวนการเหล่านี้จะเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา และมีอิทธิพลต่อการพัฒนา/ปรับตัวของบุคคลในอนาคต โดยการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลใกล้ชิดโดยตรง เป็นกลไกหลักที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อการพัฒนา/ปรับตัวของแต่ละบุคคล เรียกว่า “กระบวนการใกล้ชิด” เช่น ปฏิสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และเด็ก หรือเด็กกับเด็ก ถือเป็น “กระบวนการใกล้ชิด”และมีอิทธิพลต่อพัฒนาการของ เด็ก แต่อย่างไรก็ตามอิทธิพลของ “กระบวนการ” ที่มีต่อพัฒนาการจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับคุณลักษณะบุคคล บริบทแวดล้อม และช่วงเวลา 2) บุคคล ถูกวางให้เป็นศูนย์กลางของระบบ ตามคุณลักษณะของบุคคล 4 ด้าน คือ ด้านความต้องการ (กระบวนการ) ด้านทรัพยากรภายใน (จิตลักษณะ) ด้านการแสดงออก (สังคมภายนอก) ด้านประชากร (นักศึกษา) 3) บริบทแวดล้อม คือ สิ่งแวดล้อมที่อยู่ล้อมรอบ“บุคคล” ที่มีความซับซ้อน แบ่งเป็น 4 ระบบ คือ ระบบเล็ก (Micro-System) เป็นสิ่งแวดล้อม/สถานที่ที่อยู่ใกล้ชิดกับ“บุคคล”ที่สุด และมีปฏิสัมพันธ์ โดยตรง กับ“บุคคล”นั้น ระบบกลาง (Meso-System) เป็นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่าง สิ่งแวดล้อมในระบบเล็กด้วยกันเอง ระบบภายนอก (Exo-System) เป็นสิ่งแวดล้อมภายนอก/สถานที่ที่มี อิทธิพลต่อระบบกลาง และระบบเล็กแต่ไม่มีปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับ“บุคคล”นั้น ระบบ ใหญ่ (Macro-System) เป็นสิ่งแวดล้อมใหญ่สุด เป็นโครงสร้างที่มีผลต่อระบบทั้งหมด เช่น สังคม เศรษฐกิจ เชื้อ ชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม 4) เวลา (Time) คือ (Chrono-system) การอธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงหรือความสอดคล้องที่เกิดขึ้น ว่าการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นไม่ได้เป็นเพียงที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการ ลักษณะบุคคล หรือบริบทสิ่งแวดล้อม เท่านั้น แต่ยังรวมเอาช่วงเวลาที่ดำรงชีวิตอยู่มาเป็น ปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมี 2 แบบ คือ 1) การเปลี่ยนแปลงตามวิถีชีวิตปกติ เช่น การเข้าโรงเรียน การแต่งงาน หรือการเกษียณอายุ และ 2) การเปลี่ยนแปลงนอกเหนือวิถีชีวิตปกติ/สิ่งที่ไม่คาดคิด เช่น การหย่าร้าง เจ็บป่วยกะทันหัน หรือตาย

ระบบนิเวศที่เป็นข่ายความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตชนิดต่าง ๆ มุมมองเรื่องข่ายความสัมพันธ์ถือเป็นแกนกลางของการศึกษาทางนิเวศวิทยา เป็นกุญแจสำคัญของระบบนิเวศ รวมถึงธรรมชาติของชีวิต ระบบธรรมชาติสภาพแวดล้อม มีความสมดุล มีการพึ่งพาอาศัยกันของสรรพสิ่งในโลก

เป็นความสัมพันธ์ที่ถักทอขึ้นเป็นข่ายใยของชีวิต แนวคิดเรื่องข่ายความสัมพันธ์ จึงเป็นแนวคิดสำคัญที่ใช้อธิบายความสัมพันธ์ในทุก ๆ ระดับของระบบสิ่งมีชีวิต รวมไปถึงนิเวศวิทยาของสถานศึกษา

นิเวศวิทยาทางการศึกษากับคุณภาพนักศึกษา

Walcutt and Schatz (2019 อ้างถึงใน ศศินันท์ เศรษฐวัฒน์บดี และคณะ, 2566) ได้กล่าวว่า ในศตวรรษที่ 21 มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้การเรียนรู้และการพัฒนา สามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา เป็นการเรียนรู้ส่วนบุคคลที่สนองต่อความต้องการของแต่ละบุคคล ครอบคลุมการเรียนรู้ทั้งการศึกษาในระบบการศึกษาตามอัธยาศัย และการฝึกอบรมด้านประสบการณ์และการพัฒนา ซึ่งแนวคิดและรูปแบบการเรียนรู้กำลังเปลี่ยนแปลงไปจากรูปแบบการเรียนรู้ในยุคอุตสาหกรรมที่กำหนดเวลาเรียนให้ผู้เรียน และออกแบบการเรียนรู้ที่เหมือนกันสำหรับผู้เรียนทุกคนกำลังเปลี่ยนไปเป็นระบบนิเวศการเรียนรู้สำหรับอนาคต The future learning ecosystem ที่มุ่งเน้นกระบวนทัศน์การเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบองค์รวม การเรียนรู้ไม่ใช่เพียงแต่เป็นการเรียนรู้ในสถานศึกษาเท่านั้น แต่เป็นการเรียนรู้สังคมตลอดชีวิต

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่มุ่งเน้น คือ สามารถนำไปปฏิบัติได้อ่างหลากหลายด้านมิใช่เพียงเพื่อพัฒนาความรู้ แต่ต้องครอบคลุมการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ และสติปัญญา รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลการสื่อสารกับตนเอง และองค์ประกอบต่าง ๆ ทางด้านสังคมและวัฒนธรรม สอดคล้องกับ Fayombo (2012 อ้างถึงใน อภิชญา สวัสดี และคณะ, 2565) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้แบบองค์รวมย่อมเกิดจากวิธีการสอน ซึ่งมีผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน วิธีการสอนที่ดีและมีประสิทธิภาพช่วยเชื่อมโยงความสนใจ กระตุ้นแรงจูงใจ ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากขึ้น และจดจ่ออยู่กับการเรียนรู้ โดยการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิด การปฏิบัติ การแสดงความรู้สึกและแสดงออกด้วยการสื่อสารจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงความรู้ ความคิด และทัศนคติ ส่งผลให้เกิดความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดี อันจะนำไปสู่การเกิดสมรรถนะที่สำคัญตามเป้าหมายของคุณภาพนักศึกษาและสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการจัดกิจกรรมง่ายไปจนถึงกิจกรรมซับซ้อน หรือกิจกรรมที่มีความเสี่ยงต่ำ ไปจนถึงกิจกรรมที่มีความเสี่ยงสูง เช่น การแลกเปลี่ยนความคิดเป็นคู่-เป็นกลุ่มการอภิปรายกลุ่มย่อย -ใหญ่ การเล่นบทบาทสมมติ การเล่นเกม การระดมความคิด การเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์ การใช้โสตทัศนูปกรณ์ เหล่านี้ถือเป็นระบบนิเวศทางการศึกษาเพื่อคุณภาพนักศึกษา

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวงจรคุณภาพ และทรัพยากรทางการบริหาร

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวงจรคุณภาพ (Deming-cycle)

การจัดการคุณภาพเพื่อที่ต้องการผลการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพ และต้องการหาข้อที่เป็นจุดเด่น จุดด้อยของการดำเนินงานนั้น วงจรคุณภาพ PDCA เป็นกระบวนการบริหารจัดการ

คุณภาพที่ทำให้บุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาร่วมกันวางแผนกำหนดเป้าหมายและวิธีการลงมือทำตามแผนในทุกขั้นตอน แนวคิดของการทำงานตามวงจรคุณภาพนั้นทำให้ผู้ร่วมทำงานทางการศึกษาทุกหน่วยทุกฝ่ายจะได้มีการทำงานไปในทิศทางเดียวกันดัง สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2542, น. 30) ได้กล่าวว่ากระบวนการจัดการที่สถานศึกษาควรจะนำมาใช้ในการบริหารคุณภาพ คือ การควบคุมคุณภาพ โดยใช้วงจรเดมมิ่งในกิจกรรมต่าง ๆ ทุกระดับการบริหารและการปฏิบัติ PDCA ย่อมาจาก Plan–Do–Check– Act แปลว่า วางแผน–ปฏิบัติ–ตรวจสอบ–ปรับปรุง ซึ่งต้องดำเนินการให้ครบวงจรหมุนเวียนพัฒนาไป ไม่มีหยุดให้คุณภาพที่สูงขึ้นไป

นอกจากนี้ สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2542, น. 180-190) ได้กล่าวถึง วงจรเดมมิ่ง ว่าแนวคิดวงจรนี้ ดร.วอล์ทเตอร์ ชิวฮาร์ท เป็นผู้พัฒนาขึ้นเป็นคนแรกในปี ค.ศ.1939 และ ดร.เอดวาร์ดเดมมิ่ง เป็นผู้นำมาเผยแพร่ในประเทศญี่ปุ่นเมื่อปี ค.ศ.1950 จนเป็นที่แพร่หลายในชื่อ วัฏจักรเดมมิ่ง (Deming Cycle) หรือ วงจรคุณภาพ หรือ วัฏจักรแห่งการบริหารคุณภาพ และยังได้กล่าวถึงกระบวนการของ PDCA ดังนี้

การบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง (Deming Cycle) เป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการการทำงานในองค์กรหรือหน่วยงาน ถ้าเป็นองค์กรทางการศึกษาแล้วการบริหารงานด้วยกระบวนการางจรของเดมมิ่ง จะต้องประกอบด้วย จะต้องประกอบด้วยการวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การวางแผน เป็นเรื่องสำคัญอันดับแรกสุดของกระบวนการ PDCA มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายและทัศนะเกี่ยวกับเรื่องการวางแผนของ เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2538, น. 35) ได้กล่าวไว้ว่า การวางแผน คือ การเตรียมการไว้ล่วงหน้า ทำให้ผู้บริหารมีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานหรือกระทำอะไรบางอย่างในอนาคต การวางแผนจึงเป็นการตัดสินใจของผู้บริหารในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับจะทำอะไร ทำอย่างไร ทำเมื่อใด ให้ใครทำท่า ต้องการทรัพยากรอะไร สำหรับ เสนาะ ติเยาว์ (2544, น. 83) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการวางแผนไว้ว่า การวางแผน หมายถึง กระบวนการในการกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการว่าจะทำอย่างไรให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น เป็นกระบวนการในการเผชิญหน้ากับความไม่แน่นอน โดยการกำหนดการกระทำขึ้นล่วงหน้าเพื่อให้ได้ผลตามที่กำหนดไว้ การวางแผนจะเกี่ยวข้องกันสองอย่าง คือ จุดหมายปลายทางกับวิธีการเพื่อให้ถึงจุดหมายปลายทางจะทำอะไรนอกจากนี้ วีระพล บดีรัฐ (2543, น. 15-16) ได้กล่าวว่า การวางแผนเป็นการคิดเตรียมการไว้ล่วงหน้า เพื่อจะทำงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ในการวางแผนจะต้องมีการกำหนดเป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบ ระยะเวลา และทรัพยากรที่จะต้องใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

2. การปฏิบัติตามแผน เป็นขั้นตอนที่มีผลต่อเนื่องมาจากการวางแผน กล่าวคือ ขั้นตอนนี้เป็นการนำแผนมาปฏิบัติจริง เพื่อก่อก่อให้เกิดประสิทธิผลตามเป้าหมายที่ได้มีการวางแผนไว้ให้

มากที่สุด โดยอยู่ภายใต้กรอบของแผนที่ได้เลือกไว้แล้ว เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2538, น. 36) ได้อธิบายความหมายของการปฏิบัติตามแผนไว้ว่า หมายถึง การดำเนินการที่ประกอบด้วย การควบคุม กำกับติดตาม และนิเทศ เป็นกิจกรรมที่ต้องกำหนดผู้ปฏิบัติไว้อย่างชัดเจน เป็นระบบซึ่งผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายต้องปฏิบัติอย่างจริงจังตามที่กำหนดทางด้าน สุจริต คูณธนกุลวงศ์ (2543, น. 21) ได้ให้ความหมายการปฏิบัติตามแผนในลักษณะของความมั่นใจของผู้คุมงานที่มีต่อผู้ปฏิบัติงานว่าหลังจากจบการวางแผนแล้วเข้าสู่ขั้นตอนการปฏิบัติงานหรือดำเนินงาน ขั้นตอนต่าง ๆ ที่เสนอไว้ควรนำไปปฏิบัติเพื่อให้มั่นใจว่ามีการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้1) สร้างความมั่นใจว่า ผู้รับผิดชอบดำเนินงาน ตระหนักถึงวัตถุประสงค์ และความจำเป็นของงานอย่างถ่องแท้ 2) ให้ผู้รับผิดชอบดำเนินงานตามแผน รับรู้เนื้อหาในแผนอย่างถ่องแท้ 3) จัดให้มีการศึกษาหรือฝึกอบรมดำเนินงานตามแผน 4) จัดหาทรัพยากรที่จำเป็นตามที่กำหนด และเมื่อต้องการ

3. การตรวจสอบ ถือว่าเป็นขั้นตอนที่จะทำให้ผู้ปฏิบัติได้รู้ว่า ในการปฏิบัติงานตามแผนสามารถบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนหรือไม่ มากน้อยเพียงใด เพื่อหาทางแก้ไขปรับปรุง พัฒนา ดังที่ ภิญโญ สาธร (2546, น. 67) ได้กล่าวไว้ว่า การตรวจสอบประเมินผล เป็นกลไกสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับ ที่จะสะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินงานที่ผ่านมาว่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้เพียงใด ต้องปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใดบ้าง สำหรับทาง สุจริต คูณธนกุลวงศ์ (2543, น. 21) ได้กล่าวไว้ว่า เมื่อทำการตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผน ควรมีการประเมิน 2 แง่ อย่างเป็นอิสระต่อกันคือ 1) มีการดำเนินงานตามแผนอย่างถูกต้องหรือไม่ 2) เนื้อหาของแผนมีสาระเพียงพอหรือไม่ ถ้าวัตถุประสงค์ของงานไม่บรรลุ แสดงว่าสภาพเงื่อนไขไม่เป็นไปตาม ข้อ 1 หรือข้อ 2 หรือทั้งสองข้อ เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องพิจารณาว่าอยู่ในกรณีใด เพราะการแก้ไขที่ต้องการในแต่ละข้อจะแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง

4. การปรับปรุงแก้ไข ในขั้นตอนนี้เมื่อผ่านการประเมินแล้ว สามารถนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไข การปฏิบัติงาน และนำผลที่ได้ไปตรวจสอบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนว่าเป็นอย่างไร อดิศักดิ์ พงษ์พูนผลศักดิ์ (2534, น. 467) ได้กล่าวไว้ว่า ขั้นการปรับปรุงแก้ไขในขั้นนี้เป็นการตรวจสอบว่า ถ้าได้ผลต่ำกว่าเป้าหมายให้รีบแก้ไขปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพขึ้นแล้วจึงจัดทำเป็นมาตรฐานงานในการปฏิบัติเพื่อเสนอรายงานผลให้กลุ่มอื่นอื่นได้ทราบต่อไป ในทางกลับกัน สุจริต คูณธนกุลวงศ์ (2543, น. 36) ได้กล่าวถึงการปรับปรุงแก้ไขไว้ว่า การปรับปรุงแก้ไขให้คำนึงถึงเนื้อหาของแผนด้วย ไม่ใช่แก้ไขเฉพาะวิธีการปฏิบัติงานเพียงอย่างเดียว ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ในการปฏิบัติการแก้ไข มีความจำเป็นจะต้องแยกแยะอย่างชัดเจนในการกำจัดอาการและหาสาเหตุของการวางแผนที่ไม่ดีพอก่อน แล้วจึงทำการปรับปรุงคุณภาพของการวางแผนและปรับปรุงเนื้อหาของแผนด้วย นอกจากนี้ ลาภ เพชรเรือง (2526, น. 31) ได้ให้ทัศนะไว้ว่าการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเป็นกิจกรรมที่ต้องทำในกรณีที่ปรากฏว่าตรวจสอบแล้ว ผลงานไม่บรรลุหรือไม่สอดคล้องกับ

เป้าหมายก็ให้ปรับปรุงใหม่ และวิธีการปรับปรุงใหม่ให้ดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้ 1) ปรับปรุงการวางแผนใหม่ 2) ลงมือปฏิบัติตามแผนที่ปรับปรุงไว้ 3) ตรวจสอบและควบคุมการปฏิบัติงานใหม่ 4) ถ้ายังไม่บรรลุเป้าหมายจะต้องปรับปรุงใหม่จนกว่าจะบรรลุเป้าหมายจึงกำหนดเป็นมาตรฐาน

สรุปได้ว่า การบริหารคุณภาพ เป็นกระบวนการจัดระบบการทำงาน โดยวิธีการควบคุมคุณภาพ และการตรวจสอบคุณภาพที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาใช้หลักการบริหารที่เป็นระบบครบวงจรของเดมมิ่ง (Derming) คือ P-D-C-A ซึ่งก่อให้เกิดผลผลิตที่มีคุณภาพ มุ่งพัฒนาประสิทธิภาพ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประสิทธิผลเพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาได้ยั่งยืน

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทรัพยากรทางการบริหาร (4Ms)

Drucker (1970 อ้างถึงใน สมพงศ์ เกษมสิน, 2523, น. 22) กล่าวว่า การบริหาร คือ ศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น การทำงานต่าง ๆ ให้ลุล่วงไปโดยอาศัยคนอื่นเป็นผู้ทำภายในสภาพองค์การที่กล่าวนั้น ทรัพยากรด้านบุคคลจะเป็นทรัพยากรหลักขององค์การที่เข้ามาร่วมกันทำงานในองค์การ ซึ่งคนเหล่านี้จะเป็นผู้ใช้ทรัพยากรด้านวัตถุอื่น ๆ เครื่องจักร อุปกรณ์ วัตถุดิบ เงินทุน รวมทั้งข้อมูลสนเทศต่าง ๆ เพื่อผลิตสินค้าหรือบริการออกจำหน่ายและตอบสนองคงความพอใจให้กับสังคม

การบริหารจัดการทุกประเภทจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหรือทรัพยากรทางการบริหารจัดการที่สำคัญ ได้แก่ บุคลากร (Man) งบประมาณ (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และการจัดการ (Management) หรือที่เรียกย่อ ๆ ว่า 4Ms ถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ใช้ใช้ในการบริหาร เพราะการบริหารจะประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย ต้องอาศัยบุคลากรที่มีคุณภาพมีปริมาณเพียงพอต้องได้รับงบประมาณสนับสนุนการดำเนินการเพียงพอ ต้องมีวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะกับความต้องการของแผนงานและโครงการและต้องมีระบบการจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพเพื่อให้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดสุด ปัจจัยในการจัดการที่เป็นมูลเหตุที่สำคัญและผู้บริหารทุกคนต้องสนใจในงานด้านการบริหารจัดการ คือ

1. คน (Man) ทรัพยากรบุคคลที่ถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งที่จะก่อผลสำเร็จให้กับกิจการได้อย่างมาก ทั้งนี้ในแง่ของปริมาณและคุณภาพ

2. เงินทุน (Money) นับเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ให้การสนับสนุนในการจัดหาทรัพยากรเพื่อหล่อเลี้ยงและเอื้ออำนวยให้กิจกรรมขององค์การดำเนินไปโดยไม่ติดขัด

3. วัสดุสิ่งของ (Material) ถือเป็นปัจจัยที่มีปริมาณและมูลค่าสูงไม่ต่างไปจากปัจจัยตัวอื่น ๆ เพราะวัตถุดิบและสิ่งของเหล่านี้จะต้องมีการจัดหามาใช้ดำเนินการผลิต

4. การจัดการ (Management) คือ กระบวนการจัดการบริหารควบคุมเพื่อให้งานทั้งหมดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลอย่างเต็มที่

สรุปได้ว่า ทฤษฎี 4M ประกอบด้วย Man คือ การบริหารกำลังคน จะใช้คนอย่างไรให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลกับงานให้มากที่สุด Money คือ การบริหารเงิน จะจัดสรรเงินอย่างไรให้ใช้จ่ายต้นทุนน้อยที่สุดและให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล Materials การบริหารวัสดุในการดำเนินงาน ว่าจะทำอย่างไว้ให้สิ้นเปลืองน้อยที่สุด หรือเกิดประโยชน์สูงสุด และ Management คือ การจัดการ กระบวนการจัดการบริหารควบคุมเพื่อให้งานทั้งหมดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างเต็มที่

การพัฒนารูปแบบ

ในการศึกษาหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญ ได้แก่ ความหมายรูปแบบ องค์ประกอบของรูปแบบ แนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบเป็นลำดับ ดังนี้

ความหมายรูปแบบ

นักวิชาการได้ให้ความหมายของรูปแบบ พอสรุปได้ดังนี้

Bardo and Hartman (1982, p. 70 อ้างถึงใน วาโร เพ็งสวัสดิ์, 2553, น. 2) อธิบายว่า รูปแบบ หมายถึง ชุดของแนวคิดที่ได้รวบรวมไว้ในลักษณะโครงสร้างอย่างเป็นระบบ และมีองค์ประกอบต่าง ๆ ที่สัมพันธ์ เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงาน สอดคล้องกับ ชนกนารถ ชื่นเชย (2550) ได้ให้ความหมาย รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่สร้างหรือพัฒนาขึ้นจากแนวคิดหรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ได้ศึกษามาของผู้สร้างเพื่อถ่ายทอดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบและมีความเป็นเหตุผลซึ่งกันและกัน และยังสอดคล้องกับ อุทุมพร จามรมาน (2541, น. 8) ได้ให้ความหมาย รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่สร้างหรือพัฒนาขึ้นเป็นแบบอย่างในการทำซ้ำ เพื่อเลียนแบบ จากแนวคิด ทฤษฎี แบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือวิธีที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ได้ศึกษามาเพื่อถ่ายทอดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบเป็นแผนภูมิ ที่ทำให้เข้าใจได้ง่ายถูกต้อง และสอดคล้องกับ สมบูรณ์ ศิริสรรหิรัญ (2547, น. 6) ได้ให้ความหมายของ รูปแบบการบริหารสถาบันอุดมศึกษา ว่าหมายถึง องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กันเพื่อส่งเสริมให้การบริหารสถาบันอุดมศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา แขมมณี (2545, น. 20) ซึ่งกล่าวไว้ว่า รูปแบบ เป็นรูปธรรมของความคิดที่เป็นนามธรรม ซึ่งบุคคลแสดงออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น เป็นคำอธิบาย เป็นแผนผัง ไดอะแกรม หรือแผนภาพ เพื่อช่วยให้ตนเองและบุคคลอื่นสามารถเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น รูปแบบจึงเป็นเครื่องมือทางความคิดที่บุคคลใช้ในการสืบเสาะหาคำตอบ ความรู้ ความเข้าใจในปรากฏการณ์ทั้งหลาย

สรุปได้ว่า รูปแบบ หมายถึง รูปแบบมาจากภาษาอังกฤษว่า Model เป็นการจำลองความคิด เพื่ออธิบายให้เป็นรูปธรรมเพื่อง่ายต่อความทำความเข้าใจ โดยอาจเป็นคำอธิบาย หรือ

แผนผัง หรือไดอะแกรม หรือแผนภาพความเหมาะสม โดยระบุถึงองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบรอง พร้อมทั้งบอกถึงรายละเอียดและขั้นตอนในการพัฒนารูปแบบได้อย่างชัดเจน

องค์ประกอบรูปแบบ

มีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบ ดังนี้

ศักดิ์จิต มาศจิตต์ (2550, น. 226-227) ได้เสนอองค์ประกอบของรูปแบบว่า ประกอบด้วย 1) องค์ประกอบพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย หลักการ การมีส่วนร่วม และการกำหนดแนวทางการนำรูปแบบไปใช้ 2) องค์ประกอบโครงสร้าง 3) องค์ประกอบกระบวนการดำเนินงาน และ 4) องค์ประกอบด้านการสนับสนุน สอดคล้องกับแนวคิดของ สมบูรณ์ ศิริสรรหิรัญ (2547, น. 9) กล่าวว่า องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการบริหาร หลักการบริหารสถาบันอุดมศึกษา ขอบข่ายภาระงานการบริหารสถาบันอุดมศึกษา กระบวนการบริหารสถาบันอุดมศึกษา และ 5) แนวทางการประเมินการบริหารสถาบันอุดมศึกษา สอดคล้องกับ ชนกนารถ ชื่นเชย (2550) ได้กล่าวว่า รูปแบบการจัดการศึกษาต่อเนื่องใน สถาบันอุดมศึกษาเอกชน พบว่า รูปแบบมีองค์ประกอบ 9 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปรัชญาและหลักการของการศึกษา 2) กลุ่มเป้าหมายของการจัดการศึกษา 3) จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา 4) โครงสร้างระบบบริหารของการศึกษา 5) หลักสูตรการเรียน การสอนของการศึกษา 6) วิธีการจัดการศึกษา 7) สื่อการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ของการศึกษา 8) การติดตามและประเมินผลของการศึกษา และ 9) การเทียบระดับและเทียบโอนผลการเรียน และยังสอดรับกับการศึกษาของ มีศิลป์ ชินภักดี (2555, น. 22) ได้กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบไว้ว่า ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1) สถาบันหรือองค์การ ซึ่งประกอบด้วย เทคโนโลยี โครงสร้าง บทบาท 2) เป้าหมายหรือความคาดหวัง ส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย ภาวะผู้นำ บุคลิกภาพ กระบวนการบริหาร การตัดสินใจสั่งการ ความต้องการ 3) สภาพแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วย ชุมชน แหล่งเรียนรู้ เศรษฐกิจ การมีส่วนร่วมทางด้านการบริหารสถานศึกษา และยังมีความสอดคล้องกับ อมรรัตน์ มีพัฒน์ (2565) กล่าวว่า รูปแบบการบริหารระบบนิเวศสถานศึกษาเอกชน มี 7 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) ความเป็นโครงสร้างที่มีองค์ประกอบ 2) ความเป็นเชิงระบบ 3) ความเป็นสหวิทยาการผสมผสานหลากหลายมโนทัศน์ 4) ความเป็นเครือข่ายแห่งปฏิสัมพันธ์ 5) ความเป็นพลวัตแบบปรับสู่สมดุล 6) การบูรณาการอยู่ร่วมกันแบบหลากหลาย และ 7) การเกื้อกูลเสริมถ่ายพลัง

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของรูปแบบ ประกอยด้วย ส่วนที่เป็นปัจจัย กระบวนการ ผลผลิต ผลลัพธ์ สภาพแวดล้อม ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดเอาไว้ โดยแสดงถึง ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล

แนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบ

การบริหารจัดการอุดมศึกษา นั้นเป็นหนึ่งในสาขาสำคัญที่ได้มีศึกษาและวิจัยในรูปแบบต่าง ๆ มากมาย และหน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์นั้น มีตั้งแต่ระดับหน่วยเล็ก เช่น ระดับคณะหรือภาควิชา ไปจนถึงระดับใหญ่ เช่น ระดับสถาบัน ระดับประเทศหรือการเปรียบเทียบระบบต่าง ๆ ในระดับนานาชาติ การบริหารจัดการอุดมศึกษาเป็นหนึ่งในกลไกสำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ผ่านสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และพันธกิจทั้งในด้านการสร้างทรัพยากรมนุษย์

การทำวิจัยและพัฒนา ในสังคมโลกยุคโลกาภิวัตน์นั้น ทุนมนุษย์และการสร้างองค์ความรู้โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการวิจัยและพัฒนาจึงมีความสำคัญอย่างมากในการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ในขณะที่ Salmi (2009 อ้างถึงใน ยุทธนา กาเต็ม, 2561) ได้กล่าวไว้ว่า หนึ่งในปัจจัยสำคัญในการสร้างสถาบันอุดมศึกษาที่มีชื่อเสียงด้านการวิจัยในระดับโลกหรือสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นที่ยอมรับในระดับโลกนั้น คือ ปัจจัยสนับสนุนทางด้านการบริหารจัดการ สอดคล้องกับ Clark (1983 อ้างถึงใน เกรียงชัย รุ่งฟ้าใหม่, 2560) ได้อธิบายการบริหารจัดการอุดมศึกษาระบบต่าง ๆ ของแต่ละประเทศ โดยใช้โมเดลสามเหลี่ยมของคาร์ค โมเดลดังกล่าวได้ชี้ให้เห็นว่าในระบบการบริหารอุดมศึกษาประเทศใดประเทศหนึ่งนั้น จะมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 อย่าง คือ อำนาจของรัฐ อำนาจของระบบกลไกการตลาด และกลุ่มวิชาการ เช่น ในกรณีของรัสเซียอำนาจของรัฐจะมีอำนาจในการบริหารจัดการอุดมศึกษาเหนือกลุ่มอำนาจตลาดและกลุ่มวิชาการ ในส่วนการบริหารจัดการอุดมศึกษาในสหรัฐอเมริกานั้น อำนาจของระบบกลไกตลาดนั้นจะมีอำนาจเหนือรัฐและกลุ่มวิชาการ และยังสอดคล้องกับ Hazelkom (2004, อ้างถึงใน เกรียงชัย รุ่งฟ้าใหม่, 2560) ได้เสนอโมเดลสำหรับการบริหารจัดการอุดมศึกษาในระดับสถาบัน ประกอบด้วย 1) การรวมศูนย์อำนาจหรือการตัดสินใจจากบนลงล่าง 2) การกระจายอำนาจหรือการตัดสินใจจากล่างขึ้นบน 3) ส่วนผสมระหว่างการตัดสินใจจากบนลงล่างและการตัดสินใจจากล่างขึ้นบน ในการสร้างรูปแบบผู้สร้างจะต้องคำนึงถึงลักษณะของรูปแบบที่ดี โดยในการสร้างรูปแบบให้เป็นรูปแบบที่ดี และยังสอดคล้องกับ เบญจพร แก้วมีศรี (2545) กล่าวไว้ว่า การสร้างรูปแบบที่ดีควรมีลักษณะดังต่อไปนี้ 1) รูปแบบควรประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างตัวแปรมากกว่าเน้นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแบบรวม ๆ 2) รูปแบบควรนำไปสู่การพยากรณ์ที่ตามมา ซึ่งสามารถรวบรวมได้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยเมื่อทดสอบรูปแบบแล้วถ้าปรากฏว่าไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ รูปแบบนั้นต้องถูกยกเลิกไป 3) รูปแบบควรอธิบายโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษาได้อย่างชัดเจน 4) รูปแบบควรนำไปสู่การสร้าง 5) รูปแบบในเรื่องใดจะเป็นเช่นไรขึ้นอยู่กับกรอบของทฤษฎีในเรื่องนั้น ๆ

สรุปได้ว่า ในการสร้างและพัฒนารูปแบบที่ดีจะต้องได้มาจากแนวคิดของทฤษฎีที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ เพื่ออธิบายถึงโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษาได้ครอบคลุมและชัดเจน ซึ่งรูปแบบที่ดีจะต้องผ่านการทดสอบหรือตรวจสอบก่อนนำไปใช้จริง เนื่องจากจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการสร้างรูปแบบ คือ การทดสอบหรือตรวจสอบรูปแบบที่สร้างขึ้นมาว่ามีความถูกต้อง เหมาะสมและสอดคล้องกับการนำรูปแบบไปใช้ประโยชน์ต่อไปหรือไม่

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับรูปแบบ โดยผู้วิจัยได้รวบรวมวิเคราะห์สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัย ดังนี้

จักรพันธ์ ชัยทัศน์ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและคณาจารย์ประจำในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำนวน 630 คน ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัจจัยการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา สถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีความตรงเชิงโครงสร้างและสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 2) รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย กลไกในการดำเนินการ แนวทางการบริหารจัดการ การประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จ 3) ผลการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา สถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันว่า รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีความเหมาะสม และ 4) ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัด การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยผู้ใช้รูปแบบฯ มีความเห็นสอดคล้องกันว่า รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในภาพรวมมีความเป็นไปได้และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก

สุจิตรา อร่ามพงษ์พันธ์ (2564) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการบริหารกิจการนักศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการบริหารกิจการนักศึกษา เพื่อพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษา เอกชน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารกิจการนักศึกษา ประกอบด้วย 1) นโยบายการบริหารกิจการนักศึกษา 2) คุณลักษณะของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานกิจการนักศึกษา 3) คณะกรรมการบริหารงานกิจการนักศึกษา 4) ขอบข่ายงานกิจการนักศึกษา องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารกิจการนักศึกษา ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนงาน กิจการนักศึกษา ขั้นตอนที่ 2 การจัดองค์กรงานกิจการนักศึกษา ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินงานตาม แผนงานกิจการนักศึกษา ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลงานกิจการนักศึกษา ขั้นตอนที่ 5 การนำผล การประเมินมาปรับปรุงงานกิจการนักศึกษา องค์ประกอบที่ 3 ผลลัพธ์ ประกอบด้วย คุณลักษณะ ของนักศึกษา 1) รู้คิด 2) รู้คน 3) รู้ตน

4) รู้งาน โดยผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ การบริหารกิจการนักศึกษา เพื่อพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า มีความเหมาะสม ส่วนผลการประเมินรูปแบบการบริหารกิจการนักศึกษา เพื่อพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยผู้บริหารงานกิจการนักศึกษา ผู้อำนวยการสำนักกิจการนักศึกษา และนักกิจการนักศึกษา มีความเห็นว่าในภาพรวมมีความ เป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

สุจิตรา อร่ามพงษ์พันธ์ และคณะ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารกิจการนักศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา 7 คน ผลการวิจัย พบว่า 1) แนวทางในการบริหารกิจการนักศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน สถาบันควรให้ความสำคัญต่อองค์ประกอบที่ 1 คือ ปัจจัยในการบริหารกิจการนักศึกษา ทั้ง 8 ด้าน ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงต่อการบริหารกิจการนักศึกษา ประกอบด้วย ด้านนโยบาย ด้านผู้บริหาร ด้านผู้ปฏิบัติหน้าที่งานกิจการนักศึกษาในแต่ละคณะ ด้านผู้ปฏิบัติหน้าที่ในฝ่ายงานกิจการนักศึกษา ด้านศิษย์เก่า ด้านสถานประกอบการ ด้านสโมสรนักศึกษา และด้านการจัดงบประมาณ ให้ปัจจัย ทั้ง 8 ด้าน ได้มีส่วนร่วมในการบริหารกิจการนักศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด ตามขั้นตอนของกระบวนการในองค์ประกอบที่ 2 ได้แก่ กระบวนการบริหารกิจการนักศึกษา เริ่มตั้งแต่การวางแผนงานกิจการนักศึกษา การกำหนดขอบข่ายงานกิจการนักศึกษา การลงมือปฏิบัติงานกิจการนักศึกษา การกำกับติดตาม และการปรับปรุงงาน 2) รูปแบบการบริหารกิจการนักศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่21 ของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เหมาะสม ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่1 ปัจจัยนำเข้า คือ ปัจจัยในการบริหารกิจการนักศึกษา องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ คือ กระบวนการบริหารกิจการนักศึกษา องค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต คือ ทักษะในศตวรรษที่ 21 3) ผลการประเมินรูปแบบการบริหารกิจการนักศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พบว่ารูปแบบฯมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ อยู่ในระดับมากที่สุด

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องมาเป็นลำดับ สามารถสรุปได้ว่ารูปแบบที่สร้างขึ้นมาก่อนที่จะนำไปใช้จริงควรได้รับการประเมิน ทดสอบความเหมาะสมโดยการใช้การประเมินในลักษณะต่าง ๆ รวมทั้งการทดสอบโดย ใช้ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้ประเมิน เพื่อเป็นการรับรองคุณภาพ ของรูปแบบก่อนนำไปใช้จริง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาที่เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุของการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร 2) พัฒนารูปแบบเชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร 3) ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้เป็นเป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Research) มุ่งเน้นการศึกษารูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

ระยะที่ 3 ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

ระยะที่ 1 ศึกษาปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

การวิจัยขั้นตอนที่ 1 เป็นการศึกษาปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนย่อย คือ 1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ 2) ศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์จากความคิดเห็นโดยการเก็บข้อมูลจากสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานครที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 3) วิเคราะห์ผลทางสถิติโดยใช้การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างแบบยืนยัน (Confirmatory factor analysis) โดยสถิติที่ใช้คือ VB-SEM เพื่อให้ได้ปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

การกำหนดประชากรและการเลือกตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรในการวิจัยนี้ คือ นักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ปี 2567 ชั้นปีที่ 3 จำนวน 136,731 คน (สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม, 2566)

2. กลุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างในขั้นตอนศึกษาปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษา เพื่อคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร สำหรับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยเลือกสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ทั้งหมด คือ จำนวน 15 แห่ง ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) จากจำนวนนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2567 ชั้นปีที่ 3 ทั้งหมดจำนวน 136,731 คน (สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม, 2566) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการใช้โปรแกรม G*Power โดยการเลือก การคำนวณขนาดตัวอย่างสำหรับการทดสอบความแปรปรวนหลายทาง Multiway Anova เพื่อทดสอบปัจจัยที่ส่งผลต่อตัวแปรตามในมาตรวัดอันตรภาคชั้นขึ้นไป (Interval scale or Ratio Scale) และตัวแปรต้นเป็นตัวแปรเชิงกลุ่ม (Nominal or Ordinal scale) และกำหนด effect size = 0.25, error prob. = 0.05 และ power (1-B error prob.) = 0.95 เนื่องจากไม่ทราบค่าประมาณการ พารามิเตอร์ในอดีต จึงได้เลือกใช้การกำหนดค่าขนาดอิทธิพลสำเร็จรูป โดยเลือกกำหนดค่าขนาดอิทธิพล ขนาดกลาง (effect size = 0.25) เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีขนาดใหญ่ โดย N > 10,000 (Faul et al., 2007-125) และกำหนดให้มีค่าความเชื่อมั่นของการทดสอบเท่ากับ 0.95 โดยยอมรับค่าความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 0.05 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 395 คน

3. วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Sampling Sampling) โดยมีวิธีการดำเนินงานดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งจากจำนวนสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งตามเกณฑ์สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ได้มหาวิทยาลัยเอกชนในกรุงเทพมหานครทั้งหมด 5 แห่ง ที่มีจำนวนนักศึกษา 1,000 คนขึ้นไป

ขั้นตอนที่ 2 การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ โดยแยกออกเป็นคณะ จำแนกกลุ่มของคณะตามกลุ่ม ISCED กลุ่มสาขาวิชาออกเป็น 3 ได้แก่ 1) กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 2) กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 3) กลุ่มวิทยาศาสตร์และสุขภาพ (กระทรวงการอุดมศึกษา

วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2564) และทำการจับฉลากเลือก มากลุ่มละ 3 คณะ โดยไม่คำนึงถึงสถาบันการศึกษาคณะละ 30 คน

ขั้นตอนที่ 3 เลือกจากนักศึกษาชั้น ปีที่ 3 เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยคำนึงถึงสัดส่วนองค์ประกอบของประชากร เช่น เมื่อต้องการกลุ่มตัวอย่าง 450 คน แบ่งเป็น ตัวแทนนักศึกษาของแต่ละคณะ เหตุผลของการเลือกนักศึกษาชั้น ปีที่ 3 เนื่องจาก ผ่านการเรียนในรายวิชาพื้นฐานผ่านการร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถาบัน และผ่านการใช้ชีวิตในสถานศึกษามา เป็นเวลา 2 ปีการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือในขั้นตอนศึกษาปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยแบบวัดและแบบประเมินที่ศึกษาตามองค์ประกอบ 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพหรือลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบวัด ลักษณะแบบวัดเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ส่วนที่ 2 แบบวัดเกี่ยวกับปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษา รวมทั้งหมดจำนวน 90 ข้อ ได้แก่ 1) ด้านนักศึกษา จำนวน 30 ข้อ 2) ด้านกิจการนักศึกษา จำนวน 30 ข้อ และ3) ด้านสถาบัน จำนวน 30 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบวัดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาให้มีคุณภาพ รวมทั้งหมดจำนวน 40 ข้อ ได้แก่ 1) การมีจิตสาธารณะ จำนวน 10 ข้อ 2) การรู้เท่าสื่อและเทคโนโลยี จำนวน 10 ข้อ 3) การรู้เท่าทันภาพทัศน์ จำนวน 10 ข้อ และ 4) การรู้เท่าทันเศรษฐกิจ จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 4 แบบประเมินรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบสอบถามโดยเป็นคำถามลักษณะมาตราประเมินรวมค่า (Summated rating scales) 5 ระดับโดยผู้วิจัยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนน เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อคำถามมากน้อยเพียงใด ซึ่งคำตอบมี 5 ตัวเลือก คือ มากที่สุดที่ระดับ 5 ไปจนถึงน้อยที่สุดที่ระดับ 1 (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น. 121)

2. วิธีการสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 ศึกษาเอกสาร หนังสือ บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษา ทั้งในประเทศและในต่างประเทศ

2.2 นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 2.1 มาสร้างเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาและนำข้อคำถามที่ผ่านการวิเคราะห์และสังเคราะห์มาสร้างเป็นข้อคำถามปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษา

2.3 นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนอให้คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบความครอบคลุม ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความชัดเจนของภาษา

2.4 แก้ไขและปรับปรุงให้เครื่องมือให้มีความสมบูรณ์ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

2.5 ขออนุมัติจากวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา ให้ออกหนังสือถึงผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องมือจำนวน 5 คน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือและนำส่งผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องมือ

2.6 ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสม ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความชัดเจนของภาษา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence) โดยพิจารณาตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ซึ่งได้ค่าความเที่ยงตรงของแบบวัดการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร สูงกว่า 0.5 ขึ้นไปทุกข้อคำถามของแบบวัดที่สร้างขึ้นด้วยการนำแบบวัดไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ทำการประเมินเพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบวัด ผู้วิจัยเลือกผู้เชี่ยวชาญ และกำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

2.6.1 เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก มีความรู้และประสบการณ์ในการบริหารกิจการนักศึกษา จำนวน 2 คน

2.6.2 เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 2 คน

2.6.3 เป็นนักวิชาการที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำนวน 1 คน ทั้งนี้บางข้อความจะต้องทำการปรับแก้สำนวนภาษาที่ใช้ให้มีความถูกต้องเหมาะสมตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และทำการตรวจสอบเนื้อหาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์และนิยามของตัวแปรอีกครั้ง

2.7 นำแบบวัดที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่จำนวน 30 ชุด โดยพิจารณาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's aipha) (สุวิมล ติรกานันท์, 2553, น. 23) ดังนี้

แบบวัดที่ 1 เหตุผลในการตัดสินใจ

ตาราง 2 แสดง Reliability Statistics แบบวัดที่ 1 เหตุผลในการตัดสินใจ

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.983	10

ตาราง 3 แสดง Item-Total Statistics แบบวัดที่ 1 เหตุผลในการตัดสินใจ

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
PS1.1	44.36	59.288	.972	.979
PS1.2	44.37	60.899	.858	.983
PS1.3	44.35	59.306	.973	.979
PS1.4	44.39	61.238	.838	.984
PS1.5	44.38	61.272	.827	.984
PS1.6	44.36	59.288	.972	.979
PS1.7	44.37	61.000	.842	.983
PS1.8	44.36	60.250	.940	.980
PS1.9	44.35	59.778	.959	.980
PS1.10	44.36	59.288	.972	.979

แบบวัดที่ 2 ทัศนะที่เกี่ยวกับตนเอง

ตาราง 4 แสดง Reliability Statistics แบบวัดที่ 2 ทัศนะที่เกี่ยวกับตนเอง

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.988	10

ตาราง 5 แสดง Item-Total Statistics แบบวัดที่ 2 ทัศนะที่เกี่ยวกับตนเอง

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
PS2.1	44.40	62.043	.971	.986
PS2.2	44.37	62.819	.929	.987
PS2.3	44.40	62.464	.929	.987
PS2.4	44.41	62.851	.922	.987
PS2.5	44.40	62.408	.944	.987
PS2.6	44.39	62.198	.960	.986
PS2.7	44.39	63.021	.901	.988
PS2.8	44.41	62.811	.937	.987
PS2.9	44.39	62.528	.947	.986
PS2.10	44.40	62.276	.944	.987

แบบวัดที่ 3 กรอบความคิดเชิงบวก

ตาราง 6 แสดง Reliability Statistics แบบวัดที่ 3 กรอบความคิดเชิงบวก

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.989	10

ตาราง 7 แสดง Item-Total Statistics แบบวัดที่ 3 กรอบความคิดเชิงบวก

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
PS3.1	44.34	61.266	.977	.987
PS3.2	44.34	61.490	.974	.987
PS3.3	44.36	62.074	.946	.988
PS3.4	44.35	61.949	.958	.988
PS3.5	44.38	61.966	.943	.988
PS3.6	44.34	61.985	.953	.988
PS3.7	44.32	62.377	.914	.989
PS3.8	44.33	62.517	.898	.990
PS3.9	44.35	62.046	.947	.988
PS3.10	44.34	61.950	.943	.988

แบบวัดที่ 4 คุณภาพชีวิตทางการศึกษา

ตาราง 8 แสดง Reliability Statistics แบบวัดที่ 4 คุณภาพชีวิตทางการศึกษา

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.795	10

ตาราง 9 แสดง Item-Total Statistics แบบวัดที่ 4 คุณภาพชีวิตทางการศึกษา

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
SAS1.1	42.55	33.705	.403	.784
SAS1.2	42.65	34.254	.360	.788
SAS1.3	42.26	32.689	.553	.768
SAS1.4	42.89	32.544	.406	.785
SAS1.5	42.49	33.251	.475	.776
SAS1.6	43.36	31.019	.324	.812
SAS1.7	42.41	32.348	.609	.763
SAS1.8	42.40	32.164	.621	.761
SAS1.9	42.43	32.443	.577	.765
SAS1.10	42.41	32.426	.571	.766

แบบวัดที่ 5 กิจกรรมเสริม เติมเต็ม หลักสูตร

ตาราง 10 แสดง Reliability Statistics แบบวัดที่ 5 กิจกรรมเสริม เติมเต็ม หลักสูตร

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.989	10

ตาราง 11 แสดง Item-Total Statistics แบบวัดที่ 5 กิจกรรมเสริม เติมเต็ม หลักสูตร

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
SAS2.1	44.35	62.785	.940	.988
SAS2.2	44.37	62.522	.934	.988
SAS2.3	44.37	62.711	.942	.988
SAS2.4	44.36	62.359	.957	.987
SAS2.5	44.35	62.785	.940	.988
SAS2.6	44.37	62.522	.934	.988
SAS2.7	44.37	62.711	.942	.988
SAS2.8	44.36	62.359	.957	.987
SAS2.9	44.38	63.085	.926	.988
SAS2.10	44.38	62.566	.955	.987

แบบวัดที่ 6 ค่านิยมที่ดีของนักศึกษา

ตาราง 12 แสดง Reliability Statistics แบบวัดที่ 6 ค่านิยมที่ดีของนักศึกษา

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.961	10

ตาราง 13 แสดง Item-Total Statistics แบบวัดที่ 6 ค่านิยมที่ดีของนักศึกษา

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
SAS3.1	44.21	49.373	.942	.952
SAS3.2	44.17	49.275	.956	.951
SAS3.3	44.15	50.009	.910	.953
SAS3.4	44.16	50.150	.903	.953
SAS3.5	44.15	50.215	.889	.954
SAS3.6	44.16	50.216	.879	.954
SAS3.7	44.15	52.674	.721	.960
SAS3.8	44.25	54.064	.578	.966
SAS3.9	44.29	51.751	.703	.962
SAS3.10	44.17	51.546	.777	.958

แบบวัดที่ 7 การเลียนแบบเพื่อน

ตาราง 14 แสดง Reliability Statistics แบบวัดที่ 7 การเลียนแบบเพื่อน

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.963	10

ตาราง 15 แสดง Item-Total Statistics แบบวัดที่ 7 การเลียนแบบเพื่อน

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
IS1.1	44.09	51.938	.851	.959
IS1.2	44.21	54.045	.732	.963
IS1.3	44.30	55.637	.574	.969
IS1.4	44.35	53.365	.694	.965
IS1.5	44.24	51.376	.926	.956
IS1.6	44.24	50.957	.951	.955
IS1.7	44.26	50.849	.940	.955
IS1.8	44.25	51.492	.876	.958
IS1.9	44.20	51.558	.902	.957
IS1.10	44.22	51.174	.908	.956

แบบวัดที่ 8 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

ตาราง 16 แสดง Reliability Statistics แบบวัดที่ 8 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.959	10

ตาราง 17 แสดง Item-Total Statistics แบบวัดที่ 8 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
IS2.1	44.23	49.616	.920	.951
IS2.2	44.23	49.176	.948	.950
IS2.3	44.26	49.099	.934	.950
IS2.4	44.24	49.726	.870	.953
IS2.5	44.19	49.751	.900	.952
IS2.6	44.20	52.263	.724	.958
IS2.7	44.29	53.558	.588	.964
IS2.8	44.34	51.459	.697	.960
IS2.9	44.22	51.174	.776	.956
IS2.10	44.09	50.160	.846	.954

แบบวัดที่ 9 การสนับสนุนของบุคลากร

ตาราง 18 แสดง Reliability Statistics แบบวัดที่ 9 การสนับสนุนของบุคลากร

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.974	10

ตาราง 19 แสดง Item-Total Statistics แบบวัดที่ 9 การสนับสนุนของบุคลากร

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
IS3.1	44.12	54.854	.933	.969
IS3.2	44.14	54.530	.948	.968
IS3.3	44.17	54.402	.938	.969
IS3.4	44.15	55.495	.839	.972
IS3.5	44.11	55.339	.922	.969
IS3.6	44.18	56.075	.819	.973
IS3.7	44.15	54.742	.941	.969
IS3.8	44.16	55.112	.896	.970
IS3.9	44.19	54.828	.900	.970
IS3.10	44.18	58.527	.625	.979

แบบวัดที่ 10 การมีจิตอาสา

ตาราง 20 แสดง Reliability Statistics แบบวัดที่ 10 การมีจิตอาสา

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.985	10

ตาราง 21 แสดง Item-Total Statistics แบบวัดที่ 10 การมีจิตอาสา

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
IQE1.1	44.42	60.326	.931	.983
IQE1.2	44.43	60.479	.917	.984
IQE1.3	44.39	60.574	.930	.983
IQE1.4	44.41	60.638	.903	.984
IQE1.5	44.44	60.576	.937	.983
IQE1.6	44.43	60.413	.939	.983
IQE1.7	44.42	60.432	.926	.984
IQE1.8	44.43	60.717	.906	.984
IQE1.9	44.39	60.741	.927	.984
IQE1.10	44.42	60.554	.937	.983

แบบวัดที่ 11 การรู้เท่าทันสื่อ

ตาราง 22 แสดง Reliability Statistics แบบวัดที่ 11 การรู้เท่าทันสื่อ

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.987	10

ตาราง 23 แสดง Item-Total Statistics แบบวัดที่ 11 การรู้เท่าทันสื่อ

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
IQE2.1	44.29	61.632	.907	.986
IQE2.2	44.25	61.717	.923	.986
IQE2.3	44.30	61.324	.951	.985
IQE2.4	44.30	61.103	.958	.985
IQE2.5	44.33	61.200	.930	.985
IQE2.6	44.31	61.337	.909	.986
IQE2.7	44.27	61.500	.929	.985
IQE2.8	44.29	61.438	.908	.986
IQE2.9	44.30	61.324	.951	.985
IQE2.10	44.30	61.103	.958	.985

แบบวัดที่ 12 การตัดสินด้วยสายตา

ตาราง 24 แสดง Reliability Statistics แบบวัดที่ 12 การตัดสินด้วยสายตา

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.984	10

ตาราง 25 แสดง Item-Total Statistics แบบวัดที่ 12 การตัดสินด้วยสายตา

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
IQE3.1	43.64	59.316	.896	.983
IQE3.2	43.58	60.544	.809	.985
IQE3.3	43.77	58.811	.958	.981
IQE3.4	43.70	59.739	.909	.982
IQE3.5	43.65	59.629	.907	.982
IQE3.6	43.77	58.811	.958	.981
IQE3.7	43.77	58.811	.958	.981
IQE3.8	43.77	58.811	.958	.981
IQE3.9	43.77	58.811	.958	.981
IQE3.10	43.72	60.087	.874	.983

แบบวัดที่ 13 การหารายได้ การออมเงินและการไตร่ตรอง

ตาราง 26 แสดง Reliability Statistics แบบวัดที่ 13 การหารายได้ การออมเงินและการไตร่ตรอง

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.976	10

ตาราง 27 แสดง Item-Total Statistics แบบวัดที่ 13 การหารายได้ การออมเงินและการไตร่ตรอง

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
IQE4.1	44.19	55.980	.904	.972
IQE4.2	44.07	55.473	.922	.972
IQE4.3	44.09	55.862	.911	.972
IQE4.4	44.15	56.863	.810	.976
IQE4.5	44.19	55.980	.904	.972
IQE4.6	44.12	56.158	.914	.972
IQE4.7	44.07	55.759	.936	.971
IQE4.8	44.07	57.977	.746	.978
IQE4.9	43.94	56.288	.864	.974
IQE4.10	44.05	55.881	.925	.972

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลจากแบบวัด ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ขอหนังสือจากวิทยาลัยการจัดการมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างทั้ง 5 แห่ง โดยทำการชี้แจ้งให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยด้านการบริหารปัจจัย

เชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ก่อนการทำแบบวัด

3. ตรวจความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อลงรหัส (ตามเกณฑ์และระดับการวัดตัวแปรของข้อคำถามตามเครื่องมือที่ใช้วัด แล้วจึงนำไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานครเลือก เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ดังนี้ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2535, น. 121)

ส่วนที่ 1 แบบวัดเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลหรือลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบวัด ลักษณะแบบวัดเป็นแบบตรวจสอบรายการ (วิเคราะห์ข้อมูลด้วยหาความถี่ และค่าร้อยละ)

ในส่วนที่ 2-4 แบบวัดเกี่ยวกับปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษา อันได้แก่ 1) ด้านนักศึกษา 2) ด้านกิจการนักศึกษา 3) ด้วนสถานศึกษา และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบวัดถามวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่อการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโดยใช้ VB-SEM ของการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร เพื่อการตรวจสอบสมมติฐานและวิเคราะห์ผล ทดสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัด ในแต่ละองค์ประกอบ ซึ่งจะแสดงถึงว่าตัวแปรแฝง หรือองค์ประกอบแต่ละตัวสามารถอธิบายคุณลักษณะการวัด หรือความเชื่อมั่นของตัวแปรสังเกตได้หรือตัวชี้วัดได้หรือไม่

การวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้การวิเคราะห์ องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis: CFA) เพื่อศึกษาโครงสร้างปัจจัยเชิงสาเหตุของตัวแปรที่ศึกษา

1. การตรวจสอบความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (Second Order Confirmatory Factor Analysis) (Hu and Bentler, 1999, pp. 1-55 อ้างอิงใน สุนทรพจน์ ดำรงค์พานิช, 2555, น. 33) ซึ่งมีเกณฑ์วิเคราะห์ ดังนี้

1.1 ค่าไค-แสควร์สัมพัทธ์ (Chi-square Statistic/Degrees of Freedom) โดยหลักทั่วไป ถ้าค่าไค-แสควร์สัมพัทธ์ น้อยกว่า 2 ถือว่าโมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

1.2 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (Good ness-of Fit Index: GFI) ถ้าดัชนี GFI มีค่ามากกว่า 0.95 มีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่า โมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

1.3 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือในรูปแบบมาตรฐาน (Standardized Root Mean Square Residual: SRMR) ถ้ามีค่าต่ำกว่า 0.08 แสดงว่าโมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี

1.4 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (Root Mean Square Error of Approximate: RMSEA) ถ้ามีค่าต่ำกว่า 0.0 6 แสดงว่า โมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมาก

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนนี้ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 2 ขั้นตอน 1) นำผลจากขั้นตอนที่ 1 มาร่างรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร 2) ตรวจสอบคุณภาพของร่างรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษา ด้วยการสัมมนาผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน เพื่อพิจารณารูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

แหล่งข้อมูล

ข้อมูลที่นำมาศึกษาวิจัยในขั้นตอนนี้มาจาก 2 แหล่ง

1. ผลจากการศึกษาประเด็นในแบบสอบถามจากขั้นตอนที่ 1 และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อหาปัจจัยและองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร และตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างที่ได้จากการวิเคราะห์ปัจจัยและองค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อร่างรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ด้วยวงจรคุณภาพ (Deming Cycle) และ 4Ms

2. ผู้เชี่ยวชาญ 7 ท่าน ในการทำการสัมมนาผู้เชี่ยวชาญ มาสร้างรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ในขั้นตอนนี้ ประกอบด้วยเกณฑ์การคัดเลือกตามเกณฑ์ โดยกำหนดคุณสมบัติจากการเป็นผู้มีความรู้และความเชี่ยวชาญด้านการศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ศึกษาโดยเสนอรายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณสมบัติที่กำหนดพร้อมทั้งประวัติการศึกษาและประสบการณ์ทำงานต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อทำการคัดเลือก ดังนี้ (รายละเอียดในภาคผนวก ก.)

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ที่มีประสบการณ์ทำงานไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 2 ท่าน

2.2 รองอธิการบดี ฝ่ายกิจการนักศึกษา หรือฝ่ายวิชาการ ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำนวน 2 ท่าน

2.3 ผู้บริหารสถาบันเอกชน ระดับคณะที่มีประสบการณ์ทำงานไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 2 ท่าน

2.4 อาจารย์ประจำหลักสูตรที่สอนในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีประสบการณ์ทำงานไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 1 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสนทนาแบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน ได้แก่ คือ 1) ด้านนักศึกษา 2) ด้านกิจการนักศึกษา 3) ด้านสถานศึกษา และ 4) การพัฒนาคุณภาพนักศึกษา โดยมีการบันทึกการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับความเหมาะสมเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

วิธีการสร้างรูปแบบ

วิธีการสร้างรูปแบบในการสัมมนาผู้เชี่ยวชาญ มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. นำข้อมูลการสำรวจปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างนำมาพิจารณาความสอดคล้องและนำมากำหนดเป็นประเด็นในการสัมมนาผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร นำมาสังเคราะห์เป็นประเด็นสำคัญ เพื่อบันทึกความคิดเห็นที่ได้ในการสนทนากลุ่มในแบบบันทึก

2. นำประเด็นคำถามและแบบบันทึกการสัมมนาผู้เชี่ยวชาญเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาและปรับแก้ไขให้มีความสมบูรณ์

3. นำประเด็นคำถามเกี่ยวกับรูปแบบมาจัดลำดับความสำคัญเพื่อบันทึกความคิดเห็นที่ได้ในการสัมมนาผู้เชี่ยวชาญ

4. นำสรุปประเด็นสำหรับการสัมมนาผู้เชี่ยวชาญและแบบจดบันทึกเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาและปรับแก้ไขให้มีความสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นตอนสนทนากลุ่ม

1. ขออนุมัติจากวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อออกหนังสือถึงผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กำหนด จำนวน 7 คน เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร (รายละเอียดในภาคผนวก ก.)

2. ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ให้ผู้เชี่ยวชาญพร้อมข้อมูลประเด็นในการสัมมนาผู้เชี่ยวชาญเพื่อแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการสัมมนาผู้เชี่ยวชาญ และนัดหมายวัน เวลา สถานที่ในการสัมมนาผู้เชี่ยวชาญ

3. ดำเนินการจัดการสัมมนาผู้เชี่ยวชาญตามวันเวลา และสถานที่ที่ได้นัดหมายไว้ด้วยตนเอง

4. วิเคราะห์และสรุปข้อมูลจากการสัมมนาผู้เชี่ยวชาญเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขร่างรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานครให้สมบูรณ์ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและการออกแบบกิจกรรมเพื่อประเมินใช้รูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานครในขั้นตอนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะตามประเด็นที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญในการสนทนากลุ่มมาวิเคราะห์เนื้อหา จากแบบบันทึกการสัมมนาผู้เชี่ยวชาญเพื่อจัดทำรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานครในกรณีที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่ม

ระยะที่ 3 ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนนี้เป็นการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยใช้การประเมินจากกลุ่มผู้ปฏิบัติงานจริง ได้แก่ ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ที่มีตำแหน่ง คณบดี รองคณบดี อาจารย์ประจำหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำนวน 30 คน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง

การประเมินโดยผู้ปฏิบัติงานจริง

ผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติผู้ให้ข้อมูลและขั้นตอนในการคัดเลือกผู้บริหารที่เกี่ยวข้อง โดยขอคำปรึกษาแนะนำจากกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตามขั้นตอนดังนี้ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนนี้ประกอบด้วย

1. คณบดี ที่มีประสบการณ์บริหารอย่างน้อย 3-5 ปี จำนวน 5 คน
2. รองคณบดี ที่มีประสบการณ์บริหารอย่างน้อย 3-5 ปี จำนวน 5 คน
3. อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการการประเมินรูปแบบ

เป็นการศึกษาความคิดเห็นจากกลุ่มผู้ปฏิบัติงานจริงเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังนี้ผู้วิจัยนำร่างรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ให้ผู้ปฏิบัติงานจริงศึกษาแล้ว จึงทำแบบสอบถามเกี่ยวกับประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ

โดยเครื่องมือหลัก คือ วิธีการประเมินแบบรวมค่า 5 ระดับ โดยผู้วิจัยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อคำถามมากน้อยเพียงใด ซึ่งคำตอบมี 5 ตัวเลือก คือ มากที่สุดที่ระดับ 5 ไปจนถึงน้อยที่สุดที่ระดับ 1 (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น. 121) วิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินเทียบเกณฑ์ในแต่ละด้านไม่ต่ำกว่า 3.5 ซึ่งกำหนดค่าระดับคะแนนช่วงความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ (รายละเอียดในภาคผนวก ง.)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุมัติจากวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อออกหนังสือถึงคณบดี รองคณบดี อาจารย์ประจำหลักสูตร ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำนวน 30 คน เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้แสดงความคิดเห็น เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

2. ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ให้ผู้บริหารที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาให้ผู้ประเมินได้ศึกษา และส่งแบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อประเมินรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร พร้อมแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการประเมิน

3. วิเคราะห์และสรุปข้อมูลจากการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ เพื่อใช้ยืนยันรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยหาค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ประเมินเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 3.50

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงผสมผสาน มุ่งเน้นการศึกษารูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษา เพื่อคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร การวิเคราะห์ผลทางสถิติโดยเป็นการอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรแฝงตามสมมติฐานทั้งหมดด้วยแบบจำลองสมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Model: SEM) ด้วยวิธี PLS-SEM โดยใช้โปรแกรมประยุกต์ SmartPLS GmbH มุ่งเน้นไปที่การทดสอบอิทธิพลระหว่างตัวแปรแฝง ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การทำนายของตัวแปรแฝง และความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรแฝง การเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 395 ชุด ซึ่งผู้วิจัยแบ่งการวิจัยออกเป็นเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบัน อุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

ระยะที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

ระยะที่ 3 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนใน กรุงเทพมหานคร

สัญลักษณ์ที่ใช้แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์หรืออักษร	ความหมาย
M	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต
SD	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
IQE	การพัฒนาคุณภาพนักศึกษา
IQE 1	การมีจิตสาธารณะ
IQE 2	การรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี
IQE 3	การรู้เท่าทันภาพทัศน์
IQE 4	การรู้เท่าทันเศรษฐกิจ
PS	ด้านนักศึกษา

PS 1	เหตุผลเชิงจริยธรรม
PS 2	การมุ่งอนาคตและการควบคุมตน
PS 3	ความคิดเชิงเติบโต
SAS	ด้านกิจการนักศึกษา
SAS 1	การดูแลคุณภาพชีวิตนักศึกษา
SAS 2	กิจกรรมเสริมหลักสูตร
SAS 3	การสร้างค่านิยมที่ดีกับนักศึกษา
IS	ด้านสถาบัน
IS 1	การเป็นตัวแบบของเพื่อน
IS 2	พื้นที่การเรียนรู้
IS 3	บทบาทของบุคลากร

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย รวมทั้งศึกษาเทคนิคต่าง ๆ นำแนวคิดจากการสังเคราะห์เอกสารเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบัน อุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ลงพื้นที่ภาคสนาม

กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้มีทั้งหมด 395 คน โดยกลุ่มตัวอย่างมีลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ กลุ่มสาขาวิชา สถานภาพครอบครัว และที่พักอาศัยขณะที่กำลังศึกษา ด้วยการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา สำหรับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแสดงรายละเอียดตามตาราง ดังนี้

ตาราง 28 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1.	**เพศ**		
	ชาย	175	44.30
	หญิง	197	49.90
	LGBTQIA+	23	5.80
	รวม	**395**	**100.00**
2.	**อายุ**		
	ต่ำกว่า 18 ปี	0.00	0.00
	18-24 ปี	157	39.70
	22-24 ปี	216	54.70
	25 ปี ขึ้นไป	22	5.60
	รวม	**395**	**100.00**
3.	**กลุ่มสาขาวิชา (ตาม ISCED)**		
	กลุ่มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	155	39.20
	กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	147	37.20
	กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ	93	23.50
	รวม	**395**	**100.00**
3.	**สถานภาพครอบครัว**		
	บิดา-มารดาอยู่ด้วยกัน	183	46.30
	หย่าร้าง	134	33.90
	บิดาเสียชีวิต	30	7.60
	มารดาเสียชีวิต	28	7.10
	บิดา-มารดาเสียชีวิต	20	5.10
	รวม	**395**	**100.00**
4.	**ที่พักอาศัยขณะกำลังศึกษา**		
	อยู่กับบิดา-มารดา	109	27.60
	อยู่หอพักนอกสถาบันคนเดียว	70	17.70
	อยู่กับญาติ	46	11.60
	อยู่หอพักนอกสถาบันกับเพื่อน	84	21.30
	อยู่หอพักในสถาบัน	86	21.80
	รวม	**395**	**100.00**

หมายเหตุ: n = 395

จากตาราง 28 แสดงลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบวัด โดยลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

เพศ เพศของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนมากเป็นเพศหญิง จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 49.90 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 44.30 และอันดับสุดท้าย คือ LGBTQIA+ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.80 ตามลำดับ

อายุ อายุของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนมากอายุ 22-24 ปี จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 54.70 รองลงมาอายุ 18-24 ปี จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 39.70 และอันดับสุดท้ายอายุ 25 ปีขึ้นไป จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.60 ตามลำดับ

กลุ่มสาขาวิชา (ตาม ISCED) สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนมากศึกษาอยู่ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 39.20 รองลงมาศึกษาอยู่ในกลุ่มสาขาวิชา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 37.20 และอันดับสุดท้ายศึกษาอยู่ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 23.50 ตามลำดับ

สถานภาพครอบครัว สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนมาก บิดา-มารดาอยู่ด้วยกัน จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 46.30 รองลงมา หย่าร้าง จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 33.90 บิดาเสียชีวิต จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 7.60 มารดาเสียชีวิต จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.10 และอันดับสุดท้าย บิดา-มารดาเสียชีวิต จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.10 ตามลำดับ

ที่พักอาศัยขณะกำลังศึกษา สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนมากอาศัยอยู่กับบิดา-มารดา จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 27.60 รองลงมา หอพักในมหาวิทยาลัย จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 21.80 หอพักนอกมหาวิทยาลัยกับเพื่อน จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 21.30 อยู่หอพักนอกมหาวิทยาลัยคนเดียว จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 11.60 และอันดับสุดท้าย อยู่กับญาติ จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 11.16 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ ปัจจัยนิเวศวิทยาทางการศึกษาที่เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุของคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์ ปัจจัยนิเวศวิทยาทางการศึกษาที่ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านนักศึกษา ด้านกิจการนักศึกษา และด้านสถาบัน ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แบบวัดประกอบด้วยข้อความที่มีระดับการตอบ 6 ระดับ ตั้งแต่ระดับ “ระดับมากที่สุด (6)” ถึงระดับ “ระดับน้อยที่สุด (1)” ผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังตาราง 29

ตาราง 29 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยนิเวศวิทยาทางการศึกษา: รวม

ปัจจัยนิเวศวิทยาทางการศึกษา	M	SD	ระดับ
1. ด้านนักศึกษา	4.93	.86	มาก
2. ด้านกิจการนักศึกษา	4.85	.71	มาก
3. ด้านสถาบัน	4.91	.80	มาก
รวม	**4.91**	**.87**	**มาก**

หมายเหตุ: n = 395

จากตาราง 29 พบว่า ปัจจัยนิเวศวิทยาทางการศึกษา มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก (M = 4.91, SD = .87) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านนักศึกษา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (M = 4.93, SD = .86) และด้านกิจการนักศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด (M = 4.85, SD = .71)

ผลการวิเคราะห์ ปัจจัยนิเวศวิทยาทางการศึกษา 3 ด้าน ได้แก่ ด้านนักศึกษา ด้านกิจการนักศึกษา และด้านสถาบัน ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แยกเป็นรายด้าน ผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังตาราง 30-32 ดังนี้

ตาราง 30 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยนิเวศวิทยาทางการศึกษา: ด้านนักศึกษา

ด้านนักศึกษา	M	SD	ระดับ
1. เหตุผลเชิงจริยธรรม	4.92	.86	มาก
2. การมุ่งอนาคตและการควบคุมตน	4.93	.87	มาก
3. ความคิดเชิงเติบโต	4.92	.87	มาก
รวม	**4.93**	**.86**	**มาก**

หมายเหตุ: n = 395

จากตาราง 30 พบว่าปัจจัยนิเวศวิทยาทางการศึกษา: ด้านนักศึกษา มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก (M = 4.93, SD = .86) พบว่า การมุ่งอนาคตและการควบคุมตน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (M = 4.93, SD = .87) และความคิดเชิงเติบโต มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด (M = 4.92, SD = .87) เท่ากับเหตุผลเชิงจริยธรรม (M = 4.92, SD = .87)

ตาราง 31 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยนิเวศวิทยาทางการศึกษา: ด้านกิจการนักศึกษา

ด้านกิจการนักศึกษา		M	SD	ระดับ
1.	การดูแลคุณภาพชีวิตนักศึกษา	4.73	.62	มาก
2.	กิจกรรมเสริมหลักสูตร	4.92	.87	มาก
3.	การสร้างค่านิยมที่ดีกับนักศึกษา	4.90	.79	มาก
	รวม	**4.85**	**.71**	**มาก**

หมายเหตุ: n = 395

จากตาราง 31 พบว่าปัจจัยนิเวศวิทยาทางการศึกษา: ด้านกิจการนักศึกษา มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก (M = 4.85, SD = .71) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (M = 4.92, SD = .87) และการดูแลคุณภาพชีวิตนักศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด (M = 4.73, SD = .62)

ตาราง 32 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยนิเวศวิทยาทางการศึกษา: ด้านสถาบัน

ด้านสถาบัน		M	SD	ระดับ
1.	การเป็นตัวแบบของเพื่อน	4.91	.80	มาก
2.	พื้นที่การเรียนรู้	4.91	.78	มาก
3.	บทบาทของบุคลากร	4.90	.82	มาก
	รวม	**4.91**	**.80**	**มาก**

หมายเหตุ: n = 395

จากตาราง 32 พบว่า ปัจจัยนิเวศวิทยาทางการศึกษา: ด้านสถาบัน มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก (M = 4.91, SD =. 80) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การเป็นตัวแบบของเพื่อน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (M = 4.91, SD = .80) เท่ากับพื้นที่การเรียนรู้ (M = 4.91, SD = .78) และบทบาทของบุคลากร มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด (M = 4.90, SD = .82)

ผลการวิเคราะห์ คุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน ได้แก่ การมีจิตสาธารณะ การรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี การรู้เท่าทันภาพทัศน์ และการรู้เท่าทันเศรษฐกิจ ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังตาราง 33

ตาราง 33 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

	คุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร	M	SD	ระดับ
1.	การมีจิตสาธารณะ	4.93	.86	มาก
2.	การรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี	4.92	.86	มาก
3.	การรู้เท่าทันภาพทัศน์	4.85	.85	มาก
4.	การรู้เท่าทันเศรษฐกิจ	4.89	.83	มาก
	รวม	**4.90**	**.84**	**มาก**

หมายเหตุ: n = 395

จากตาราง 33 พบว่า คุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานครมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก (M = 4.90, SD =. 84) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีจิตสาธารณะ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (M = 4.93, SD = .86) และการรู้เท่าทันภาพทัศน์ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด (M = 4.85, SD = .85)

การวิเคราะห์ Multiple Regression

วิเคราะห์ครั้งที่ 1 มีปัญหา Collinearity ทำให้ PS2, SAS1, IS1 ไม่ซิก

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.992[a]	.983	.983	.10970

a. Predictors: (Constant), IS3, SAS1, PS1, SAS3, SAS2, PS3, IS1, PS2, IS2

ANOVA[a]

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	275.648	9	30.628	2544.957	.000[b]
	Residual	4.633	385	.012		
	Total	280.281	394			

a. Dependent Variable: QE

b. Predictors: (Constant), IS3, SAS1, PS1, SAS3, SAS2, PS3, IS1, PS2, IS2

Coefficients[a]

Model		Unstandardized Coefficients B	Unstandardized Coefficients Std. Error	Standardized Coefficients Beta	t	Sig.	Collinearity Statistics Tolerance	Collinearity Statistics VIF
1	(Constant)	.090	.050		1.824	.069		
	PS1	.153	.029	.156	5.289	.000	.049	20.214
	PS2	.135	.097	.141	1.386	.167	.004	239.734
	PS3	.196	.076	.203	2.577	.010	.007	144.268
	SAS1	-.013	.013	-.010	-1.018	.309	.473	2.115
	SAS2	.251	.052	.261	4.792	.000	.014	69.339
	SAS3	-.455	.076	-.427	-5.955	.000	.008	119.827
	IS1	-.112	.102	-.107	-1.097	.273	.005	220.260
	IS2	.563	.109	.527	5.164	.000	.004	242.137
	IS3	.260	.044	.254	5.863	.000	.023	43.831

a. Dependent Variable: QE

ภาพ 2 วิเคราะห์ครั้งที่ 1

วิเคราะห์ครั้งที่ 2 ตัวแปรอิสระ = PS2, SAS1, IS1 มีปัญหา Collinearity ทำให้ SAS1 ไม่ซิก

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.987[a]	.975	.975	.13446

a. Predictors: (Constant), IS1, SAS1, PS2

ANOVA[a]

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	273.212	3	91.071	5037.184	.000[b]
	Residual	7.069	391	.018		
	Total	280.281	394			

a. Dependent Variable: QE

b. Predictors: (Constant), IS1, SAS1, PS2

Coefficients[a]

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
		B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
1	(Constant)	.063	.056		1.129	.259		
	PS2	.695	.046	.724	15.037	.000	.028	35.901
	SAS1	.017	.015	.013	1.124	.262	.493	2.028
	IS1	.271	.051	.257	5.333	.000	.028	36.055

a. Dependent Variable: QE

ภาพ 3 วิเคราะห์ครั้งที่ 2

วิเคราะห์ครั้งที่ 3 ไม่มีปัญหา Collinearity ทำให้ SAS1 ซิก

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.708[a]	.502	.500	.59622

a. Predictors: (Constant), SAS1

ANOVA[a]

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	140.580	1	140.580	395.470	.000[b]
	Residual	139.702	393	.355		
	Total	280.281	394			

a. Dependent Variable: QE

b. Predictors: (Constant), SAS1

Coefficients[a]

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
		B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
1	(Constant)	.403	.228		1.768	.078		
	SAS1	.951	.048	.708	19.886	.000	1.000	1.000

a. Dependent Variable: QE

ภาพ 4 วิเคราะห์ครั้งที่ 3

ผลการวิเคราะห์การตรวจสอบข้อมูลก่อนการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง

การตรวจสอบลักษณะของข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกต

การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกต มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายหรือบรรยายผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น เพื่อให้ทราบลักษณะโดยทั่วไปของตัวแปรที่เก็บรวบรวมได้ และเพื่อทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) โดยนำเสนอค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกต ซึ่งเป็นตัวแปรวัดของตัวแปรแฝง จำนวนตัวแปรอิสระ ได้แก่ 1) ด้านนักศึกษา (PS) ประกอบด้วยตัว แปรสังเกต 3 ตัวแปร ได้แก่ เหตุผลเชิงจริยธรรม (PS 1) การมุ่งอนาคตและควบคุมตน (PS 2) และความคิดเชิงเติบโต (PS 3) 2) ด้านกิจการนักศึกษา (SAS) ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกต 3 ตัวแปร ได้แก่ การดูแลคุณภาพชีวิตนักศึกษา (SAS 1) กิจกรรมเสริมหลักสูตร (SAS 2) และการสร้างค่านิยมที่ดีกับนักศึกษา (SAS 3)

3) ด้านสถาบัน (IS) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกต 3 ตัวแปร ได้แก่ การเป็นตัวแบบของเพื่อ (IS 1) พื้นที่การเรียนรู้ (IS 2) และบทบาทของบุคลากร (IS 3) และตัวแปรตาม ได้แก่ การพัฒนาคุณภาพนักศึกษา (IQE) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกต 4 ตัวแปร ได้แก่ การมีจิตสาธารณะ (IQE 1) การรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี (IQE 2) การรู้เท่าทันภาพทัศน์ (IQE 3) และการรู้เท่าทันเศรษฐกิจ (IQE 4) ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตที่วิเคราะห์ มีดังนี้

1.1 ตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล (Valid Data) เป็นการตรวจสอบความ ครบถ้วนของข้อมูลที่บันทึก เพื่อป้องกันข้อมูลขาดหาย (Missing Data) ก่อนนำไปวิเคราะห์ ค่าสถิติอื่นที่เกี่ยวข้อง ดังตาราง 34 แสดงความครบถ้วนของข้อมูล

ตาราง 34 แสดงความครบถ้วนของข้อมูล

ตัวแปรสังเกต	กลุ่มตัวอย่าง					
	ข้อมูลที่สมบูรณ์		ข้อมูลที่ขาดหาย		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
PS 1	395	100	0	0	395	100
PS 2	395	100	0	0	395	100
PS 3	395	100	0	0	395	100
SAS 1	395	100	0	0	395	100
SAS 2	395	100	0	0	395	100
SAS 3	395	100	0	0	395	100
IS 1	395	100	0	0	395	100
IS 2	395	100	0	0	395	100
IS 2	395	100	0	0	395	100
IQE 1	395	100	0	0	395	100
IQE 2	395	100	0	0	395	100
IQE 3	395	100	0	0	395	100
IQE 4	395	100	0	0	395	100

จากตาราง 34 แสดงความครบถ้วนของข้อมูล กลุ่มตัวอย่างจำนวน 395 คน มีตัวแปรสังเกตจำนวน 13 ตัวแปร โดยการบันทึกข้อมูลตัวแปรสังเกตทั้ง 13 ตัวแปร มีความครบถ้วนและไม่พบข้อมูลขาดหาย (Missing Data) จึงสามารถนำข้อมูลชุดนี้ไปทำการวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติอื่นต่อไป

1.2 ตรวจสอบการแจกแจงข้อมูล (Normality) ของตัวแปรสังเกต เพื่อตรวจสอบการแจกแจงปกติของตัวแปร ซึ่งเป็นข้อตกลงเบื้องต้นของการตรวจสอบข้อมูลก่อนการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง เนื่องจากการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรจะทำให้ทราบว่า ลักษณะการแจกแจงของตัวแปรเป็นแบบใด โดยผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ตรวจสอบด้วยการพิจารณาค่าเฉลี่ย (Mean: M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) ค่าต่ำสุด (Minimum: MIN) ค่าสูงสุด (Maximum: MAX) ค่าความเบ้ (Skewness) และค่าความโด่ง (Kurtosis) เพื่อทำให้สามารถสรุปได้ว่าตัวแปรในการวิจัยแต่ละตัวมีการแจกแจงปกติหรือไม่ ดังปรากฏในตาราง 36 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าความเบ้ และค่าความโด่ง

จากการสอบทานข้อมูลขาดหายของแบบสอบถาม พบว่า ไม่มีข้อมูลขาดหาย เนื่องจาก ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามและเก็บข้อมูลในพื้นที่ด้วยตัวเอง ได้กำหนดให้ทุกข้อเป็นข้อมูลที่ผู้ตอบแบบสอบถาม จำเป็นจะต้องเลือกตอบในทุกข้อคำถาม โดยมีผลการทดสอบความผิดปกติของข้อมูล ดังแสดงในตาราง 35

ตาราง 35 แสดงตารางการตรวจสอบลักษณะของข้อมูล

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	Skewness		Kurtosis	
	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Std. Error	Statistic	Std. Error
PS1	2.00	6.00	4.9296	.86100	-.648	.123	.248	.245
PS2	2.00	6.00	4.9329	.87812	-.565	.123	.058	.245
PS3	2.00	6.00	4.9273	.87411	-.490	.123	-.206	.245
PS123	2.00	6.00	4.9300	.86511	-.572	.123	.003	.245
SAS1	2.60	6.00	4.7316	.62810	-.190	.123	-.199	.245
SAS2	2.00	6.00	4.9296	.87886	-.554	.123	.073	.245
SAS3	2.10	6.00	4.9096	.79120	-.518	.123	.043	.245
SAS123	2.33	6.00	4.8570	.71675	-.527	.123	.077	.245
IS1	2.10	6.00	4.9152	.80144	-.552	.123	.152	.245
IS2	2.10	6.00	4.9144	.78857	-.525	.123	.097	.245
IS3	2.00	6.00	4.9061	.82574	-.566	.123	.346	.245
IS123	2.07	6.00	4.9119	.80073	-.561	.123	.196	.245
IQE1	2.00	6.00	4.9352	.86386	-.576	.123	.215	.245
IQE2	2.00	6.00	4.9215	.86978	-.536	.123	.108	.245
IQE3	2.00	6.00	4.8572	.85512	-.379	.123	-.032	.245
IQE4	2.00	6.00	4.8995	.83201	-.510	.123	.126	.245
IQE1234	2.00	6.00	4.9034	.84343	-.534	.123	.183	.245
Valid N (listwise)								

หมายเหตุ: n Statistic = 395

จากตาราง 35 สามารถอธิบายได้ว่า จากการวิเคราะห์ความเบ้ (Skewness) และความโด่ง (Kurtosis) พบว่า ความเบ้ มีค่าความเบ้ต่ำสุด -.648 และค่าสูงสุดเท่ากับ -.190 แสดงว่าข้อมูลมีการกระจายตัวแบบปกติ (Normality) และ มีค่าความโด่งต่ำสุด -.206 และค่าสูงสุดเท่ากับ .346 แสดงว่าข้อมูลมีการกระจายตัวแบบปกติ (Normality) (Tabachnick & Fidell, 2007)

ดังนั้น ตัวแปรสังเกตจำนวน 13 ตัวแปรมีการแจกแจงปกติ จึงมีความเหมาะสมการนำไป วิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างต่อไป

2. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกต

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกต เพื่อตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง ซึ่งการตรวจสอบว่าตัวแปรมี ความสัมพันธ์กันหรือไม่ โดยใช้ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ตาราง 36 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกต

ตาราง 36 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกต Correlations

	PS1	PS2	PS3	SAS1	SAS2	SAS3	IS1	IS2	IS3	IQE1	IQE2	IQE3	IQE4
PS1	1	.972**	.972**	.693**	.960**	.954**	.957**	.949**	.956**	.947**	.958**	.950**	.961**
PS2	.972**	1	.994**	.709**	.992**	.984**	.986**	.980**	.982**	.984**	.989**	.945**	.973**
PS3	.972**	.994**	1	.713**	.982**	.982**	.986**	.982**	.985**	.984**	.990**	.947**	.972**
SAS1	.693**	.709**	.713**	1	.704**	.699**	.710**	.712**	.711**	.707**	.715**	.669**	.702**
SAS2	.960**	.992**	.982**	.704**	1	.977**	.977**	.971**	.974**	.980**	.986**	.936**	.966**
SAS3	.954**	.984**	.982**	.699**	.977**	1	.992**	.993**	.968**	.973**	.975**	.925**	.959**
IS1	.957**	.986**	.986**	.710**	.977**	.992**	1	.996**	.980**	.982**	.986**	.933**	.964**
IS2	.949**	.980**	.982**	.712**	.971**	.993**	.996**	1	.974**	.977**	.980**	.927**	.964**
IS3	.956**	.982**	.985**	.711**	.974**	.968**	.980**	.974**	1	.984**	.991**	.941**	.964**
IQE1	.947**	.984**	.984**	.707**	.980**	.973**	.982**	.977**	.984**	1	.995**	.933**	.964**
IQE2	.958**	.989**	.990**	.715**	.986**	.975**	.986**	.980**	.991**	.995**	1	.939**	.967**
IQE3	.950**	.945**	.947**	.669**	.936**	.925**	.933**	.927**	.941**	.933**	.939**	1	.985**
IQE4	.961**	.973**	.972**	.702**	.966**	.959**	.964**	.964**	.964**	.964**	.967**	.985**	1

จากตาราง 36 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกต ซึ่งผลการ วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตจำนวน 13 ตัวแปร พบว่า ความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรทั้งหมดทุกคู่ ซึ่งตัวแปรสังเกตทั้งหมดมีความสัมพันธ์กันระดับความสัมพันธ์สูงมาก สังเกตทุกคู่โดยรวม พบว่า เหมาะที่จะนำไป วิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง

3. การประเมินโมเดลเชิงโครงสร้าง (Structural Model Assessment)

ในการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง จะต้องมีการทดสอบภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) ขององค์ประกอบทำนายที่จะต้องไม่มีความสัมพันธ์กันเองสูง โดยค่าปัจจัยการขยายตัวของความแปรปรวน (VIF) ควรมีค่าต่ำกว่า 5.00 (Hair et al., 2011) ซึ่งเมื่อพิจารณา

ตาราง 37 พบว่า องค์ประกอบทำนายมีค่าปัจจัยการขยายตัวของความแปรปรวนนี้ระหว่าง 21.778-44.062 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด หมายความว่า โมเดลสมการโครงสร้างสำหรับการวิจัยครั้งนี้ มีปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงเชิงพหุของตัวแปรอิสระ ดังแสดงในตาราง 37

ตาราง 37 แสดงตารางผลการวิเคราะห์ภาวะร่วมเส้นตรงเชิงพหุขององค์ประกอบภายนอก

Collinearity statistics (VIF)-Inner model -List	
องค์ประกอบทำนาย	**VIF**
IS-> คุณภาพนักศึกษา	44.062
PS-> คุณภาพนักศึกษา	39.356
SAS-> คุณภาพนักศึกษา	21.778

จากภาพ 1 แสดงกรอบแนวความคิดของงานวิจัยที่จะนำมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรแฝงตามสมมติฐานทั้งหมดด้วยแบบจำลองสมการเชิงโครงสร้าง โดยมีตัวแปรแฝงทั้งสิ้น 3 ตัวแปร ได้แก่ ด้านนักศึกษา (PS) ด้านกิจการนักศึกษา (SAS) และด้านสถาบัน (IS) เนื่องจากมีปัญหา Multicollinearity ดังตาราง 38 จึงแก้ปัญหาด้วยวิธีรวมตัวแปรอิสระเป็นตัวแปรแฝงนิเวศวิทยาทางการศึกษาหนึ่งตัว เพื่อให้สมมติฐานเหลือเพียงสมมติฐานเดี่ยว คือ นิเวศวิทยาทางการศึกษาส่งผลต่อคุณภาพนักศึกษา จะได้กรอบแนวคิดในการวิจัยดัง ภาพ 5

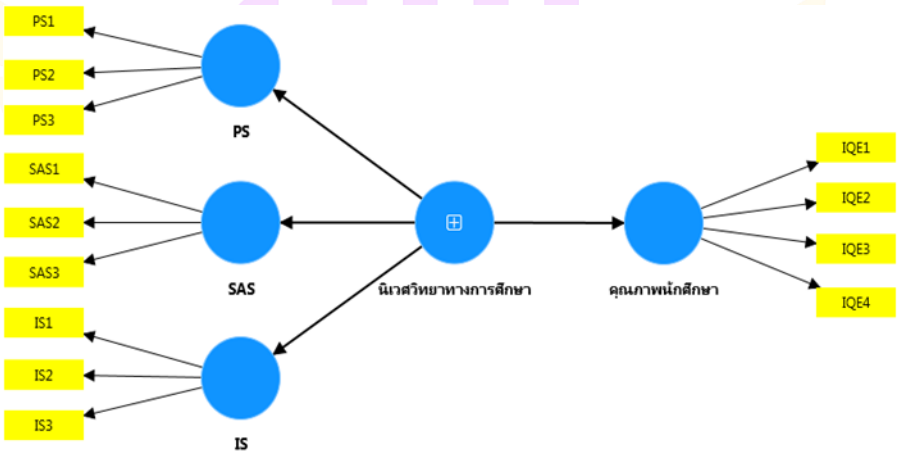

ภาพ 5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

3.1 การประเมินโมเดลการวัด (Measurement Model Evaluation) การประเมินโมเดลการวัดแบบสะท้อน (Reflective) จะมีการทดสอบความเที่ยงและความตรงของเครื่องมือ

วัดเกณฑ์การทดสอบความเที่ยงของตัวแปรแฝง คือ Cronbach's α ค่าความเที่ยงประกอบ (Composite Reliability) และน้ำหนักองค์ประกอบภายนอก (Outer Loading) ส่วนการทดสอบความตรงจะเป็นการประเมินความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ใน 2 ลักษณะ คือ ความตรงเชิงเสมือนของเครื่องมือวัด (Convergent Validity) และความตรงเชิงจำแนกของเครื่องมือวัด (Discriminant Validity) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 38 แสดงตารางผลการทดสอบความเที่ยงและน้ำหนักองค์ประกอบของเครื่องมือวัดทางสถิติ

ตัวแปรแฝง (Latent Variable)	ตัวแปรบ่งชี้ (Indicators)	Outer Loadings	Composite Reliability	Cronbach's Alpha	AVE
ด้านนักศึกษา(PS)	PS1	0.988	0.995	0.993	0.986
	PS2	0.996			
	PS3	0.996			
ด้านกิจการนักศึกษา(SAS)	SAS1	0.838	0.950	0.920	0.864
	SAS2	0.973			
	SAS3	0.971			
ด้านสถาบัน (IS)	IS1	0.998	0.996	0.994	0.989
	IS2	0.996			
	IS3	0.990			
คุณภาพนักศึกษา (IQE)	IQE1	0.987	0.993	0.991	0.973
	IQE2	0.989			
	IQE3	0.977			
	IQE4	0.992			

จากตาราง 38 สามารถอธิบายได้ว่า

3.1.1 การทดสอบน้ำหนักองค์ประกอบภายนอก (Outer loadings)

ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Standardize outer Loadings) ของตัวแปรบ่งชี้ (Indicator Variables) ควรมีค่าไม่ต่ำกว่า 0.70 หากต่ำกว่านี้ควรพิจารณาตัดตัวแปรนั้น ๆ และจากตาราง 38 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบภายนอก พบว่า ตัวแปรบ่งชี้ทุกตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ภายนอก (Outer loadings) มากกว่า 0.7 ดังนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่าตัวแปรบ่งชี้ทั้งหมดที่ใช้ใน การศึกษานั้นมีความน่าเชื่อถือ

3.1.2 การทดสอบความเที่ยงของเครื่องมือวัด (Indicator Reliability)

งานวิจัยนี้ใช้ค่าความเที่ยงประกอบ (Composite Reliability) ในการทดสอบคุณภาพ และความน่าเชื่อถือของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (Hair et al., 2014) โดยที่ค่าความเที่ยงประกอบ (Composite Reliability) จะต้องมีค่ามากกว่า 0.7 ซึ่งถือว่าเป็นระดับที่ยอมรับได้ในการทดสอบความเที่ยงของข้อมูล และนอกจากนี้ผู้วิจัยได้ได้มีการทดสอบความเที่ยงของเครื่องมือวัดด้วยค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟาตามแนวคิดของ Cronbach (Cronbach's Alpha) โดยใช้เกณฑ์มากกว่า 0.7 ซึ่งถือว่าเป็นระดับที่ ยอมรับได้ในการทดสอบความเที่ยงของข้อมูล จากตาราง 38 แสดงค่าความเที่ยงประกอบและค่า สัมประสิทธิ์อัลฟา พบว่า ตัวแปรแฝงทั้ง 3 ตัวแปร ซึ่งได้แก่ มีค่าความเที่ยงประกอบ (Composite Reliability) และค่าสัมประสิทธิ์อัลฟามากกว่า 0.7 ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่าตัวแปรแฝงทั้งหมดที่ใช้ใน การศึกษานั้นมีความน่าเชื่อถือ

3.1.3 การทดสอบความตรงเชิงเหมือนของเครื่องมือวัด (Convergent validity)

สถิติที่ใช้วัดความตรงเชิงเหมือนคือค่าความแปรปรวนที่สกัดได้เฉลี่ย (Average Variance Extract) หรือ AVE โดยค่าสถิติ AVE จะต้องมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 แสดงว่าตัวแปรแฝง อธิบายความแปรปรวนของตัวบ่งชี้ได้มากกว่าร้อยละ 50 (Hair et al., 2013) และจากตาราง 38 พบว่า ตัวแปรแฝงทั้ง 3 ตัวแปร มีค่าความแปรปรวนสกัดได้เฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ AVE มากกว่า 0.5 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ p=0.000 หมายความว่า ตัวแปรแฝงทั้งหมดมีความตรงเชิงเหมือน (Convergent validity) กล่าวคือ ตัวแปรแฝงสามารถอธิบายหรือวัดตัวแปรบ่งชี้นั้น ๆ ได้อย่างเที่ยงตรง

3.2 การประเมินโมเดลภายใน (Inner Model Evaluation)

หลังจากการประเมินโมเดลการวัด หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าการประเมินโมเดลภายนอก โดยการทดสอบความเที่ยงและความตรงของเครื่องมือวัดจนมั่นใจได้ว่า ตัวแปรแฝงที่ศึกษามีความน่าเชื่อถือและเหมาะสมแล้วจึงดำเนินการประเมินโมเดลเชิงโครงสร้างสำหรับ PLS-SEM จะเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าการประเมินโมเดลภายใน (Inner Model) ในส่วนนี้จะเน้นอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรแฝงภายใน ขนาดอิทธิพลของตัวแปรต้นที่มีต่อตัวแปรตาม ความสามารถในการทำนายของตัวแปรแฝงและ การทดสอบสมมติฐาน (Path Coefficients and Significance Levels)

3.2.1 การคำนวณสัมประสิทธิ์การทำนาย (Coefficient determinant)

การวิเคราะห์ค่าอิทธิพลระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรต้นสามารถอธิบายได้จากสัดส่วนค่าความแปรปรวนของตัวแปรตามที่เป็นตัวแปรแฝงภายในที่อธิบายได้ด้วยตัวแปรต้น ค่าสัมประสิทธิ์การ ทำนายของตัวแปรแฝงภายใน R2 หรือ R-Square โดยที่ R2 ควรมีค่าไม่น้อยกว่า 0.25 จึงจะถือว่าตัวแปรต้นสามารถอธิบายค่าความแปรปรวนในตัวแปรตามได้ ในวิจัยนี้ R-Square

= 0.975 สูงมาก แสดงว่าสูงมาก แสดงว่า ตัวแปรต้น สามารถอธิบายความแปรปรวนในตัวแปรตามได้ 97.50% ดังแสดงในภาพ 6

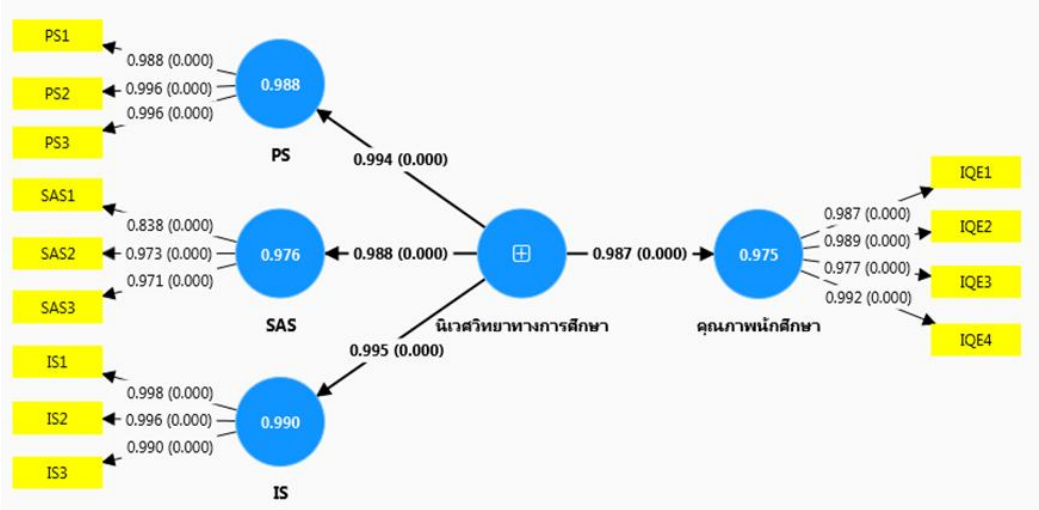

ภาพ 6 ตัวแบบอิทธิพลส่งผ่านแบบสมบูรณ์ (Full Mediation Effect)

หมายเหตุ: ค่าที่ปรากฏภายในตัวแปรแฝงคือค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2)

3.2.2 การทดสอบสมมติฐาน (Path Coefficients and Significance Levels)

การทดสอบสมมติฐานสำหรับการประเมินตัวแบบเชิงโครงสร้างด้วยวิธี PLS-SEM ใช้การทดสอบการมีนัยสำคัญทางสถิติของพารามิเตอร์ด้วยกระบวนการ Bootstrapping นั้น ใช้การทดสอบสมมติฐานที่มีเขตการปฏิเสธสองทาง (two-tailed) โดยสัมประสิทธิ์มีระดับนัยสำคัญ 0.05 คือ $p<0.05$ และ t-Statistics มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 1.96 แสดงว่าค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางสนับสนุนสมมติฐานงานวิจัยโดยสามารถอธิบายตามกลุ่มความสัมพันธ์ ได้ดัง ตาราง 39

สมมติฐานงานวิจัย นิเวศวิทยาทางการศึกษามีอิทธิพลเชิงบวกทางตรงต่อคุณภาพนักศึกษาเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (Path Coefficient) พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.987 สถิติที (t-statistics) เท่ากับ 589.682 ซึ่งค่าสถิติที่มากกว่าค่าวิกฤต (1.96) และ P-value มีค่า 0.000 แสดงให้เห็นว่า นิเวศวิทยาทางการศึกษามีอิทธิพลเชิงบวก ทางตรงต่อคุณภาพนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิต ดังแสดงในตาราง 39

ตาราง 39 แสดงตารางผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของความสัมพันธ์ระหว่างนิเวศวิทยาทางการศึกษาและคุณภาพนักศึกษา

ความสัมพันธ์ตัวแปรอิสระและตัสแปรตาม	Path Coefficient	Sample Mean	Standard Deviation	t-Statistics	P Values
นิเวศวิทยาทางการศึกษา->PS	0.994	0.994	0.001	1580.232	0.000
นิเวศวิทยาทางการศึกษา->SAS	0.988	0.988	0.001	1164.051	0.000
นิเวศวิทยาทางการศึกษา->IS	0.995	0.995	0.001	1726.101	0.000
นิเวศวิทยาทางการศึกษา->คุณภาพนักศึกษา	0.987	0.987	0.002	589.682	0.000

จากที่ได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรแฝงและสมมติฐานไปแล้วในข้างต้น ผู้วิจัยขอสรุปผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัยดังแสดงในภาพ 7 และตาราง 40

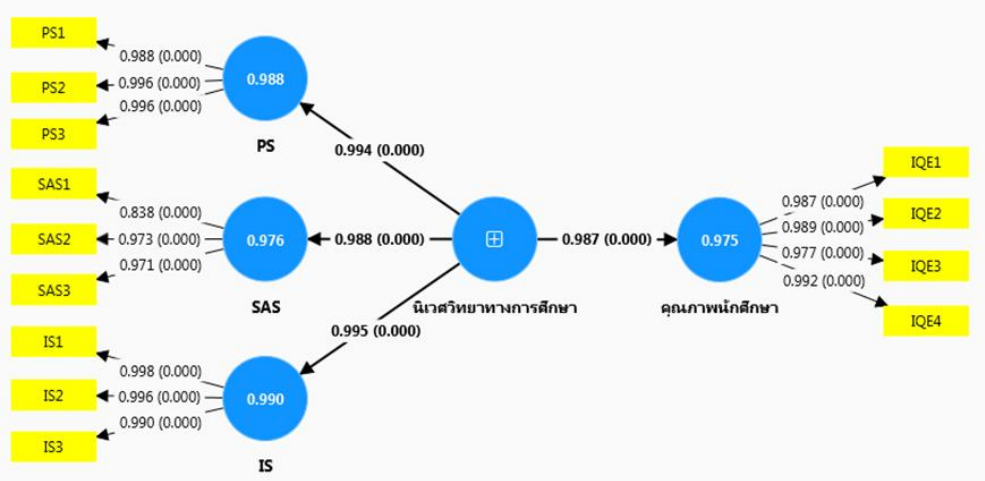

ภาพ 7 ผลทางสถิติจากการทดสอบการมีนัยสำคัญด้วยกระบวนการ Bootstrapping

หมายเหตุ: ค่าที่ปรากฏที่เส้นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรบ่งชี้และตัวแปรแฝงคือค่า Outer loading ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตามคือค่า Path Coefficient (ค่าข้างในวงเล็บคือค่าพี) และค่าในวงกลม คือ R-Square

ตาราง 40 แสดงผลข้อสรุปสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานงานวิจัย	t-Statistics	ผลการทดสอบ
นิเวศวิทยาทางการศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกทางตรงกับคุณภาพนักศึกษา	589.682	0.000

สรุป: ตามกรอบแนวคิดการวิจัย ตัวแปรอิสระมีสามตัวคือ นิเวศวิทยาทางการศึกษาด้านนักศึกษา นิเวศวิทยาทางการศึกษาด้านกิจการนักศึกษา และนิเวศวิทยาทางการศึกษาด้านสถาบัน ส่งผลทางบวกต่อคุณภาพนักศึกษา แต่เนื่องจากตัวแปรอิสระดังกล่าวมีความสัมพันธ์กันเองสูงมาก ก่อให้เกิดปัญหาภาวะร่วมเส้นตรง จึงแก้ปัญหาด้วยการนำตัวแปรอิสระดังกล่าวเป็นตัวบ่งชี้หรือตัวแปรสังเกตของตัวแปรแฝงนิเวศวิทยาทางการศึกษาในภาพรวม ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตัวแปรแฝงดังกล่าวส่งผลทางบวกต่อคุณภาพนักศึกษา ดังนั้น สามารถกล่าวได้ว่าตัวแปรอิสระทั้งสามตัวส่งผลทางบวกต่อคุณภาพนักศึกษา

ระยะที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

ในขั้นตอนนี้ เป็นการขอความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ในประเด็น คือ หากจะนำรูปแบบไปใช้เพื่อคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร มีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด โดยรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาที่เสนอไป ครอบคลุมการบริหารแบบมีส่วนร่วม 4 ด้าน PDCA x 4Ms

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยในระยะที่ 2 ร่างรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร เป็นดังต่อไปนี้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยในระยะที่ 2 เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อ 2 ที่ว่า “เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารของปัจจัยนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร” โดยผ่านการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย ข้อ 2 ที่ว่า “ปัจจัยนิเวศวิทยาทางการศึกษา ทั้ง 3 กลุ่มปัจจัย สามารถอธิบายการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ได้ไม่น้อยกว่า 30 เปอร์เซ็นต์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยระยะที่ 2 ดำเนินการโดยนำผลการวิเคราะห์ระยะที่ 1 ที่เป็นรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร กำหนดเป็นรูปแบบเชิงทฤษฎี (เป็นองค์ความรู้จากการวิจัย) แล้วนำรูปแบบ ดังกล่าวให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 ท่าน พิจารณา ตรวจสอบ (ประเมิน) หรือเสนอแนะกรณีที่ต้องนำรูปแบบดังกล่าวไปใช้ปฏิบัติจริง

ผู้ทรงคุณวุฒิได้มาโดยการเลือกตามเกณฑ์คุณสมบัติที่เหมาะสมในการให้ข้อมูล รวมจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสิ้น 7 ท่าน สำหรับประเด็นพิจารณาตรวจสอบ หรือ ข้อเสนอแนะอยู่ในกรอบการบริหารวงจรคุณภาพของเดมิ่ง (Deming Cycle) คือ Plan-Do-Check-Act และปัจจัยหลัก 4 ประการของการบริหาร (4Ms) คือ Man-Money-Material -Method

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลระยะที่ 2 เสนอผลเป็น 2 ตอนย่อย ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลข้อเสนอแนะและแนวทางการบริหารฯ โดยผู้วิจัยร่วมกับคณาจารย์ที่ปรึกษาศึกษาจากงานวิจัยก่อนหน้า

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูล ข้อเสนอแนะและแนวทางการบริหารฯ โดยผู้วิจัยร่วมกับคณาจารย์ที่ปรึกษาศึกษาจากงานวิจัยก่อนหน้า ดังนี้

ข้อมูลที่ได้เป็นเนื้อหาเชิงวิชาการ โดยทำการศึกษางานวิจัยและสรุปตามขั้นตอน คือ ศึกษารวบรวมข้อเสนอแนะจากแนวคิด ทฤษฎี รวมถึงรูปแบบการบริหารจากงานวิจัยก่อนหน้าเกี่ยวกับการวางแผน (P) กับ 4Ms การปฏิบัติ (D) กับ 4Ms การติดตามและ ประเมินผล (C) กับ 4Ms การยอมรับและปรับปรุง (A) กับ 4Ms และสรุปข้อเสนอแนวทางจากการศึกษาเข้าด้วยกันเป็นรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาขึ้น

เมื่อสร้างเป็น “รูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร” แล้ว นำเสนอรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมิน ซึ่งมีสาระสำคัญของรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษา ดังตาราง 41-44

ตาราง 41 แสดงรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร: ขั้นการวางแผน (Plan)

ขั้นการวางแผน (Plan)			
การวางแผน (Plan) เกี่ยวกับ คน/ บุคคล (Man)	**การวางแผน (Plan) เกี่ยวกับเงิน งบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)**	**การวางแผน (Plan) เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)**	**การวางแผน (Plan) เกี่ยวกับ วิธีการ (Method)**
ปัจจัยด้านนักศึกษา			
1. ด้านเหตุผลเชิงจริยธรรม			
1) วิเคราะห์ความต้องการและกำหนดเป้าหมาย - ประเมินความต้องการด้านจริยธรรมของนักศึกษาและกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาผ่านกิจกรรมและโปรแกรมเชิงจริยธรรม 2) จัดทำแผนการฝึกอบรมและการพัฒนา - วางแผนการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะเชิงจริยธรรมสำหรับนักศึกษา เช่น การสัมมนา การบรรยาย และการฝึกปฏิบัติ 3) สร้างบรรยากาศที่สนับสนุน - ส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นจริยธรรมและความซื่อสัตย์ภายในสถานศึกษา	1) วางแผนงบประมาณ - กำหนดงบประมาณในการพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษา เช่น ค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรม, ค่าฝึกอบรม, และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง 2) จัดลำดับความสำคัญ - ระบุแหล่งที่มาของงบประมาณและจัดลำดับความสำคัญในการใช้จ่าย เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายเชิงจริยธรรม 3) เสริมสร้างความโปร่งใส - สร้างกระบวนการบริหารจัดการงบประมาณที่โปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้	1) ประเมินความต้องการ - ประเมินความต้องการวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ใช้ในการสนับสนุนกิจกรรมและโปรแกรมเชิงจริยธรรม 2) จัดหาวัสดุและอุปกรณ์ - วางแผนจัดซื้อและจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ที่มีคุณภาพและตรงกับความต้องการ 3) บำรุงรักษาและดูแล - วางแผนการบำรุงรักษาและการดูแลรักษาวัสดุและอุปกรณ์เพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ.	1) วิเคราะห์ผลการประเมิน - ประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมาจากกิจกรรมและโปรแกรมเชิงจริยธรรม 2) ปรับปรุงและพัฒนาวิธีการ - วางแผนการปรับปรุงและพัฒนาวิธีการจัดกิจกรรมเชิงจริยธรรม เช่น การใช้กรณีศึกษา, การอภิปรายกลุ่ม, และการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ 3) สร้างแนวทางปฏิบัติ - สร้างแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นมาตรฐานในการส่งเสริมจริยธรรมภายในสถานศึกษา

ตาราง 41 (ต่อ)

ขั้นการวางแผน (Plan)			
การวางแผน (Plan) เกี่ยวกับ คน/ บุคคล (Man)	**การวางแผน (Plan) เกี่ยวกับเงิน งบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)**	**การวางแผน (Plan) เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)**	**การวางแผน (Plan) เกี่ยวกับ วิธีการ (Method)**
ปัจจัยด้านนักศึกษา			
2. ด้านการมุ่งอนาคตและควบคุมตน			
1) วิเคราะห์ความต้องการและกำหนดเป้าหมาย - ประเมินความต้องการในการพัฒนาทักษะการมุ่งอนาคตและการควบคุมตนของนักศึกษา และกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาทักษะเหล่านี้ 2) จัดทำแผนการฝึกอบรมและพัฒนา - วางแผนการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะการตั้งเป้าหมาย การจัดการเวลา การวางแผน และการควบคุมตนเองของนักศึกษา 3) สร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุน - สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการมุ่งอนาคตและการควบคุมตนผ่านการสนับสนุนจากบุคลากรและอาจารย์	1) วางแผนงบประมาณ - กำหนดงบประมาณในการจัดทำโปรแกรมและกิจกรรมที่ส่งเสริมการมุ่งอนาคตและการควบคุมตนของนักศึกษา 2) จัดลำดับความสำคัญ - ระบุแหล่งที่มาของงบประมาณและจัดลำดับความสำคัญในการใช้จ่ายเพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนา. 3) เสริมสร้างความโปร่งใส - สร้างกระบวนการบริหารจัดการงบประมาณที่โปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้	1) ประเมินความต้องการ - ประเมินความต้องการวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ใช้ในการสนับสนุนการมุ่งอนาคตและการควบคุมตนของนักศึกษา. 2) จัดหาวัสดุและอุปกรณ์ - วางแผนจัดซื้อและจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ที่มีคุณภาพและตรงกับความต้องการ เช่น หนังสือ, ซอฟต์แวร์จัดการเวลา, และเครื่องมือการวางแผน. 3) บำรุงรักษาและดูแล: วางแผนการบำรุงรักษาและการดูแลรักษาวัสดุและอุปกรณ์เพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1) วิเคราะห์ผลการประเมิน - ประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมาจากกิจกรรมและโปรแกรมที่ส่งเสริมการมุ่งอนาคตและการควบคุมตนของนักศึกษา. 2) ปรับปรุงและพัฒนาวิธีการ - วางแผนการปรับปรุงและพัฒนาวิธีการจัดกิจกรรมและโปรแกรม เช่น การใช้กรณีศึกษา, การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ, การทำโครงงานวิจัย. 3) สร้างแนวทางปฏิบัติ - สร้างแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นมาตรฐานในการส่งเสริมการมุ่งอนาคตและการควบคุมตนภายในสถานศึกษา

ตาราง 41 (ต่อ)

ขั้นการวางแผน (Plan)			
การวางแผน (Plan) เกี่ยวกับ คน/ บุคคล (Man)	**การวางแผน (Plan) เกี่ยวกับเงินงบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)**	**การวางแผน (Plan) เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)**	**การวางแผน (Plan) เกี่ยวกับ วิธีการ (Method)**
ปัจจัยด้านนักศึกษา			
3. ด้านความคิดเชิงเติบโต			
1) วิเคราะห์ความต้องการและกำหนดเป้าหมาย - ประเมินความต้องการในการพัฒนาความคิดเชิงเติบโตของนักศึกษา และกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาทักษะเหล่านี้ 2) จัดทำแผนการฝึกอบรมและพัฒนา - วางแผนการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะการคิดเชิงเติบโต เช่น การฝึกอบรมด้านการแก้ไขปัญหา, การเรียนรู้จากความล้มเหลว, และการพัฒนาความยืดหยุ่นในความคิด. 3) สร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุน - สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดเชิงเติบโต ผ่านการสนับสนุนจากบุคลากรและอาจารย์ และการสร้างวัฒนธรรมที่เปิดกว้างสำหรับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	1) วางแผนงบประมาณ - กำหนดงบประมาณในการจัดทำโปรแกรมและกิจกรรมที่ส่งเสริมความคิดเชิงเติบโตของนักศึกษา 2) จัดลำดับความสำคัญ - ระบุแหล่งที่มาของงบประมาณและจัดลำดับความสำคัญในการใช้จ่ายเพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนา. 3 เสริมสร้างความโปร่งใส - สร้างกระบวนการบริหารจัดการงบประมาณที่โปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ เพื่อให้การใช้จ่ายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า	1) ประเมินความต้องการ - ประเมินความต้องการวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ใช้ในการสนับสนุนการพัฒนาความคิดเชิงเติบโตของนักศึกษา 2) จัดหาวัสดุและอุปกรณ์ - วางแผนจัดซื้อและจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ที่มีคุณภาพและตรงกับความต้องการ เช่น หนังสือ, ซอฟต์แวร์การแก้ไขปัญหา, และเครื่องมือการวิเคราะห์ 3) บำรุงรักษาและดูแล - วางแผนการบำรุงรักษาและการดูแลรักษาวัสดุและอุปกรณ์เพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1) วิเคราะห์ผลการประเมิน - ประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมาจากกิจกรรมและโปรแกรมที่ส่งเสริมความคิดเชิงเติบโตของนักศึกษา 2) ปรับปรุงและพัฒนาวิธีการ - วางแผนการปรับปรุงและพัฒนาวิธีการจัดกิจกรรมและโปรแกรม เช่น การใช้กรณีศึกษา, การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ, การทำโครงงานวิจัย 3) สร้างแนวทางปฏิบัติ - สร้างแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นมาตรฐานในการส่งเสริมความคิดเชิงเติบโตภายในสถานศึกษา

ตาราง 41 (ต่อ)

ขั้นการวางแผน (Plan)			
การวางแผน (Plan) เกี่ยวกับ คน/ บุคคล (Man)	**การวางแผน (Plan) เกี่ยวกับเงิน งบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)**	**การวางแผน (Plan) เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)**	**การวางแผน (Plan) เกี่ยวกับ วิธีการ (Method)**
ปัจจัยด้านกิจการนักศึกษา			
1. ด้านการดูแลคุณภาพชีวิตนักศึกษา			
1) วิเคราะห์ความต้องการและกำหนดเป้าหมาย - ประเมินความต้องการในการดูแลคุณภาพชีวิตของนักศึกษา และกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งด้านกายและจิตใจ 2) จัดทำแผนการฝึกอบรมและพัฒนา - วางแผนการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะที่สนับสนุนคุณภาพชีวิต เช่น การจัดการความเครียด, การดูแลสุขภาพ, และการพัฒนาทักษะชีวิต. 3) สร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุน - สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของนักศึกษา ผ่านการสนับสนุนจากบุคลากรและการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักศึกษา.	1) วางแผนงบประมาณ - กำหนดงบประมาณในการจัดทำโปรแกรมและกิจกรรมที่สนับสนุนการดูแลคุณภาพชีวิตของนักศึกษา 2) จัดลำดับความสำคัญ - ระบุแหล่งที่มาของงบประมาณและจัดลำดับความสำคัญในการใช้จ่าย เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพชีวิต 3) เสริมสร้างความโปร่งใส - สร้างกระบวนการบริหารจัดการงบประมาณที่โปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ เพื่อให้การใช้จ่ายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า	1) ประเมินความต้องการ - ประเมินความต้องการวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ใช้ในการสนับสนุนการดูแลคุณภาพชีวิตของนักศึกษา 2) จัดหาวัสดุและอุปกรณ์ - วางแผนจัดซื้อและจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ที่มีคุณภาพและตรงกับความต้องการ เช่น หนังสือสุขภาพ, อุปกรณ์ออกกำลังกาย, และเครื่องมือการจัดการความเครียด 3) บำรุงรักษาและดูแล - วางแผนการบำรุงรักษาและการดูแลรักษาวัสดุและอุปกรณ์ เพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน	1) วิเคราะห์ผลการประเมิน - ประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมาจากโปรแกรมและกิจกรรมที่สนับสนุนการดูแลคุณภาพชีวิตของนักศึกษา 2) ปรับปรุงและพัฒนาวิธีการ - วางแผนการปรับปรุงและพัฒนาวิธีการจัดกิจกรรมและโปรแกรม เช่น การใช้กรณีศึกษา, การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ, การให้คำปรึกษา 3) สร้างแนวทางปฏิบัติ - สร้างแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นมาตรฐานในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของนักศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ตาราง 41 (ต่อ)

ขั้นการวางแผน (Plan)			
การวางแผน (Plan) เกี่ยวกับ คน/ บุคคล (Man)	**การวางแผน (Plan) เกี่ยวกับเงินงบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)**	**การวางแผน (Plan) เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)**	**การวางแผน (Plan) เกี่ยวกับ วิธีการ (Method)**
ปัจจัยด้านกิจการนักศึกษา			
2. ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร			
1) วิเคราะห์ความต้องการและกำหนดเป้าหมาย - ประเมินความต้องการในการพัฒนาทักษะและความสนใจของนักศึกษาในการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร และกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาทักษะเหล่านี้ 2) จัดทำแผนการฝึกอบรมและพัฒนา - วางแผนการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น การทำงานเป็นทีม, การแก้ไขปัญหา, และการเป็นผู้นำ 3) สร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุน - ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการออกแบบและดำเนินกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผ่านการสนับสนุนจากบุคลากรและอาจารย์	1) วางแผนงบประมาณ - กำหนดงบประมาณในการจัดทำโปรแกรมและกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพนักศึกษา 2) จัดลำดับความสำคัญ - ระบุแหล่งที่มาของงบประมาณและจัดลำดับความสำคัญในการใช้จ่าย เพื่อให้การใช้จ่ายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า 3) เสริมสร้างความโปร่งใส - สร้างกระบวนการบริหารจัดการงบประมาณที่โปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ เพื่อให้มั่นใจว่าการใช้จ่ายเป็นไปตามแผนที่กำหนด	1) ประเมินความต้องการ - ประเมินความต้องการวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ใช้ในการสนับสนุนกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษา 2) จัดหาวัสดุและอุปกรณ์ - วางแผนจัดซื้อและจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ที่มีคุณภาพและตรงกับความต้องการ เช่น อุปกรณ์กีฬา, วัสดุการศึกษา, และเครื่องมือการทำงานกลุ่ม 3) บำรุงรักษาและดูแล - วางแผนการบำรุงรักษาและการดูแลรักษาวัสดุและอุปกรณ์ เพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1) วิเคราะห์ผลการประเมิน - ประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมาจากกิจกรรมและโปรแกรมเสริมหลักสูตร 2) ปรับปรุงและพัฒนาวิธีการ - วางแผนการปรับปรุงและพัฒนาวิธีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น การใช้กรณีศึกษา, การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ, การทำโครงงานวิจัย 3) สร้างแนวทางปฏิบัติ - สร้างแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นมาตรฐานในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ตาราง 41 (ต่อ)

ขั้นการวางแผน (Plan)			
การวางแผน (Plan) เกี่ยวกับ คน/ บุคคล (Man)	**การวางแผน (Plan) เกี่ยวกับเงินงบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)**	**การวางแผน (Plan) เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)**	**การวางแผน (Plan) เกี่ยวกับ วิธีการ (Method)**
ปัจจัยด้านกิจการนักศึกษา			
3. ด้านการสร้างค่านิยมที่ดีกับนักศึกษา			
1) วิเคราะห์ความต้องการและกำหนดเป้าหมาย - ประเมินความต้องการในการพัฒนาค่านิยมที่ดีของนักศึกษา และกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาค่านิยมเหล่านี้ 2) จัดทำแผนการฝึกอบรมและพัฒนา - วางแผนการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะเชิงจริยธรรมสำหรับนักศึกษา เช่น การสัมมนา, การบรรยาย, และการฝึกปฏิบัติ 3) สร้างบรรยากาศที่สนับสนุน - ส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นค่านิยมและจริยธรรมภายในสถานศึกษา	1) วางแผนงบประมาณ - กำหนดงบประมาณในการพัฒนาค่านิยมที่ดีของนักศึกษา เช่น ค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรม, ค่าฝึกอบรม, และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง 2) จัดลำดับความสำคัญ - ระบุแหล่งที่มาของงบประมาณและจัดลำดับความสำคัญในการใช้จ่ายเพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายเชิงค่านิยม. 3) เสริมสร้างความโปร่งใส - สร้างกระบวนการบริหารจัดการงบประมาณที่โปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้	1) ประเมินความต้องการ - ประเมินความต้องการวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ใช้ในการสนับสนุนกิจกรรมและโปรแกรมเชิงค่านิยม 2) จัดหาวัสดุและอุปกรณ์ - วางแผนจัดซื้อและจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ที่มีคุณภาพและตรงกับความต้องการ 3) บำรุงรักษาและดูแล - วางแผนการบำรุงรักษาและการดูแลรักษาวัสดุและอุปกรณ์เพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1) วิเคราะห์ผลการประเมิน - ประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมาจากกิจกรรมและโปรแกรมเชิงค่านิยม 2) ปรับปรุงและพัฒนาวิธีการ - วางแผนการปรับปรุงและพัฒนาวิธีการจัดกิจกรรมเชิงค่านิยม เช่น การใช้กรณีศึกษา, การอภิปรายกลุ่ม, และการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ 3) สร้างแนวทางปฏิบัติ: สร้างแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นมาตรฐานในการส่งเสริมค่านิยมภายในสถานศึกษา

ตาราง 41 (ต่อ)

ขั้นการวางแผน (Plan)			
การวางแผน (Plan) เกี่ยวกับ คน/ บุคคล (Man)	**การวางแผน (Plan) เกี่ยวกับเงิน งบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)**	**การวางแผน (Plan) เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)**	**การวางแผน (Plan) เกี่ยวกับ วิธีการ (Method)**
ปัจจัยด้านสถาบัน			
1. ด้านการเป็นตัวแบบของเพื่อน			
1) วิเคราะห์ความต้องการและกำหนดเป้าหมาย - ประเมินความต้องการในการพัฒนาทักษะการเป็นตัวแบบที่ดีของนักศึกษา และกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาทักษะเหล่านี้ 2) จัดทำแผนการฝึกอบรมและพัฒนา - วางแผนการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะการสื่อสาร การนำทีม และการสร้างแรงบันดาลใจให้กับเพื่อนนักศึกษา 3) สร้างบรรยากาศที่สนับสนุน: ส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นการเป็นตัวแบบที่ดีภายในสถานศึกษา ผ่านการสนับสนุนและการยอมรับจากบุคลากรและอาจารย์	1) วางแผนงบประมาณ - กำหนดงบประมาณในการจัดทำโปรแกรมและกิจกรรมที่ส่งเสริมการเป็นตัวแบบที่ดีของนักศึกษา 2) จัดลำดับความสำคัญ - ระบุแหล่งที่มาของงบประมาณและจัดลำดับความสำคัญในการใช้จ่ายเพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนา. 3) เสริมสร้างความโปร่งใส - สร้างกระบวนการบริหารจัดการงบประมาณที่โปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้	1) ประเมินความต้องการ - ประเมินความต้องการวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ใช้ในการสนับสนุนการพัฒนาทักษะการเป็นตัวแบบที่ดีของนักศึกษา 2) จัดหาวัสดุและอุปกรณ์ - วางแผนจัดซื้อและจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ที่มีคุณภาพและตรงกับความต้องการ เช่น หนังสือ, วิดีโอสร้างแรงบันดาลใจ, และคู่มือการพัฒนาตนเอง 3) บำรุงรักษาและดูแล - วางแผนการบำรุงรักษาและการดูแลรักษาวัสดุและอุปกรณ์เพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1) วิเคราะห์ผลการประเมิน - ประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมาจากกิจกรรมและโปรแกรมที่ส่งเสริมการเป็นตัวแบบที่ดีของนักศึกษา 2) ปรับปรุงและพัฒนาวิธีการ - วางแผนการปรับปรุงและพัฒนาวิธีการจัดกิจกรรมและโปรแกรม เช่น การใช้กรณีศึกษา, การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ, การทำโครงงานร่วมกัน 3) สร้างแนวทางปฏิบัติ - สร้างแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นมาตรฐานในการส่งเสริมการเป็นตัวแบบที่ดีภายในสถานศึกษา

ตาราง 41 (ต่อ)

ขั้นการวางแผน (Plan)			
การวางแผน (Plan) เกี่ยวกับ คน/ บุคคล (Man)	**การวางแผน (Plan) เกี่ยวกับเงินงบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)**	**การวางแผน (Plan) เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)**	**การวางแผน (Plan) เกี่ยวกับ วิธีการ (Method)**
ปัจจัยด้านสถาบัน			
2. ด้านพื้นที่การเรียนรู้			
1) วิเคราะห์ความต้องการและกำหนดเป้าหมาย - ประเมินความต้องการของนักศึกษาและบุคลากรในด้านพื้นที่การเรียนรู้ เช่น ห้องสมุด, ห้องปฏิบัติการ, และพื้นที่สำหรับการทำงานกลุ่ม 2) จัดทำแผนการฝึกอบรมและพัฒนา - วางแผนการฝึกอบรมการใช้พื้นที่การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีการเรียนรู้, การทำงานเป็นกลุ่ม, และการจัดการเวลา 3) สร้างบรรยากาศที่สนับสนุน - ส่งเสริมการใช้พื้นที่การเรียนรู้ที่เป็นมิตรและเอื้อต่อการเรียนรู้ โดยสร้างสภาพแวดล้อมที่สะดวกสบายและปลอดภัย	1) วางแผนงบประมาณ - กำหนดงบประมาณในการปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่การเรียนรู้ เช่น ค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงห้องเรียน, การจัดซื้อวัสดุและอุปกรณ์, และค่าบำรุงรักษา 2) จัดลำดับความสำคัญ - ระบุแหล่งที่มาของงบประมาณและจัดลำดับความสำคัญในการใช้จ่าย เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาพื้นที่การเรียนรู้ 3) เสริมสร้างความโปร่งใส - สร้างกระบวนการบริหารจัดการงบประมาณที่โปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ เพื่อให้การใช้จ่ายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า	1) ประเมินความต้องการ - ประเมินความต้องการวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ใช้ในการสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่การเรียนรู้ของนักศึกษา 2) จัดหาวัสดุและอุปกรณ์ - วางแผนจัดซื้อและจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ที่มีคุณภาพและตรงกับความต้องการ เช่น คอมพิวเตอร์, ซอฟต์แวร์การเรียนรู้, และอุปกรณ์การสอน 3) บำรุงรักษาและดูแล - วางแผนการบำรุงรักษาและการดูแลรักษาวัสดุและอุปกรณ์เพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน	1) วิเคราะห์ผลการประเมิน - ประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมาจากการใช้พื้นที่การเรียนรู้ของนักศึกษา 2) ปรับปรุงและพัฒนาวิธีการ - วางแผนการปรับปรุงและพัฒนาวิธีการจัดการพื้นที่การเรียนรู้ เช่น การจัดการห้องเรียนให้เป็นระบบ, การใช้เทคโนโลยีในการสอน, และการสนับสนุนการเรียนรู้แบบกลุ่ม 3) สร้างแนวทางปฏิบัติ - สร้างแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นมาตรฐานในการจัดการพื้นที่การเรียนรู้ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ตาราง 41 (ต่อ)

ขั้นการวางแผน (Plan)			
การวางแผน (Plan) เกี่ยวกับ คน/ บุคคล (Man)	**การวางแผน (Plan) เกี่ยวกับเงินงบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)**	**การวางแผน (Plan) เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)**	**การวางแผน (Plan) เกี่ยวกับ วิธีการ (Method)**
ปัจจัยด้านสถาบัน			
3. ด้านบทบาทของบุคลากร			
1) วิเคราะห์ความต้องการและกำหนดเป้าหมาย - ประเมินความต้องการในการพัฒนาทักษะและความรู้ของบุคลากรและอาจารย์และกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาบทบาทเหล่านี้ 2) จัดทำแผนการฝึกอบรมและพัฒนา - วางแผนการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะการสอน การแนะแนว และการวิจัยสำหรับบุคลากรและอาจารย์ 3) สร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุน - ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการทำงานร่วมกันระหว่างบุคลากรและอาจารย์ เพื่อพัฒนาศักยภาพในการสนับสนุนการเรียนรู้ของนักศึกษา	1) วางแผนงบประมาณ - กำหนดงบประมาณในการจัดทำโปรแกรมและกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาบทบาทของบุคลากรและอาจารย์ 2) จัดลำดับความสำคัญ - ระบุแหล่งที่มาของงบประมาณและจัดลำดับความสำคัญในการใช้จ่าย เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนา 3) เสริมสร้างความโปร่งใส - สร้างกระบวนการบริหารจัดการงบประมาณที่โปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ เพื่อให้การใช้จ่ายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า	1) ประเมินความต้องการ - ประเมินความต้องการวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ใช้ในการสนับสนุนการพัฒนาบทบาทของบุคลากรและอาจารย์ 2) จัดหาวัสดุและอุปกรณ์ - วางแผนจัดซื้อและจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ที่มีคุณภาพและตรงกับความต้องการ เช่น คอมพิวเตอร์, ซอฟต์แวร์การสอน, และอุปกรณ์การวิจัย. 3) บำรุงรักษาและดูแล - วางแผนการบำรุงรักษาและการดูแลรักษาวัสดุและอุปกรณ์ เพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน	1) วิเคราะห์ผลการประเมิน - ประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมาจากโปรแกรมและกิจกรรมที่สนับสนุนการพัฒนาบทบาทของบุคลากรและอาจารย์ 2) ปรับปรุงและพัฒนาวิธีการ - วางแผนการปรับปรุงและพัฒนาวิธีการจัดกิจกรรมและโปรแกรม เช่น การใช้กรณีศึกษา, การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ, การนำเสนองานวิจัย 3) สร้างแนวทางปฏิบัติ - สร้างแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นมาตรฐานในการพัฒนาบทบาทของบุคลากรและอาจารย์ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ตาราง 42 แสดงรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร : ขั้นการปฏิบัติ (Do)

ขั้นการปฏิบัติ (Do)			
การปฏิบัติ (Do) เกี่ยวกับ คน/ บุคคล (Man)	**การปฏิบัติ (Do) เกี่ยวกับเงิน งบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)**	**การปฏิบัติ (Do) เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)**	**การปฏิบัติ (Do) เกี่ยวกับ วิธีการ (Method)**
ปัจจัยด้านนักศึกษา			
1. ด้านเหตุผลเชิงจริยธรรม			
1) การฝึกอบรมและพัฒนา - จัดกิจกรรมฝึกอบรมเชิงจริยธรรมให้กับนักศึกษา เช่น การสัมมนา, การบรรยายจากผู้เชี่ยวชาญด้านจริยธรรม และการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริง 2) การให้คำปรึกษาและแนะแนว - จัดตั้งระบบการให้คำปรึกษาและแนะแนวนักศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามหลักจริยธรรมในชีวิตประจำวันและวิชาชีพ	1) การจัดสรรงบประมาณ - จัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรมและโปรแกรมเชิงจริยธรรม เช่น ค่าฝึกอบรม, ค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรม, และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง. 2) การบริหารจัดการงบประมาณ - บริหารจัดการงบประมาณอย่างโปร่งใสและคุ้มค่า โดยการรายงานผลการใช้จ่ายอย่างเปิดเผยและให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบ	1) การจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ - จัดซื้อและจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการสนับสนุนกิจกรรมเชิงจริยธรรม เช่น หนังสือ, วิดีโอ, และสื่อการสอน 2) การบำรุงรักษาและดูแลรักษา - ดูแลและบำรุงรักษาวัสดุและอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพดีและพร้อมใช้งานตลอดเวลา	1) การดำเนินกิจกรรม - จัดทำและดำเนินกิจกรรมเชิงจริยธรรม เช่น การใช้กรณีศึกษา, การอภิปรายกลุ่ม, และการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ 2) การประเมินผลการดำเนินงาน - ประเมินผลการดำเนินกิจกรรมเชิงจริยธรรมเพื่อหาจุดที่ต้องปรับปรุงและพัฒนาต่อไป โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์นักศึกษาและบุคลากร

ตาราง 42 (ต่อ)

ขั้นการปฏิบัติ (Do)			
การปฏิบัติ (Do) เกี่ยวกับ คน/ บุคคล (Man)	**การปฏิบัติ (Do) เกี่ยวกับเงิน งบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)**	**การปฏิบัติ (Do) เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)**	**การปฏิบัติ (Do) เกี่ยวกับ วิธีการ (Method)**
ปัจจัยด้านนักศึกษา			
2. ด้านการมุ่งอนาคตและควบคุมตน			
1) การฝึกอบรมและพัฒนา - จัดกิจกรรมฝึกอบรมที่เน้นการตั้งเป้าหมาย การจัดการเวลา และการวางแผน เช่น การสัมมนา, การบรรยายจากผู้เชี่ยวชาญ, และการฝึกปฏิบัติ 2) การให้คำปรึกษาและแนะแนว - จัดตั้งระบบการให้คำปรึกษาและแนะแนวนักศึกษาเกี่ยวกับการมุ่งอนาคตและการควบคุมตนเองในชีวิตการเรียนและการทำงาน	1) การจัดสรรงบประมาณ - จัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรมและโปรแกรมที่ส่งเสริมการมุ่งอนาคตและการควบคุมตน เช่น ค่าฝึกอบรม, ค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรม, และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง 2) การบริหารจัดการงบประมาณ - บริหารจัดการงบประมาณอย่างโปร่งใสและคุ้มค่า โดยการรายงานผลการใช้จ่ายอย่างเปิดเผยและให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบ	1) การจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ - จัดซื้อและจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการสนับสนุนกิจกรรมการมุ่งอนาคตและการควบคุมตน เช่น หนังสือ, ซอฟต์แวร์จัดการเวลา, และเครื่องมือการวางแผน 2) การบำรุงรักษาและดูแลรักษา - ดูแลและบำรุงรักษาวัสดุและอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพดีและพร้อมใช้งานตลอดเวลา	1) การดำเนินกิจกรรม - จัดทำและดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมการมุ่งอนาคตและการควบคุมตน เช่น การใช้กรณีศึกษา, การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ, และการทำโครงงานวิจัย 2) การประเมินผลการดำเนินงาน - ประเมินผลการดำเนินกิจกรรมเพื่อหาจุดที่ต้องปรับปรุงและพัฒนาต่อไป โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์นักศึกษาและบุคลากร

ตาราง 42 (ต่อ)

ขั้นการปฏิบัติ (Do)			
การปฏิบัติ (Do) เกี่ยวกับ คน/ บุคคล (Man)	**การปฏิบัติ (Do) เกี่ยวกับเงิน งบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)**	**การปฏิบัติ (Do) เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)**	**การปฏิบัติ (Do) เกี่ยวกับ วิธีการ (Method)**
ปัจจัยด้านนักศึกษา			
3. ด้านความคิดเชิงเติบโต			
1) การฝึกอบรมและพัฒนา - จัดกิจกรรมฝึกอบรมที่เน้นการพัฒนาความคิดเชิงเติบโต เช่น การเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา, การฝึกอบรมด้านการแก้ไขปัญหา, และการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริง 2) การให้คำปรึกษาและแนะแนว - จัดตั้งระบบการให้คำปรึกษาและแนะแนวนักศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาความคิดเชิงเติบโตและการยอมรับความล้มเหลวเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้และการเติบโต	1) การจัดสรรงบประมาณ - จัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรมและโปรแกรมที่ส่งเสริมความคิดเชิงเติบโต เช่น ค่าฝึกอบรม, ค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรม, และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง 2) การบริหารจัดการงบประมาณ - บริหารจัดการงบประมาณอย่างโปร่งใสและคุ้มค่า โดยการรายงานผลการใช้จ่ายอย่างเปิดเผยและให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบ	1) การจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ - จัดซื้อและจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการสนับสนุนกิจกรรมที่ส่งเสริมความคิดเชิงเติบโต เช่น หนังสือ, วิดีโอสร้างแรงบันดาลใจ, และเครื่องมือการเรียนรู้ 2) การบำรุงรักษาและดูแลรักษา - ดูแลและบำรุงรักษาวัสดุและอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพดีและพร้อมใช้งานตลอดเวลา	1) การดำเนินกิจกรรม - จัดทำและดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมความคิดเชิงเติบโต เช่น การใช้กรณีศึกษา, การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ, และการอภิปรายกลุ่ม 2) การประเมินผลการดำเนินงาน - ประเมินผลการดำเนินกิจกรรมเพื่อหาจุดที่ต้องปรับปรุงและพัฒนาต่อไป โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์นักศึกษาและบุคลากร

ตาราง 42 (ต่อ)

ขั้นการปฏิบัติ (Do)			
การปฏิบัติ (Do) เกี่ยวกับ คน/ บุคคล (Man)	**การปฏิบัติ (Do) เกี่ยวกับเงิน งบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)**	**การปฏิบัติ (Do) เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)**	**การปฏิบัติ (Do) เกี่ยวกับ วิธีการ (Method)**
ปัจจัยด้านกิจการนักศึกษา			
1. ด้านการดูแลคุณภาพชีวิตนักศึกษา			
1) การฝึกอบรมและพัฒนา - จัดกิจกรรมฝึกอบรมและการพัฒนาทักษะที่สนับสนุนคุณภาพชีวิต เช่น การจัดการความเครียด, การดูแลสุขภาพกายและจิตใจ, และการพัฒนาทักษะชีวิต 2) การให้คำปรึกษาและการแนะแนว - จัดตั้งระบบการให้คำปรึกษาด้านสุขภาพกายและจิตใจ การแนะแนวอาชีพ และการสนับสนุนในด้านการเรียนและการใช้ชีวิตประจำวัน	1) การจัดสรรงบประมาณ - จัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรมและโปรแกรมที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิต เช่น ค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมฝึกอบรม, ค่าจ้างที่ปรึกษา, และค่าใช้จ่ายในการจัดซื้ออุปกรณ์ 2) การบริหารจัดการงบประมาณ - บริหารจัดการงบประมาณอย่างโปร่งใสและคุ้มค่า โดยการรายงานผลการใช้จ่ายอย่างเปิดเผยและให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบ	1) การจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ - จัดซื้อและจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการสนับสนุนกิจกรรมด้านสุขภาพและคุณภาพชีวิต เช่น อุปกรณ์ออกกำลังกาย, หนังสือสุขภาพ, และเครื่องมือการจัดการความเครียด 2) การบำรุงรักษาและดูแลรักษา - ดูแลและบำรุงรักษาวัสดุและอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพดีและพร้อมใช้งานตลอดเวลา	1) การดำเนินกิจกรรม - จัดทำและดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของนักศึกษา เช่น การจัดกิจกรรมออกกำลังกาย, การประชุมสัมมนาด้านสุขภาพ, และการฝึกอบรมการจัดการความเครียด 2) การประเมินผลการดำเนินงาน - ประเมินผลการดำเนินกิจกรรมเพื่อหาจุดที่ต้องปรับปรุงและพัฒนาต่อไป โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์นักศึกษาและบุคลากร

ตาราง 42 (ต่อ)

ขั้นการปฏิบัติ (Do)			
การปฏิบัติ (Do) เกี่ยวกับ คน/ บุคคล (Man)	**การปฏิบัติ (Do) เกี่ยวกับเงิน งบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)**	**การปฏิบัติ (Do) เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)**	**การปฏิบัติ (Do) เกี่ยวกับ วิธีการ (Method)**
ปัจจัยด้านกิจการนักศึกษา			
2. ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร			
1) การฝึกอบรมและพัฒนา - จัดกิจกรรมฝึกอบรมที่สนับสนุนการพัฒนาทักษะที่หลากหลาย เช่น การทำงานเป็นทีม, การสื่อสาร, และการแก้ไขปัญหา ผ่านการทำโครงการกลุ่ม, การอภิปราย, และการสัมมนา 2) การให้คำปรึกษาและแนะแนว - จัดตั้งระบบการให้คำปรึกษาและการแนะแนวนักศึกษาเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรและการพัฒนาทักษะ	1) การจัดสรรงบประมาณ - จัดสรรงบประมาณสำหรับการดำเนินกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น ค่าฝึกอบรม, ค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรม, และค่าใช้จ่ายสำหรับวัสดุและอุปกรณ์ 2) การบริหารจัดการงบประมาณ - บริหารจัดการงบประมาณอย่างโปร่งใสและคุ้มค่า โดยการรายงานผลการใช้จ่ายและการติดตามการใช้จ่ายอย่างต่อเนื่อง	1) การจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ - จัดซื้อและจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการสนับสนุนกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น หนังสือ, วิดีโอการสอน, และอุปกรณ์การเรียนรู้ 2) การบำรุงรักษาและดูแลรักษา - ดูแลและบำรุงรักษาวัสดุและอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพดีและพร้อมใช้งานตลอดเวลา	1) การดำเนินกิจกรรม - จัดทำและดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะของนักศึกษา เช่น การทำโครงการกลุ่ม, การสัมมนา, และการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ 2) การประเมินผลการดำเนินงาน - ประเมินผลการดำเนินกิจกรรมเพื่อหาจุดที่ต้องปรับปรุงและพัฒนาต่อไป โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์นักศึกษาและบุคลากร

ตาราง 42 (ต่อ)

ขั้นการปฏิบัติ (Do)			
การปฏิบัติ (Do) เกี่ยวกับ คน/ บุคคล (Man)	**การปฏิบัติ (Do) เกี่ยวกับเงิน งบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)**	**การปฏิบัติ (Do) เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)**	**การปฏิบัติ (Do) เกี่ยวกับ วิธีการ (Method)**
ปัจจัยด้านกิจการนักศึกษา			
3. ด้านการสร้างค่านิยมที่ดีกับนักศึกษา			
1) การฝึกอบรมและพัฒนา - จัดกิจกรรมฝึกอบรมเชิงจริยธรรมให้กับนักศึกษา เช่น การสัมมนา, การบรรยายจากผู้เชี่ยวชาญด้านจริยธรรม, และการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริง 2) การให้คำปรึกษาและการแนะแนว - จัดตั้งระบบการให้คำปรึกษาและการแนะแนวนักศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามหลักจริยธรรมและค่านิยมที่ดีในชีวิตประจำวันและวิชาชีพ	1) การจัดสรรงบประมาณ - จัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรมและโปรแกรมที่ส่งเสริมค่านิยมที่ดี เช่น ค่าฝึกอบรม, ค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรม, และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง 2) การบริหารจัดการงบประมาณ - บริหารจัดการงบประมาณอย่างโปร่งใสและคุ้มค่า โดยการรายงานผลการใช้จ่ายอย่างเปิดเผยและให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบ	1) การจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ - จัดซื้อและจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการสนับสนุนกิจกรรมเชิงค่านิยม เช่น หนังสือ, วิดีโอ, และสื่อการสอน 2) การบำรุงรักษาและดูแลรักษา - ดูแลและบำรุงรักษาวัสดุและอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพดีและพร้อมใช้งานตลอดเวลา	1) การดำเนินกิจกรรม - จัดทำและดำเนินกิจกรรมเชิงค่านิยม เช่น การใช้กรณีศึกษา, การอภิปรายกลุ่ม, และการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ 2) การประเมินผลการดำเนินงาน - ประเมินผลการดำเนินกิจกรรมเชิงค่านิยมเพื่อหาจุดที่ต้องปรับปรุงและพัฒนาต่อไป โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์นักศึกษาและบุคลากร

ตาราง 42 (ต่อ)

ขั้นการปฏิบัติ (Do)			
การปฏิบัติ (Do) เกี่ยวกับ คน/ บุคคล (Man)	**การปฏิบัติ (Do) เกี่ยวกับเงิน งบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)**	**การปฏิบัติ (Do) เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)**	**การปฏิบัติ (Do) เกี่ยวกับ วิธีการ (Method)**
ปัจจัยด้านสถาบัน			
1. ด้านการเป็นตัวแบบของเพื่อน			
1) การฝึกอบรมและพัฒนา - จัดกิจกรรมฝึกอบรมที่เน้นการพัฒนาทักษะการเป็นตัวแบบที่ดี เช่น การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ, การแก้ไขปัญหา, และการเป็นผู้นำ 2) การให้คำปรึกษาและแนะแนว - จัดตั้งระบบการให้คำปรึกษาและการแนะแนวสำหรับนักศึกษาเกี่ยวกับการเป็นตัวแบบที่ดี โดยมีบุคลากรที่มีประสบการณ์ให้คำปรึกษา	1) การจัดสรรงบประมาณ - จัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรมและโปรแกรมที่ส่งเสริมการเป็นตัวแบบที่ดี เช่น ค่าฝึกอบรม, ค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรม, และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง. 2) การบริหารจัดการงบประมาณ - บริหารจัดการงบประมาณอย่างโปร่งใสและคุ้มค่า โดยการรายงานผลการใช้จ่ายและให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบ	1) การจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ - จัดซื้อและจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการสนับสนุนกิจกรรมการเป็นตัวแบบที่ดี เช่น หนังสือ, วิดีโอสร้างแรงบันดาลใจ, และคู่มือการพัฒนาตนเอง 2) การบำรุงรักษาและดูแลรักษา - ดูแลและบำรุงรักษาวัสดุและอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพดีและพร้อมใช้งานตลอดเวลา	1) การดำเนินกิจกรรม - จัดทำและดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมการเป็นตัวแบบที่ดี เช่น การใช้กรณีศึกษา, การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ, และการทำโครงงานร่วมกัน 2) การประเมินผลการดำเนินงาน - ประเมินผลการดำเนินกิจกรรมเพื่อหาจุดที่ต้องปรับปรุงและพัฒนาต่อไป โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์นักศึกษาและบุคลากร

ตาราง 42 (ต่อ)

ขั้นการปฏิบัติ (Do)			
การปฏิบัติ (Do) เกี่ยวกับ คน/ บุคคล (Man)	**การปฏิบัติ (Do) เกี่ยวกับเงิน งบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)**	**การปฏิบัติ (Do) เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)**	**การปฏิบัติ (Do) เกี่ยวกับ วิธีการ (Method)**
ปัจจัยด้านสถาบัน			
2. ด้านพื้นที่การเรียนรู้			
1) การฝึกอบรมและพัฒนา - จัดกิจกรรมฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการใช้พื้นที่การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีการเรียนรู้, การทำงานเป็นกลุ่ม, และการจัดการเวลา 2) การให้คำปรึกษาและการแนะแนว - จัดตั้งระบบการให้คำปรึกษาและการแนะแนวเกี่ยวกับการใช้พื้นที่การเรียนรู้อย่างเหมาะสม และการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่ดีภายในมหาวิทยาลัย	1) การจัดสรรงบประมาณ - จัดสรรงบประมาณในการปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่การเรียนรู้ เช่น ค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงห้องเรียน, การจัดซื้อวัสดุและอุปกรณ์, และค่าบำรุงรักษา 2) การบริหารจัดการงบประมาณ - บริหารจัดการงบประมาณอย่างโปร่งใสและคุ้มค่า โดยการรายงานผลการใช้จ่ายและให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบ	1) การจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ - จัดซื้อและจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการสนับสนุนการเรียนรู้ เช่น คอมพิวเตอร์, ซอฟต์แวร์การเรียนรู้, และอุปกรณ์การสอน 2) การบำรุงรักษาและดูแลรักษา - ดูแลและบำรุงรักษาวัสดุและอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพดีและพร้อมใช้งานตลอดเวลา เพื่อให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างไม่มีสะดุด	1) การดำเนินกิจกรรม - จัดทำและดำเนินกิจกรรมที่สนับสนุนการใช้พื้นที่การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม, การทำโครงงานวิจัย, และการใช้เทคโนโลยีในการสอน 2) การประเมินผลการดำเนินงาน - ประเมินผลการดำเนินกิจกรรมเพื่อหาจุดที่ต้องปรับปรุงและพัฒนาต่อไป โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์นักศึกษาและบุคลากร

ตาราง 42 (ต่อ)

ขั้นการปฏิบัติ (Do)			
การปฏิบัติ (Do) เกี่ยวกับ คน/ บุคคล (Man)	**การปฏิบัติ (Do) เกี่ยวกับเงิน งบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)**	**การปฏิบัติ (Do) เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)**	**การปฏิบัติ (Do) เกี่ยวกับ วิธีการ (Method)**
ปัจจัยด้านสถาบัน			
3. ด้านบทบาทของบุคลากร			
1) การฝึกอบรมและพัฒนา - จัดกิจกรรมฝึกอบรมและพัฒนาทักษะของบุคลากรและอาจารย์ เช่น การสอนที่เน้นการเรียนรู้แบบองค์รวม, การแนะแนวการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ, และการพัฒนาทักษะการวิจัย 2) การให้คำปรึกษาและการแนะแนว - จัดตั้งระบบการให้คำปรึกษาและการแนะแนวสำหรับบุคลากรและอาจารย์เพื่อสนับสนุนการพัฒนาทักษะและการทำงานร่วมกับนักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ	1) การจัดสรรงบประมาณ - จัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรมและโปรแกรมที่ส่งเสริมการพัฒนาบทบาทของบุคลากรและอาจารย์ เช่น ค่าฝึกอบรม, ค่าใช้จ่ายในการจัดสัมมนา, และค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อวัสดุและอุปกรณ์ 2) การบริหารจัดการงบประมาณ - บริหารจัดการงบประมาณอย่างโปร่งใสและคุ้มค่า โดยการรายงานผลการใช้จ่ายและให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบ	1) การจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ - จัดซื้อและจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการสนับสนุนการสอนและการวิจัย เช่น คอมพิวเตอร์, ซอฟต์แวร์การสอน, และอุปกรณ์การวิจัย 2) การบำรุงรักษาและดูแลรักษา - ดูแลและบำรุงรักษาวัสดุและอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพดีและพร้อมใช้งานตลอดเวลา เพื่อให้การสอนและการวิจัยเป็นไปอย่างไม่มีสะดุด	1) การดำเนินกิจกรรม - จัดทำและดำเนินกิจกรรมที่สนับสนุนการพัฒนาทักษะและความรู้ของบุคลากรและอาจารย์ เช่น การใช้กรณีศึกษา, การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ, และการนำเสนองานวิจัย 2) การประเมินผลการดำเนินงาน - ประเมินผลการดำเนินกิจกรรมเพื่อหาจุดที่ต้องปรับปรุงและพัฒนาต่อไป โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์บุคลากรและอาจารย์

ตาราง 43 แสดงรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร : ขั้นการตรวจสอบ/ประเมิน (Check)

ขั้นการตรวจสอบ/ประเมิน (Check)			
การตรวจสอบ/ประเมิน (Check) เกี่ยวกับ คน/ บุคคล (Man)	**การตรวจสอบ/ประเมิน (Check) เกี่ยวกับ เงิน งบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)**	**การตรวจสอบ/ประเมิน (Check) เกี่ยวกับ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)**	**การตรวจสอบ/ประเมิน (Check) เกี่ยวกับ วิธีการ (Method)**
ปัจจัยด้านนักศึกษา			
1. ด้านเหตุผลเชิงจริยธรรม			
1) การใช้แบบประเมินตนเอง - ให้ผู้เรียนทำแบบประเมินตนเองเกี่ยวกับความเข้าใจและการปฏิบัติตนตามหลักจริยธรรม เพื่อตรวจสอบจุดที่ต้องปรับปรุง 2) การสังเกตและบันทึกพฤติกรรม - สังเกตและบันทึกพฤติกรรมของนักศึกษาในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อประเมินการปฏิบัติตามหลักจริยธรรม. 3) การสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม - จัดการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มเพื่อรับฟังความคิดเห็นและประสบการณ์ของนักศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามหลักจริยธรรม	1) การตรวจสอบรายจ่าย - ตรวจสอบว่าการใช้จ่ายด้านจริยธรรมเป็นไปตามแผนที่กำหนดหรือไม่ โดยใช้เครื่องมือทางบัญชีและซอฟต์แวร์การจัดการงบประมาณ 2) การเปรียบเทียบกับงบประมาณ - เปรียบเทียบการใช้จ่ายจริงกับงบประมาณที่วางแผนไว้ เพื่อดูว่ามีการใช้เงินอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพหรือไม่ 3) การประเมินผลการใช้เงิน - ประเมินผลการใช้เงินว่ามีผลลัพธ์ที่เป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ เช่น การพัฒนาทักษะด้านจริยธรรมของนักศึกษา	1) การตรวจสอบสภาพและการใช้งาน - ตรวจสอบสภาพของวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการสอนและการฝึกอบรมเชิงจริยธรรมว่ามีประสิทธิภาพหรือไม่ 2) การบันทึกข้อมูลการใช้งาน - บันทึกข้อมูลการใช้งานวัสดุและอุปกรณ์ เช่น วันที่ใช้งาน ผลการใช้งาน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและประสิทธิภาพ 3) การรวบรวมความคิดเห็นจากผู้ใช้ - สอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาและบุคลากรเกี่ยวกับประสิทธิภาพและความเหมาะสมของวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้	1) การประเมินผลการเรียนรู้ - ใช้แบบประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นทักษะด้านจริยธรรม เช่น แบบสอบถาม, การสังเกต, และการสัมภาษณ์. 2) การประเมินผลการจัดกิจกรรม - ตรวจสอบผลการจัดกิจกรรมเชิงจริยธรรมว่ามีผลลัพธ์ที่ตอบสนองต่อเป้าหมายหรือไม่ 3) การวิเคราะห์ผลการประเมิน - วิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินเพื่อหาจุดที่ต้องปรับปรุงและพัฒนาวิธีการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ตาราง 43 (ต่อ)

ขั้นการตรวจสอบ/ประเมิน (Check)			
การตรวจสอบ/ประเมิน (Check) เกี่ยวกับ คน/ บุคคล (Man)	**การตรวจสอบ/ประเมิน (Check) เกี่ยวกับ เงิน งบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)**	**การตรวจสอบ/ประเมิน (Check) เกี่ยวกับ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)**	**การตรวจสอบ/ประเมิน (Check) เกี่ยวกับ วิธีการ (Method)**
ปัจจัยด้านนักศึกษา			
2. ด้านการมุ่งอนาคตและควบคุมตน			
1) การใช้แบบประเมินตนเอง - ให้นักศึกษาใช้แบบประเมินตนเอง เพื่อวัดทักษะการตั้งเป้าหมาย การจัดการเวลา และการวางแผน รวมถึงการควบคุมตนเองในชีวิตประจำวัน 2) การสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม - จัดการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม เพื่อรับฟังความคิดเห็นและประสบการณ์ของนักศึกษาเกี่ยวกับการมุ่งอนาคตและการควบคุมตน 3) การสังเกตและบันทึกพฤติกรรม - สังเกตพฤติกรรมและการปฏิบัติตนของนักศึกษาในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อประเมินการใช้ทักษะการมุ่งอนาคตและการควบคุมตน	1) การตรวจสอบรายจ่าย - ตรวจสอบว่าการใช้เงินเป็นไปตามแผนที่กำหนดหรือไม่ โดยใช้เครื่องมือทางบัญชีหรือซอฟต์แวร์การจัดการงบประมาณ 2) การเปรียบเทียบกับงบประมาณ - เปรียบเทียบการใช้จ่ายจริงกับงบประมาณที่วางแผนไว้ เพื่อดูว่ามีการใช้เงินอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพหรือไม่ 3) การประเมินผลการใช้เงิน - ประเมินผลการใช้เงินว่ามีผลลัพธ์ที่เป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ เช่น การพัฒนาทักษะการมุ่งอนาคตและการควบคุมตนของนักศึกษา	1) การตรวจสอบสภาพและการใช้งาน - ตรวจสอบสภาพของวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการสนับสนุนการมุ่งอนาคตและการควบคุมตน เช่น ซอฟต์แวร์การจัดการเวลา, วัสดุการเรียนรู้ 2) การบันทึกข้อมูลการใช้งาน - บันทึกข้อมูลการใช้งานวัสดุและอุปกรณ์ เช่น วันที่ใช้งาน ผลการใช้งาน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและประสิทธิภาพ 3) การรวบรวมความคิดเห็นจากผู้ใช้ - สอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาและบุคลากรเกี่ยวกับประสิทธิภาพและความเหมาะสมของวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการพัฒนาทักษะการมุ่งอนาคตและการควบคุมตน	1) การประเมินผลการเรียนรู้ - ใช้แบบประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการมุ่งอนาคตและการควบคุมตน เช่น แบบสอบถาม, การสังเกต, และการสัมภาษณ์ 2) การประเมินผลการจัดกิจกรรม - ตรวจสอบผลการจัดกิจกรรมและโปรแกรมว่ามีผลลัพธ์ที่ตอบสนองต่อเป้าหมายการมุ่งอนาคตและการควบคุมตนของนักศึกษาหรือไม่ 3) การวิเคราะห์ผลการประเมิน - วิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินเพื่อหาจุดที่ต้องปรับปรุงและพัฒนาวิธีการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ตาราง 43 (ต่อ)

ขั้นการตรวจสอบ/ประเมิน (Check)			
การตรวจสอบ/ประเมิน (Check) เกี่ยวกับ คน/ บุคคล (Man)	**การตรวจสอบ/ประเมิน (Check) เกี่ยวกับ เงิน งบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)**	**การตรวจสอบ/ประเมิน (Check) เกี่ยวกับ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)**	**การตรวจสอบ/ประเมิน (Check) เกี่ยวกับ วิธีการ (Method)**
ปัจจัยด้านนักศึกษา			
3. ด้านความคิดเชิงเติบโต			
1) การใช้แบบประเมินตนเอง - ให้นักศึกษาใช้แบบประเมินตนเอง เพื่อวัดความก้าวหน้าด้านความคิดเชิงเติบโต เช่น ความยืดหยุ่นในการคิด การยอมรับความล้มเหลว และการพัฒนาตนเอง 2) การสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม - จัดการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มเพื่อรับฟังความคิดเห็นและประสบการณ์ของนักศึกษาเกี่ยวกับความคิดเชิงเติบโตและการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน 3) การสังเกตและบันทึกพฤติกรรม - สังเกตและบันทึกพฤติกรรมของนักศึกษาในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อประเมินการใช้ทักษะความคิดเชิงเติบโต	1) การตรวจสอบรายจ่าย - ตรวจสอบว่าการใช้เงินเพื่อสนับสนุนความคิดเชิงเติบโตเป็นไปตามแผนที่กำหนดหรือไม่ โดยใช้เครื่องมือทางบัญชีและซอฟต์แวร์การจัดการงบประมาณ - การเปรียบเทียบกับงบประมาณ - เปรียบเทียบการใช้จ่ายจริงกับงบประมาณที่วางแผนไว้ เพื่อดูว่ามีการใช้เงินอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพหรือไม่ 3) การประเมินผลการใช้เงิน - ประเมินผลการใช้เงินว่ามีผลลัพธ์ที่เป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ เช่น การพัฒนาทักษะความคิดเชิงเติบโตของนักศึกษา	1) การตรวจสอบสภาพและการใช้งาน - ตรวจสอบสภาพของวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการสนับสนุนความคิดเชิงเติบโต เช่น หนังสือ, วิดีโอการเรียนรู้, และซอฟต์แวร์การแก้ไขปัญหา 2) การบันทึกข้อมูลการใช้งาน - บันทึกข้อมูลการใช้งานวัสดุและอุปกรณ์ เช่น วันที่ใช้งาน ผลการใช้งาน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและประสิทธิภาพ 3) การรวบรวมความคิดเห็นจากผู้ใช้ - สอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาและบุคลากรเกี่ยวกับประสิทธิภาพและความเหมาะสมของวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการพัฒนาความคิดเชิงเติบโต	1) การประเมินผลการเรียนรู้ - ใช้แบบประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นทักษะความคิดเชิงเติบโต เช่น แบบสอบถาม, การสังเกต, และการสัมภาษณ์ 2) การประเมินผลการจัดกิจกรรม - ตรวจสอบผลการจัดกิจกรรมและโปรแกรมว่ามีผลลัพธ์ที่ตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาความคิดเชิงเติบโตของนักศึกษาหรือไม่ 3) การวิเคราะห์ผลการประเมิน - วิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินเพื่อหาจุดที่ต้องปรับปรุงและพัฒนาวิธีการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ตาราง 43 (ต่อ)

ขั้นการตรวจสอบ/ประเมิน (Check)			
การตรวจสอบ/ประเมิน (Check) เกี่ยวกับ คน/ บุคคล (Man)	**การตรวจสอบ/ประเมิน (Check) เกี่ยวกับ เงิน งบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)**	**การตรวจสอบ/ประเมิน (Check) เกี่ยวกับ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)**	**การตรวจสอบ/ประเมิน (Check) เกี่ยวกับ วิธีการ (Method)**
ปัจจัยด้านกิจการนักศึกษา			
1. ด้านการดูแลคุณภาพชีวิตนักศึกษา			
1) การใช้แบบประเมินคุณภาพชีวิต - ให้นักศึกษาใช้แบบประเมินตนเองเกี่ยวกับสุขภาพกายและจิตใจ รวมถึงการจัดการความเครียดและการใช้ชีวิตประจำวัน เพื่อวัดระดับคุณภาพชีวิต 2) การสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม - จัดการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มเพื่อรับฟังความคิดเห็นและประสบการณ์ของนักศึกษาเกี่ยวกับการดูแลคุณภาพชีวิตในมหาวิทยาลัย 3) การสังเกตและบันทึกพฤติกรรม - สังเกตและบันทึกพฤติกรรมของนักศึกษาในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อประเมินการปฏิบัติตนที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดี	1) การตรวจสอบรายจ่าย - ตรวจสอบว่าการใช้จ่ายด้านคุณภาพชีวิตของนักศึกษาเป็นไปตามแผนที่กำหนดหรือไม่ โดยใช้เครื่องมือทางบัญชีและซอฟต์แวร์การจัดการงบประมาณ. 2) การเปรียบเทียบกับงบประมาณ - เปรียบเทียบการใช้จ่ายจริงกับงบประมาณที่วางแผนไว้ เพื่อดูว่ามีการใช้เงินอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพหรือไม่ 3) การประเมินผลการใช้เงิน - ประเมินผลการใช้เงินว่ามีผลลัพธ์ที่เป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ เช่น การพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษา	1) การตรวจสอบสภาพและการใช้งาน - ตรวจสอบสภาพของวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการสนับสนุนคุณภาพชีวิตของนักศึกษา เช่น อุปกรณ์ออกกำลังกาย, หนังสือสุขภาพ, และเครื่องมือการจัดการความเครียด 2) การบันทึกข้อมูลการใช้งาน - บันทึกข้อมูลการใช้งานวัสดุและอุปกรณ์ เช่น วันที่ใช้งาน ผลการใช้งาน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและประสิทธิภาพ 3) การรวบรวมความคิดเห็นจากผู้ใช้ - สอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาและบุคลากรเกี่ยวกับประสิทธิภาพและความเหมาะสมของวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการสนับสนุนคุณภาพชีวิต	1) การประเมินผลการจัดกิจกรรม - ตรวจสอบผลการจัดกิจกรรมและโปรแกรมว่ามีผลลัพธ์ที่ตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาหรือไม่ 2) การใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ - ใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์เพื่อรวบรวมข้อมูลและความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับการดูแลคุณภาพชีวิต 3) การวิเคราะห์ผลการประเมิน - วิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมิน เพื่อหาจุดที่ต้องปรับปรุงและพัฒนาวิธีการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ตาราง 43 (ต่อ)

ขั้นการตรวจสอบ/ประเมิน (Check)			
การตรวจสอบ/ประเมิน (Check) เกี่ยวกับ คน/ บุคคล (Man)	**การตรวจสอบ/ประเมิน (Check) เกี่ยวกับ เงิน งบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)**	**การตรวจสอบ/ประเมิน (Check) เกี่ยวกับ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)**	**การตรวจสอบ/ประเมิน (Check) เกี่ยวกับ วิธีการ (Method)**
ปัจจัยด้านกิจการนักศึกษา			
2. ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร			
1) การใช้แบบประเมินตนเอง - ให้นักศึกษาใช้แบบประเมินตนเอง เพื่อวัดความก้าวหน้าในการพัฒนาทักษะจากกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น การทำงานเป็นทีม, การสื่อสาร, และการแก้ไขปัญหา 2) การสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม - จัดการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มเพื่อรับฟังความคิดเห็นและประสบการณ์ของนักศึกษาเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร 3) การสังเกตและบันทึกพฤติกรรม - สังเกตและบันทึกพฤติกรรมของนักศึกษาในกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อประเมินทักษะที่ได้รับและความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม	1) การตรวจสอบรายจ่าย - ตรวจสอบว่าการใช้เงินเพื่อสนับสนุนกิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นไปตามแผนที่กำหนดหรือไม่ โดยใช้เครื่องมือทางบัญชีและซอฟต์แวร์การจัดการงบประมาณ 2) การเปรียบเทียบกับงบประมาณ - เปรียบเทียบการใช้จ่ายจริงกับงบประมาณที่วางแผนไว้ เพื่อดูว่ามีการใช้เงินอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพหรือไม่ 3) การประเมินผลการใช้เงิน - ประเมินผลการใช้เงินว่ามีผลลัพธ์ที่เป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ เช่น การเพิ่มทักษะและความรู้ของนักศึกษาจากกิจกรรมเสริมหลักสูตร	1) การตรวจสอบสภาพและการใช้งาน - ตรวจสอบสภาพของวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการสนับสนุนกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น หนังสือ, วิดีโอการสอน, และอุปกรณ์การเรียนรู้ 2) การบันทึกข้อมูลการใช้งาน - บันทึกข้อมูลการใช้งานวัสดุและอุปกรณ์ เช่น วันที่ใช้งาน ผลการใช้งาน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและประสิทธิภาพ 3) การรวบรวมความคิดเห็นจากผู้ใช้ - สอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาและบุคลากรเกี่ยวกับประสิทธิภาพและความเหมาะสมของวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการสนับสนุนกิจกรรมเสริมหลักสูตร	1) การประเมินผลการจัดกิจกรรม - ตรวจสอบผลการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรว่ามีผลลัพธ์ที่ตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาทักษะของนักศึกษาหรือไม่ 2) การใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ - ใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์เพื่อรวบรวมข้อมูลและความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร 3) การวิเคราะห์ผลการประเมิน - วิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมิน เพื่อหาจุดที่ต้องปรับปรุงและพัฒนาวิธีการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ตาราง 43 (ต่อ)

ขั้นการตรวจสอบ/ประเมิน (Check)			
การตรวจสอบ/ประเมิน (Check) เกี่ยวกับ คน/ บุคคล (Man)	**การตรวจสอบ/ประเมิน (Check) เกี่ยวกับ เงิน งบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)**	**การตรวจสอบ/ประเมิน (Check) เกี่ยวกับ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)**	**การตรวจสอบ/ประเมิน (Check) เกี่ยวกับ วิธีการ (Method)**
ปัจจัยด้านกิจการนักศึกษา			
3. ด้านการสร้างค่านิยมที่ดีกับนักศึกษา			
1) การใช้แบบประเมินตนเอง - ให้นักศึกษาใช้แบบประเมินตนเองเกี่ยวกับความเข้าใจและการปฏิบัติตนตามค่านิยมที่ดี เพื่อตรวจสอบจุดที่ต้องปรับปรุง 2) การสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม - จัดการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มเพื่อรับฟังความคิดเห็นและประสบการณ์ของนักศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามค่านิยมที่ดี 3) การสังเกตและบันทึกพฤติกรรม - สังเกตและบันทึกพฤติกรรมของนักศึกษาในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อประเมินการปฏิบัติตามค่านิยมที่ดี	1) การตรวจสอบรายจ่าย - ตรวจสอบว่าการใช้จ่ายด้านค่านิยมที่ดีเป็นไปตามแผนที่กำหนดหรือไม่ โดยใช้เครื่องมือทางบัญชีและซอฟต์แวร์การจัดการงบประมาณ 2) การเปรียบเทียบกับงบประมาณ - เปรียบเทียบการใช้จ่ายจริงกับงบประมาณที่วางแผนไว้ เพื่อดูว่ามีการใช้เงินอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพหรือไม่ 3) การประเมินผลการใช้เงิน - ประเมินผลการใช้เงินว่ามีผลลัพธ์ที่เป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ เช่น การพัฒนาทักษะด้านค่านิยมที่ดีของนักศึกษา	1) การตรวจสอบสภาพและการใช้งาน - ตรวจสอบสภาพของวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการสนับสนุนการพัฒนาค่านิยมที่ดี เช่น หนังสือ, วิดีโอการเรียนรู้, และซอฟต์แวร์การศึกษา 2) การบันทึกข้อมูลการใช้งาน - บันทึกข้อมูลการใช้งานวัสดุและอุปกรณ์ เช่น วันที่ใช้งาน ผลการใช้งาน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและประสิทธิภาพ 3) การรวบรวมความคิดเห็นจากผู้ใช้ - สอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาและบุคลากรเกี่ยวกับประสิทธิภาพและความเหมาะสมของวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการพัฒนาค่านิยมที่ดี	1) การประเมินผลการเรียนรู้ - ใช้แบบประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นทักษะด้านค่านิยมที่ดี เช่น แบบสอบถาม, การสังเกต, และการสัมภาษณ์. 2) การประเมินผลการจัดกิจกรรม - ตรวจสอบผลการจัดกิจกรรมเชิงค่านิยมว่ามีผลลัพธ์ที่ตอบสนองต่อเป้าหมายหรือไม่ 3) การวิเคราะห์ผลการประเมิน - วิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมิน เพื่อหาจุดที่ต้องปรับปรุงและพัฒนาวิธีการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ตาราง 43 (ต่อ)

ขั้นการตรวจสอบ/ประเมิน (Check)			
การตรวจสอบ/ประเมิน (Check) เกี่ยวกับ คน/ บุคคล (Man)	**การตรวจสอบ/ประเมิน (Check) เกี่ยวกับ เงิน งบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)**	**การตรวจสอบ/ประเมิน (Check) เกี่ยวกับ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)**	**การตรวจสอบ/ประเมิน (Check) เกี่ยวกับ วิธีการ (Method)**
ปัจจัยด้านสถาบัน			
1. ด้านการเป็นตัวแบบของเพื่อน			
1) การใช้แบบประเมินตนเอง - ให้นักศึกษาใช้แบบประเมินตนเองเพื่อวัดความก้าวหน้าในการพัฒนาทักษะการเป็นตัวแบบที่ดี เช่น การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ, การแก้ไขปัญหา, และการเป็นผู้นำ. 2) การสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม - จัดการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มเพื่อรับฟังความคิดเห็นและประสบการณ์ของนักศึกษาเกี่ยวกับการเป็นตัวแบบที่ดี 3) การสังเกตและบันทึกพฤติกรรม - สังเกตและบันทึกพฤติกรรมของนักศึกษาในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อประเมินทักษะการเป็นตัวแบบที่ดี	1) การตรวจสอบรายจ่าย - ตรวจสอบว่าการใช้เงินเพื่อสนับสนุนการเป็นตัวแบบที่ดีเป็นไปตามแผนที่กำหนดหรือไม่ โดยใช้เครื่องมือทางบัญชีและซอฟต์แวร์การจัดการงบประมาณ 2) การเปรียบเทียบกับงบประมาณ - เปรียบเทียบการใช้จ่ายจริงกับงบประมาณที่วางแผนไว้ เพื่อดูว่ามีการใช้เงินอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพหรือไม่ 3) การประเมินผลการใช้เงิน - ประเมินผลการใช้เงินว่ามีผลลัพธ์ที่เป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ เช่น การเพิ่มทักษะการเป็นตัวแบบที่ดีของนักศึกษา	1) การตรวจสอบสภาพและการใช้งาน - ตรวจสอบสภาพของวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการสนับสนุนการเป็นตัวแบบที่ดี เช่น หนังสือ, วิดีโอสร้างแรงบันดาลใจ, และคู่มือการพัฒนาตนเอง 2) การบันทึกข้อมูลการใช้งาน - บันทึกข้อมูลการใช้งานวัสดุและอุปกรณ์ เช่น วันที่ใช้งาน ผลการใช้งาน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและประสิทธิภาพ 3) การรวบรวมความคิดเห็นจากผู้ใช้ - สอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาและบุคลากรเกี่ยวกับประสิทธิภาพและความเหมาะสมของวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการสนับสนุนการเป็นตัวแบบที่ดี	1) การประเมินผลการเรียนรู้ - ใช้แบบประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการเป็นตัวแบบที่ดี เช่น แบบสอบถาม, การสังเกต, และการสัมภาษณ์. 2) การประเมินผลการจัดกิจกรรม - ตรวจสอบผลการจัดกิจกรรมว่ามีผลลัพธ์ที่ตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาทักษะการเป็นตัวแบบที่ดีของนักศึกษาหรือไม่ 3) การวิเคราะห์ผลการประเมิน - วิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมิน เพื่อหาจุดที่ต้องปรับปรุงและพัฒนาวิธีการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ตาราง 43 (ต่อ)

ขั้นการตรวจสอบ/ประเมิน (Check)			
การตรวจสอบ/ประเมิน (Check) เกี่ยวกับ คน/ บุคคล (Man)	**การตรวจสอบ/ประเมิน (Check) เกี่ยวกับ เงิน งบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)**	**การตรวจสอบ/ประเมิน (Check) เกี่ยวกับ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)**	**การตรวจสอบ/ประเมิน (Check) เกี่ยวกับ วิธีการ (Method)**
ปัจจัยด้านสถาบัน			
2. ด้านพื้นที่การเรียนรู้			
1) การใช้แบบประเมินตนเอง - ให้นักศึกษาใช้แบบประเมินตนเองเกี่ยวกับการใช้พื้นที่การเรียนรู้ เพื่อวัดประสิทธิภาพและความสะดวกสบายในการใช้พื้นที่เหล่านั้น 2) การสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม - จัดการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มเพื่อรับฟังความคิดเห็นและประสบการณ์ของนักศึกษาเกี่ยวกับการใช้พื้นที่การเรียนรู้ 3) การสังเกตและบันทึกพฤติกรรม - สังเกตและบันทึกพฤติกรรมของนักศึกษาในพื้นที่การเรียนรู้ เพื่อประเมินความเหมาะสมและการใช้ประโยชน์จากพื้นที่การเรียนรู้	1) การตรวจสอบรายจ่าย - ตรวจสอบว่าการใช้จ่ายในการปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่การเรียนรู้เป็นไปตามแผนที่กำหนดหรือไม่ โดยใช้เครื่องมือทางบัญชีและซอฟต์แวร์การจัดการงบประมาณ. 2) การเปรียบเทียบกับงบประมาณ - เปรียบเทียบการใช้จ่ายจริงกับงบประมาณที่วางแผนไว้ เพื่อดูว่ามีการใช้เงินอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพหรือไม่ 3) การประเมินผลการใช้เงิน - ประเมินผลการใช้เงินว่ามีผลลัพธ์ที่เป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ เช่น การเพิ่มประสิทธิภาพและความสะดวกสบายในการใช้พื้นที่การเรียนรู้	1) การตรวจสอบสภาพและการใช้งาน - ตรวจสอบสภาพของวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในพื้นที่การเรียนรู้ เช่น คอมพิวเตอร์, ซอฟต์แวร์การเรียนรู้, และอุปกรณ์การสอน. 2) การบันทึกข้อมูลการใช้งาน - บันทึกข้อมูลการใช้งานวัสดุและอุปกรณ์ เช่น วันที่ใช้งาน ผลการใช้งาน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและประสิทธิภาพ 3) การรวบรวมความคิดเห็นจากผู้ใช้ - สอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาและบุคลากรเกี่ยวกับประสิทธิภาพและความเหมาะสมของวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในพื้นที่การเรียนรู้	1) การประเมินผลการใช้พื้นที่การเรียนรู้ - ใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการใช้พื้นที่การเรียนรู้ และวัดผลการใช้พื้นที่ว่ามีผลต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาหรือไม่ 2) การประเมินผลการจัดกิจกรรม - ตรวจสอบผลการจัดกิจกรรมในพื้นที่การเรียนรู้ว่ามีผลลัพธ์ที่ตอบสนองต่อเป้าหมายหรือไม่ 3) การวิเคราะห์ผลการประเมิน - วิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมิน เพื่อหาจุดที่ต้องปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ตาราง 43 (ต่อ)

ขั้นการตรวจสอบ/ประเมิน (Check)			
การตรวจสอบ/ประเมิน (Check) เกี่ยวกับ คน/ บุคคล (Man)	**การตรวจสอบ/ประเมิน (Check) เกี่ยวกับ เงิน งบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)**	**การตรวจสอบ/ประเมิน (Check) เกี่ยวกับ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)**	**การตรวจสอบ/ประเมิน (Check) เกี่ยวกับ วิธีการ (Method)**
ปัจจัยด้านสถาบัน			
3. ด้านบทบาทของบุคลากร			
1) การใช้แบบประเมินตนเอง - ให้บุคลากรและอาจารย์ทำแบบประเมินตนเองเพื่อวัดทักษะการสอน, การแนะแนว, และการวิจัย. 2) การสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม - จัดการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มเพื่อรับฟังความคิดเห็นและประสบการณ์ของบุคลากรและอาจารย์เกี่ยวกับบทบาทและการทำงานของตนเอง 3) การสังเกตและบันทึกพฤติกรรม - สังเกตและบันทึกพฤติกรรมของบุคลากรและอาจารย์ในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อประเมินการทำงานและการสนับสนุนนักศึกษา	1) การตรวจสอบรายจ่าย - ตรวจสอบว่าการใช้จ่ายด้านการพัฒนาบุคลากรและอาจารย์เป็นไปตามแผนที่กำหนดหรือไม่ โดยใช้เครื่องมือทางบัญชีและซอฟต์แวร์การจัดการงบประมาณ 2) การเปรียบเทียบกับงบประมาณ - เปรียบเทียบการใช้จ่ายจริงกับงบประมาณที่วางแผนไว้ เพื่อดูว่ามีการใช้เงินอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพหรือไม่ 3) การประเมินผลการใช้เงิน - ประเมินผลการใช้เงินว่ามีผลลัพธ์ที่เป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ เช่น การพัฒนาทักษะและความรู้ของบุคลากรและอาจารย์	1) การตรวจสอบสภาพและการใช้งาน - ตรวจสอบสภาพของวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการสนับสนุนการสอนและการวิจัย เช่น คอมพิวเตอร์, ซอฟต์แวร์การสอน, และอุปกรณ์การวิจัย 2) การบันทึกข้อมูลการใช้งาน - บันทึกข้อมูลการใช้งานวัสดุและอุปกรณ์ เช่น วันที่ใช้งาน, ผลการใช้งาน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและประสิทธิภาพ 3) การรวบรวมความคิดเห็นจากผู้ใช้ - สอบถามความคิดเห็นของบุคลากรและอาจารย์เกี่ยวกับประสิทธิภาพและความเหมาะสมของวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการสอนและการวิจัย	1) การประเมินผลการจัดกิจกรรม - ตรวจสอบผลการจัดกิจกรรมฝึกอบรมและพัฒนาทักษะว่ามีผลลัพธ์ที่ตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาบุคลากรและอาจารย์หรือไม่ 2) การใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ - ใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์เพื่อรวบรวมข้อมูลและความคิดเห็นของบุคลากรและอาจารย์เกี่ยวกับวิธีการจัดกิจกรรมและโปรแกรมพัฒนา 3) การวิเคราะห์ผลการประเมิน - วิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมิน เพื่อหาจุดที่ต้องปรับปรุงและพัฒนาวิธีการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ตาราง 44 แสดงรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร : ขั้นการยอม/ปรับปรุง (Act)

ขั้นการยอม/ปรับปรุง (Act)			
การยอม/ปรับปรุง (Act) เกี่ยวกับ คน/ บุคคล (Man)	**การยอม/ปรับปรุง (Act) เกี่ยวกับเงิน งบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)**	**การยอม/ปรับปรุง (Act) เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)**	**การยอม/ปรับปรุง (Act) เกี่ยวกับ วิธีการ (Method)**
ปัจจัยด้านนักศึกษา			
1. ด้านเหตุผลเชิงจริยธรรม			
1) ปรับปรุงการฝึกอบรมและพัฒนา - ใช้ผลการประเมินในการปรับปรุงโปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจริยธรรมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงการเพิ่มเนื้อหาที่สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา 2) การสนับสนุนต่อเนื่อง - ให้คำปรึกษาและการสนับสนุนเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการสร้างความเข้าใจและการนำจริยธรรมไปใช้ในชีวิตจริง	1) ปรับปรุงการจัดสรรงบประมาณ - นำผลการตรวจสอบมาใช้ในการปรับปรุงการจัดสรรงบประมาณ เพื่อให้การใช้จ่ายมีประสิทธิภาพและคุ้มค่ามากยิ่งขึ้น 2) เสริมสร้างความโปร่งใส - สร้างระบบการรายงานผลการใช้จ่ายที่โปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบข้อมูล	1) ปรับปรุงการจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ - ใช้ผลการประเมินในการปรับปรุงการจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ให้มีคุณภาพและตรงกับความต้องการของนักศึกษามากยิ่งขึ้น 2) การดูแลและบำรุงรักษา - วางแผนการบำรุงรักษาและการดูแลรักษาวัสดุและอุปกรณ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1) ปรับปรุงวิธีการจัดกิจกรรม - นำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาวิธีการจัดกิจกรรมเชิงจริยธรรม เช่น การใช้กรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับปัจจุบันมากขึ้น 2) การพัฒนาแนวทางปฏิบัติใหม่ - สร้างและพัฒนาแนวทางปฏิบัติใหม่ ๆ ที่เน้นการเรียนรู้และการปฏิบัติตามจริยธรรมในสถานการณ์จริง

ตาราง 44 (ต่อ)

ขั้นการยอม/ปรับปรุง (Act)			
การยอม/ปรับปรุง (Act) เกี่ยวกับ คน/ บุคคล (Man)	**การยอม/ปรับปรุง (Act) เกี่ยวกับเงิน งบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)**	**การยอม/ปรับปรุง (Act) เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)**	**การยอม/ปรับปรุง (Act) เกี่ยวกับ วิธีการ (Method)**
ปัจจัยด้านนักศึกษา			
2. ด้านการมุ่งอนาคตและควบคุมตน			
1) ปรับปรุงการฝึกอบรมและพัฒนา - ใช้ผลการประเมินในการปรับปรุงโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างทักษะการตั้งเป้าหมาย การจัดการเวลา และการวางแผนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมถึงการเพิ่มเนื้อหาที่สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา 2) การสนับสนุนต่อเนื่อง - ให้คำปรึกษาและการสนับสนุนเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการติดตามและให้ความช่วยเหลือนักศึกษาในการนำทักษะการมุ่งอนาคตและการควบคุมตนไปใช้ในชีวิตจริง	1) ปรับปรุงการจัดสรรงบประมาณ - ใช้ผลการตรวจสอบมาใช้ในการปรับปรุงการจัดสรรงบประมาณ เพื่อให้การใช้จ่ายมีประสิทธิภาพและคุ้มค่ามากยิ่งขึ้น 2) เสริมสร้างความโปร่งใส - สร้างระบบการรายงานผลการใช้จ่ายที่โปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้	1) ปรับปรุงการจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ - ใช้ผลการประเมินในการปรับปรุงการจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ที่มีคุณภาพและตรงกับความต้องการของนักศึกษามากยิ่งขึ้น เช่น หนังสือ, ซอฟต์แวร์จัดการเวลา, และเครื่องมือการวางแผน. 2) การดูแลและบำรุงรักษา - วางแผนการบำรุงรักษาและการดูแลรักษาวัสดุและอุปกรณ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1) ปรับปรุงวิธีการจัดกิจกรรม - นำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาวิธีการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างการมุ่งอนาคตและการควบคุมตน เช่น การใช้กรณีศึกษา, การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ, และการทำโครงงานวิจัย. 2) การพัฒนาแนวทางปฏิบัติใหม่ - สร้างและพัฒนาแนวทางปฏิบัติใหม่ ๆ ที่เน้นการเรียนรู้และการฝึกปฏิบัติในการตั้งเป้าหมาย การจัดการเวลา และการวางแผนในชีวิตจริง

ตาราง 44 (ต่อ)

ขั้นการยอม/ปรับปรุง (Act)			
การยอม/ปรับปรุง (Act) เกี่ยวกับ คน/ บุคคล (Man)	**การยอม/ปรับปรุง (Act) เกี่ยวกับเงิน งบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)**	**การยอม/ปรับปรุง (Act) เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)**	**การยอม/ปรับปรุง (Act) เกี่ยวกับ วิธีการ (Method)**
ปัจจัยด้านนักศึกษา			
3. ด้านความคิดเชิงเติบโต			
1) ปรับปรุงการฝึกอบรมและพัฒนา - ใช้ผลการประเมินในการปรับปรุงโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความคิดเชิงเติบโตให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมถึงการเพิ่มเนื้อหาที่สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา 2) การสนับสนุนต่อเนื่อง - ให้คำปรึกษาและการสนับสนุนเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการติดตามและให้ความช่วยเหลือนักศึกษาในการนำความคิดเชิงเติบโตไปใช้ในชีวิตจริง	1) ปรับปรุงการจัดสรรงบประมาณ - นำผลการตรวจสอบมาใช้ในการปรับปรุงการจัดสรรงบประมาณเพื่อให้การใช้จ่ายมีประสิทธิภาพและคุ้มค่ามากยิ่งขึ้น 2) เสริมสร้างความโปร่งใส - สร้างระบบการรายงานผลการใช้จ่ายที่โปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบข้อมูล	1) ปรับปรุงการจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ - ใช้ผลการประเมินในการปรับปรุงการจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ที่มีคุณภาพและตรงกับความต้องการของนักศึกษามากยิ่งขึ้น เช่น หนังสือ, ซอฟต์แวร์การแก้ไขปัญหา, และเครื่องมือการเรียนรู้. 2) การดูแลและบำรุงรักษา - วางแผนการบำรุงรักษาและการดูแลรักษาวัสดุและอุปกรณ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1) ปรับปรุงวิธีการจัดกิจกรรม - นำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาวิธีการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความคิดเชิงเติบโต เช่น การใช้กรณีศึกษา, การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ, และการทำโครงงานวิจัย 2) การพัฒนาแนวทางปฏิบัติใหม่ - สร้างและพัฒนาแนวทางปฏิบัติใหม่ ๆ ที่เน้นการเรียนรู้และการฝึกปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาและการยอมรับความล้มเหลวในชีวิตจริง

ตาราง 44 (ต่อ)

ขั้นการยอม/ปรับปรุง (Act)			
การยอม/ปรับปรุง (Act) เกี่ยวกับ คน/ บุคคล (Man)	**การยอม/ปรับปรุง (Act) เกี่ยวกับเงิน งบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)**	**การยอม/ปรับปรุง (Act) เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)**	**การยอม/ปรับปรุง (Act) เกี่ยวกับ วิธีการ (Method)**
ปัจจัยด้านกิจการนักศึกษา			
1. ด้านการดูแลคุณภาพชีวิตนักศึกษา			
1) ปรับปรุงการฝึกอบรมและพัฒนา - ใช้ผลการประเมินในการปรับปรุงโปรแกรมฝึกอบรมและพัฒนาทักษะการจัดการความเครียด การดูแลสุขภาพกายและจิตใจ และการพัฒนาทักษะชีวิต เพื่อให้ตรงกับความต้องการของนักศึกษามากขึ้น 2) การสนับสนุนต่อเนื่อง - ให้คำปรึกษาและการสนับสนุนเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการติดตามและให้ความช่วยเหลือนักศึกษาในด้านการดูแลคุณภาพชีวิต	1) ปรับปรุงการจัดสรรงบประมาณ - นำผลการตรวจสอบมาใช้ในการปรับปรุงการจัดสรรงบประมาณเพื่อให้การใช้จ่ายมีประสิทธิภาพและคุ้มค่ามากยิ่งขึ้น 2) เสริมสร้างความโปร่งใส - สร้างระบบการรายงานผลการใช้จ่ายที่โปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบข้อมูล	1) ปรับปรุงการจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ - ใช้ผลการประเมินในการปรับปรุงการจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ที่มีคุณภาพและตรงกับความต้องการของนักศึกษามากยิ่งขึ้น เช่น อุปกรณ์ออกกำลังกาย, หนังสือสุขภาพ, และเครื่องมือการจัดการความเครียด 2) การดูแลและบำรุงรักษา - วางแผนการบำรุงรักษาและการดูแลรักษาวัสดุและอุปกรณ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1) ปรับปรุงวิธีการจัดกิจกรรม - นำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาวิธีการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิต เช่น การจัดกิจกรรมออกกำลังกาย, การประชุมสัมมนาด้านสุขภาพ, และการฝึกอบรมการจัดการความเครียด 2) การพัฒนาแนวทางปฏิบัติใหม่ - สร้างและพัฒนาแนวทางปฏิบัติใหม่ ๆ ที่เน้นการดูแลคุณภาพชีวิตของนักศึกษาอย่างรอบด้าน

ตาราง 44 (ต่อ)

ขั้นการยอม/ปรับปรุง (Act)			
การยอม/ปรับปรุง (Act) เกี่ยวกับ คน/ บุคคล (Man)	**การยอม/ปรับปรุง (Act) เกี่ยวกับเงิน งบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)**	**การยอม/ปรับปรุง (Act) เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)**	**การยอม/ปรับปรุง (Act) เกี่ยวกับ วิธีการ (Method)**
ปัจจัยด้านกิจการนักศึกษา			
2. ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร			
1) ปรับปรุงการฝึกอบรมและพัฒนา - ใช้ผลการประเมินในการปรับปรุงโปรแกรมการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะที่หลากหลาย เช่น การทำงานเป็นทีม, การสื่อสาร, และการแก้ไขปัญหา ให้ตรงกับความต้องการและความสนใจของนักศึกษา. 2) การสนับสนุนต่อเนื่อง - ให้คำปรึกษาและการสนับสนุนเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการสร้างโอกาสให้นักศึกษาได้พัฒนาทักษะและความรู้จากกิจกรรมเสริมหลักสูตร	1) ปรับปรุงการจัดสรรงบประมาณ - นำผลการตรวจสอบมาใช้ในการปรับปรุงการจัดสรรงบประมาณ เพื่อให้การใช้จ่ายมีประสิทธิภาพและคุ้มค่ามากยิ่งขึ้น 2) เสริมสร้างความโปร่งใส - สร้างระบบการรายงานผลการใช้จ่ายที่โปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบข้อมูล	1) ปรับปรุงการจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ - ใช้ผลการประเมินในการปรับปรุงการจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ที่มีคุณภาพและตรงกับความต้องการของนักศึกษา เช่น หนังสือ, วิดีโอการสอน, และอุปกรณ์การเรียนรู้ 2) การดูแลและบำรุงรักษา - วางแผนการบำรุงรักษาและการดูแลรักษาวัสดุและอุปกรณ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1) ปรับปรุงวิธีการจัดกิจกรรม - นำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาวิธีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น การทำโครงการกลุ่ม, การสัมมนา, และการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ 2) การพัฒนาแนวทางปฏิบัติใหม่ - สร้างและพัฒนาแนวทางปฏิบัติใหม่ ๆ ที่เน้นการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะจากกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ตาราง 44 (ต่อ)

ขั้นการยอม/ปรับปรุง (Act)			
การยอม/ปรับปรุง (Act) เกี่ยวกับ คน/ บุคคล (Man)	**การยอม/ปรับปรุง (Act) เกี่ยวกับเงิน งบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)**	**การยอม/ปรับปรุง (Act) เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)**	**การยอม/ปรับปรุง (Act) เกี่ยวกับ วิธีการ (Method)**
ปัจจัยด้านกิจการนักศึกษา			
3. ด้านการสร้างค่านิยมที่ดีกับนักศึกษา			
1) ปรับปรุงการฝึกอบรมและพัฒนา - ใช้ผลการประเมินในการปรับปรุงโปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจริยธรรมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงการเพิ่มเนื้อหาที่สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา 2) การสนับสนุนต่อเนื่อง - ให้คำปรึกษาและการสนับสนุนเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการสร้างความเข้าใจและการนำค่านิยมไปใช้ในชีวิตจริง	1) ปรับปรุงการจัดสรรงบประมาณ - นำผลการตรวจสอบมาใช้ในการปรับปรุงการจัดสรรงบประมาณเพื่อให้การใช้จ่ายมีประสิทธิภาพและคุ้มค่ามากยิ่งขึ้น 2) เสริมสร้างความโปร่งใส - สร้างระบบการรายงานผลการใช้จ่ายที่โปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบข้อมูล	1) ปรับปรุงการจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ - ใช้ผลการประเมินในการปรับปรุงการจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ให้มีคุณภาพและตรงกับความต้องการของนักศึกษามากยิ่งขึ้น 2) การดูแลและบำรุงรักษา - วางแผนการบำรุงรักษาและการดูแลรักษาวัสดุและอุปกรณ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1) ปรับปรุงวิธีการจัดกิจกรรม - นำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาวิธีการจัดกิจกรรมเชิงค่านิยม เช่น การใช้กรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับปัจจุบันมากขึ้น 2) การพัฒนาแนวทางปฏิบัติใหม่ - สร้างและพัฒนาแนวทางปฏิบัติใหม่ ๆ ที่เน้นการเรียนรู้และการปฏิบัติตามค่านิยมในสถานการณ์จริง

ตาราง 44 (ต่อ)

ขั้นการยอม/ปรับปรุง (Act)			
การยอม/ปรับปรุง (Act) เกี่ยวกับ คน/ บุคคล (Man)	**การยอม/ปรับปรุง (Act) เกี่ยวกับเงิน งบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)**	**การยอม/ปรับปรุง (Act) เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)**	**การยอม/ปรับปรุง (Act) เกี่ยวกับ วิธีการ (Method)**
ปัจจัยด้านสถาบัน			
1. ด้านการเป็นตัวแบบของเพื่อน			
1) ปรับปรุงการฝึกอบรมและพัฒนา - ใช้ผลการประเมินในการปรับปรุงโปรแกรมการฝึกอบรมที่เน้นการพัฒนาทักษะการเป็นตัวแบบที่ดี เช่น การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ, การแก้ไขปัญหา, และการเป็นผู้นำ 2) การสนับสนุนต่อเนื่อง - ให้คำปรึกษาและการสนับสนุนเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการติดตามและให้ความช่วยเหลือนักศึกษาในการนำทักษะการเป็นตัวแบบที่ดีไปใช้ในชีวิตจริง	1) ปรับปรุงการจัดสรรงบประมาณ - นำผลการตรวจสอบมาใช้ในการปรับปรุงการจัดสรรงบประมาณเพื่อให้การใช้จ่ายมีประสิทธิภาพและคุ้มค่ามากยิ่งขึ้น 2) เสริมสร้างความโปร่งใส - สร้างระบบการรายงานผลการใช้จ่ายที่โปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบข้อมูล	1) ปรับปรุงการจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ - ใช้ผลการประเมินในการปรับปรุงการจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ที่มีคุณภาพและตรงกับความต้องการของนักศึกษา เช่น หนังสือ, วิดีโอสร้างแรงบันดาลใจ, และคู่มือการพัฒนาตนเอง 2) การดูแลและบำรุงรักษา - วางแผนการบำรุงรักษาและการดูแลรักษาวัสดุและอุปกรณ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1) ปรับปรุงวิธีการจัดกิจกรรม - นำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาวิธีการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างการเป็นตัวแบบที่ดี เช่น การใช้กรณีศึกษา, การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ, และการทำโครงงานร่วมกัน 2) การพัฒนาแนวทางปฏิบัติใหม่ - สร้างและพัฒนาแนวทางปฏิบัติใหม่ ๆ ที่เน้นการเรียนรู้และการปฏิบัติในการเป็นตัวแบบที่ดีในชีวิตจริง

ตาราง 44 (ต่อ)

ขั้นการยอม/ปรับปรุง (Act)			
การยอม/ปรับปรุง (Act) เกี่ยวกับ คน/ บุคคล (Man)	**การยอม/ปรับปรุง (Act) เกี่ยวกับเงิน งบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)**	**การยอม/ปรับปรุง (Act) เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)**	**การยอม/ปรับปรุง (Act) เกี่ยวกับ วิธีการ (Method)**
ปัจจัยด้านสถาบัน			
2. ด้านพื้นที่การเรียนรู้			
1) ปรับปรุงการฝึกอบรมและพัฒนา - ใช้ผลการประเมินในการปรับปรุงโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการใช้พื้นที่การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีการเรียนรู้ การทำงานเป็นกลุ่ม และการจัดการเวลา 2) การสนับสนุนต่อเนื่อง - ให้คำปรึกษาและการสนับสนุนเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการติดตามและให้ความช่วยเหลือนักศึกษาในการใช้พื้นที่การเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด	1) ปรับปรุงการจัดสรรงบประมาณ - นำผลการตรวจสอบมาใช้ในการปรับปรุงการจัดสรรงบประมาณ เพื่อให้การใช้จ่ายมีประสิทธิภาพและคุ้มค่ามากยิ่งขึ้น 2) เสริมสร้างความโปร่งใส - สร้างระบบการรายงานผลการใช้จ่ายที่โปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบข้อมูล	1) ปรับปรุงการจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ - ใช้ผลการประเมินในการปรับปรุงการจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ที่มีคุณภาพและตรงกับความต้องการของนักศึกษา เช่น คอมพิวเตอร์, ซอฟต์แวร์การเรียนรู้, และอุปกรณ์การสอน 2) การดูแลและบำรุงรักษา - วางแผนการบำรุงรักษาและการดูแลรักษาวัสดุและอุปกรณ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1) ปรับปรุงวิธีการใช้พื้นที่การเรียนรู้ - นำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาวิธีการใช้พื้นที่การเรียนรู้ เช่น การจัดการห้องเรียนให้เป็นระบบ, การใช้เทคโนโลยีในการสอน, และการสนับสนุนการเรียนรู้แบบกลุ่ม 2) การพัฒนาแนวทางปฏิบัติใหม่ - สร้างและพัฒนาแนวทางปฏิบัติใหม่ ๆ ที่เน้นการใช้พื้นที่การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน เพื่อให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างไม่มีสะดุด

ตาราง 44 (ต่อ)

ขั้นการยอม/ปรับปรุง (Act)			
การยอม/ปรับปรุง (Act) เกี่ยวกับ คน/ บุคคล (Man)	**การยอม/ปรับปรุง (Act) เกี่ยวกับเงิน งบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)**	**การยอม/ปรับปรุง (Act) เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)**	**การยอม/ปรับปรุง (Act) เกี่ยวกับ วิธีการ (Method)**
ปัจจัยด้านสถาบัน			
3. ด้านบทบาทของบุคลากร			
1) ปรับปรุงการฝึกอบรมและพัฒนา - ใช้ผลการประเมินในการปรับปรุงโปรแกรมการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะของบุคลากรและอาจารย์ เช่น การสอนที่เน้นการเรียนรู้แบบองค์รวม, การแนะแนวการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ, และการพัฒนาทักษะการวิจัย 2) การสนับสนุนต่อเนื่อง - จัดตั้งระบบการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนบุคลากรและอาจารย์อย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างทักษะและความรู้ในการสนับสนุนการเรียนรู้ของนักศึกษา	1) ปรับปรุงการจัดสรรงบประมาณ - ใช้ผลการตรวจสอบมาใช้ในการปรับปรุงการจัดสรรงบประมาณเพื่อให้การใช้จ่ายมีประสิทธิภาพและคุ้มค่ามากยิ่งขึ้น 2) เสริมสร้างความโปร่งใส - สร้างระบบการรายงานผลการใช้จ่ายที่โปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบข้อมูล	1) ปรับปรุงการจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ - ใช้ผลการประเมินในการปรับปรุงการจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ที่มีคุณภาพและตรงกับความต้องการของบุคลากรและอาจารย์ เช่น คอมพิวเตอร์, ซอฟต์แวร์การสอน, และอุปกรณ์การวิจัย 2) การดูแลและบำรุงรักษา - วางแผนการบำรุงรักษาและการดูแลรักษาวัสดุและอุปกรณ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1) ปรับปรุงวิธีการสอนและการสนับสนุนการเรียนรู้ - นำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาวิธีการสอนและการสนับสนุนการเรียนรู้ เช่น การใช้กรณีศึกษา, การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ, และการนำเสนองานวิจัย 2) การพัฒนาแนวทางปฏิบัติใหม่ - สร้างและพัฒนาแนวทางปฏิบัติใหม่ ๆ ที่เน้นการเรียนรู้และการสอนที่มีประสิทธิภาพในสถานการณ์จริง

ผลจากการศึกษาประเด็นในแบบสอบถามจากขั้นตอนที่ 1 และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อหาปัจจัยและองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานครและตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างที่ได้จากการวิเคราะห์ปัจจัยและองค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อร่างรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอ และแนวทาง (รูปแบบ) การบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานครให้ผู้เชี่ยวชาญ 7 ท่าน ในการทำการสัมมนาผู้เชี่ยวชาญ มาสร้างรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ผู้เชี่ยวชาญ 7 ท่าน ในการทำการสัมมนาผู้เชี่ยวชาญ มาสร้างรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ซึ่งเป็นผู้มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และมี ประสบการณ์สูงในด้านการศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยการ Focus group

วิเคราะห์และสรุปข้อมูลจากการสัมมนาผู้เชี่ยวชาญเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขร่างรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ให้สมบูรณ์ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและการออกแบบกิจกรรมเพื่อประเมินใช้รูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

จากนั้น นำข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะตามประเด็นที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญในการสนทนากลุ่มมาวิเคราะห์เนื้อหา จากแบบบันทึกการสัมมนาผู้เชี่ยวชาญเพื่อจัดทำรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ในกรณีที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่ม ได้ดังนี้

ประเด็นที่ 1 การพิจารณาความเหมาะสมของด้านนักศึกษา

ประเด็นที่ 2 การพิจารณาความเหมาะสมของด้านกิจการนักศึกษา

ประเด็นที่ 3 การพิจารณาความเหมาะสมของด้านสถาบัน

และได้สรุปผลจากการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังตาราง 45-47

ตาราง 45 แสดงตารางผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร: ด้านนักศึกษา

ปัจจัยด้านนักศึกษา	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม
Plan (วางแผน)		
1. เหตุผลเชิงจริยธรรม 1) วางแผนการจัดทำหลักสูตรและกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงจริยธรรม เช่น การฝึกอบรมเชิงจริยธรรม, การประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับจริยธรรมในวิชาชีพ 2) กำหนดเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจนและครอบคลุมเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ด้านจริยธรรมของนักศึกษา	√	
2. การมุ่งอนาคตและการควบคุมตน 1) วางแผนโปรแกรมการตั้งเป้าหมายส่วนตัว การพัฒนาทักษะการจัดการเวลาและการวางแผน 2) จัดทำกิจกรรมที่สนับสนุนการมองอนาคต เช่น เวทีการสร้างแรงบันดาลใจจากผู้มีประสบการณ์และการสร้างโอกาสการศึกษาและอาชีพ	√	
3. ความคิดเชิงเติบโต 1) วางแผนกิจกรรมที่ส่งเสริมความคิดเชิงเติบโต เช่น การเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา, การทำโครงงานวิจัย 2) กำหนดแนวทางในการส่งเสริมการยอมรับความล้มเหลวและการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อพัฒนาตนเอง	√	
Do (ดำเนินการ)		
1. เหตุผลเชิงจริยธรรม 1) ดำเนินการจัดกิจกรรมฝึกอบรมและการประชุมเชิงปฏิบัติการที่เน้นการพัฒนาจริยธรรมในชีวิตประจำวันและวิชาชีพ. 2) ประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญของจริยธรรมในทุกด้านของการศึกษาและการดำเนินชีวิต.	√	
2. การมุ่งอนาคตและการควบคุมตน 1) จัดการฝึกอบรมและการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการตั้งเป้าหมาย การจัดการเวลา และการวางแผนอย่างมีประสิทธิภาพ. 2) ประสานงานกับบุคลากรที่มีประสบการณ์มาแบ่งปันเรื่องราวและประสบการณ์การมองอนาคต	√	

ตาราง 45 (ต่อ)

ปัจจัยด้านนักศึกษา	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม
3. ความคิดเชิงเติบโต 1) จัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ การทำโครงงานวิจัย และการอภิปรายกลุ่มที่สนับสนุนการพัฒนาความคิดเชิงเติบโต 2) ส่งเสริมให้นักศึกษาเปิดใจรับความล้มเหลวและเรียนรู้จากความผิดพลาดเพื่อพัฒนาตนเอง	√	
Check (ตรวจสอบ/ประเมินผล)		
1. เหตุผลเชิงจริยธรรม 1) ประเมินผลการจัดกิจกรรมผ่านการใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์นักศึกษาและบุคลากร 2) สังเกตและบันทึกพฤติกรรมและการปฏิบัติตนของนักศึกษาในด้านจริยธรรมในสถานการณ์ต่าง ๆ	√	
2. การมุ่งอนาคตและการควบคุมตน 1) ประเมินผลการตั้งเป้าหมาย การจัดการเวลา และการวางแผนของนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ 2) ใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์เพื่อรวบรวมข้อมูลและความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาตนเอง	√	
3. ความคิดเชิงเติบโต 1) ประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของนักศึกษาและการเปลี่ยนแปลงทางความคิดเชิงเติบโต 2) สังเกตพฤติกรรมและทัศนคติที่แสดงถึงการยอมรับความล้มเหลวและการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อพัฒนาตนเอง	√	
Act (ยอมรับและปรับปรุง)		
1. เหตุผลเชิงจริยธรรม 1) ปรับปรุงกิจกรรมและหลักสูตรตามผลการประเมินและความคิดเห็นของนักศึกษาและบุคลากร 2) ส่งเสริมและพัฒนาวิธีการใหม่ๆ ในการเสริมสร้างจริยธรรมในนักศึกษา	√	
2. การมุ่งอนาคตและการควบคุมตน 1) ปรับปรุงโปรแกรมและกิจกรรมเพื่อให้ตรงกับความต้องการของนักศึกษามากยิ่งขึ้น 2) ส่งเสริมการฝึกอบรมและการให้คำปรึกษาเพิ่มเติมตามผลการประเมินที่ได้จากนักศึกษา	√	

ตาราง 45 (ต่อ)

ปัจจัยด้านนักศึกษา	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม
3) ความคิดเชิงเติบโต 1) ปรับปรุงกิจกรรมและวิธีการส่งเสริมความคิดเชิงเติบโตตามผลการประเมินและความคิดเห็นจากนักศึกษาและบุคลากร 2) สนับสนุนให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินกิจกรรมใหม่ ๆ ที่เน้นการพัฒนาความคิดเชิงเติบโต	√	

ตาราง 46 แสดงตารางผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร: ด้านกิจการนักศึกษา

ปัจจัยด้านกิจการนักศึกษา	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม
Plan (วางแผน)		
1. การดูแลคุณภาพชีวิตนักศึกษา 1) วางแผนจัดทำโปรแกรมและกิจกรรมที่สนับสนุนคุณภาพชีวิตของนักศึกษา เช่น โปรแกรมสุขภาพกายและจิตใจ, การให้คำปรึกษาด้านการเรียนและการใช้ชีวิต 2) กำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพชีวิตของนักศึกษาอย่างชัดเจนและครอบคลุม	√	
2. กิจกรรมเสริมหลักสูตร 1) วางแผนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมการเรียนรู้นอกห้องเรียน เช่น กิจกรรมทางวิชาการ, กีฬา, วัฒนธรรม และบริการชุมชน 2) กำหนดแนวทางการประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษา	√	
3.การสร้างค่านิยมที่ดีให้กับนักศึกษา 1) วางแผนจัดทำโปรแกรมและกิจกรรมที่สนับสนุนการสร้างค่านิยมที่ดีให้กับนักศึกษา เช่น กิจกรรมจิตอาสา, การฝึกอบรมเชิงจริยธรรม 2) กำหนดเกณฑ์การประเมินค่านิยมและทัศนคติของนักศึกษา	√	

ตาราง 46 (ต่อ)

ปัจจัยด้านกิจการนักศึกษา	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม
Do (ดำเนินการ)		
1. การดูแลคุณภาพชีวิตนักศึกษา 1) ดำเนินการจัดโปรแกรมสุขภาพและการให้คำปรึกษา เช่น กิจกรรมสันทนาการ, การบำบัดทางจิตวิทยา, และการแนะแนวอาชีพ 2) สร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองของนักศึกษา	√	
2. กิจกรรมเสริมหลักสูตร 1) จัดการฝึกอบรมและกิจกรรมที่สนับสนุนการเรียนรู้นอกห้องเรียน เช่น เวิร์กช็อป, การแข่งขัน, และการบริการชุมชน 2) ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่าง ๆ	√	
3. การสร้างค่านิยมที่ดีให้กับนักศึกษา 1) จัดกิจกรรมที่เน้นการสร้างค่านิยมที่ดี เช่น การบริการสังคม, การฝึกอบรมเชิงจริยธรรม, และการแนะแนวคุณธรรม 2) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในกิจกรรมที่สร้างค่านิยมที่ดี	√	
Check (ตรวจสอบ/ประเมินผล)		
1. การดูแลคุณภาพชีวิตนักศึกษา 1) ประเมินผลการจัดโปรแกรมและกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านการใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์นักศึกษาและบุคลากร 2) ตรวจสอบและบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาในด้านต่าง ๆ	√	
2. กิจกรรมเสริมหลักสูตร 1) ประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษาผ่านการใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ 2) รวบรวมข้อมูลและความคิดเห็นจากนักศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพของกิจกรรมเสริมหลักสูตร	√	
3. การสร้างค่านิยมที่ดีให้กับนักศึกษา 1) ประเมินผลการจัดกิจกรรมสร้างค่านิยมผ่านการสังเกตพฤติกรรมและการสัมภาษณ์นักศึกษา 2) ตรวจสอบและบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับค่านิยมและทัศนคติของนักศึกษา	√	

ตาราง 46 (ต่อ)

ปัจจัยด้านกิจการนักศึกษา	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม
Act (ยอมรับและปรับปรุง)		
1. การดูแลคุณภาพชีวิตนักศึกษา 1) ปรับปรุงโปรแกรมและกิจกรรมตามผลการประเมินและความคิดเห็นของนักศึกษาและบุคลากร 2) ส่งเสริมและพัฒนาวิธีการใหม่ ๆ ในการดูแลคุณภาพชีวิตของนักศึกษา	√	
2. กิจกรรมเสริมหลักสูตร 1) ปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการของนักศึกษามากยิ่งขึ้น 2) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการวางแผนและดำเนินกิจกรรมใหม่ ๆ	√	
3. การสร้างค่านิยมที่ดีให้กับนักศึกษา 1) ปรับปรุงกิจกรรมและวิธีการสร้างค่านิยมตามผลการประเมินและความคิดเห็นจากนักศึกษา 2) สนับสนุนให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินกิจกรรมที่เน้นการสร้างค่านิยมที่ดี	√	

ตาราง 47 แสดงตารางผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร: ด้านสถาบัน

ปัจจัยสถาบัน	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม
Plan (วางแผน)		
1. การเป็นตัวแบบของเพื่อน 1) วางแผนการจัดทำโปรแกรมที่ส่งเสริมการเป็นตัวแบบที่ดีในกลุ่มเพื่อน เช่น การฝึกอบรมด้านทักษะการสื่อสาร, การแนะแนวการเป็นผู้นำที่ดี 2) กำหนดเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจนเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในการเป็นตัวแบบ	√	
2. พื้นที่การเรียนรู้ 1) วางแผนปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่การเรียนรู้ให้เหมาะสมและทันสมัย เช่น การจัดการห้องสมุด, ห้องปฏิบัติการ, และพื้นที่สำหรับการทำงานกลุ่ม 2) กำหนดเป้าหมายและเกณฑ์การประเมินผลการใช้พื้นที่การเรียนรู้ของนักศึกษา	√	

ตาราง 47 (ต่อ)

ปัจจัยสถาบัน	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม
3. บทบาทของบุคลากร 1) วางแผนการพัฒนาบทบาทของบุคลากรและอาจารย์ในด้านการสอนและการสนับสนุนนักศึกษา เช่น การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ, การประชุมวิชาการ 2) กำหนดเกณฑ์การประเมินความสำเร็จในการพัฒนาบทบาทของบุคลากรและอาจารย์	√	
Do (ดำเนินการ)		
1. การเป็นตัวแบบของเพื่อน 1) ดำเนินการจัดกิจกรรมฝึกอบรมที่เน้นการพัฒนาทักษะการสื่อสารและการเป็นผู้นำ 2) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการเป็นตัวแบบที่ดีในสถานการณ์ต่าง ๆ	√	
2. พื้นที่การเรียนรู้ 1) ดำเนินการปรับปรุงพื้นที่การเรียนรู้ให้ทันสมัยและเหมาะสมกับความต้องการของนักศึกษา เช่น การจัดหาวัสดุและอุปกรณ์การเรียนที่ทันสมัย 2) จัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้พื้นที่การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม, การทำโครงงานวิจัย	√	
3. บทบาทของบุคลากร 1) ดำเนินการฝึกอบรมและการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทักษะการสอนและการสนับสนุนนักศึกษา 2) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรและอาจารย์ในการวางแผนและดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษา	√	
Check (ตรวจสอบ/ประเมินผล)		
1. การเป็นตัวแบบของเพื่อน 1) ประเมินผลการจัดกิจกรรมและการพัฒนาทักษะการเป็นตัวแบบผ่านการใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์นักศึกษา 2) สังเกตและบันทึกพฤติกรรมและการปฏิบัติตนของนักศึกษาในการเป็นตัวแบบที่ดี	√	
2. พื้นที่การเรียนรู้ 1) ประเมินผลการใช้พื้นที่การเรียนรู้ของนักศึกษาและการปรับปรุงพื้นที่การเรียนรู้ผ่านการใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ 2) ตรวจสอบความพึงพอใจของนักศึกษาในการใช้พื้นที่การเรียนรู้และบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผลการใช้พื้นที่	√	

ตาราง 47 (ต่อ)

ปัจจัยสถาบัน	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม
3. บทบาทของบุคลากร 1) ประเมินผลการฝึกอบรมและการประชุมเชิงปฏิบัติการผ่านการใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์บุคลากรและอาจารย์ 2) สังเกตพฤติกรรมและการปฏิบัติงานของบุคลากรและอาจารย์ในด้านการสอนและการสนับสนุนการเรียนรู้ของนักศึกษา	√	
Act (ยอมรับและปรับปรุง)		
1. การเป็นตัวแบบของเพื่อน 1) ปรับปรุงกิจกรรมและโปรแกรมตามผลการประเมินและความคิดเห็นของนักศึกษา 2) ส่งเสริมการพัฒนาทักษะใหม่ ๆ และวิธีการใหม่ ๆ ในการเป็นตัวแบบที่ดีในกลุ่มเพื่อน	√	
2. พื้นที่การเรียนรู้ 1) ปรับปรุงพื้นที่การเรียนรู้ตามผลการประเมินและความคิดเห็นของนักศึกษา 2) สนับสนุนการจัดหาวัสดุและอุปกรณ์เพิ่มเติมตามความต้องการของนักศึกษาเพื่อพัฒนาพื้นที่การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ		
3. บทบาทของบุคลากร 1) ปรับปรุงโปรแกรมฝึกอบรมและการประชุมเชิงปฏิบัติการตามผลการประเมินและความคิดเห็นของบุคลากรและอาจารย์ 2) ส่งเสริมการพัฒนาทักษะใหม่ ๆ และวิธีการใหม่ ๆ ในการสอนและการสนับสนุนการเรียนรู้ของนักศึกษา	√	

จากผลการพิจารณาความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกันและมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในองค์ประกอบที่ 1 ด้านนักศึกษา องค์ประกอบที่ 2 ด้านกิจการนักศึกษา และ องค์ประกอบที่ 3 ด้าน ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ด้านนักศึกษา การบูรณาการเสริมสร้างประสบการณ์ประจำวันของนักศึกษา โดยการผนวกกิจกรรมพัฒนานักศึกษาในหลักสูตร ซึ่งเป็นการพัฒนานักศึกษาที่ครอบคลุมบุคคล โดยส่งเสริมความสำเร็จของนักศึกษาจากมุมมองทั้งกิจกรรมในและนอกห้องเรียน และการส่งเสริมให้เกิดปัจจัยความรู้ ความเข้าใจ และปัจจัยเหนือความรู้ความเข้าใจ ที่สร้างสมรรถนะของนักศึกษาให้มีทั้งทักษะวิชาชีพ และทักษะวิชาคนและสังคม

องค์ประกอบที่ 2 ด้านกิจการนักศึกษา ควรกำหนดแนวปฏิบัติในการดำเนินงานกิจการนักศึกษาที่อยู่บนพื้นฐานของความเป็นสากลและบริบทของการจัดการศึกษา เพื่อใช้เป็นกรอบอ้างอิงในการดำเนินงานด้านกิจการนักศึกษาของสถาบันอุดศึกษาโดยควรจะต้องมีการปรับปรุง 4 ประเด็นสำคัญ ได้แก่ 1) ปรับเป้าหมายการพัฒนานักศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนไป 2) ปรับขอบข่ายภารกิจการดำเนินงานของงานกิจการนักศึกษาให้สอดคล้องกับทิศทางการดำเนินงานในปัจจุบันและอนาคตของสถาบัน 3 ระดับ คือ ระดับพื้นฐาน,ระดับก้าวหน้า และระดับเชิงรุก ตามความเหมาะสมของแต่ละสถาบัน 3) ควรมี “ผลลัพธ์ที่คาดหวัง” ในงานและการดำเนินงาน 4) ควรชี้ให้เห็นถึงแนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานด้านกิจการนักศึกษาในแต่ละภารกิจ

องค์ประกอบที่ 3 ด้านสถานศึกษา ใช้เครือข่ายสถานศึกษาพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ตอบสนองต่อสังคม มีความรู้คู่คุณธรรม

ระยะที่ 3 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอ เป็นการศึกษาความคิดเห็นจากกลุ่มผู้ปฏิบัติงานจริงเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังนี้ผู้วิจัยนำร่างรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ให้ผู้ปฏิบัติงานจริงศึกษาแล้วจึงทำแบบสอบถามเกี่ยวกับประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบโดยเครื่องมือหลัก คือ วิธีการประเมินแบบรวมค่า 5 ระดับ โดยผู้วิจัยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนน เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อคำถามมากน้อยเพียงใด ซึ่งคำตอบมี 5 ตัวเลือก คือ มากที่สุดที่ระดับ 5 ไปจนถึงน้อยที่สุดที่ระดับ 1 (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น. 121) วิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินเทียบเกณฑ์ในแต่ละด้านไม่ต่ำกว่า 3.5 ซึ่งกำหนดค่าระดับคะแนนช่วงความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ ดังแสดงตาราง 48 ดังนี้

ตาราง 48 แสดงตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

รูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ผลการประเมิน
	M	SD	แปล	M	SD	แปล	
องค์ประกอบที่ 1 ด้านนักศึกษา	3.55	.99	มาก	4.08	.81	มาก	ผ่าน
องค์ประกอบที่ 2 ด้านกิจการนักศึกษา	3.53	.78	มาก	3.94	.83	มาก	ผ่าน
องค์ประกอบที่ 3 ด้านสถานศึกษา	4.49	.99	มาก	4.63	.87	มากที่สุด	ผ่าน

หมายเหตุ: n = 30

จากตาราง 48 พบว่า 1) ผลการประเมินรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านนักศึกษา มีความเหมาะสม (M = 3.55, SD = .99) และมีความเป็นไปได้ (M = 4.08, SD = .81), ด้านกิจการนักศึกษา มีความเหมาะสม (M = 3.53, SD = .78) และมีความเป็นไปได้ (M = 3.94, SD = .83) และด้านสถานศึกษา มีความเหมาะสม (M = 4.49, SD = .99) และความเป็นไปได้ (M = 4.63, SD =. 87) ซึ่งมีค่าไม่ต่ำกว่า 3.5 แสดงว่าผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ได้ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ผ่าน ทุกด้าน

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้รูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

องค์ประกอบ 1 ด้านนักศึกษา

มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ควรมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง คนดี มีจิตสาธารณะ มีทักษะการใช้ชีวิตที่ดี และการบูรณาการเสริมสร้างประสบการณ์ประจำวันของนักศึกษา

องค์ประกอบ 2 ด้านกิจการนักศึกษา

1. มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยส่งเสริมให้เกิดการพัฒนา Soft Skills ที่บูรณาการกับ Hard Skills อย่างสมดุล

2. มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ เน้นมุ่งเน้นแนวทางที่ครอบคลุมการ พัฒนานิสิตนักศึกษาตามที่กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ ประกอบด้วยคุณวุฒิ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้

2) ด้านทักษะ 3) ด้านจริยธรรม และ 4) ด้านลักษณะบุคคล ตามรายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565

3. มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ควรเน้นการดำเนินการตามมาตรฐานกิจการนักศึกษา 3 ระดับ คือ ระดับพื้นฐาน, ระดับก้าวหน้า และระดับเชิงรุก ตามความเหมาะสมของแต่ละสถาบัน

องค์ประกอบ 3 ด้านสถานศึกษา

1. มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ หากคณะกรรมการสามารถปฏิบัติหน้าที่ภายใต้อุดมการณ์และปรัชญาของสถาบัน รวมถึงการพัฒนาสมรรถนะและศักยภาพของ กรรมการอย่างสม่ำเสมอ

2. มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ควรมีสภาสถาบันเข้ามามีส่วนร่วมใน คณะกรรมการบริหารจัดการศึกษา

3. มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ คณะกรรรมการควรมีผู้นำ/ผู้บริหารในระดับคณะ/สำนัก เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร

4. มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ และมีความโดดเด่นที่จะสามารถทำให้สถาบันอุดมศึกษาประสบความสำเร็จได้

5. มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนควรเน้นเรื่องความเล็กกระชับ ยืดหยุ่น และมีประสิทธิภาพ

6. ควรระมัดระวังเรื่องบทบาทหน้าที่ทับซ้อน ดังนั้น ควรมี Job Description ให้ชัดเจน

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. สถาบันการศึกษาควรพัฒนาหลักสูตรที่นำเทคโนโลยีสารสนเทศ (AI) มาใช้ในการเพิ่มศักยภาพของนักศึกษาให้สอดคล้องกับการแข่งขัน ของประเทศและทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกโดยใช้รูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย

2. สถาบันการศึกษาควรกำหนดนโยบายให้ชัดเจน และติดตามการนำนโยบายไปใช้อย่างเป็นรูปธรรมในเรื่องการพัฒนานักศึกษาให้สามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ที่มีคุณค่าต่อระบบเศรษฐกิจทั้งในระดับท้องถิ่นระดับชาติและระดับนานาชาติ

3. ให้ความสำคัญและมอบหมายบุคลากรที่มีความสามารถเหมาะสมในการประสานงานให้สอดคล้องกับระบบราชการ รวมทั้งให้ความรู้และแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องแก่เจ้าหน้าที่และผู้ได้รับมอบหมาย

4. ควรให้แนวคิดแก่นักศึกษา ให้รู้จักคิดแยกแยะ รู้จักการเอาตัวรอดในทางที่ถูกต้อง ยอมรับความเห็นต่างภายใต้เงื่อนไข กฎระเบียบของสังคม โดยไม่สร้างความเดือดร้อนแก่สังคมในทางการเมือง โดยการกำหนดเป็น PLO ของแต่ละหลักสูตรให้ครบทุกหลักสูตร

5. สถาบันการศึกษาควรจัดการศึกษาโดยกระจายอำนาจภายในสถาบันให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามภารกิจของสถานศึกษาให้มากยิ่งขึ้น จากการศึกษา ผู้วิจัยได้นำการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษา มาสร้างเป็นภาพเพื่อให้มองเห็นเป็นภาพ ของรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ดังแสดงในภาพ 8

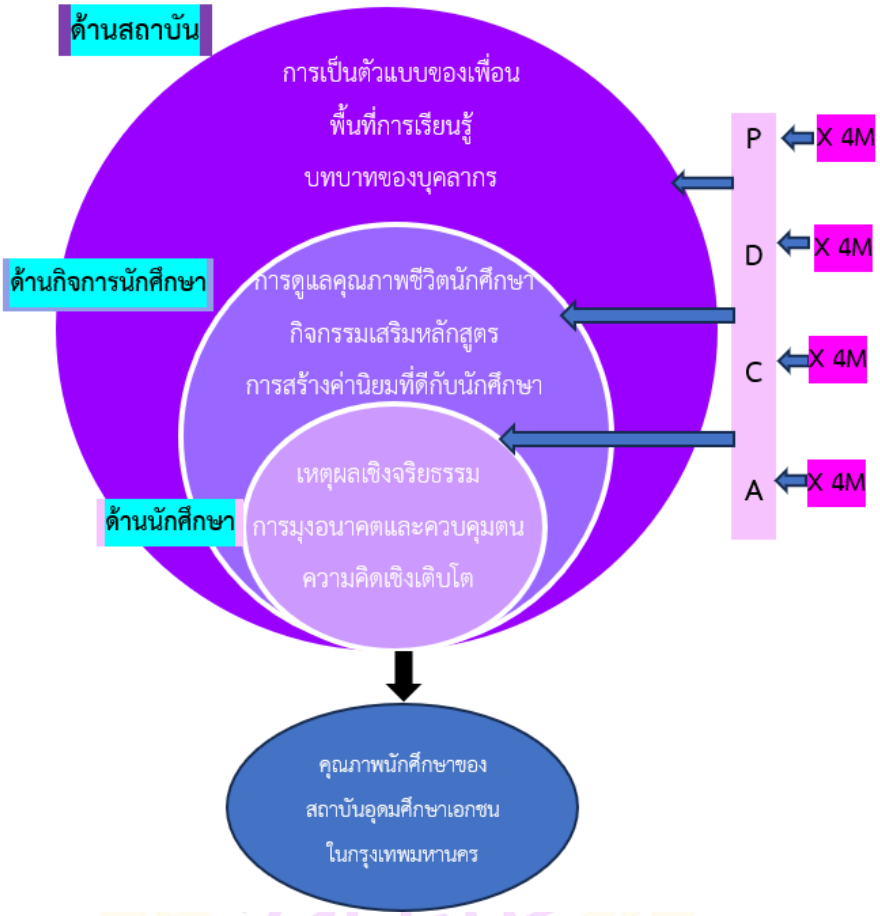

ภาพ 8 รูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

บทที่ 5

บทสรุป

ในบทนี้ เป็นการนำเสนอเกี่ยวกับสรุปการวิจัย สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลและ ผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ดังลำดับ ต่อไปนี้

สรุปการวิจัย

การวิจัยดำเนินการเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบัน อุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ระยะที่ 3 ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร การสรุปการวิจัยจะกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยนิเวศวิทยาทางการศึกษาที่เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุของการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารของปัจจัยนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร 3) เพื่อประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร จากวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้พยากรณ์ผลวิจัยด้วยการตั้งสมมติฐานไว้ 3 ประการ การวิเคราะห์ข้อมูลมุ่งตรวจสอบสมมติฐานทุกข้อ

วิธีวิจัยเป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาของมหาวิทยาลัยเอกชนในกรุงเทพมหานคร (ชั้นปีที่ 3) 395 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งเป็นชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ ประกอบด้วย 1) แบบวัดตัวแปรอิสระและ ตัวแปรตามจำนวน 13 แบบวัด ซึ่งเป็นแบบมาตรประเมินรวมค่า มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Total Correlation: r) ตั้งแต่ .121 ถึง .919 มีค่าความเที่ยงที่คำนวณโดยวิธีสัมประสิทธิ์ แอลฟา (a) ตั้งแต่ .801 ถึง .896 และ 2) แบบประเมินรูปแบบการบริหารของปัจจัย

นิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นแบบให้ตอบโดย การประเมินค่า

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยระยะที่ 1 เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ผลทางสถิติโดยเป็นการอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรแฝงตาม สมมติฐานทั้งหมดด้วยแบบจำลองสมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Model : SEM) ด้วยวิธี PLS-SEM โดยใช้โปรแกรมประยุกต์ SmartPLS GmbH มุ่งเน้นไปที่การทดสอบอิทธิพลระหว่างตัวแปรแฝง ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การทำนายของตัวแปรแฝง และความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรแฝง การวิจัยระยะที่ 2 เป็นการขอความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ใน ประเด็น คือ หากจะนำรูปแบบไปใช้เพื่อคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร มีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด โดยรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาที่เสนอไป ครอบคลุมการบริหารแบบมีส่วนร่วม 4 ด้าน P-D-C-A x 4Ms และการวิจัยระยะที่ 3 เป็นการศึกษาความคิดเห็นจากกลุ่มผู้ปฏิบัติงานจริงเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ให้ผู้ปฏิบัติงานจริงศึกษาแล้ว จึงทำแบบสอบถามเกี่ยวกับประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบฯ โดยเครื่องมือหลัก คือ วิธีการประเมินแบบรวมค่า 5 ระดับ โดยผู้วิจัยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อคำถามมากน้อยเพียงใด ซึ่งคำตอบมี 5 ตัวเลือก คือ มากที่สุดที่ระดับ 5 ไปจนถึงน้อยที่สุดที่ระดับ 1 วิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินเทียบเกณฑ์ในแต่ละด้านไม่ต่ำกว่า 3.5 ซึ่งกำหนดค่าระดับคะแนนช่วงความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิจัย ระยะที่ 1

ระยะที่ 1 ผลศึกษาปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

ตามกรอบแนวคิดการวิจัย ตัวแปรอิสระมีสามตัวคือ นิเวศวิทยาทางการศึกษาด้านนักศึกษา นิเวศวิทยาทางการศึกษาด้านกิจการนักศึกษา และนิเวศวิทยาทางการศึกษาด้านสถาบัน ส่งผลทางบวกต่อคุณภาพนักศึกษา แต่เนื่องจากตัวแปรอิสระดังกล่าวมีความสัมพันธ์กันเองสูงมาก ก่อให้เกิดปัญหาภาวะร่วมเส้นตรง จึงแก้ปัญหาด้วยการนำตัวแปรอิสระดังกล่าวเป็นตัวบ่งชี้หรือตัวแปรสังเกตของตัวแปรแฝงนิเวศวิทยาทางการศึกษาในภาพรวม ผลการทดสอบสมมุติฐาน พบว่าตัวแปรแฝงดังกล่าวส่งผลทางบวกต่อคุณภาพนักศึกษา ดังนั้น สามารถกล่าวได้ว่า ตัวแปรอิสระทั้งสามตัวส่งผลทางบวกต่อคุณภาพนักศึกษา

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิจัย ระยะที่ 2

ระยะที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

ผลการสร้างรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยการจัดสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ (Focus Group Discussion) จำนวน 7 คน พบว่า รูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ด้านนักศึกษา ได้แก่ เหตุผลเชิงจริยธรรม การมุ่งอนาคตและควบคุมตน ความคิดเชิงเติบโต 2) ด้านกิจการนักศึกษา ได้แก่ การดูแลคุณภาพชีวิตนักศึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตร และการสร้างค่านิยมที่ดีกับนักศึกษา และ 3) ด้านสถาบัน ได้แก่ การเป็นตัวแบบของเพื่อน พื้นที่การเรียนรู้ บทบาทของบุคลากร

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิจัย ระยะที่ 3

ระยะที่ 3 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

ผลการประเมินรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า 1) ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านนักศึกษา ด้านกิจการนักศึกษา และด้านสถาบันมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าไม่ต่ำกว่า 3.5 แสดงว่าผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ได้ประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบฯ สอดคล้องกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านนักศึกษา ด้านกิจการนักศึกษา และด้านสถานศึกษาส่งผลทางบวกต่อคุณภาพนักศึกษา สอดคล้องกับ สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (2562) กล่าวการพัฒนานิสิต นักศึกษาเป็นเรื่องเกี่ยวกับ “วิธีการที่นิสิตนักศึกษาเติบโต ก้าวหน้า หรือการเพิ่มพูนความสามารถในการพัฒนาของตนจากการเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา” ในขณะที่กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2565 (Thai Qualifications Framework for Higher Education, TQF: HEd) มุ่งเน้นแนวทางที่ครอบคลุมการพัฒนานักศึกษาตามที่กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ ประกอบด้วยคุณวุฒิ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้

2) ด้านทักษะ 3) ด้านจริยธรรม และ 4) ด้านลักษณะบุคคล (กฎกระทรวง มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565, 2565, 31 มีนาคม) ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนานักศึกษาและคุณภาพของนักศึกษาหรือบัณฑิตที่ผ่านกระบวนการขัดเกลาและบ่มเพาะจากสถาบันอุดมศึกษาตามนโยบายด้านการศึกษาของชาติและ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งชาติ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรพันธ์ ชัยทัศน์ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พบว่า ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ องค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมาย องค์ประกอบที่ 3 กลไกในการดำเนินการ องค์ประกอบที่ 4 แนวทางการบริหารจัดการ องค์ประกอบที่ 5 การประเมินผล และ องค์ประกอบที่ 6 เงื่อนไขความสำเร็จ ดังนั้นอาจจะกล่าวได้ว่า ปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานครนั้น ก็คือทุกสิ่งอย่างที่อยู่รอบตัวนักศึกษาและสอดคล้องกับ ทฤษฎีนิเวศวิทยาของ บอร์นเฟนเบ็นเนอร์ (Bronfenbrenner, 1979) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมที่เราเติบโตส่งผลกระทบต่อทุกระนาบของชีวิต ได้แก่ 1) Microsystem 2) Mesosystem 3) Exosystem และ 4) Macrosystem เช่นเดียวกับ Smith (1996) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะความเป็นโครงสร้างของระบบนิเวศนั้น ต้องเป็นหน่วยโครงสร้าง ที่ทำงานภายในระบบนิเวศที่สำคัญ ซึ่งโครงสร้างนั้นเกี่ยวข้องกับความหลากหลาย ความซับซ้อน การทำงานเชื่อมประสานเพื่อถ่ายทอดหรือส่งต่องานร่วมกันอย่างเป็นวงจรนั้นจำเป็นอย่างมาก การมีโครงสร้างและองค์ประกอบของกลไกภายในที่ดีจะช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานย่อย ให้เกิดความยั่งยืน ซึ่งโดยธรรมชาติของการบริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนั้น โครงสร้างและองค์ประกอบอย่างเดียวไม่เพียงพอ แต่ภายในวงจรโครงสร้างต้องดำเนินต่อไปอย่างมีชีวิต คือ การมีกิจกรรมเชื่อมประสานระหว่างกันอย่างต่อเนื่องจนเป็นระบบนิเวศทางการศึกษาของสถานศึกษานั้น ๆ

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยการจัดสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า รูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ด้านนักศึกษา ประกอบด้วย เหตุผลเชิงจริยธรรม การมุ่งอนาคตและควบคุมตน และความคิดเชิงเติบโต สอดคล้องกับการ 1) สร้างคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ (กฎกระทรวง มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565, 2565, 31 มีนาคม) มีความคิดเชิงตรรกะ การรู้ดิจิทัล และการรู้เท่าทันสื่อ เช่น การรู้เทคโนโลยี การรู้สารสนเทศ การรู้เกี่ยวกับสิ่งที่เห็น การรู้การสื่อสาร การรู้สังคม 2) พัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงตอบสนองต่อสังคม มีความรู้ควบคู่คุณธรรม สอดคล้องกับ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2544) กล่าวว่า การใช้กลไกเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาและเครือข่ายบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษา ทุกระดับ ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์

บุคลากรฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษาและนิสิตนักศึกษา ในการพัฒนานักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาให้มีคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ และเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ตอบสนองต่อสังคม มีความรู้ควบคู่คุณธรรม 3) มุ่งพัฒนานักศึกษาที่ครอบคลุ่มบุคคล ในการใช้ชีวิตในสถาบันที่สร้างประสบการณ์ชีวิตสู่ความสำเร็จของนักศึกษา (Kuh, 1995) ด้วยการจัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียนที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างบูรณาการ ซึ่งแต่เดิมมักแยกส่วนระหว่างการสร้างทักษะวิชาชีพกับทักษะวิชาคน และสังคม (Keeling, 2004, p. 2) ทั้งนี้ ผู้ทำหน้าที่สอนหรืออาจารย์จะมีบทบาทสำคัญมากต่อความสำเร็จนี้ ฉะนั้น สำนักงานปลัดกระทรวง การอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และสถาบันการศึกษา จะต้องร่วมกันสร้างระบบการศึกษาแบบองค์รวมในสถาบันอุดมศึกษา ตามที่กล่าวไปแล้วข้างต้น และมุ่งการพัฒนานักศึกษาที่ครอบคลุมบุคคล การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยที่สร้างประสบการณ์ชีวิตสู่ความสำเร็จของนักศึกษา 4) เพิ่มการบูรณานการเสริมสร้างประสบการณ์ประจำวันของนักศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความเห็นว่า จากการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวม นำไปสู่ระบบการสร้างเสริมประสบการณ์ประจำวันของนักศึกษา โดยการผนวกกิจกรรมพัฒนานักศึกษาในหลักสูตรด้วย ซึ่งเป็นการพัฒนานักศึกษาที่ครอบคลุมบุคคล โดยส่งเสริมความสำเร็จของนักศึกษาจากมุมมองทั้งกิจกรรมในและนอกห้องเรียน และการส่งเสริมให้เกิดปัจจัยความรู้ ความเข้าใจ และปัจจัยเหนือความรู้ความเข้าใจ ที่สร้างสมรรถนะของนักศึกษาให้มีทั้งทักษะวิชาชีพ และทักษะวิชาคนและสังคม (Karp, 2011) ซึ่งจะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่กว้างขวางลุ่มลึกเป็นองค์รวม

องค์ประกอบที่ 2 ด้านกิจการนักศึกษา ประกอบด้วย การดูแลคุณภาพชีวิตนักศึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตร และการสร้างค่านิยมที่ดีกับนักศึกษา โดย 1) ทำให้เกิดเวทีเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และประสบการณ์ ในการพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามแนวทางการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวม สอดคล้องกับ LeCluyse (2015) ได้กล่าวว่า การพัฒนานักศึกษาตามแนวทางแบบองค์รวมนั้น สถาบันอุดมศึกษาเอกชนควรมุ่งเน้นวิธีการพัฒนานักศึกษาให้เติบโต ก้าวหน้า หรือการเพิ่มพูนความสามารถในการพัฒนาสู่ความสำเร็จของตน โดยการมุ่งสู่ความสำเร็จของนักศึกษา จำเป็นต้องอาศัยวิธีการแบบองค์รวมที่ครอบคลุมมิติของนิเวศวิทยาทางการศึกษาของสถานศึกษาที่ดีในการพัฒนานักศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ที่ทำให้มองภาพใหญ่หรือภาพรวมได้ 2) จัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียนที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างบูรณาการ 3) ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนา Soft Skills ที่บูรณาการกับ Hard Skills อย่างสมดุล และยังสอดคล้องกับสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (2562) กล่าวว่า การพัฒนานักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน นอกจากจะเพื่อให้นักศึกษามีความสามารถทางวิชาชีพแล้วยังมีความจำเป็นจะต้องมีความสามารถทางด้านคนและสังคมด้วย ที่เรียกว่า Soft Skills หมายถึงทักษะหรือความชำนาญที่เกี่ยวข้องกับคน อาจไม่เกี่ยวข้องกับความชำนาญในงานด้านใด ด้านหนึ่งโดยตรง แต่เป็นทักษะที่ช่วยให้การทำงานประสบความสำเร็จและก้าวหน้า (Robles, 2012) ได้แก่

การสื่อสาร การนำเสนอ การบริหารคน การบริหารเวลา การบริหารทีมงาน การจัดการอารมณ์ตนเอง การจูงใจและหว่านล้อม รวมทั้งความเป็นผู้นำและรับผิดชอบต่อสังคม เรียกว่า “สมรรถนะการบริหารจัดการคน” หรือ “People Management Competency” สังคมใด หรือองค์การใดมีบุคคลที่มีทักษะ Soft Skills เป็นจำนวนมากก็จะสามารถประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง และทำให้ลดปัญหาสังคม และปัญหาในเรื่องความสัมพันธ์ของเพื่อนร่วมงานในที่ทำงาน เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการสร้างมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น เป็นต้น “หากเปรียบเทียบ Hard Skills เป็น “เนื้อหา” Soft Skills ก็หมายถึง “ลีลา” ในการทำงาน” (อภิวุฒิ พิมลแสงสุริยา, 2555) อย่างไรก็ดี สถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการพัฒนา Hard Skills อย่างมาก ทำให้ขาดการมุ่งเน้นการพัฒนา Soft Skills ของนิสิต นักศึกษา Soft Skills ซึ่งในที่นี้จะเรียกว่า“ทักษะด้านคนและสังคม” (อภิวุฒิ พิมลแสงสุริยา, 2555) ได้สรุปไว้สามด้านใหญ่ ๆ ประกอบด้วย 1) ทักษะด้านการคิด เช่น การคิด อย่างเป็นระบบ การคิดวิเคราะห์ การคิดเชิงวิพากษ์ เป็นต้น 2) ทักษะด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น เช่น การสื่อสาร การพูดให้ตรงแต่ไม่แรง ทักษะการทำงานเป็นทีม และ 3) ทักษะการถามและฟัง เป็นต้น นอกจากนี้ Soft Skills ยังหมายรวมถึงทักษะในการโน้มน้าวจูงใจ เช่น ทักษะการขาย ทักษะการนำเสนอ ทักษะการเจรจาต่อรอง เป็นต้น การบริหารทรัพยากรบุคคล จะเรียกสมรรถนะด้านเก่งคน ที่เพิ่มเสริมจากสมรรถนะด้านเก่งงาน ครอบคลุม สมรรถนะด้านการบริหารตนเอง บริหารเวลา จัดการตนเอง จูงใจตนเอง ความมั่นใจในตนเอง เชาวน์อารมณ์ และด้านการทำงานร่วมกับคนอื่น การจูงใจ การบริหารทีมงาน การสื่อสาร การนำเสนอ การจัดการข้อโต้แย้ง การบริหารคนดื้อ การจัดการการเปลี่ยนแปลง เป็นต้น 4) การดำเนินการตามมาตรฐานกิจการนักศึกษา 3 ระดับ คือ ระดับพื้นฐาน ระดับก้าวหน้า และระดับเชิงรุก ตามความเหมาะสมของแต่ละสถาบัน สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (2562) เนื่องจากบริบทของสถาบันอุดมศึกษามีความแตกต่างกัน ทั้งประเภท ขนาด จำนวนนักศึกษา การนำมาตรฐานกิจการนักศึกษาไปใช้ในทุกภารกิจจึงเป็นไปได้ยาก จึงควรเปิดโอกาสให้สถาบันอุดมศึกษา เลือกแนวทางในการดำเนินงาน โดยวิธีการจัดแบ่งออกเป็นระดับต่าง ๆ ที่เหมาะสม

องค์ประกอบที่ 3 ด้านสถานศึกษา ประกอบด้วย การเป็นตัวแบบของเพื่อน พื้นที่การเรียนรู้ และบทบาทของบุคลากร สอดคล้องกับ พิจักษณา วงศาโรจน์ (2557) กล่าวว่า 1) ภาวะผู้นำของสถาบัน ผู้นำสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ สภามหาวิทยาลัย อธิการบดี และทีมผู้บริหาร ให้ความสำคัญสื่อสาร และแสดงการสนับสนุนการสร้างความสำเร็จให้แก่นักศึกษา โดยการวางรากฐานให้ ทุกส่วนในสถาบันอุดมศึกษาตระหนักและมีส่วนร่วม ซึ่งอาจอาศัยการจัดทำวิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน และโครงการพัฒนานักศึกษาสู่ความสำเร็จ โดยมีการกำหนด “ความสำเร็จของนักศึกษา” ไว้อย่างชัดเจน อาจกล่าวได้ว่า สถาบันอุดมศึกษาที่มีความโดดเด่นจะต้องให้ ทุกส่วนทุกกลุ่มร่วมมือกันและร่วมรับผิดชอบต่อการเรียนรู้และความสำเร็จของนักศึกษา 2) วัฒนธรรมของ

สถาบัน สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (2562) กล่าวว่า วัฒนธรรมที่มุ่งเน้นความสำเร็จของนักศึกษา ได้แก่ ทัศนคติ และการพูดคุยของอาจารย์และบุคลากร เกี่ยวกับการจัดให้มีกิจกรรมและโครงการ ที่มุ่งพัฒนาความสำเร็จของนักศึกษา ภายใต้วัฒนธรรมที่มุ่งสู่ความสำเร็จของนักศึกษา มีการพัฒนาบุคลากรให้เติบโตในงานพัฒนาความสำเร็จของนักศึกษา บุคลากรแต่ละคนมีความเข้าใจ และเห็นคุณค่าบทบาทหน้าที่การพัฒนานักศึกษาตามพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา 3) การเรียนรู้ของนักศึกษา สอดคล้องกับ Felder and Brent (1996) ได้กล่าวว่า วิวัฒนาการของสังคมดิจิทัลและการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีที่รวดเร็ว ส่งผลให้มีการสร้างสรรค์นวัตกรรมสื่อและวิธีการสอนที่มีความแตกต่างหลากหลายมาก ผู้นำของสถาบันอุดมศึกษาและวัฒนธรรมที่มุ่งเน้นความสำเร็จของนักศึกษา จะช่วยสนับสนุนและส่งเสริมการสร้างสภาพแวดล้อมที่มุ่งความสำเร็จของนักศึกษาและผลลัพธ์ของการเรียนรู้ การปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนจึงมีความจำเป็นที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้แบบ Active Learning คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ทำ (Bonwell & Eison, 1991) ภายใต้สมมติฐานพื้นฐาน 2 ประการ คือ 1) การเรียนรู้เป็นกระบวนการธรรมชาติของมนุษย์ และ 2) บุคคลมีแนวทางการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน (Meyer & Jones, 1993) โดยบทบาทผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนจากผู้รับความรู้ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ 4) ความผูกพันของนักศึกษา สอดคล้องกับ อภิวุฒิ พิมลแสงสุริยา (2555) กล่าวว่า การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความผูกพันของนักศึกษามีมานานและได้รับการทดสอบและพิสูจน์มาแล้วจำนวนมาก ในความเป็นจริงแล้ว หากนิสิตนักศึกษาไม่มีความผูกพันและความตั้งใจในการศึกษาเล่าเรียนแล้ว ก็ยากที่จะได้รับความสำเร็จจากการศึกษาเล่าเรียนในสถาบันอุดมศึกษา ความผูกพันของนักศึกษากับสถาบันการศึกษาของตนจึงเป็นปัจจัยที่จำเป็นต่อความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของนักศึกษา ฉะนั้นสถาบันอุดมศึกษาจะต้องเข้าใจจุดมุ่งหมายของนักศึกษา โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล การติดตาม และการดำเนินการให้บรรลุจุดมุ่งหมายของนักศึกษา 5) การสร้างระบบนิเวศน์วิทยาที่สนับสนุนการเรียนสู่การเปลี่ยนแปลง สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (2562) กล่าวว่า การสร้างระบบนิเวศของกระบวนการพัฒนานักศึกษาให้เกิดการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เพื่อนำไปสู่การสนับสนุนการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย 1) ส่งเสริมให้เกิดการออกแบบการเรียนการสอนแบบกิจกรรมร่วมหลักสูตร และเสริมหลักสูตร โดยผ่านระบบการเรียนรู้ร่วมกันในสถาบันอุดมศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการหรือภาคเอกชน และการสร้างบรรยากาศเพื่อส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถดำเนินการได้ 2) การปรับนโยบาย มาตรการดำเนินงาน และตัวบ่งชี้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับ อุดมศึกษา (TQF) เพื่อส่งเสริมให้เกิดการจัดการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะทั้งส่วนที่เป็น Professional Skills และ Soft Skills ให้แก่นักศึกษาในระดับอุดมศึกษา รวมทั้งสร้างกลไกเพื่อส่งเสริมให้มีการนำแนวคิดเกี่ยวกับ

การจัดการเรียนการสอนที่สนับสนุนการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงไปปรับใช้ในวิชาบังคับหรือวิชาเฉพาะของแต่ละหลักสูตรตามความเหมาะสม 6) การใช้เครือข่ายสถานศึกษาพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงตอบสนองต่อสังคม มีความรู้คู่คุณธรรม ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอว่า การเชื่อมโยงเครือข่าย/พันธมิตรเพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันระหว่างสถาบันอุดมศึกษาในการสร้างระบบนิเวศของกระบวนการพัฒนานักศึกษาให้นำไปสู่การสนับสนุนการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงในลักษณะประชารัฐ โดยการรวมเอาพลังทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะอยู่ในภาคประชาชน ภาคธุรกิจ หรือภาครัฐ มาร่วมกันในการแก้ไขปัญหา เพื่อการเปลี่ยนแปลงหรือการปฏิรูป เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนโดยการดำเนินงานดังกล่าวในทุกมิติและทุกด้านอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ พบว่า สถาบันอุดมศึกษาเอกชนควรดำเนินการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษา เพื่อคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านนักศึกษา ด้านกิจการนักศึกษา และด้านสถานศึกษา ดังนี้

1. ส่งเสริมพัฒนาการของนักศึกษาในด้านต่าง ๆ เช่น การปรับตัว การเข้าใจตนเอง การเลือกอาชีพ พัฒนาด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย คุณธรรม จริยธรรม ทักษะการใช้เทคโนโลยี บุคลิกภาพ และภาวะผู้นำ

2. จัดบริการต่าง ๆ เพื่อช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตนักศึกษา รวมถึงการเสริมสร้างทักษะด้านสังคมให้กับนักศึกษา เพื่อให้นักศึกษามีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียนและการดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณภาพในอนาคต ทั้งนี้ การจัดบริการนักศึกษาต้องครอบคลุมถึงการให้บริการแก่นักศึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มีความบกพร่องทางกายด้วย และจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้เอื้อต่อการศึกษาและการพัฒนานักศึกษา

3. สถาบันอุดมศึกษาเอกชนควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากร การส่งสริมบทบาทของบุคลากร พัฒนาบุคลากรให้เป็นตัวแบบของนักศึกษา และพัฒนาสถานศึกษาเป็น “มหาวิทยาลัยเชิงนิเวศ (Eco University) มีการออกแบบการพัฒนาพื้นที่การเรียนรู้ ที่สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงทั้งในมิติของการกำหนดมาตรฐานห้องเรียน/พื้นที่ใช้สอย/หลักสูตรการศึกษา หรือแม้กระทั่งความพร้อมของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในฐานะเครื่องมือสำคัญในการจัดการศึกษาด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยภายนอกสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

2. ควรศึกษารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนให้สอดคล้องเหมาะสมกับขนาดของสถาบัน

3. ควรศึกษาวิจัยเชิงนโยบายเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ภายใต้สภาวะแห่งการเปลี่ยนแปลง

บรรณานุกรม

กชกร บุญยพิทักษ์สกุล, และพิชญาณี พูนพล. (2561). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างรู้เท่าทันของนักศึกษาปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].

กฎกระทรวง มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565. (2565, 31 มีนาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. (เล่ม 139 ตอนที่ 20 ก น. 28-31).

กมลชนก สกนธวัฒน์. (2562). *การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางเศรษฐศาสตร์โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบฉากทัศน์เป็นฐานเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้การเงินของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].

กรกนก คำโกน. (2560). *ผลการใช้โปรแกรมส่งเสริมสุขภาพโดยใช้กรอบความคิดแบบเติบโตร่วมกับรูปแบบการส่งเสริมสุขภาพของเพนเดอร์ที่มีต่อความสุขของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].

กรณัฏฐ์ สกุลกฤติ. (2562). *นวัตกรรมการบริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามแนวคิดทักษะการทำงานในอนาคต* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].

กรทิพย์ รัตนะภุมมะ. (2564). *การบริหารรูปแบบการพัฒนาความเอื้ออาทรและความสมานฉันท์ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษากรุงเทพมหานคร* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยพะเยา].

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2564). *การแบ่งกลุ่มสาขาตามระบบของ ISCED 2013 Appendix I. ISCED fields of education and training.* https://info.mhesi.go.th/curriculum/isced_all_curr.php

กฤตย์ษุพัช สารนอก, และกิตติ วงษ์ชวลิตกุล. (2564). *สภาพแวดล้อมการเรียนการสอนออนไลน์แบบดื่มด่ำ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงลึกในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของผู้เรียนในสถาบันอุดมศึกษา. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.*

กลงกรณ์ จ้าวตระกูล. (2562). *การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้ความร่วมมือขององค์กรภาครัฐและเอกชน โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า*. สำนักพิมพ์โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า.

ก่อ สวัสดิ์พานิช. (2518). *วัยรุ่นกับค่านิยมและระบบศีลธรรม*. กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

กองขับเคลื่อน และพัฒนาอุดมศึกษา วิจัย และนวัตกรรม. (2565). *นโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม พ.ศ.* 2563-2570 *และแผนวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม พ.ศ. 2563-2565*. กองขับเคลื่อน และพัฒนาอุดมศึกษา วิจัย และนวัตกรรม

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาและสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2565). *รายงานผลการดำเนินงานฉบับสมบูรณ์ โครงการขยายผลการพัฒนาฐานข้อมูลแบบออนไลน์และเครื่องมือประเมินความพร้อมของเด็กและเยาวชนในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. (2561). *หลักเกณฑ์ในการประเมินผลกิจกรรมของนักศึกษา*. https://std.kpru.ac.th/th/download/doc2/activity_rules.pdf

กอบแก้ว บุญบุตร. (2566). การพัฒนาชุดกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนากรอบความคิดเติบโตของนักเรียนระดับประถมศึกษา จังหวัดนครนายก. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา,* 18(1), 52-60.

กอมารูดิง โซ๊ะนิยาดะ, และประจวบ ทองศรี. (2562). การพัฒนากิจกรรมนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี,* 30(3), 116-134.

กาญจนา แก้วเทพ. (2543). *ศาสตร์แห่งสื่อและวัฒนศึกษา*. เอดิสันเพรส โปรดักส์

การดา ร่วมพุ่ม. (2558). บทบาทของสถาบันอุดมศึกษาไทยกับการสร้างสังคมรู้เท่าทันสื่อ. *วารสารนิเทศศาสตร์ธุรกิจบัณฑิตย์, 9*(1), 79-99.

กุสุมา ยกชู, พาสนา จุลรัตน์, นฤมล พระใหญ่, และภิญญาพันธ์ เพียซ้าย. (2562). กรอบคิดงอกงามของครูในการพัฒนาผู้เรียน: การศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา. *วารสารหาดใหญ่วิชาการ,* 17(2), 109-125.

เกรียงชัย รุ่งฟ้าใหม่. (2560). แนวทางการวิเคราะห์วิจัยการบริหารจัดการอุดมศึกษาจากมุมมองของทฤษฎีตัวแทนด้านสังคมและวัฒนธรรม. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี,* 11(2), 409-420.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). *จอมปราชญ์นักศึกษา: สังเคราะห์ วิเคราะห์ และประยุกต์แนวพระราชดำรัสด้านการศึกษาและการพัฒนาคน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). ซัคเซสมีเดีย.

โกศล มีคุณ. (2557). การวิจัยเพื่อสร้างเครื่องมือวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมชนิดทั่วไปและชนิดเฉพาะกิจและการประเมินความตรงจากการวัด. *วารสารจิตพฤติกรรมศาสตร์: ระบบพฤติกรรมไทย,* 11(1-2), 15-65.

โกศล มีคุณ, และณรงค์ เทียมเมฆ. (2545). *ผลการฝึกใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่มีต่อจิตลักษณะและพฤติกรรมจริยธรรมของครู*. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

โกศล มีคุณ, และอุบล เลี้ยววาริณ. (2553). *คู่มือการใช้นิทานพัฒนาจิตจริยธรรมแก่เยาวชนไทย ด้านเหตุผลเชิงจริยธรรม และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน*. ศูนย์วิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

โกสุม สายใจ. (2559). การจัดกิจกรรมการศึกษาส่งเสริมพฤติกรรมจริยธรรมที่ควรปลูกฝังแก่นักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จังหวัดนนทบุรี. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,* 16(1), 104-121.

คมเพ็ชร วงษ์หล่ำ. (2565). *การพัฒนาแบบวัดจิตอาสาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายโดยประยุกต์ใช้แนวคิดการเข้าถึงคุณลักษณะที่มุ่งวัดของแบบสอบ* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยนเรศวร].

คีรีวรรณ เจริญสุข. (2561). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช].

ฆีร อักษรทิพย์. (2561). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการรังแกผ่านพื้นที่ไซเบอร์ของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร* [ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].

จรรยา สุวรรณทัต. (2547). *จิตวิทยาและจิตวิทยาพัฒนาการ*. พัฒนศึกษา.

จักรพันธ์ ชัยทัศน์. (2562). *รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยพะเยา].

จินตนา ตันสุวรรณนนท์. (2552). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคสื่อด้วยปัญญาของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร*. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

จิรวัฒนา มั่นยืน. (2536). *ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางพุทธศาสนาและทางจิตของนิสิตในกรุงเทพมหานคร*. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

จุฬาพรรณภรณ์ ธนะแพทย์. (2560). ความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี. *วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต,* 13(1), 170-180.

เจนจิรา จาติเทศะ. (2563). *ผลของโปรแกรมส่งเสริมการแสวงหาความท้าทายในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามทฤษฎีกรอบความคิดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].

เฉลียว บุรีภักดิ์. (2527). *ปัญหาและความต้องการทางด้านสังคมและวัฒนธรรรมของสังคมไทยในทศวรรษหน้า*. ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย.

ชนกนารถ ชื่นเชย. (2550). *รูปแบบการจัดการศึกษาต่อเนื่องในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน* [ปริญญานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].

ชนัญสรา อรนพ ณ อยุธยา. (2560). *การรู้เท่าทันการสื่อสารกับการขับเคลื่อนวาระปฏิรูปสังคมไทยในยุคดิจิทัล*. คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

ชมภูนุช พุฒิเนตร, พิชิต ฤทธิ์จรูญ, และปรัศนีย์ สุตสม. (2561). การพัฒนาทักษะการจัดการตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาเอกชน. *วารสารปัญญาภิวัฒน์,* 10(2), 200-209.

ชลธิชา มะลิพรม. (2561). คุณภาพชีวิตของบุคลากรทางการศึกษา. *วารสารมหาวิทยาลัยราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์,* 5(ฉบับพิเศษ), 212-221.

ชัชชฎาภร พิศมร. (2566). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับภาวะสุขภาพจิตของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอกชนในกรุงเทพมหานคร* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี].

ชาญเกียรติ มหันตคุณ. (2561). *การพัฒนาระบบปรับเหมาะการเรียนแบบจำลองขั้นตอนตามหลักการออกแบบการเรียนการสอนสื่องค์ประกอบเพื่อพัฒนาความตระหนักด้านความปลอดภัยสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาอัญมณีและเครื่องประดับ* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].

ชุตินาถ รัตนจรณะ. (2527). *การศึกษาค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยครูภาคกลาง* [สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].

ฐิติกาญจน์ อัศตรกุล. (2554). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตในทางที่ผิดของวัยรุ่นตอนกลางในเขตพระนครกรุงเทพมหานคร* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์].

ณฐาพัชร์ วรพงศ์พัชร์. (2563). นวัตกรรมในสถาบันอุดมศึกษา. *วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร,* 4(1), 103-125.

ณรงค์ศักดิ์ บุณยมาลิก. (2536). *อิทธิพลของสถานการณ์ระดมคนและจิตลักษณะที่มีต่อการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน* [ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].

ณัฐกาญจน์ กอมณี. (2559). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ ของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ* [ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].

ณัฐวุฒิ ศรีวัฒนาวานิช, และมินตรา ศรศิริ. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการปรับตัวในมหาวิทยาลัยของนิสิตชั้นปีที่ 1* [โครงงานปริญญาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].

ณัฐศริยา จักรสมศักดิ์. (2562). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านตนเอง ด้านครอบครัว ด้านสถาบันอุดมศึกษา และด้านสังคม กับความสุขของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา*. สาขาวิชาพลศึกษาและสุขศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

ดวงกมล สุวรรณล้วน. (2562). *ความสนใจและความตระหนักรู้ในการวางแผนการออมเงินกับพฤติกรรมการออมเงินของนักศึกษาระดับปริญญาศรีมหาวิทยาลัยทักษิณ จังหวัดพัทลุง* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์].

ดวงเดือน พันชุมนาวิน. (2539). *ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม: การวิจัยและการพัฒนาบุคคล*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2524). *จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา*. ไทยวัฒนาพานิช.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2541). รูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยมเพื่อการวิจัยสาเหตุของพฤติกรรมและการพัฒนาพฤติกรรมมนุษย์. *วารสารทันตาภิบาล,* 10(2), 105-108.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2549). *ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน ส่งผลให้คนเจริญ*. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน, โกศล มีคุณ, และงามตา วนินทานนท์. (2556). *ครูกับการสร้างเสริมจริยธรรมแก่นักเรียน*. ศูนย์วิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน, และงามตา วนินทานนท์. (2536). *ลักษณะทางจิตและพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นที่ อยู่ในสภาวะเสี่ยงในครอบครัวและทางป้องกัน*. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน, และเพ็ญแข ประจนปัจจนึก. (2520). *จริยธรรมของเยาวชนไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ดาวดล จันทรประทิน, สุธาสินี บุญญาพิทักษ์, และนิรันดร์ จุลทรัพย์. (2560). การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (Deming Cycle) ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย พื้นที่สงขลา. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย,* 9(1), 98-102.

ดุจเดือน พันธุมนาวิน. (2551). *การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมในประเทศไทยและต่างประเทศ*. พริกหวานกราฟฟิค.

ดุจเดือน พันธุมนาวิน. (2557). การวิจัยเพื่อพัฒนาแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ: แบบวัดทั่วไปและแบบวัดเฉพาะกิจและการประเมินคุณภาพจากการใช้. วารสารจิตพฤติกรรมศาสตร์: *ระบบพฤติกรรมไทย,* 11(1-2), 189-231.

เตชทัต ปักสังขาเนย์, พระมหาจิณกมล อภิรตโน, ริศร พงศ์สุวรรณ, พระมหาอำนวย มหาวีโร (น้อมระวี), สุรพันธ์ สุวรรณศรี, จรุงภรณ์ กลางบุรัมย์, และพระมหาพิเชษฐ์ คำงาม. (2561). ศึกษาการปฏิบัติตนตามหลักค่านิยม 12 ประการ ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ในเขตจังหวัดเลย พ.ศ. 2560. *วารสาร ศึกษาศาสตร์ มมร,* 6(2), 480-597.

ทนากร ศรีก๊อ. (2564). แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของสถาบันการศึกษาเอกชนระดับอุดมศึกษาพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น, 7*(7), 193-206.

ทรรศนันท์ ชินศิริพันธุ์, อังศินันท์ อินทรกำแหง, และวิชุดา กิจธรธรรม. (2556). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสถานศึกษาพอเพียงแบบอย่าง. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,* 5(1), 65-78.

ทศพล วัฒนานุกูลวงศ์, สุเมษย์ หนกหลัง, และกิตติกร สันคติประภา. (2566). การพัฒนาสู่ความทันสมัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษา. *วารสารวิจยวิชาการ,* 6(4), 359-376.

ทัศนีย์ รัตนสุวรรณ. (2560). *การพัฒนารูปแบบการบริหารงานของสถานศึกษาเอกชนขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผล* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช].

ทิศนา แขมมณี. (2545). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้*. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธนะดี สุริยะจันทร์หอม. (2561). *การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างโกรว์ธมายด์เซต สำหรับนักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพครู* [ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม].

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2560). *รายงานการสำรวจทักษะการเงินของไทย ปี 2560*. ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงินแห่งประเทศไทย.

ธนาพันธ์ ชัยเทพ, และกิตติมา ชาญวิชัย. (2564). การศึกษาการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตภาคเหนือ. *Journal of Business, Economics and Communications, 16*(2), 97-106.

ธรรมรัตน์ เม่งพัฒน์, และประเสริฐ ประวัติรุ่งเรือง. (2564). บ*ทบาทของอาจารย์ในการส่งเสริมคุณลักษณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีตาม กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา*

แห่งชาติ. https://app.northbkk.ac.th/research_/themes/downloads/abstract/1507429022_abstract.pdf

ธิญดา วงษ์อาชีพ, ธัชทฤต เทียมธรร, และพิกุล เอกวรางกูร. (2558). การสร้างแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,* 16(2), 101-114.

ธิดารัตน์ บุญนุช. (2543). *การพัฒนากิจกรรมนิสิตนักศึกษา*. ส่วนวิจัยและพัฒนา สำนักงานมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย.

ธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน. (2562). ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ การรู้เท่าทันสื่อและความฉลาดทางอารมณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์,* 45(2), 127-161.

ธีรยุทธ พิริยะอารยะกูล. (2562). *การพัฒนาต้นแบบที่เหมาะสมในการส่งเสริมความรอบรู้ด้านการเงินของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต: การประยุกต์ใช้โมสต์และสมาร์ท* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].

นงนภัส พันธ์พลกฤต, และฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์. (2559). *การวิจัยและพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจิตจริยธรรมในการดำเนินชีวิตของนิสิตนักศึกษาอาชีวศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่*. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

นริศรา ใจคง, และสิริกานต์ แก้วคงทอง. (2564). นิเวศการเรียนรู้: เรื่องเก่าบนวิถีใหม่. *วารสารการศึกษาไทย,* 18(3), 64-69.

นฤพนธ์ วงส์จตุรภัทร, เชิดชัย ชาญสมุทร, และจิรกรณ์ ศิริประเสร็ฐ. (2545). *คุณภาพชีวิตของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยไทย,ห้องปฏิบัติการทางจิตวิทยาการกีฬา*. ภาควิชาพลศึกษาและสันทนาการ คณะศึกษาศาตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

นฤมล อภินิเวศ, เกื้อเมธา ฤกษ์พรพิพัฒน์, และอำไพ เกตุสถิตย์. (2555). *แนวทางสร้างสรรค์ โรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Eco-School)*. สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

นิตยา วงศ์ใหญ่. (2560). แนวทางการพัฒนาทักษะการรู้ดิจิทัลของดิจิทัลเนทีฟ. *Veridian E-Journal,Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and arts) ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ,* 10(2), 1630-1642.

นุชริน ทองพูล. (2564). *การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี* [ปริญญานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].

เนตรนิยมาศ วรรณพยันต์. (2560). วิถีครูกับการพัฒนากรอบความคิดศิษย์. *วารสารหาดใหญ่วิชาการ, 15*(2), 185-195.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.

บุญญา ตุลยกุล. (2563). *หลักสูตรพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจิตอาสาสำหรับนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น].

บุบผา เมฆศรีทองคำ. (2552). การรู้เท่าทันสื่อ: การก้าวทันบนโลกข่าวสาร. *วารสารนักบริหาร,* 31(1), 117-123.

เบญจพร แก้วมีศรี. (2545). *การนำเสนอรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].

ปณชัย บุตรจันทร์. (2565). *ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามบริบทประชาคมอาเซียน* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยบูรพา].

ปนัฐษรณ์ จารุชัยนิวัฒน์. (2560). การส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน: รอยเชื่อมต่อที่ราบรื่นจากชั้นอนุบาลสู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. *วารสารครุศาสตร์,* 45(2), 152-169.

ประพิมพ์ อัตตะนันทน์. (2562). *อนาคตภาพของพื้นที่การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเองของครูการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].

ประภัสสร สมสถาน, จตุพล ยงศร, และจักรกฤษณ์ โปณะทอง. (2563). การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพความคาดหวังเกี่ยวกับ คุณลักษณะจิตบริการของนักศึกษามหาวิทยาลัยพายัพ. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร,* 8(6), 2424-2438.

ประภาภัทร นิยม. (2565). *โครงการวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาต้นแบบพื้นที่นวัตกรรมการจัดการศึกษาระดับจังหวัด: กรณีศึกษาจังหวัดระยองและจังหวัดศรีสะเกษ*. สำนักพิมพ์สถาบันอาศรมศิลป์.

ประเวศ วะสี. (2542). *เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคม แนวทางพลิกฟื้นเศรษฐกิจสังคม*. หมอชาวบ้าน.

ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา. (2523). *รายงานผลการวิจัยค่านิยมและความคาดหวังของเยาวชนไทย*. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปราณี จ้อยรอด. (2552). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการรับสื่ออินเตอร์เน็ตอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร* [ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].

ปราโมทย์ นาครทรรพ. (2516). อนาคตของประชาธิปไตยในประเทศไทย. ใน ชัยอนันต์ สมุทวณิช (บ.ก.), *รัฐธรรมนูญสำหรับชาวบ้าน* (น. 210-218). พิฆเณศ.

ปาริญา รักษาทรัพย์, และนิษฐ์วดี จิรโรจน์ภิญโญ. (2563). การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ภายใต้กรอบการประกันคุณภาพการศึกษาแนวใหม่. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร,* 8(1), 308-319.

ปิยวรรณ พันธ์มงคล. (2553). บทบาทของอารมณ์ในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์. *วารสารครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,* 38(2), 88-101.

ปิยวรรณ วิเศษสุวรรณภูมิ, และพิทชยา ตั้งพรไพบูลย์. (2566). กรอบความคิดแบบเติบโต: ทักษะที่จำเป็นแห่งโลกยุคพลิกผัน. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 51(1), 1-12.

ปิยะพล ขำอุดม. (2560). *การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ* [ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา].

ปุณยวีร์ ดวงสุขสุริยะ. (2565). *ความคาดหวังและการรับรู้คุณภาพการให้บริการงานของส่วนกิจการนักศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ประจำปีการศึกษา 2563*. ส่วนกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.

พงษ์ธร ชุติมานันท์. (2551). *บทบาทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการพัฒนาการเกษตรในจังหวัดกำแพงเพชร* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่].

พนัส หันนาคินทร์. (2520). *การสอนค่านิยม*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พรชุลี อาชวอำรุง. (2546). *การบริหารสถาบันอุดมศึกษา*. ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย.

พรทิพย์ เย็นจะบก. (2552). การรู้เท่าทันสื่อ. *วารสารมนุษยศาสตร์*, 11, 111-121.

พรนิภา จันทร์น้อย. (2560). *รูปแบบกิจกรรมการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามคุณลักษณะบัณฑิตอุดมคติไทย* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยศิลปากร].

พรรณภา ส่งแสงแก้ว. (2562). *การพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตในทักษะการสื่อสารด้านการพูดเพื่อการนำเสนอ*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

พร้อมพิไล บัวสุวรรณ. (2554). *ครอบครัวและโรงเรียน หุ้นส่วนเพื่อคุณภาพของผู้เรียน*. แสงดาว.

พระครูใบฎีกามณฑล เขมโก (ชูโตศรี). (2564). *การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม* [ปริญญานิพนธ์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].

พระธีรวัฒน์ อั้นเต้ง. (2566). แนวทางในการพัฒนาการอุดมศึกษาของไทยตามหลักการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา. *วารสารพุทธนวัตกรรมและการจัดการ, 6*(4), 224-235.

พระนิพิฐพนธ์ คำพา. (2561). *พฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียนโรงเรียนศีลาจารพิพัฒน์* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์].

พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. (2546, 30 ตุลาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. (เล่ม 120 ตอน 107 ก น. 1-30). สืบค้นจาก https://www.mhesi.go.th/images/2563/pusit/legal-all/5p2546.pdf

พวงทอง ไกรพิบูลย์. (2560). *คุณภาพชีวิต*. http://haamor.com

พัชราภา อินทพรต, วัยวุฒฒ์ อยู่ในศิล, และสิรินธร สินจินดาวงศ์. (2566). ความฉลาดรู้ทางการเงินของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันระดับอุดมศึกษาเอกชน. *วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม*, 7(4), 2-14.

พิจักษณา วงศาโรจน์. (2557). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่พึงประสงค์: กรณีศึกษากรมกำลังพลทหาร* [การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ].

พิมพ์จันทร์ ชวดจะโป๊ะ, ทับทิม พิมพ์สาลี, พัชริดา โสมาศรี, และอทิยา สุทธิพงษ์. (2563). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการออมของนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี*. หลักสูตรบัญชีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2562). *หลักและพื้นฐานการอุดมศึกษา*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภวิกา ภักษา. (2562). *การพัฒนาอัตมโนทัศน์ทางสังคมของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในศตวรรษที่ 21*. กลุ่มวิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี.

ภัทรภร สีทองดี. (2560). *การพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมจิตสาธารณะของนิสิตในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ* [ปริญญานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยบูรพา].

ภานุมาศ ภมรบุตร. (2558). *อิทธิพลของเพลงเพื่อชีวิตที่มีต่อทัศนคติและพฤติกรรมเลียนแบบของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง วิทยาเขตหัวหมาก* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง].

ภิญโญ สาธร. (2546). *หลักการบริหารโรงเรียน* (พิมพ์ครั้งที่ 5). วัฒนาพานิช.

มติชนออนไลน์. (2567, 14 เมษายน). นักศึกษาสาว มหาวิทยาลัยชื่อดัง ตกตึกเสียชีวิต เพื่อนสันนิษฐานอาจจะเครียดเรื่องการเรียน. *มติชน*. https://www.matichon.co.th/region/news_4525545

มนัส สุวรรณ. (2539). *นิเวศวิทยาของมนุษย์*. โอ.เอส.

มหาวิทยาลัยพายัพ. (2539). *การอุดมศึกษาเอกชนไทย*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยพายัพ.

มานิกา วิเศษสาธร, ปิยพงศ์ แซ่ตั้ง, รพีกรณ์ เปี่ยมพืช, นนทิมา สิริเกียรติกุล, และปวิธ สิริเกียรติกุล. (2565). การศึกษาความเป็นไปได้และการพัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (จิตวิทยาคลินิกและชุมชน): การวิจัยผสานวิธี. *วารสารจิตวิทยาคลินิกไทย* 53(1), 56-70.

มานิต บุญประเสริฐ. (2561). *พัฒนาการของการอุดมศึกษาเอกชนไทยก่อนและหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน*. https://apheit.org/images/jan-2018/history-1.pdf

มานิต บุญประเสริฐ, สุชาติ ตันธนะเดชา, ผุสดี พลสารัมย์, และศรีประทุม ด่านผดุงธรรม. (2546). *รูปแบบการบริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษาแนวใหม่*. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

มาลีวัล เลิศสาครศิริ, จุรีย์ นฤมิตเลิศ, และกิติยา สมุทรประดิษฐ์. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนในการเรียนออนไลน์ของนักศึกษา วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ จากสถานการณ์โควิด-19. *วารสารสุขภาพกับการจัดการสุขภาพ*, 7(1), 13-27.

มีศิลป์ ชินภักดี. (2555). *การพัฒนารูปแบบการบริหารการปฏิรูปการศึกษาสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง].

ยืน ภู่วรวรรณ. (2564). *รูปแบบการเรียนรู้วิถีใหม่. ชีวิตวิถีใหม่และความฉลาดทางดิจิทัล*. https://learningdq-dc.ku.ac.th/course/?c=3&l=3

ยุทธนา กาเต็ม. (2561). *รูปแบบกิจกรรมนักศึกษาที่เหมาะสมกับสังคมพหุวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์].

ยุทธนา วรุณปิติกุล. (2542). *สำนึกพลเมือง: ความเรียงว่าด้วยประชาชนบนเส้นทางประชาคม*. มูลนิธิการเรียนรู้ และพัฒนาประชาคม.

รมย์รัมภา ณัฐธัญอติรุจ. (2562). การบริหารกิจการนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสารการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร,* 10(2), 11-23.

รวิพรรณ จารุทวี. (2563). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ในสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร* [ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].

รัชนี นกเทศ. (2565). *การพัฒนากระบวนการนิเทศการสอนตามแนวคิดการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อเสริมสร้างชุดความคิดเติบโตด้านการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาครู* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].

รัฐจักรพล สามทองก่ำ, ทนง ทองภูเบศร์, และวีระวัฒน์ พัฒนกุลชัย. (2566). การพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาสู่องค์การแห่งการเรียนรู้ในความปรกติใหม่. *วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา,* 8(1), 90-99.

รัตตมา รัตนวงศา, ประกอบ กรณีกิจ, และปุณณรัตน์ พิชญไพบูลย์. (2563). การพัฒนาแบบวัดการรู้ทางทัศนะในนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 48*(2), 225-240.

รุ่งทิวา แสงหิรัญ. (2541). *บทบาทของผู้นำสตรีทางการเมืองในเขตกรุงเทพมหานคร* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต].

รุจโรจน์ แก้วอุไร, และชโรชีนีย์ ชัยมินทร์. (2562). พื้นที่การเรียนรู้สำหรับผู้เรียนยุคดิจิทัลในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร,* 21(4), 366-378.

ลฎาภา ศรีพสุดา. (2562). *บทบาทของสื่อใหม่ในการสร้างค่านิยมทางสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัย* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช].

ลาภ เพชรเรือง. (2526). *Q.C.: รูปแบบหนึ่งของการบริหาร. ชุดฝึกอบรม: สร้างเสริมประสบการณ์บริหาร: การพัฒนาคุณภาพ เล่ม 2*. สำนักงานศึกษาธิการ เขตการศึกษา 2.

วรรณรัตน์ ลาวัง, และรัชนี สรรเสริญ. (2558). PPCT Model: รูปแบบชีวนิเวศวิทยาเพื่อพัฒนาสุขภาพผู้มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังในชุมชน. *วารสารพยาบาลทหารบก*, 16(2), 15-20.

วรรณิศา แก้วดี, ชีพสุมน รังสยาธร, และนฤมล ศราธพันธุ์. (2560). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ทำงานระหว่างเรียน. *Kasetsart Journal of Social Sciences*, 38, 714-727.

วรากรณ์ สามโกเศศ. (2565). *กรอบคิดจาก VUCA สู่ BAN*. https://www.bangkokbiznews.com/columnist/1004689

วะรีพร บำรุงผล. (2548). *ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี].

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2544). *การพัฒนานักศึกษา*. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วัลลยา ธรรมอภิบาล. (2555). *การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างจิตสาธารณะ สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา* [ปริญญานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยทักษิณ].

วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2553). การวิจัยพัฒนารูปแบบ. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร,* 2(4), 1-16.

วิชัย วงษ์ใหญ่, และมารุต พัฒผล. (2562). *การจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างจิตนวัตกรรม*. ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วิเชียร รักการ. (2522). *การวิจัยเปรียบเทียบจิตลักษณะของนิสิตและนิสิตอาสาสมัคร: ศึกษาเฉพาะกรณีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์* [ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์].

วิทยา ปานะบุตร. (2553). *คัมภีร์สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ม.4-5-6 Admissions*. พ.ศ. พัฒนา.

วิรัตน์ คำศรีจันทร์. (2544). *จิตสำนึกพลเมืองในบริบทสังคมไทย* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยมหิดล].

วิโรจน์ เฉลยสุข. (2564). *การพัฒนาชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร].

วิไล โพธิ์เตมิ, และหควณ ชูเพ็ญ. (2558). *บทบาทของบุคลากรสายสนับสนุนในการพัฒนางานอุดมศึกษา: วิเคราะห์กรณีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต.

วีระพงศ์ คณะศิริวงษ์. (2560). *การดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านจิตอาสาของมหาวิทยาลัยเอกชนในกรุงเทพมหานคร* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์].

วีระพล บดีรัฐ. (2543). *PDCA วงจรสู่ความสำเร็จ*. ประชาชน.

แวววรรณ ก้องไตรภพ, และนักสิทธ์ ศักดาพัฒน์. (2565). *ปัจจัยเชิงเหตุของพฤติกรรมการใช้เงินในกลุ่มนักศึกษาไทยระดับปริญญาตรีด้วยการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล*. คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

ศรัญญู พงศ์ประเสริฐสิน. (2564). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมเพื่อเสริมสร้างชุดความคิดแบบเติบโตของนักศึกษาวิชาชีพครูสถาบันอุดมศึกษาเอกชน* [ปริญญานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].

ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2545). *จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย เล่ม 2 วัยรุ่น-วัยสูงอายุ*. ภาควิชาจิตวิทยา คณะศิลป์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศศินันท์ เศรษฐวัฒน์บดี, กันต์ฤทัย คลังพหล, บุษยา จูงาม, ปาริชาต ผดุงศิลป์, และอภิชญา สวัสดี. (2566). การศึกษาระบบนิเวศการเรียนรู้ของสถานศึกษาในจังหวัดปทุมธานี. *วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*, 6(1), 102-113.

ศศิพิมล ประพินพงศกร. (2565). สภาพการดำเนินงานและพฤติกรรมการใช้บริการบอร์ดเกมเพื่อการเรียนรู้ในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา. *วารสารสารสนเทศศาสตร์,* 40(3), 79-98.

ศักดิ์จิต มาศจิตต์. (2550). *การพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตตรวจราชการที่ 11* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์].

ศักดิ์ชัย นิรัญทวี. (2541). บทบาทของมหาวิทยาลัยกับการศึกษาเพื่อความเป็นประชาสังคม. *ASAIHL-Thailand Journal, 1*(3), 67-75.

ศิริกาญจน์ จันทร์วิชโน. (2564). *ทักษะการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร* [ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].

ศิริชัย กาญจนวาสี. (2535). *การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริพงศ์ รักใหม่. (2558). *พัฒนาการและแนวโน้มสถาบันอุดมศึกษาเอกชน* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].

ศุภชัย สุพรรณทอง. (2544). *ปัจจัยทางจิตและสถานการณ์ที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกตั้งอย่างมีจริยธรรมของนักศึกษาสถาบันราชภัฏ* [ภาคนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์].

ศุภวดี บุญญวงศ์. (2552). *ปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยทักษิณ.

ศูนย์ดำเนินงาน PISA แห่งชาติ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2565). *การมีกรอบความคิดแบบเติบโตของนักเรียนไทย ผลจากการประเมิน PISA 2018*. สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.

สง่า วงค์ไชย, และกมลพัทธ์ ใจเยือกเย็น. (2565). แนวคิดความฉลาดรู้เรื่องภาพในศตวรรษที่ 21. *Journal of Roi Kaensarn Academi, 7*(4), 433-451.

สถาบันพระปกเกล้า. (2561). *รายงานการสังเคราะห์องค์ความรู้โครงการปฏิบัติการเสริมสร้างพลังพลเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด*. สำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า.

สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2566). *โครงการสำรวจพฤติกรรมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย*. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมเกียรติ ตั้งนโม. (2547). *การวิจัยวัฒนธรรมภาพทางสายตา*. https://cmudc.library.cmu.ac.th/frontend/Info/item/dc:31510

สมจิต จันทร์ฉาย. (2557). *ตำราประกอบการสอนวิชา* 1127102 *การออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอน*. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

สมถวิล วิจิตรวรรณา. (2565). แบบวัดเชิงสถานการณ์: ประยุกต์ใช้วัดคุณลักษณะนิสัย. *การวัดประเมินผล สถิติ และการวิจัยทางสังคมศาสตร์, 3*(1), 11-19.

สมบูรณ์ ศิริสรรหิรัญ. (2547). *การพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำของคณบดี* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].

สมปอง ดีลี. (2563). *การวิเคราะห์แนวคิดและหลักปฏิบัติงานด้านพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของกองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ตามแนวคิดปฏิบัตินิยมของจอห์นดิวอี้* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่].

สมพงศ์ เกษมสิน. (2523). *การบริหาร* (พิมพ์ครั้งที่ 7). ไทยวัฒนาพานิช.

สมพงษ์ สิงหะพล. (2542). ต้องสอนให้เกิดจิตสำนึกใหม่. *สีมาจารย์*, 13(27), 15-17.

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2550). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2542). *มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา*. วัฒนาพานิช.

สมสมร ลายพิกุน. (2555). *การศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการพัฒนาครูไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพในยุคปฏิรูปสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา].

สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยฯ. (2560). *สรุปผลการดำเนินงานประจำปี 2558-2560*. สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยฯ.

สลักใจ ศรีธราดล, และจิราพร บุญช่วย. (2557). *บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาที่คาดหวัง ที่ปฏิบัติจริงและปัญหาเกี่ยวกับระบบอาจารย์ที่ปรึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2541). *การพัฒนาชุมชนแบบจัดการ*. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สาระ มุขดี. (2559). *การพัฒนารูปแบบการควบคุมตนเองตามแนวพุทธจิตวิทยาสำหรับนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช* [ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย].

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2560). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2557*. ภาพพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2565). *กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565)*. กลุ่มพัฒนานโยบายอุดมศึกษา สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (2562). *สถิติการศึกษาเอกชน*. https://drive.google.com/file/d/1BAsrXqao4veugmJTzWPHi0IGXdPqg8hl/view

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม. (2566). *ข้อมูลปีการศึกษา 2567 ภาคการเรียนที่ 1 กำหนดการเก็บข้อมูล ณ วันที่ 27 ธันวาคม 2566*. https://info.mhesi.go.th/homestat_std.php

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2562). *แผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ พ.ศ. 2564-2570 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2566-2570*. สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2562). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา. (2563). *กรอบแนวทางการดำเนินการตามมาตรฐานกิจการนักศึกษา*. สำนักงานปลัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.

สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา. (2563). *กรอบแนวทางการดำเนินการตามมาตรฐานกิจการนักศึกษา*. สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.

สำเนาว์ ขจรศิลป์. (2542). *มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา 2: การพัฒนานักศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). ม.ป.ท.

สุขุม เฉลยทรัพย์. (2565). *หลากหลายพื้นที่การเรียนรู้ในมหาวิทยาลัย*. https://siamrath.co.th/c/415976

สุจริต คุณธนกุลวงศ์. (2543). *การบริหารโรงเรียน: นวัตกรรมเทคนิค: ประสบการณ์*. ศาสนา.

สุจิตรา อร่ามพงษ์พันธ์. (2564). *รูปแบบการบริหารกิจการนักศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยนเรศวร].

สุจิตรา อร่ามพงษ์พันธ์, วิทยา จันทร์ศิลา, และสถิรพร เชาวน์ชัย. (2565). รูปแบบการบริหารกิจการนักศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 10*(5), 2079-2096.

สุชา จันทร์เอม. (2544). *จิตวิทยาทั่วไป*. ไทยวัฒนาพานิช.

สุดใจ บุญอารีย์. (2546). *ผลการฝึกความสามารถด้านการรู้คิดและความสามารถด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่มีต่อทัศนคติต่อพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษา*. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

สุดารัตน์ ตันติวิวัทน์. (2560). จิตวิทยาเชิงบวก: แนวคิด การพัฒนา และความท้าทายในอนาคต. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 9*(1).

สุธนิต เวชโช. (2564). *การรู้เชิงทัศนะจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ: กระบวนทัศน์ในการคิด การเรียนรู้ และการสื่อสารด้วยภาพ*. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุนทรพจน์ ดำรงค์พานิช. (2555). *โปรแกรม M-plus กับการวิเคราะห์ข้อมูลทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุภาพ ฉัตราภรณ์. (2552). *คุณภาพชีวิตของนิสิต นักศึกษามหาวิทยาลัยที่ทำงานระหว่างเรียน*. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุภาพร บัวผัด. (2561). *การใช้วิธีคิดเชิงออกแบบเพื่อพัฒนาระบบการโค้ชนิสิตในการทำกิจกรรม: กรณีศึกษาการสร้างทีมนิสิตทุนให้มีทักษะการเป็นผู้ประกอบการ*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยพะเยา.

สุมาลี ชัยเจริญ. (2551). *เทคโนโลยีการศึกษา: หลักการ ทฤษฎี สู่การปฏิบัติ*. คลังนานาวิทยา.

สุรพล พหลภาคย์, และชินกร จิรขจรจริตกุล. (2553). การศึกษาบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงตามทัศนะของนักศึกษาคณะเกษตรและชีวภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. *จันทรเกษมสาร*, 16(31), 24-33.

สุรวิทย์ อัสสพันธุ์. (2556). *ผลของโครงสร้างเป้าหมาย ความเชื่อเกี่ยวกับความฉลาด และความมั่นใจในความฉลาดของตนเองที่มีต่อเป้าหมายเชิงสัมฤทธิ์และความมุ่งมั่นในการเรียนรู้เชิงพฤติกรรมของนิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์* [ปริญญานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].

สุวรรณี ลัคนวณิช. (2554). *รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล พฤติกรรมการใช้ชีวิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่ใช้ชีวิตในที่พักอาศัยเอกชน ย่านรังสิต จังหวัดปทุมธานี*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

สุวิทย์ จันทร์เพ็ชร, และเทพยุดา เผือคง. (2565). การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม: กรณีศึกษานักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*, 16(3), 28-43.

สุวิมล ติรกานันท์. (2553). *การวิเคราะห์ตัวแปรพหุในงานวิจัยทางสังคมศาสตร์*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เสนาะ ติเยาว์. (2544). *หลักการบริหาร*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เสาวลักษณ์ พิมพ์สายทอง. (2562). *แนวทางการพัฒนาบทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา].

หทัยภัทร ประสานศักดิ์. (2562). *คุณภาพชีวิตของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยศิลปากร* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยศิลปากร].

หทัยรัตน์ บุณโยปัษฎัมภ์. (2559). *การศึกษาการปฏิบัติตามค่านิยมหลักคนไทย 12 ประการของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา.

อดิศักดิ์ พงษ์พูนผลศักดิ์. (2534). *การควบคุมคุณภาพ*. ศูนย์สื่อเสริม.

อนันท์ คัมภิรานนท์, และวิไลวรรณ วงศ์จินดา. (2560). การศึกษาลักษณะมุ่งอนาคตด้วยทักษะชีวิตของนักศึกษาปริญญาตรีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ. *วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม*, 16(3), 17-125.

อนุพนธ์ คำปัน. (2558). *องค์ประกอบของจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร*. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อภิชญา สวัสดี, ศศิธร หาสิน, และกัลยารัตน์ สุขนันท์ชนะ. (2565). แนวทางการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ภายในสถานศึกษารองรับการเรียนรู้เชิงรุก. *e-Journal of Education Studies, Burapha University,* 4(4), 67-78.

อภิภา ปรัชญพฤทธิ์. (2560). การออกแบบพื้นที่การเรียนรู้สำหรับสถาบันอุดมศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี,* 11(2), 379-392.

อภิระมณ อุไรรัตน์, และเฉลิมพร เย็นเยือก. (2560). *คุณภาพชีวิตการศึกษา ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จังหวัดปทุมธานี*. ศูนย์สนับสนุนและพัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยรังสิต.

อภิวุฒิ พิมลแสงสุริยา. (2555). *การพัฒนาพนักงาน*. สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.

อมรเทพ สีนวนสูง. (2559). ความคิดเห็นต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ. *Veridian E-Journal,Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and arts) ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 9(1), 1053-1065.

อมรรัตน์ มีพัฒน์. (2565). *ระบบนิเวศการบริหารสถานศึกษาเอกชน* [ปริญานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].

อรพินทร์ ชูชม, อัจฉรา สุขารมณ์, และอังศินันท์ อินทรกำแหง. (2545). *การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัว-งาน กับคุณภาพชีวิต*. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อรพินทร์ สันติชัยอนันต์. (2549). *การศึกษาคุณธรรมและจริยธรรมของนิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล* [ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].

อรสา จุลมา, นรากร พุทธโฆษ์, และชูพงษ์ ทองคำสมุทร. (2565). *ความต้องการกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษาระดับปริญญาตรีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อรุณี หงษ์ศิริวัฒน์. (2549). *การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมนิสิตนักศึกษาที่มีความสามารถสูงตามทฤษฎีพหุปัญญาของการ์ดเนอร์* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].

อรุณี หงษ์ศิริวัฒน์. (2552). การเปลี่ยนผ่านองค์ความรู้ในศาสตร์ทางการอุดมสศึกษาเพื่อพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาไทย. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 6(26), 1-14.

อังคณา ธนปิยะวณิชย์. (2562). *แนวทางการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตและการคาดการณ์ของตนเองที่ส่งผลให้เกิดขึ้นจริง เพื่อส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองของนักศึกษาสหกิจศึกษา* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี].

อังศวีร์ เครือแก้ว. (2562). *กรอบความคิด (mindset) กับผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติงาน กรณีศึกษา บุคลากรสายสนับสนุนภายใต้สำนักงานมหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย* [สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].

อาภาพร สิงหราช. (2565). *บทบาทใหม่ของนักการศึกษาในโลกที่พลิกผัน*. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

อารยา ปิยะกุล. (2558). *เอกสารประกอบการสอนรายวิชา 0502 101 จิตวิทยาสำหรับครู*. ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

อำนวย ช้างโต. (2564). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี*. กองบริหารทรัพยากรสุพรรณบุรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.

อุทุมพร จามรมาน. (2541). โมเดลคืออะไร. *วารสารวิชาการ*, 22-25.

เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2538). *การบริหารทักษะและการปฏิบัติ*. รุ่งเรืองการพิมพ์.

Bonwell, C., & Eison, J. (1991). *Active Learning: Creating Excitement in the Classroom*. Jossey-Bass.

Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development: Experiments by nature and design*. Harvard University Prees.

Cooper, M. (2010). *Student support services at community colleges: A strategy for increasing student persistence and attainment*. Institute for Higher Ed Policy.

de Volder, M. L., & Lens, W. (1982). Academic achievement and future time perspective as a cognitive–motivational concept. *Journal of Personality and Social Psychology, 42*(3), 566-571.

Faul, F., Erdfelder, E., Lang, A.-G., & Buchner, A. (2007). G*Power 3: A flexible statistical power analysis program for the social, behavioral, and biomedical sciences. *Behavior Research Methods, 39*(2), 175-191. https://doi.org/10.3758/BF03193146

Felder, R. M., & Brent, R. (1996). Navigating the Bumpy Road to Student-Centered Instruction. *College Teaching, 44*(2), 43-47.

Fradley, & Woodward. (2005). *Financial Services Authority*. https://www.maitlandchambers.com/resources/case-detail/financial-services-authority-v-fradley-woodward-2005

Hair, J., Ringle, C., & Sarstedt, M. (2011). PLS-SEM: Indeed a Silver Bullet. *Journal of Marketing Theory and Practice, 19*, 139-151.

Hung, A., Parker, A. M., & Yoong, J. (2009). *Defining and Measuring Financial Literacy*. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1498674#paper-citations-widget

Karp, M. M. (2011). *How non-academic supports work: Four mechanisms for improving student outcomes*. Community College Research Center, Teachers College, Columbia University.

Keeling, R. (2004). *Learning reconsidered: A campus-wide focus on the student experience. Retrieved from The National Association of Student Personnel Administrators and The American College Personnel Association*. http://www.myacp

Kohlberg, L. (1964). Development of moral character and moral ideology. In M. L. Hoffman & L. W. Hoffman (Eds.), *Review of child development research* (pp. 83-432). Russell Sage Foundation.

Kuh, G. D. (1995). Cultivating "high-stakes" student culture research. *Research in Higher Education, 36*(5), 563-576.

LeCluyse, J. (2015). *A Holistic Approach to Student Success*. Collegiate Project Services.

Lusardi, A. (2008). Household Saving Behavior: The Role of Financial Literacy, Information, and Financial Education Programs. *National Bureau of Economic Research Working Paper Series, 13824*.

Meyer, C., & Jones, T. B. (1993). *Promoting active learning: Strategies for the college classroom*. Jossey-Bass.

Piaget, J. (1932). *The moral judgment of the child*. Harcort.

Rest, J. R. (1986). *DIT manual for the Defining Issues Test* (3rd ed.). University of Minnesota, Center for the Study of Ethical Development.

Robles, M. (2012). Executive Perceptions of the Top 10 Soft Skills Needed in Today's Workplace. *Business Communication Quarterly, 75*, 453-465. https://doi.org/410.1177/1080569912460400.

Smith, R. G. (1996). The Structure of Communication. *School Health, 36*(5), 218-222. https://doi.org/210.1111/j.1746-1561.1966.tb05564.

Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2007). *Using Multivariate Statistics* (5th ed.). Allyn and Bacon.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจความสอดคล้อง (IOC)

1. รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย บุญประเสริฐ
   ผู้อำนวยการหลักสูตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษา
   มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
2. รองศาสตราจารย์ ดร.พีรพงษ์ ทิพนาค
   อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
   มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
3. รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยากร หวังมหาพร
   วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ
   มหาวิทยาลัยศรีปทุม
4. รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี พันธ์ไทย
   ผู้รับผิดชอบหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
   วิทยาลัยทองสุข
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตระกูล จิตวัฒนากร
   คณบดีคณะศิลปศาสตร์
   มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจประเมินรูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

1. ศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา
   ที่ปรึกษาอธิการบดี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
2. ดร.มานิต บุญประเสริฐ
   ผู้อำนวยการสำนักงานสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย (สสอท)
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คุณหญิง ณฐนนท ทวีสิน
   รองอธิการฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยทองสุข
3. รองศาสตราจารย์ ดร.รัฐบุรุษ คุ้มทรัพย์
   รองอธิการฝ่ายกิจการพิเศษ มหาวิทยาลัยชินวัตร
4. รองศาสตราจารย์ ดร.บัญชา วิทยอนันต์
   รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนาศักยภาพนักศึกษา วิทยาลัยนครราชสีมา

5. รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี พันธ์ไทย
   ผู้รับผิดชอบหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
   วิทยาลัยทองสุข
6. รองศาสตราจารย์ ดร.พีรพงษ์ ทิพนาค
   อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
   มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตระกูล จิตวัฒนากร
   คณบดีคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
8. รองศาสตราจารย์ ดร. โอฬาร กาญจนากาศ
   ผู้อำนวยการสถาบันการศึกษานานาชาติ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

ภาคผนวก ข แบบสอบถามการวิจัย

<u>ตอนที่ 1</u> สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ขอให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ **ตรงกับความเป็นจริงของผู้ตอบแบบสอบถาม**

1. เพศ ☐ชาย ☐ หญิง ☐ LGBTQIA

2. อายุ (เศษของปีเกิน 6 เดือน นับเป็น 1 ปี)

☐ ต่ำกว่า 18 ปี ☐ 18-24 ปี

☐ 22-24 ปี ☐ 25 ปีขึ้นไป

3. กลุ่มสาขาวิชา (ตาม ISCED)

☐ กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

☐ กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

☐ กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ

4. สถานภาพครอบครัว

☐ บิดา – มารดาอยู่ด้วยกัน

☐ หย่าร้าง

☐ บิดาเสียชีวิต

☐ มารดาเสียชีวิต

☐ บิดา-มารดาเสียชีวิต

5. ที่พักอาศัยของท่านขณะที่กำลังศึกษา

☐ อยู่กับบิดา - มารดา

☐ อยู่หอพักนอกมหาวิทยาลัยคนเดียว

☐ อยู่กับญาติ

☐ อยู่หอพักนอกมหาวิทยาลัยกับเพื่อน

☐ หอพักในมหาวิทยาลัย

<u>ตอนที่ 2</u> ความคิด ความเห็นด้านต่างๆ ของนักศึกษา

คำแนะนำของการตอบ ตอนที่ 2 มีแบบวัดที่ 1-13 แต่ละแบบวัดประกอบด้วยข้อความที่มีระดับการตอบ 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” วิธีการตอบแต่ละข้อความเป็นดังนี้

ขั้นที่ 1 อ่านข้อความแต่ละข้อความให้เข้าใจ

ขั้นที่ 2 ให้คิดว่าข้อความนั้นเป็นความจริงสำหรับตนเพียงไร แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ที่ตรงกับความจริงของตนเพียงระดับเดียว จาก“จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย”

ตัวอย่างการตอบ

0. ฉันเป็นคนทำงานอย่างจริงจัง

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
✓					

00. ฉันมักไม่เปลี่ยนใจ แม้สิ่งที่ฉันต้องการนั้น ต้องรอคอยไปก่อน

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
	✓				

000. คนที่ไม่ตรงต่อเวลา มัดเป็นคนที่ไม่น่าคบหา ฉันจึงระวังตัวในเรื่องนี้

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
			✓		

แบบวัดที่ 1 เหตุผลในการตัดสินใจ

1. บางครั้งฉันรู้สึกเบื่อการเรียนแต่ก็ยังคงเรียนต่อไป เพราะฉันกลัวผู้ปกครองจะผิดหวังในตัวฉัน

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. ในบางครั้งฉันก็ช่วยอาจารย์ทำงานของมหาวิทยาลัย ด้วยเหตุผลที่ว่า ฉันอยากให้ใคร ๆ ชมฉันว่าเป็นคนดี ขยันขันแข็ง

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. ในการสอบที่สำคัญมากแต่ฉันทำข้อสอบไม่ได้ เพื่อที่นั่งอยู่ข้าง ๆ ยื่นกระดาษคำตอบที่เขาทำได้ให้ ฉันก็จะไม่ยอมรับกระดาษคำตอบของเพื่อน เพราะฉันต้องเคารพกติกาการสอบ

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. ฉันยินดีทำความสะอาดห้องเรียนบ่อย ๆ ถ้ามีคะแนนให้ทุกครั้ง

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. ฉันให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมของมหาวิทยาลัย เพราะหวังว่าจะได้คะแนนเพิ่มพิเศษ

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. ฉันทำงานที่อาจารย์มอบหมายเสร็จทุกครั้งเพราะอายเพื่อน

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. ในการสอบที่สำคัญมากแต่ฉันทำข้อสอบไม่ได้ เพื่อที่นั่งอยู่ข้าง ๆ ยื่นกระดาษคำตอบที่เขาทำได้ให้ แต่ฉันก็ไม่ยอมรับกระดาษคำตบของเพื่อ เพราะเป็นหน้าที่ของนักศึกษาที่ดีที่จะไม่โกงข้อสอบ

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. ฉันละอายใจที่จะกระทำผิดหรือทำให้มหาวิทยาลัยเสียชื่อเสียง

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

9. ในตอนเที่ยงฉันจะซื้ออาหารที่โรงอาหารเมื่อไปถึงพบว่ามีคนเข้าคิวเยอะมาก คาดว่าอาหารจะหมดก่อนคิวหลัง ๆ ฉันก็จะเข้าคิวตามลำดับ เพราะฉันมาทีหลังคนอื่นๆจึงต้องยอมรับผลของการมาทีหลัง

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

10. ถ้าฉันขึ้นรถประจำทางไปเรียนที่มหาวิทยาลัยที่มีผู้โดยสารแน่นมาก และกระเป๋ารถลืมเก็บเงินค่าโดยสาร ฉันจะยื่นเงินค่าโดยสารให้เขา เพราะเป็นหน้าที่ของผู้ใช้บริการที่จะต้องเสียค่าบริการ

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

แบบวัดที่ 2 ทัศนะที่เกี่ยวกับตนเอง

1. หลังเลิกเรียน ฉันมักรีบทำงานหรือการบ้านให้เสร็จ ก่อนไปออกกำลังกาย

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. การทำความสะอาดที่สาธารณะ เป็นเรื่องที่เหนื่อยเปล่า เพราะไม่นานมันก็กลับมาสกปรกอีก

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3. ใคร ๆ ก็ต้องมีเป้าหมายในอนาคต แต่ฉันไม่คิดถึงมัน เพราะอาจจะล้มเหลวได้

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

4. ฉันตั้งใจทำการบ้าน ขยันอ่านหนังสือให้ให้ได้ผลการเรียนดี

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

5. ฉันชอบเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเพื่อเอาไว้ใช้ประโยชน์ในวันข้างหน้า

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. ฉันอยากเรียนหนังสือมาก ๆ เพื่อโตขึ้นจะได้ทำงานที่ดี ๆ

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. เมื่อเพื่อน ๆ ซื้ออาหารมากินร่วมกันในวันหยุดฉันมักหยิบชิมก่อน

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. ฉันจะไม่เปลี่ยนใจง่าย ๆ ถ้าสิ่งที่ฉันต้องการนั้นหายาก

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. ฉันมักไม่เปลี่ยนใจ แม้สิ่งที่ฉันต้องการนั้น ต้องรอคอยไปก่อน

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. เมื่อเพื่อนที่พักหอพักห้องเดียวกับฉันขัดใจ ฉันมักจะฉวยสิ่งใกล้มือขว้างปาหรือตะหวาดเสียงดังโมโหทันที

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

แบบวัดที่ 3 กรอบความคิดเชิงบวก

1. ถึงฉันจะฉลาดมากแค่ไหน แต่ฉันก็สามารถพัฒนาตัวเองให้เก่งยิ่งขึ้นไปอีกได้

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. ฉันสามารถเปลี่ยนแปลงพื้นฐานของความเป็นตัวเองได้เสมอเมื่อเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาตนเอง

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3. ฉันไม่จำเป็นต้องชนะคนอื่นตลอดก็ได้ แต่ชนะตัวเองก็พอแล้ว

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

4. ฉันพยายามจะหาทางเพื่อพิสูจน์ความสามารถและความฉลาดของฉันแทนที่จะหาวิธีพัฒนาให้ดีขึ้น

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

5. เมื่อพบว่างานที่ทำอยู่นั้นเข้าใจยาก ฉันยิ่งรู้สึกอยากจะหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อ ทำความเข้าใจให้มากขึ้น

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

6. ฉันคิดว่าการอ่านหนังสือ การทบทวนบ่อย ๆ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิด ความแม่นยำในเนื้อหาและรู้สึกมั่นใจในความสามารถของตนเองที่มีเพิ่มขึ้น

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

7. ฉันมองว่าความผิดพลาดที่เกิดขึ้น ถือเป็นบทเรียนที่จะนำมาปรับปรุงให้งานที่ทำสำเร็จดีกว่าเดิม

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

8. เมื่อฉันถูกตำหนิจากอาจารย์ในเรื่องงาน ฉันพร้อมที่จะเรียนรู้หรือปรับปรุงทันที แทนการไม่ใส่ใจในคำพูด

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

9. ไม่ว่าฉันจะเป็นใคร มีพื้นเพเดิมมาจากไหน ฉันสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงระดับความฉลาดของฉันได้มากกว่านี้ เมื่อเรียนที่มหาวิทยาลัยนี้

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

10. เมื่อมีการแข่งขันกับคู่แข่งที่เหนือกว่า ฉันจะพยายามศึกษาวิธีการเอาชนะให้ได้ไม่ว่าจะเป็นการเรียน หรือแข่งกีฬา

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

แบบวัดที่ 4 คุณภาพชีวิตทางการศึกษา

1. ภายในสถานศึกษามีการบริการรักษาความปลอดภัยอย่าง เหมาะสม (เช่น การอำนวยการจราจร การตรวจค้นบุคคลต้องสงสัย เป็นต้น)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. ในสถานศึกษามีบริการที่เหมาะสม (เช่น พัสดุไปรษณีย์ การรับแจ้งซ่อม น้ำดื่ม บริการซักรีด เครื่องซักผ้าหยอดเหรียญ เครื่องเติมเงิน เป็นต้น)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3. สถานศึกษามีการบริการด้านศาสนากิจในสถาบัน

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

4. สถานศึกษามีการจัดบริการปรึกษานักศึกษาต่างชาติ ทั้งเป็นรายกลุ่มหรือรายบุคคล ในด้านสังคม การศึกษา และวัฒนธรรม

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

5. สถานศึกษามีการจัดบริการด้านสุขภาพและสุขภาวะ เช่น หากป่วยฉุกเฉินนักศึกษาได้รับการช่วยเหลือพยาบาลอย่างเหมาะสมจากมหาวิทยาลัย

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

6. สถานศึกษามีการจัดบริการเพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงิน (Financial Services) เช่น ทุนการศึกษา ทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

7. สถาบันมีการสื่อสารข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ แก่การศึกษา เช่น ข่าวสารด้านทุนการศึกษา ด้านทหาร การแนะแนวการศึกษาและอาชีพ ฯลฯ

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

8. สภาพแวดล้อมของสถาบันมีคุณภาพ เช่น สภาพ อากาศดี มีสถานที่ทำกิจกรรมที่ปลอดเสียงรบกวน กลิ่น ควัน หรือฝุ่นรบกวน

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

9. สภาพสังคมในสถาบันของท่าน เป็นสังคมที่มีคุณภาพ มีความสงบ สุข ทำให้ท่านสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสถาบันได้อย่างมีความสุข

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

10. หอพักของท่านอยู่สังคมที่มีคุณภาพ มีความสงบสุข ทำให้ท่านสามารถใช้ชีวิต และเรียนได้อย่างมีความสุข (+)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

แบบวัดที่ 5 กิจกรรมเสริม เติมเต็ม หลักสูตร

1. สถาบันส่งเสริมสนับสนุนให้นักศึกษาเกิดการรวมตัวกันในรูปแบบองค์กรเพื่อกระตุ้นให้เกิดทักษะ การทำงานเป็นทีมและความเป็นผู้นำ

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. สถาบันส่งเสริมสนับสนุนให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ด้วนตัวเองในการปฏิบัติและการปรับปรุงพัฒนางานเพื่อการประกอบอาชีพ

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3. สถานศึกษาสนับสนุนให้มีกิจกรรมในเชิงเครือช่วยนอกสถาบันเพื่อสร้างความร่วมมือและโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อขยายวิสัยทัศน์ให้เกิดขึ้นแก่นักศึกษาเพื่อให้เกิดทักษะ การเรียนรู้ การสื่อสาร และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

4. สถานศึกษาจัดให้มีการประกวดโครงการ กิจกรรมคุณภาพ เพื่อสร้างโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

5. สถานศึกษาจัดกิจกรรมพัฒนาลักษณะบุคคลให้เกิดกับนักศึกษา ทำให้นักศึกษามีบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย ค่านิยมที่ดีต่อสังคมและประเทศชาติ

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

6. สถานศึกษาจัดให้มีกิจกรรมที่ให้นักศึกษาเกิดทักษะดิจิทัล

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

7. สถานศึกษาจัดให้มีกิจกรรมกีฬาภายในและกีฬาระหว่างสถาบัน

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

8. สถานศึกษาจัดให้มีกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรม

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

9. สถานศึกษาจัดให้มีกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

10. สถานศึกษามีโครงการส่งเสริมให้นักศึกษามีนิสัยใฝ่เรียนรู้ กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจ และมีเมตตา กรุณา

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

แบบวัดที่ 6 ค่านิยมที่ดีของนักศึกษา

1. สถาบันมีกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. สถานศึกษาจัดกิจกรรมเกี่ยวกับความกตัญญู ต่อครูบาอาจารย์ พ่อแม่ เช่น (ไหว้ครู วันพ่อ วันแม่ เป็นต้น)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักศิลปะและวัฒนธรรม (เช่น ลอยกระทง สงกรานต์ วันสำคัญทางศาสนา เป็นต้น)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

4. สถานศึกษามีการจดกิจกรรมเกี่ยวกับจิตอาสา ออกค่ายอาสาพัฒนาชุมชน

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

5. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งในสถานศึกษาและชุมชน

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

6. สถานศึกษาจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนรู้ประชาธิปไตย ระเบียบวินัย และการเคารพกฎหมาย (เช่น การเลือกตั้งสภานักศึกษา การร่วมรณรงค์เลือกตั้งท้องถิ่นหรือระดับชาติ เป็นต้น)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

7. สถานศึกษาสร้างโอกาสให้นักศึกษาใหม่ได้เรียนรู้กับนักศึกษาต้นแบบเพื่อให้เกิดกำลังใจที่จะฝ่าฟันอุปสรรคในช่วงเวลาของการปรับตัว

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

8. สถานศึกษาจัดกิจกรรมโตไปไม่โกงตามแนวคิดของรัฐบาล

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

9. สถานศึกษาจัดกิจกรรม CSR โดยร่วมมือกับชุมชนโดยรอบสถาบัน

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

10. สถานศึกษาส่งเสริมให้นักศึกษาใส่ผ้าไทยสัปดาห์ละ 1 วัน

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

แบบวัดที่ 7 การเลียนแบบเพื่อน

1. เมื่อเพื่อนมีของใช้แบรนด์เนมมาอวดฉันก็พยายามจะหาเงินมาซื้อให้ได้

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. ฉันมักจะมีเพื่อนที่ชวนเข้าห้องสมุดอ่านหนังสือทำการบ้านเป็นประจำ

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. เมื่อมีงานจิตอาสา ออกค่ายพัฒนาชุมชนฉันมักจะทำตามรุ่นพีและเพื่อนเสมอ เพราะสนุกและได้ช่วยเหลือสังคม

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. เมื่อเพื่อนเห็นฉันไม่มีรายได้ระหว่างเรียนเขามักจะชวนฉันไปทำงานพาร์ทไทม์เสมอ

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. ฉันมักจะมีเพื่อนชวนไปเที่ยวผับกลางคืนเสมอเพื่อหาสังคมใหม่ ๆ

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. เพื่อนของฉันพยายามสอนให้ฉันใช้ Application เพื่อใช้ในการเรียน สืบค้นข้อมูลและหารายได้ระหว่างเรียน

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. เมื่อเพื่อนชวนฉัน กินเหล้า สูบบุหรี่ และใช้สารเสพติดฉันต้องทำตามเพราะเพื่อจะได้ยอมรับ

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. เมื่อมีเพื่อใช้ AI ทำงานที่อาจารย์มอบหมายสำเร็จฉันรู้สึกชื่นชมและจะต้องทำตาม

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

9. เมื่อเห็นข่าวนักศึกษาในสถาบันเดียวกับฉันทำร้ายอีกสถาบันฉันรู้สึกว่าเป็นการปกป้องสถาบันของฉัน

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

10. เมื่อฉันเห็นเพื่อนมีแฟนหรือคนรัก ฉันจะต้องมีให้ได้เพราะจะไม่อายเพื่อน

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

แบบวัดที่ 8 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

1. สถานศึกษามี Internet WiFi ครอบคลุมทุกจุด

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. สถานศึกษามีสนามกีฬา ทั้ง Indoor และ Outdoor เพื่อแลนกีฬาและจัดกิจกรรมสันทนาการ

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3. สถานศึกษามีสภาพห้องเรียนที่เหมาะสมในการเรียนรู้

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

4. สถานศึกษามีถังขยะ แบบแยกสี ให้นักศึกษาแยกขยะ เพื่อสภาพแวดล้อมที่ดี ไม่มีมลภาวะ มลภาวะ มีกลิ่นเหม็น ยุ่งหรือแมลงรบกวน

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

5. สถานศึกษามีห้องสมุดที่ทันสมัย

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

6. สถานศึกษาจัดให้มีเวทีแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประชาธิปไตย

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

7. สถานศึกษาจัดให้มีสถานฝึกปฏิบัติวิชาชีพ (เช่นโรงแรม โรงเรียน โรงพยาบาล ร้านสะดวกซื้อ เป็นต้น)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

8. สถานศึกษามีสถานที่พักผ่อน มีพื้นที่สีเขียว ร่มรื่น ที่เหมาะแก่การอ่านทบทวนตำรา

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

9. สถานศึกษามี LAB และห้องวิทยาศาสตร์เพื่อทำการวิจัยและทดลอง

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

10. สถานศึกษาจัดให้มีศูนย์ศิลปะและวัฒนธรรม

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

แบบวัดที่ 9 การสนับสนุนของบุคลากร

1. ฉันได้รับคำปรึกษาเมื่อมีปัญหาต่าง ๆ (เช่น ปัญหาการเรียน ปัญหาส่วนตัว ปัญหาด้านทุนการศึกษา เป็นต้น)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการให้เวลาฉันเข้าพบขอคำปรึกษาได้โดยสะดวก

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3. บุคลากรของมหาวิทยาลัยมีความใกล้ชิดผูกพัน ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลท่านในการทำกิจกรรมสาธารณะทั้งภายใน และภายนอกสถาบัน

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

4. ฉันได้รับข้อเสนอแนะและกำลังใจจากอาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ อย่างสม่ำเสมอ

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

5. บุคลลากรในสถาบันเป็นผู้สนับสนุนที่ดีในการทำกิจกรรมทางวิชาการ และกิจกรรมสันทนาการ

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

6. บุคลลากรในสถาบันเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจที่ดีให้เกิดการพัฒนาตนเองของฉัน

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

7. บุคลากรในสถาบันเป็นตัวแบบที่ดีในการใช้เครื่องมือ เทคโนโลยีหรือ Application สมัยใหม่

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

8. อาจารย์ในสถาบันเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงทางวิชาการ และเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

9. บุคลากรในสถาบันในการมิจิตสาธารณะต่อชุมชนและสังคม

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

10. สถานศึกษาจัดเจ้าหน้าที่และอาจารย์การบริการนักศึกษาครอบคลุมถึงการให้บริการแก่นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางกายด้วย

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

แบบวัดที่ 10 การมีจิตอาสา

1. ฉันให้ความสำคัญกับการประหยัดน้ำประหยัดไฟของสถาบัน

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. ฉันคิดว่าฉันจะแบ่งปันสิ่งของช่วยแก้ปัญหา หรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3. ฉันเห็นคุณค่าของการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมที่เป็นสาธารณะสมบัติ

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

4. ฉันคิดว่าจะเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสถาบัน ชุมชน และสังคม

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

5. ฉันช่วยและเพื่อน ๆ จัดกิจกรรมติวหนังสือให้รุ่นน้องเป็นประจำ

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

6. ฉันคิดว่าใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์โดยการเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือสังคมที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้น

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

7. ฉันร่วมมือกับเพื่อน ๆ ในมหาวิทยาลัยจัดตั้งชมรมอาสาสมัครช่วยผู้ประสบภัยต่าง ๆ

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

8. ฉันร่วมรณรงค์ให้คนในสังคมตะหนักถึงปัญหาและร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนหรือสังคม

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

9. ฉันให้ความสำคัญกิจกรรมหรือแนวทางที่เสริมสร้างให้เพื่อหรือคนในชุมชนมีจิตสำนึกที่ดีต่อมหาวิทยาลัยและส่วนรวม

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

10. ฉันเห็นว่าการดูแลสิงแวดล้อมในสถาบันเป็นหน้าที่ของนักศึกษาทุกคน

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

แบบวัดที่ 11 การรู้เท่าทันสื่อ

1. ฉันสามารถรู้วิธีการเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่ถูกต้อง สามารถแยกแยะได้

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. ฉันมีทักษะในการอ่านเพื่อความเข้าใจ สามารถจับใจความ เข้าใจคำศัพท์และสัญลักษณ์ที่ใช้ได้เป็นอย่างดี

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3. ฉันสามารถจำแนกความแตกต่างของสื่อและเนื้อหาแต่ละประเภทตามแหล่งที่มา สามารถแยกลักษณะของสื่อสารสนเทศออกตามประเภทและลักษณะได้

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

4. ฉันสามารถประเมินคุณค่าของสื่อเชิงระดับ เช่น ดี เลว สวยงาม ไม่สวยงาม หรือประเมินความถูกต้องของเนื้อหาได้

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

5. ฉันสามารถสกัดคุณค่าบางอย่างและนำเอาทัศนคติ ความรู้ ความคิดที่ได้ไปสร้างผลลัพธ์ที่เหมาะสมสำหรับตัวเอง ทั้งในแง่ความรู้ ความงาม แรงบัลดาลใจหรือพฤติกรรมเลียนแบบได้อย่างเหมาะสม

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

6. ฉันสามารถวิจารณ์และอาจนำไปสู่การประเมินเชิงคุณธรรม จริยธรรมของสื่อได้ เช่น ผิดกฎหมาย ผิดศีลธรรม หรือ ผิดบรรทัดฐานทางสังคม

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

7. ฉันสามารถสร้างสรรค์สื่อเองตามเป้าหมายและความต้องการของตนเองได้ด้วยตระหนักและรับผิดชอบ บนพื้นฐานของจริยธรรม จรรยาบรรณ กฎระเบียบของสังคม หรือ กฎหมาย

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

8. ฉันสามารถเลือกรับข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ และสามารถนำมาใช้ประโยชน์กับการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

9. ฉันสามารถสร้าง Platform เพื่อใช้ประโยชน์ในการศึกษาและหารายได้ระหว่างเรียนของฉันได้

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. ฉันสามารถสร้างเพจ Facebook ให้มีคนติดตามและสร้างประโยชน์ต่อตนเองสังคม และประเทศชาติได้

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

แบบวัดที่ 12 การรับรู้ทางทัศนะ

1. ฉันสามารถอ่านสถานการณ์และตีความในพฤติกรรมของบุคคลอื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. ฉันสามารถแยกแยะคุณค่าแท้กับคุณค่าเทียมของสิ่งที่ต้องใช้ในชีวิตประจำวันได้

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. ฉันสามรถสร้างสรรค์ เนื้อความ หรือเขียนอธิบายความหมายของภาพที่มองเห็นได้อย่างถูกต้อง

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. ฉันมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณสามารถวิเคราะห์ภาพที่เห็นก่อนตัดสินใจ

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. ฉันสามารถเรียนรู้จากสัญลักษณ์ต่างๆในรูปแบบอื่นที่แตกต่างจากภาษาเขียนและใช้สิ่งที่เห็นประยุกต์ใช้ในการศึกษา ทำงานและดำรงชีวิตได้

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. ฉันสามารถอ่านความหมายจากสิ่งที่ผ่านการมองสัญลักษณ์มาใช้แทนตัวอักษร ภาษา คำพูด ผ่าน Application สมัยใหม่ได้

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. ฉันสามารถตั้งคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่เห็นและไม่เชื่อตามสิ่งที่เห็น

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. ฉันเชื่อว่าแชทบนโลกออนไลน์ ไม่ใช่มิตรภาพเสมอไป

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. ฉันสามารถใช้ใช้ประโยชน์จากภาพที่เห็น ไม่ว่าจะผ่านวัตถุ การกระทำ หรือสัญลักษณ์ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการศึกษาและการสื่อสารในสังคมสมัยใหม่

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. ฉันสามารถรับรู้ถึงภาษากายของคนรอบข้าง ผ้าสีหน้า แววตาท่านทาง ซึ่งเป็นแนวทางให้ฉันเลือกคบคนได้

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

แบบวัดที่ 13 การหารายได้ การออมเงินและการไตร่ตรอง

1. ฉันมีความประสงค์จะทำงานหารายได้ระหว่างเรียนแต่ยังไม่มีช่องทาง

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. ฉันกำลังพัฒนาทักษะในการทำงานเพื่อหารายได้และสามารถเป็นประโยชน์กับการประกอบอาชีพหลังจบการศึกษา

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. ฉันมีวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อเข้าใจและตอบสนองต่อเหตุการณ์เศรษฐกิจปัจจุบัน

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

4. ฉันมีการวางแผนการเงินเสมอ

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

5. การรับรู้สื่อและการเรียนรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจมีผลต่อการมีสติปัญญาในการจัดการเงินทางการศึกษาและความจำเป็นของชีวิต

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

6. ฉันได้รับประโยชน์จากทุนการศึกษาของมหาวิทยาลัย

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

7. ฉันรับรู้สถานภาพการเงินของตนเองและครอบครัว

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

8. ฉันรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านเศรษฐกิจในประเทศ และต่างประเทศ

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

9. ฉันตัดสินใจและประเมินความสามารถการใช้เงินของตนเองตามสถานการณ์

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

10. ฉันทำงานหารายได้เพื่อซื้อ คอมพิวเตอร์ สมาร์ทโฟน เพราะเป็นสิ่งจำเป็นในการศึกษา

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

ภาคผนวก ค แบบสอบถามการวิจัยสำหรับผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ (IOC)

แบบสอบถามการวิจัยสำหรับผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ (IOC)
เรื่อง รูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษา
ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

เรียน ท่านผู้เชี่ยวชาญประเมินข้อความในแบบวัด

เนื่องด้วยเอกสารที่ใช้ในการประเมิน มี 2 ชุด ได้แก่ 1 นิยามและผังของแบบวัด ชุดที่ 2 ข้อความที่วัดที่เขียนตามนิยามในแต่ละตัวแปร ขอให้ท่านผู้เชี่ยวชาญได้ใช้เอกสารทั้ง 2 ชุดนี้ ประกอบคู่กันในการพิจารณาการประเมิน

<u>เอกสารชุดที่ 1 นิยาม และ ผังของแบบวัด</u>

คำชี้แจงสำหรับผู้เชี่ยวชาญผู้ประเมิน

เอกสารชุดที่ 1 นี้ ประกอบด้วย นิยามของตัวแปรและผังของแบบวัด (ตัวแปร) รวม 13 ตัวแปรผู้เชี่ยวชาญใช้ประกอบการพิจารณาประเมินข้อความในแบบวัดที่ผู้วิจัยได้สร้างและเสนอให้ประเมินเอกสาร ดังนี้

1. ตัวแปรต้น คือ ปัจจัยนิเวศวิทยาทางการศึกษา 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านนักศึกษา 2) ด้านกิจการนักศึกษา 3) ด้านสถาบัน

2. ตัวแปรตาม คือ คุณภาพนักศึกษา 4 ตัวแปร ประกอบด้วย 1) การมีจิตสาธารณะ 2) การรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี 3) การรู้เท่าทันภาพทัศน์ 4) การรู้เท่าทันเศรษฐกิจ

ตัวแปรต้น คือ ปัจจัยนิเวศวิทยาทางการศึกษา

1. ตัวแปรต้น ด้านนักศึกษา ประกอบด้วย นิยามของตัวแปรและผังของแบบวัด (ตัวแปร) รวม 3 ตัวแปร คือ 1) เหตุผลเชิงจริยธรรม 2) ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน 3) ความคิดเชิงเติบโต ดังนี้

<u>แบบวัดที่ 1</u> เหตุผลเชิงจริยธรรม

นิยาม: เหตุผลเชิงจริยธรรม คือ เหตุผลที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังของการกระทำที่แสดงให้เห็นระดับของเหตุผลในการตัดสินใจ

ผังของแบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม

องค์ประกอบ	ข้อความทางบวก (ข้อที่)	ข้อความทางลบ (ข้อที่)	รวม (ข้อ)
F1 เหตุผลเชิงจริยธรรมชั้นกลาง (3-4)	1	2, 4, 5, 6	**5**
F2 เหตุผลเชิงจริยธรรมชั้นสูง (4-5)	7, 8, 9, 10	3	**5**
รวมทั้งหมด	**5**	**5**	**10**

<u>แบบวัดที่ 2</u> ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน

นิยาม: ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน คือ ลักษณะสิ่งที่บุคคลแสดงออกถึงความสามารถที่จะคาดการณ์ล่วงหน้า วางแผนรองรับผลดีและป้องกันผลเสีย เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายในอนาคต ความสามารถในการควบคุมตนเองให้รู้จักอดทนรอคอย ได้อย่างเหมาะสม และการบังคับตน ให้อยู่ในระเบียบวินัยของสังคมได้

ผังของแบบวัด ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน

องค์ประกอบ	ข้อความทางบวก (ข้อที่)	ข้อความทางลบ (ข้อที่)	รวม (ข้อ)
F1 การคาดการณ์ล่วงหน้าและการวางแผนเพื่อมุ่งสู่เป้าหมาย	4, 5, 6	2, 3	**5**
F2 การควบคุมตน	1, 8, 9	7, 10	**5**
รวมทั้งหมด	**6**	**4**	**10**

<u>แบบวัดที่ 3</u> ความคิดเชิงเติบโต

นิยาม: ความคิดเชิงเติบโต คือ ความเชื่อว่าตนเองสามารถพัฒนาได้จากสถานะที่เป็นอยู่ในปัจจุบันตลอดเวลา โดยบุคคลที่มีกรอบความคิดแบบเติบโตจะเป็นคนที่ชอบความท้าทาย มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความมุมานะที่จะแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคไม่ท้อถอยหรือกลัวความล้มเหลว

ผังของแบบวัด ความคิดเชิงเติบโต

องค์ประกอบ	ข้อความทางบวก(ข้อที่)	ข้อความทางลบ(ข้อที่)	รวม (ข้อ)
F1 เชื่อว่าตนเองสามารถพัฒนาได้	1, 2	3	**3**
F2 ชอบความท้าทาย	5, 7, 10	4	**4**
F3 มุมานะไม่ท้อถอย	6, 8, 9	-	**3**
รวมทั้งหมด	**8**	**2**	**9**

2. ตัวแปรต้น ด้านกิจการนักศึกษา ประกอบด้วย นิยามของตัวแปรและผังของแบบวัด (ตัวแปร) รวม 3 ตัวแปร คือ 1) การดูแลคุณภาพชีวิตนักศึกษา 2) กิจกรรมเสริมหลักสูตร 3) การสร้างค่านิยมที่ดีกับนักศึกษา ดังนี้

<u>แบบวัดที่ 4</u> การดูแลคุณภาพชีวิตนักศึกษา

นิยาม: การดูแลคุณภาพชีวิตนักศึกษา คือ การดำเนินการของสถานศึกษาที่จัดให้กับนักศึกษาเพื่อให้มีสภาพการดำรงชีวิตที่ดีซึ่งประกอบด้วยการดำเนินการเรื่องที่พักอาศัยทั้งในและนอกสถาบัน การจัดบริการด้านสุขภาพกายและจิต และการแนะแนวให้คำปรึกษาการจัดบริการให้ความช่วยเหลือเรื่องการเรียน การเงิน ส่วนตัวและสังคม

ผังของแบบวัด การดูแลคุณภาพชีวิตนักศึกษา

องค์ประกอบ	ข้อความทางบวก (ข้อที่)	ข้อความทางลบ (ข้อที่)	รวม (ข้อ)
F1 ที่พัก	1 ,2, 10	-	**3**
F2 การดูแลสุขภาพกายและจิต	3, 5, 8	-	**3**
F3 การให้คำปรึกษาเรื่องการเรียน, การเงิน ส่วนตัวและสังคม	4, 6, 7, 9	-	**4**
รวมทั้งหมด	**10**	**0**	**10**

<u>แบบวัดที่ 5</u> กิจกรรมเสริมหลักสูตร

นิยาม: กิจกรรมเสริมหลักสูตร คือ สิ่งที่สถาบันจัดเสริมเพิ่มเติมให้นักศึกษานอกชั้นเรียนที่การจัดการศึกษาในชั้นเรียนมาสามารถพัฒนาได้อย่างเต็มที่ โดยเน้นมีการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา และทักษะเฉพาะด้านที่จำเป็นสำหรับโลกยุคปัจจุบัน เพื่อสร้างโอกาสในการเสริม เติมเต็ม ศักยภาพนักศึกษา และคุณลักษณะ ทั้งนี้กิจกรรมดังกล่าวเป็นไปตามความสนใจของนักศึกษา

ผังของแบบวัด กิจกรรมเสริมหลักสูตร

องค์ประกอบ	ข้อความทางบวก (ข้อที่)	ข้อความทางลบ (ข้อที่)	รวม (ข้อ)
F1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์	5 ,9, 10	-	3
F2 ทักษะที่จำเป็นสำหรับโลกยุคปัจจุบัน	1, 2, 3, 6	-	4
F3 กิจกรรมที่เป็นไปตามความสนใจของนักศึกษา	4, 7, 8	-	3
รวมทั้งหมด	**10**	**0**	**10**

<u>แบบวัดที่ 6</u> การสร้างค่านิยมที่ดีกับนักศึกษา

นิยาม: การสร้างค่านิยมที่ดีกับนักศึกษา คือ กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดให้กับนักศึกษาเพื่อเสริมสร้างความคิด ความรู้สึกที่ดีในสิ่งที่บุคคล สังคมให้คุณค่าและความสำคัญ ด้วยวิธีการที่เหมาะสมต่อเนื่องเกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมบุคคล

ผังของแบบวัด การสร้างค่านิยมที่ดีกับนักศึกษา

องค์ประกอบ	ข้อความทางบวก (ข้อที่)	ข้อความทางลบ (ข้อที่)	รวม (ข้อ)
F1 กตัญญู	1, 2	-	2
F2 ซื่อสัตย์	6, 8	-	2
F3 แสวงหาความรู้	4, 7	-	2
F4 พอเพียง	5, 9	-	2
F5 รักความเป็นไทย	3, 10	-	2
รวมทั้งหมด	**10**	**0**	**10**

3. ตัวแปรต้น ด้านสถาบัน ประกอบด้วย นิยามของตัวแปรและผังของแบบวัด (ตัวแปร) รวม 3 ตัวแปร คือ 1) การเป็นตัวแบบของเพื่อ 2) พื้นที่การเรียนรู้ 3) บทบาทของบุคลากร ดังนี้

แบบวัดที่ 7 การเป็นตัวแบบของเพื่อน

นิยาม: การเป็นตัวแบบของเพื่อน คือ การที่นักศึกษารับรู้เรื่องราวต่าง ๆ จากการมีปฏิสัมพันธ์กับนักศึกษาในกลุ่มหรือจากการได้ร่วมกิจกรรมกับเพื่อนนักศึกษา มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกัน ในขณะที่ศึกษาอยู่ในสถาบันการศึกษา ซึ่งทำให้มีผลต่อความคิดและการแสดงออกของตนทั้งในด้านความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม

ผังของแบบวัด การเป็นตัวแบบของเพื่อน

องค์ประกอบ	ข้อความทางบวก (ข้อที่)	ข้อความทางลบ (ข้อที่)	รวม (ข้อ)
F1 มีตัวแบบ	6, 8	9, 10	**4**
F2 เลียนแบบ/ทำตามแบบ	2, 3, 4	1, 5, 7	**6**
รวมทั้งหมด	**5**	**5**	**10**

แบบวัดที่ 8 พื้นที่การเรียนรู้

นิยาม: พื้นที่การเรียนรู้ คือ บริเวณที่สถาบันจัดให้กับนักศึกษาเพื่อส่งเสริมประสบการณ์และศักยภาพของนักศึกษา ซึ่งประกอบด้วย พื้นที่สำหรับการเรียนรู้ ค้นคว้า พื้นที่สำหรับจัดกิจกรรมการแสดงตามความสนใจในมิติต่าง ๆ ของนักศึกษา และพื้นที่สำหรับเล่น ลงฝึกปฏิบัติ หรือทดลอง

ผังของแบบวัด พื้นที่การเรียนรู้

องค์ประกอบ	ข้อความทางบวก (ข้อที่)	ข้อความทางลบ (ข้อที่)	รวม (ข้อ)
F1 พื้นที่สำหรับการเรียนรู้	1, 3, 5, 8	-	**4**
F2 พื้นที่สำหรับจัดกิจกรรมหรือการแสดง	2, 6, 10	-	**3**
F3 พื้นที่สำหรับฝึกหรือทดลอง	4, 7, 9	-	**3**
รวมทั้งหมด	**10**	**0**	**10**

<u>แบบวัดที่ 9</u> บทบาทของบุคลากร

นิยาม: บทบาทของบุคลากร คือ การทำหน้าที่หรือการปฏิบัติงานของอาจารย์หรือเจ้าหน้าที่ สอดคล้องกับสถานภาพ ตำแหน่ง ของตนเองในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสร้างและเสริมคุณภาพชีวิตนักศึกษา ในการช่วยเหลือแนะนำ ดูแล เอาใจใส่นักศึกษาในด้านวิชาการ การให้คำปรึกษา ด้านการแนะแนว และการให้ความช่วยเหลือการใช้ชีวิตในสถานศึกษาแก่นักศึกษาและเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงชีวิต

ผังของแบบวัด บทบาทของบุคลากร

องค์ประกอบ	ข้อความทางบวก (ข้อที่)	ข้อความทางลบ (ข้อที่)	รวม (ข้อ)
F1 เป็นตัวแบบที่ดี	7, 8, 9	-	**3**
F2 เป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจให้เกิดการพัฒนาที่ดี	3, 4, 6	-	**3**
F3 เป็นผู้สนับสนุนที่ดี	1, 2, 5, 10	-	**4**
รวมทั้งหมด	**10**	**0**	**5**

ตัวแปรตาม คือ คุณภาพนักศึกษา ประกอบด้วย นิยามของตัวแปรและผังของแบบวัด (ตัวแปร) รวม 4 ตัวแปร คือ 1) การมีจิตสาธารณะ 2) การรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี 3) การรู้เท่าทันภาพทัศน์ 4) การรู้เท่าทันเศรษฐกิจ ดังนี้

<u>แบบวัดที่ 10</u> การมีจิตสาธารณะ

นิยาม: การมีจิตสาธารณะ คือ การคิด รู้สึก ให้คุณค่าต่อการกระทำที่เกิดประโยชน์ต่อสถาบันการศึกษาของตนเอง และต่อสังคม โดยการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติด้วยการเอาใจใส่ดูแลเป็นธุระและเข้าร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของคนในสังคม

ผังของแบบวัด การมีจิตสาธารณะ

องค์ประกอบ	ข้อความทางบวก (ข้อที่)	ข้อความทางลบ (ข้อที่)	รวม (ข้อ)
F1 ต่อสถาบัน	1, 5, 6, 9, 10	-	**5**
F2 ต่อสังคม	2, 3, 4, 7, 8	-	**5**
รวมทั้งหมด	**10**	**0**	**10**

<u>แบบวัดที่ 11</u> การรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี

นิยาม: การรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี คือ ความสามารถของนักศึกษา ในการทำความเข้าใจ สร้าง และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อประโยชน์ของตนเองและสังคม

ผังของแบบวัด การรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี

องค์ประกอบ	ข้อความทางบวก (ข้อที่)	ข้อความทางลบ (ข้อที่)	รวม (ข้อ)
F1 เข้าใจสื่อและเทคโนโลยี	1, 2, 3	-	3
F2 สร้างสื่อและเทคโนโลยี	7, 9, 10	-	3
F3 ใช้สื่อและเทคโนโลยี	4, 5, 6, 8	-	4
รวมทั้งหมด	**10**	**0**	**10**

<u>แบบวัดที่ 12</u> การรู้เท่าทันภาพทัศน์

นิยาม: การรู้เท่าทันภาพทัศน์ คือ การที่บุคคลมีความรู้ความเข้าใจ วิเคราะห์ ตามสภาพความเป็นจริงของสิ่งที่มองเห็นที่เป็นรูปธรรม และสามารถแปลความหมายสิ่งที่เห็นด้วยสายตาอย่างถูกต้องตรงกับความเป็นจริง สามารถวิเคราะห์ เรียนรู้ และสามารถใช้สิ่งที่เห็นนั้น ที่นอกเหนือจากตัวอักษร เพื่อใช้ในการศึกษา และดำรงชีวิตเพื่อไม่ไปหลงติดกับดักทางค่านิยม หรือสิ่งฟุ่มเฟือยเกินตัว และการหลงติดในสิ่งลวงตา

ผังของแบบวัด การรู้เท่าทันภาพทัศน์

องค์ประกอบ	ข้อความทางบวก (ข้อที่)	ข้อความทางลบ (ข้อที่)	รวม (ข้อ)
F1 รู้เข้าใจสิ่งที่เห็นถูกต้องตามความเป็นจริง	3, 7, 8	-	3
F2 จำแนกแยกแยะ	1, 2, 10	-	3
F3 เรียนรู้จากสิ่งที่เห็นและนำไปใช้ประโยชน์	4, 5, 6, 9	-	4
รวมทั้งหมด	**10**	**0**	**10**

<u>แบบวัดที่ 13</u> การรู้เท่าทันเศรษฐกิจ

นิยาม: การรู้เท่าทันเศรษฐกิจ คือ การเข้าใจสภาวะเติบโตทางเศรษฐกิจ ผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม การประกอบอาชีพเพื่อดำรงชีพอย่างมั่นคงในระหว่างเป็นนักศึกษาท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ มีพฤติกรรมการออมและการไตร่ตรอง เพื่อการใช้จ่ายเงินตามความต้องการทางการศึกษาและความจำเป็นของชีวิต

ผังของแบบวัด การรู้เท่าทันเศรษฐกิจ

องค์ประกอบ	ข้อความทางบวก(ข้อที่)	ข้อความทางลบ(ข้อที่)	รวม (ข้อ)
F1 เข้าใจสภาวะเศรษฐกิจ	3, 5, 8	-	**3**
F2 การหารายได้	1, 2, 10	-	**3**
F3 การออมและการไตร่ตรอง	4, 6, 7, 9	-	**4**
รวมทั้งหมด	**10**	**0**	**10**

<u>เอกสารชุดที่ 2 ข้อความที่เขียนตามนิยามของตัวแปร</u>

คำชี้แจงสำหรับผู้เชี่ยวชาญประเมิน

1. เอกสารชุดที่ 2 นี้ เป็นเอกสารเพื่อประเมินข้อความตามนิยามของตัวแปร ทั้งหมด 13 แบบวัด โดยมีข้อความตามตาราง

2. ขอให้ท่านโปรดพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ ว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้อย่างไร แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความสอดคล้องตามทัศนะของผู้ประเมิน โดยมีเกณฑ์ในการกำหนดการให้คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่าน ดังนี้

+1 แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

0ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

-1 แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่มีความสอดคล้องกับการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

ในตะวัน กำหอม
หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยการจัดการ (กรุงเทพฯ)
มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อ	รายการประเมิน	+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
1.	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง ☐ LGBTQIA +				
2.	อายุ (เศษของปีเกิน 6 เดือน นับเป็น 1 ปี) ☐ ต่ำกว่า 18 ปี ☐ 18-21 ปี ☐ 22-24 ปี ☐ 25 ปีขึ้นไป				
3.	กลุ่มสาขาวิชา (ตาม ISCED) ☐ กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ☐ กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ☐ กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ				
4.	สถานภาพครอบครัว ☐ บิดา-มารดาอยู่ด้วยกัน ☐ หย่าร้าง ☐ บิดาเสียชีวิต ☐ มารดาเสียชีวิต ☐ บิดา-มารดาเสียชีวิต				
5.	ที่พักอาศัยของท่านขณะที่กำลังศึกษา ☐ อยู่กับบิดา-มารดา ☐ อยู่หอพักนอกมหาวิทยาลัยคนเดียว ☐ อยู่กับญาติ ☐ อยู่หอพักนอกมหาวิทยาลัยกับเพื่อน ☐ หอพักในมหาวิทยาลัย				

ตอนที่ 2 ปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษา ได้แก่ 1) ด้านนักศึกษา 2) ด้านกิจการนักศึกษา 3) ด้านสถาบัน

ข้อความ	ความเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
เหตุผลเชิงจริยธรรม				
เหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นกลาง				
1. บางครั้งฉันรู้สึกเบื่อการเรียนแต่ก็ยังคงเรียนต่อไป เพราะฉันกลัวผู้ปกครองจะผิดหวังในตัวฉัน (+)				
2. ในบางครั้งฉันก็ช่วยอาจารย์ทำงานของมหาวิทยาลัย ด้วยเหตุผลที่ว่า ฉันอยากให้ใครๆชมฉันว่าเป็นคนดี ขยันขันแข็ง (-)				
3. ฉันยินดีทำความสะอาดห้องเรียนบ่อย ๆ ถ้ามีคะแนนให้ทุกครั้ง (-)				
4. ฉันให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมของมหาวิทยาลัย เพราะหวังว่าจะได้คะแนนเพิ่มพิเศษ (-)				
5. ฉันทำงานที่อาจารย์มอบหมายเสร็จทุกครั้งเพราะอายเพื่อน (-)				
เหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นสูง				
6. ในการสอบที่สำคัญมากแต่ฉันทำข้อสอบไม่ได้ เพื่อที่นั่งอยู่ข้าง ๆ ยื่นกระดาษคำตอบที่เขาทำได้ให้ ฉันก็จะไม่ยอมรับกระดาษคำตอบของเพื่อน เพราะฉันต้องเคารพกติกาการสอบ (-)				
7. ในการสอบที่สำคัญมากแต่ฉันทำข้อสอบไม่ได้ เพื่อที่นั่งอยู่ข้าง ๆ ยื่นกระดาษคำตอบที่เขาทำได้ให้ แต่ฉันก็ไม่ยอมรับกระดาษคำตอบของเพื่อน เพราะเป็นหน้าที่ของนักศึกษาที่ดีที่จะไม่โกงข้อสอบ (+)				
8. ฉันละอายใจที่จะกระทำผิดหรือทำให้มหาวิทยาลัยเสียชื่อเสียง (+)				
9. ในตอนเที่ยงฉันจะซื้ออาหารที่โรงอาหารเมื่อไปถึงพบว่ามีคนเข้าคิวเยอะมาก คาดว่าอาหารจะหมดก่อนคิวหลัง ๆ ฉันก็จะเข้าคิวตามลำดับ เพราะฉันมาทีหลังคนอื่น ๆ จึงต้องยอมรับผลของการมาทีหลัง (+)				
10. ถ้าฉันขึ้นรถประจำทางไปเรียนที่มหาวิทยาลัยที่มีผู้โดยสารแน่นมาก และกระเป๋ารถลืมเก็บเงินค่าโดยสาร ฉันจะยื่นเงินค่าโดยสารให้เขา เพราะเป็นหน้าที่ของผู้ใช้บริการที่จะต้องเสียค่าบริการ (+)				

ข้อความ	ความเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน				
การคาดการณ์ล่วงหน้าและการวางแผนเพื่อมุ่งสู่เป้าหมาย				
1. การทำความสะอาดที่สาธารณะ เป็นเรื่องที่เหนื่อยเปล่า เพราะไม่นานมันก็กลับมาสกปรกอีก (-)				
2. ใคร ๆ ก็ต้องมีเป้าหมายในอนาคต แต่ฉันไม่คิดถึงมัน เพราะอาจจะล้มเหลวได้ (-)				
3. ฉันตั้งใจทำการบ้าน ขยันอ่านหนังสือให้ให้ได้ผลการเรียนดี (+)				
4. ฉันชอบเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเพื่อเอาไว้ใช้ประโยชน์ ในวันข้างหน้า (+)				
5. ฉันอยากเรียนหนังสือมากๆ เพื่อโตขึ้นจะได้ทำงานที่ดี ๆ (+)				
การควบคุมตน				
6. หลังเลิกเรียน ฉันมักรีบทำงานหรือการบ้านให้เสร็จ ก่อนไปออกกำลังกาย (+)				
7. เมื่อเพื่อนๆชื้ออาหารมากินร่วมกันในวันหยุดฉันมักหยิบชิมก่อน (-)				
8. ฉันจะไม่เปลี่ยนใจง่าย ๆ ถ้าสิ่งที่ฉันต้องการนั้นหายาก (+)				
9. ฉันมักไม่เปลี่ยนใจ แม้สิ่งที่ฉันต้องการนั้น ต้องรอคอยไปก่อน (+)				
10. เมื่อเพื่อนที่พักหอพักห้องเดี่ยวกับฉันขัดใจ ฉันมักจะฉวยสิ่งใกล้มือขว้างปาหรือตะหวาดเสียงดังโมโหทันที (-)				
ความคิดเชิงเติบโต				
เชื่อว่าตนเองสามารถพัฒนาได้				
1. ถึงฉันจะฉลาดมากแค่ไหน แต่ฉันก็สามารถพัฒนาตัวเองให้เก่งยิ่งขึ้นไปอีกได้ (+)				
2. ฉันสามารถเปลี่ยนแปลงพื้นฐานของความเป็นตัวเองได้เสมอ เมื่อเรียนรู้สิ่งใหม่ๆเพื่อพัฒนาตนเอง (+)				
3. ฉันไม่จำเป็นต้องชนะคนอื่นตลอดก็ได้ แต่ชนะตัวเองก็พอแล้ว (-)				

ข้อความ	ความเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
ชอบความท้าทาย				
4. ฉันพยายามจะหาทางเพื่อพิสูจน์ความสามารถและความฉลาดของฉันแทนที่จะหาวิธีพัฒนาให้ดีขึ้น (-)				
5. เมื่อพบว่างานที่ทำอยู่นั้นเข้าใจยาก ฉันยิ่งรู้สึกอยากจะหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อทำความเข้าใจให้มากขึ้น (+)				
6. ฉันมองว่าความผิดพลาดที่เกิดขึ้น ถือเป็นบทเรียนที่จะนำมาปรับปรุงให้งานที่ทำสำเร็จดีกว่าเดิม (+)				
7. เมื่อมีการแข่งขันกับคู่แข่งที่เหนือกว่าฉันจะพยายามศึกษาวิธีการเอาชนะให้ได้ไม่ว่าจะเป็นการเรียน หรือแข่งกีฬา (+)				
มุมานะไม่ท้อถอย				
8. ฉันคิดว่าการอ่านหนังสือ การทบทวนบ่อย ๆ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดความแม่นยำในเนื้อหาและรู้สึกมั่นใจในความสามารถของตนเองที่มีเพิ่มขึ้น (+)				
9. เมื่อฉันถูกตำหนิจากอาจารย์ในเรื่องงาน ฉันพร้อมที่จะเรียนรู้หรือปรับปรุงทันที แทนการไม่ใส่ใจในคำพูด (+)				
10. ไม่ว่าฉันจะเป็นใคร มีพื้นเพเดิมมาจากไหน ฉันสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงระดับความฉลาดของฉันได้มากกว่านี้ เมื่อเรียนที่มหาวิทยาลัยนี้ (+)				
การดูแลคุณภาพชีวิตนักศึกษา				
ที่พัก				
1. ภายในสถานศึกษามีการบริการรักษาความปลอดภัยอย่าง เหมาะสม (เช่น การอำนวยการจราจร การตรวจค้นบุคคลต้องสงสัย เป็นต้น) (+)				
2. ในสถานศึกษามีบริการที่เหมาะสม (เช่น พัสดุไปรษณีย์ การรับแจ้งซ่อม น้ำดื่ม บริการซักรีด เครื่องซักผ้าหยอดเหรียญ เครื่องเติมเงิน เป็นต้น) (+)				
3. หอพักของท่านอยู่สังคมที่มีคุณภาพ มีความ สงบสุข ทำให้ท่านสามารถใช้ชีวิต และเรียนได้อย่างมีความสุข (+)				

ข้อความ	ความเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
การดูสุขภาพกายและจิต				
4. สถานศึกษามีการบริการด้านศาสนากิจในสถาบัน (+)				
5. สถานศึกษามีการจัดบริการด้านสุขภาพและสุขภาวะ เช่น หากป่วยฉุกเฉินนักศึกษาได้รับการช่วยเหลือพยาบาลอย่างเหมาะสมจากมหาวิทยาลัย (+)				
6. สภาพแวดล้อมของสถาบันมีคุณภาพ เช่น สภาพ อากาศดี มีสถานที่ทำกิจกรรมที่ปลอดเสียงรบกวน กลิ่น ควัน หรือฝุ่นรบกวน (+)				
การให้คำปรึกษา เรื่องการเรียน, การเงินส่วนตัวและสังคม				
7. สถานศึกษามีการจัดบริการปรึกษานักศึกษาต่างชาติ ทั้งเป็นรายกลุ่มหรือรายบุคคล ในด้าน สังคม การศึกษา และวัฒนธรรม (+)				
8. สถานศึกษามีการจัดบริการเพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงิน (Financial Services) เช่นทุนการศึกษา ทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (+)				
9. สถาบันมีการสื่อสารข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ แก่การศึกษา เช่น ข่าวสารด้านทุนการศึกษา ด้านทหาร การแนะแนวการศึกษาและอาชีพ ฯลฯ (+)				
10. สภาพสังคมในสถาบันของท่าน เป็นสังคมที่มีคุณภาพ มีความสงบ สุข ทำให้ท่านสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสถาบันได้อย่างมีความสุข (+)				
กิจกรรมเสริมหลักสูตร				
คุณลักษณะที่พึงประสงค์				
1. สถานศึกษาจัดกิจกรรมพัฒนาลักษณะบุคคลให้เกิดกับนักศึกษา ทำให้นักศึกษามีบุคลิกภาพลักษณะนิสัย ค่านิยมที่ดีต่อสังคมและประเทศชาติ (+)				
2. สถานศึกษาจัดให้มีกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม (+)				
3. สถานศึกษามีโครงการส่งเสริมให้นักศึกษามีนิสัยใฝ่เรียนรู้ กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจและมีเมตตา กรุณา (+)				

ข้อความ	ความเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
ทักษะที่จำเป็นสำหรับโลกยุคปัจจุบัน				
4. สถาบันส่งเสริมสนับสนุนให้นักศึกษาเกิดการรวมตัวกันในรูปแบบองค์กรเพื่อกระตุ้นให้เกิดทักษะ การทำงานเป็นทีมและความเป็นผู้นำ (+)				
5. สถาบันส่งเสริมสนับสนุนให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ด้วยตัวเองในการปฏิบัติและการปรับปรุงพัฒนางานเพื่อการประกอบอาชีพ (+)				
6. สถานศึกษาสนับสนุนให้มีกิจกรรมในเชิงเครือข่วยนอกสถาบันเพื่อสร้างความร่วมมือและโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อขยายวิสัยทัศน์ให้เกิดขึ้นแก่นักศึกษาเพื่อให้เกิดทักษะ การเรียนรู้ การสื่อสาร และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น (+)				
7. สถานศึกษาจัดให้มีกิจกรรมที่ให้นักศึกษาเกิดทักษะดิจิทัล (+)				
กิจกรรมที่เป็นไปตามความสนใจของนักศึกษา				
8. สถานศึกษาจัดให้มีการประกวดโครงการ กิจกรรมคุณภาพเพื่อสร้างโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (+)				
9. สถานศึกษาจัดให้มีกิจกรรมกีฬาภายในและกีฬาระหว่างสถาบัน (+)				
10. สถานศึกษาจัดให้มีกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรม (+)				
การสร้างค่านิยมที่ดีกับนักศึกษา				
กตัญญู				
1. สถาบันมีกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ (+)				
2. สถานศึกษาจัดกิจกรรมเกี่ยวกับ ความกตัญญู ต่อครูบาอาจารย์ พ่อแม่ เช่น (ไหว้ครู วันพ่อ วันแม่ เป็นต้น) (+)				
ซื่อสัตย์				
3. สถานศึกษาจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนรู้ประชาธิปไตย ระเบียบวินัย และการเคารพกฎหมาย (เช่น การเลือกตั้งสภานักศึกษา การร่วมรณรงค์เลือกตั้งท้องถิ่นหรือระดับชาติ เป็นต้น) (+)				
4. สถานศึกษาจัดกิจกรรมโตไปไม่โกงตามแนวคิดของรัฐบาล (+)				

ข้อความ	ความเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
แสวงหาความรู้				
5. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับจิตอาสา ออกค่ายอาสาพัฒนาชุมชน (+)				
6. สถานศึกษาสร้างโอกาสให้นักศึกษาใหม่ได้เรียนรู้กับนักศึกษาต้นแบบเพื่อให้เกิดกำลังใจที่จะฝ่าฟันอุปสรรคในช่วงเวลาของการปรับตัว (+)				
พอเพียง				
7. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งในสถานศึกษา และชุมชน (+)				
8. สถานศึกษาจัดกิจกรรม CSR โดยร่วมมือกับชุมชนโดยรอบสถาบัน (+)				
รักความเป็นไทย				
9. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักศิลปะและวัฒนธรรม (เช่น ลอยกระทง สงกรานต์ วันสำคัญทางศาสนา เป็นต้น) (+)				
10. สถานศึกษาส่งเสริมให้นักศึกษาใส่ผ้าไทยสัปดาห์ละ 1 วัน (+)				
การเป็นตัวแบบของเพื่อน				
มีตัวแบบ				
1. เพื่อนของฉันพยายามสอนให้ฉันใช้ Application เพื่อใช้ในการเรียน สืบค้นข้อมูลและหารายได้ระหว่างเรียน (+)				
2. เมื่อมีเพื่อใช้ AI ทำงานที่อาจารย์มอบหมายสำเร็จฉันรู้สึกชื่นชมและจะต้องทำตาม (+)				
3. เมื่อเห็นข่าวนักศึกษาในสถาบันเดียวกับฉันทำร้ายอีกสถาบันฉันรู้สึกว่าเป็นการปกป้องสถาบันของฉัน (-)				
4. เมื่อฉันเห็นเพื่อนมีแฟนหรือคนรัก ฉันจะต้องมีให้ได้ เพราะจะไม่อายเพื่อน (-)				

ข้อความ	ความเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
เลียนแบบ/ทำตามแบบ				
5. เมื่อเพื่อนมีของใช้แบรนด์เนมมาอวดฉันก็พยายามจะหาเงินมาซื้อให้ได้ (-)				
6. ฉันมักจะมีเพื่อนที่ชวนเข้าห้องสมุดอ่านหนังสื่อทำการบ้านเป็นประจำ (+)				
7. เมื่อมีงานจิตอาสา ออกค่ายพัฒนาชุมชนฉันมักจะทำตามรุ่นพี่และเพื่อนเสมอ เพราะสนุกและได้ช่วยเหลือสังคม (+)				
8. เมื่อเพื่อนเห็นฉันไม่มีรายได้ระหว่างเรียนเขามักจะชวนฉันไปทำงานพาร์ทไทม์เสมอ (+)				
9. ฉันมักจะมีเพื่อนชวนไปเที่ยวผับกลางคืนเสมอเพื่อหาสังคมใหม่ ๆ (-)				
10. เมื่อเพื่อนชวนฉัน กินเหล้า สูบบุหรี่ และใช้สารเสพติด ฉันต้องทำตามเพราะเพื่อจะได้ยอมรับ (-)				
พื้นที่การเรียนรู้				
พื้นที่สำหรับการเรียนรู้				
1. สถานศึกษามี Internet WiFi ครอบคลุมทุกจุด (+)				
2. สถานศึกษามีสภาพห้องเรียนที่เหมาะสมในการเรียนรู้ (+)				
3. สถานศึกษามีห้องสมุดที่ทันสมัย(+)				
4. สถานศึกษามีสถานที่พักผ่อน มีพื้นที่สีเขียว ร่มรื่น ที่เหมาะแก่การอ่านทบทวนตำรา (+)				
พื้นที่สำหรับจัดกิจกรรมหรือการแสดง				
5. สถานศึกษามีสนามกีฬา ทั้ง Indoor และ Outdoor เพื่อเล่นกีฬาและจัดกิจกรรมสันทนาการ (+)				
6. สถานศึกษาจัดให้มีเวทีแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประชาธิปไตย (+)				
7. สถานศึกษาจัดให้มีศูนย์ศิลปะและวัฒนธรรม(+)				

ข้อความ	ความเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
พื้นที่สำหรับฝึกหรือทดลอง				
8. สถานศึกษามีถังขยะ แบบแยกสี ให้นักศึกษาแยกขยะ เพื่อสภาพแวดล้อมที่ดี ไม่มีมลภาวะ มลภาวะ มีกลิ่นเหม็น ยุ่งหรือแมลงรบกวน (+)				
9. สถานศึกษาจัดให้มีสถานฝึกปฏิบัติวิชาชีพ (เช่น โรงแรม โรงเรียน โรงพยาบาล ร้านสะดวกซื้อ เป็นต้น) (+)				
10. สถานศึกษามี LAB และห้องวิทยาศาสตร์เพื่อทำการวิจัย และทดลอง (+)				
บทบาทของบุคลากร				
เป็นตัวแบบที่ดี				
1. บุคลากรในสถาบันเป็นตัวแบบที่ดีในการใช้เครื่องมือ เทคโนโลยี หรือ Application สมัยใหม่ (+)				
2. อาจารย์ในสถาบันเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงทางวิชาการ และเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ (+)				
3. บุคลากรในสถาบันในการมิจิตสาธารณะต่อชุมชนและสังคม (+)				
เป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจให้เกิดการพัฒนาที่ดี				
4. บุคลากรของมหาวิทยาลัยมีความใกล้ชิดผูกพัน ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลท่านในการทำกิจกรรมสาธารณะ ทั้งภายใน และภายนอกสถาบัน (+)				
5. ฉันได้รับข้อเสนอแนะและกำลังใจจากอาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ อย่างสม่ำเสมอ (+)				
6. คลลากรในสถาบันเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจที่ดีให้เกิดการพัฒนาตนเองของฉัน (+)				
เป็นผู้สนับสนุนที่ดี				
7. ฉันได้รับคำปรึกษาเมื่อมีปัญหาต่างๆ (เช่น ปัญหาการเรียน ปัญหาส่วนตัว ปัญหาด้านทุนการศึกษา เป็นต้น) (+)				
8. อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการให้เวลาฉันเข้าพบขอคำปรึกษา ได้โดยสะดวก (+)				
9. บุคลลากรในสถาบันเป็นผู้สนับสนุนที่ดีในการทำกิจกรรมทางวิชาการ และกิจกรรมสันทนาการ (+)				

ข้อความ	ความเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
เป็นผู้สนับสนุนที่ดี				
10. สถานศึกษาจัดเจ้าหน้าที่และอาจารย์การบริการนักศึกษาครอบคลุมถึงการให้บริการแก่นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางกายด้วย (+)				
การมีจิตสาธารณะ				
ต่อสถาบัน				
1. ฉันให้ความสำคัญกับการประหยัดน้ำประหยัดไฟของสถาบัน (+)				
2. ฉันช่วยและเพื่อน ๆ จัดกิจกรรมติวหนังสือให้รุ่นน้องเป็นประจำ (+)				
3. ฉันคิดว่าใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์โดยการเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือสังคมที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้น (+)				
4. ฉันให้ความสำคัญกิจกรรมหรือแนวทางที่เสริมสร้างให้เพื่อหรือคนในชุมชนมีจิตสำนึกที่ดีต่อมหาวิทยาลัยและส่วนรวม (+)				
5. ฉันเห็นว่าการดูแลสิ่งแวดล้อมในสถาบันเป็นหน้าที่ของนักศึกษาทุกคน (+)				
ต่อสังคม				
6. ฉันคิดว่าฉันจะแบ่งปันสิ่งของช่วยแก้ปัญหา หรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น (+)				
7. ฉันเห็นคุณค่าของการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมที่เป็นสาธารณะสมบัติ (+)				
8. ฉันคิดว่าจะเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสถาบัน ชุมชน และสังคม (+)				
9. ฉันร่วมมือกับเพื่อนๆในมหาวิทยาลัยจัดตังชมรมอาสาสมัครช่วยผู้ประสบภัยต่าง ๆ (+)				
10. ฉันร่วมรณรงค์ให้คนในสังคมตะหนักถึงปัญหาและร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนหรือสังคม (+)				

ข้อความ	ความเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
การรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี				
เข้าใจสื่อและเทคโนโลยี				
1. ฉันสามารถรู้วิธีการเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่ถูกต้อง สามารถแยกแยะได้ (+)				
2. ฉันมีทักษะในการอ่านเพื่อความเข้าใจ สามารถจับใจความ เข้าใจคำศัพท์และสัญลักษณ์ที่ใช้ได้เป็นอย่างดี (+)				
3. ฉันสามารถจำแนกความแตกต่างของสื่อและเนื้อหาแต่ละประเภทตามแหล่งที่มา สามารถแยกลักษณะของสื่อสารสนเทศออกตามประเภทและลักษณะได้ (+)				
สร้างสื่อและเทคโนโลยี				
4. ฉันสามารถสร้างสรรค์สื่อเองตามเป้าหมายและความต้องการของตนเองได้ด้วยตระหนักและรับผิดชอบ บนพื้นฐานของจริยธรรม จรรยาบรรณ กฎระเบียบของสังคม หรือกฎหมาย (+)				
5. ฉันสามารถสร้าง Platform เพื่อใช้ประโยชน์ในการศึกษาและหารายได้ระหว่างเรียนของฉันได้ (+)				
6. ฉันสามารถสร้างเพจ Facebook ให้มีคนติดตามและสร้างประโยชน์ต่อตนเองสังคม และประเทศชาติได้ (+)				
ใช้สื่อและเทคโนโลยี				
7. ฉันสามารถประเมินคุณค่าของสื่อ เชิงระดับ เช่น ดี เลว สวยงาม ไม่สวยงาม หรือประเมินความถูกต้องของเนื้อหาได้ (+)				
8. ฉันสามารถสกัดคุณค่าบางอย่างและนำเอาทัศนคติ ความรู้ ความคิดที่ได้ไปสร้างผลลัพธ์ที่เหมาะสมสำหรับตัวเอง ทั้งในแง่ความรู้ ความงาม แรงบัลดาลใจหรือพฤติกรรมเลียนแบบ ได้อย่างเหมาะสม (+)				
9. ฉันสามารถวิจารณ์และอาจนำไปสู่การประเมินเชิงคุณธรรม จริยธรรมของสื่อได้ เช่น ผิดกฎหมาย ผิดศีลธรรม หรือผิดบรรทัดฐานทางสังคม (+)				

ข้อความ	ความเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
10. ฉันสามารถเลือกรับข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ และสามารถนำมาใช้ประโยชน์กับการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (+)				
การรู้เท่าทันภาพทัศน์				
รู้เข้าใจสิ่งที่เห็นถูกต้องตามความเป็นจริง				
1. ฉันสามรถสร้างสรรค์ เนื้อความ หรือเขียนอธิบายความหมายของภาพที่มองเห็นได้อย่างถูกต้อง (+)				
2. ฉันสามารถตั้งคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่เห็นและไม่เชื่อตามสิ่งที่เห็น (+)				
3. ฉันเชื่อว่าแชทบนโลกออนไลน์ ไม่ใช่มิตรภาพเสมอไป (+)				
จำแนกแยกแยะ				
4. ฉันสามารถอ่านสถานการณ์และตีความในพฤติกรรมของบุคคลอื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ (+)				
5. ฉันสามารถแยกแยะคุณค่าแท้กับคุณค่าเทียมของสิ่งที่ต้องใช้ในชีวิตประจำวันได้ (+)				
6. ฉันสามารถรับรู้ถึงภาษากายของคนรอบข้าง ผ้าสีหน้า แววตา ท่าทาง ซึ่งเป็นแนวทางให้ฉันเลือกคบคนได้ (+)				
เรียนรู้จากสิ่งที่เห็นและนำไปใช้ประโยชน์				
7. ฉันมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณสามารถวิเคราะห์ภาพที่เห็นก่อนตัดสินใจ (+)				
8. ฉันสามารถเรียนรู้จากสัญลักษณ์ต่าง ๆ ในรูปแบบอื่นที่แตกต่างจากภาษาเขียนและใช้สิ่งที่เห็นประยุกต์ใช้ในการศึกษา ทำงานและดำรงชีวิตได้ (+)				
9. ฉันสามารถอ่านความหมายจากสิ่งที่ผ่านการมองสัญลักษณ์มาใช้แทนตัวอักษร ภาษา คำพูด ผ่าน Application สมัยใหม่ได้ (+)				
10. ฉันสามารถใช้ใช้ประโยชน์จากภาพที่เห็น ไม่ว่าจะผ่านวัตถุ การกระทำ หรือสัญลักษณ์ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการศึกษาและการสื่อสารในสังคมสมัยใหม่ (+)				

ข้อความ	ความเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
การรู้เท่าทันเศรษฐกิจ				
เข้าใจสภาวะเศรษฐกิจ				
1. ฉันมีวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อเข้าใจและตอบสนองต่อเหตุการณ์เศรษฐกิจปัจจุบัน (+)				
2. การรับรู้สื่อและการเรียนรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจมีผลต่อการมีสติปัญญาในการจัดการเงินทางการศึกษาและความจำเป็นของชีวิต (+)				
3. ฉันรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านเศรษฐกิจ ในประเทศ และต่างประเทศ (+)				
การหารายได้				
4. ฉันมีความประสงค์จะทำงานหารายได้ระหว่างเรียนแต่ยังไม่มีช่องทาง (+)				
5. ฉันกำลังพัฒนาทักษะในการทำงานเพื่อหารายได้และสามารถเป็นประโยชน์กับการประกอบอาชีพหลังจบการศึกษา (+)				
6. ฉันทำงานหารายได้เพื่อซื้อ คอมพิวเตอร์ สมาร์ทโฟน เพราะเป็นสิ่งจำเป็นในการศึกษา (+)				
การออมและการไตร่ตรอง				
7. ฉันมีการวางแผนการเงินเสมอ (+)				
8. ฉันได้รับประโยชน์จากทุนการศึกษาของมหาวิทยาลัย (+)				
9. ฉันรับรู้สถานภาพการเงินของตนเองและครอบครัว (+)				
10. ฉันตัดสินใจและประเมินความสามารถการใช้เงินของตนเองตามสถานการณ์ (+)				

ภาคผนวก ง แบบประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้

รูปแบบการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

จากกิจกรรมในรูปแบบการการบริหารปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเหมาะสมและเป็นไปได้เพียงใด

1. ด้านนักศึกษา

กิจกรรมการบริหาร	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
ขั้นการวางแผน (Plan)										
เหตุผลเชิงจริยธรรม										
1. ด้านคน/บุคคล (Man)										
2. ด้านเงิน/งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)										
3. ด้านวัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)										
4. ด้านวิธีการ (Method)										
การมุ่งอนาคตและควบคุมตน										
1. ด้านคน/บุคคล (Man)										
2. ด้านเงิน/งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)										
3. ด้านวัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)										
4. ด้านวิธีการ (Method)										
ความคิดเชิงเติบโต										
1. ด้านคน/บุคคล (Man)										
2. ด้านเงิน/งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)										
3. ด้านวัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)										
4. ด้านวิธีการ (Method)										
ขั้นการปฏิบัติ (Do)										
เหตุผลเชิงจริยธรรม										
1. ด้านคน/บุคคล (Man)										
2. ด้านเงิน/งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)										

กิจกรรมการบริหาร	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
3. ด้านวัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)										
4. ด้านวิธีการ (Method)										
การมุ่งอนาคตและควบคุมตน										
1. ด้านคน/บุคคล (Man)										
2. ด้านเงิน/งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)										
3. ด้านวัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)										
4. ด้านวิธีการ (Method)										
ความคิดเชิงเติบโต										
1. ด้านคน/บุคคล (Man)										
2. ด้านเงิน/งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)										
3. ด้านวัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)										
4. ด้านวิธีการ (Method)										
การตรวจสอบ/ประเมิน (Check)										
เหตุผลเชิงจริยธรรม										
1. ด้านคน/บุคคล (Man)										
2. ด้านเงิน/งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)										
3. ด้านวัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)										
4. ด้านวิธีการ (Method)										
การมุ่งอนาคตและควบคุมตน										
1. ด้านคน/บุคคล (Man)										
2. ด้านเงิน/งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)										
3. ด้านวัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)										
4. ด้านวิธีการ (Method)										
ความคิดเชิงเติบโต										
1. ด้านคน/บุคคล (Man)										
2. ด้านเงิน/งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)										
3. ด้านวัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)										
4. ด้านวิธีการ (Method)										
การยอม/ปรับปรุง (Act)										
เหตุผลเชิงจริยธรรม										
1. ด้านคน/บุคคล (Man)										
2. ด้านเงิน/งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)										

กิจกรรมการบริหาร	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
3. ด้านวัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)										
4. ด้านวิธีการ (Method)										
การมุ่งอนาคตและควบคุมตน										
1. ด้านคน/บุคคล (Man)										
2. ด้านเงิน/งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)										
3. ด้านวัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)										
4. ด้านวิธีการ (Method)										
ความคิดเชิงเติบโต										
1. ด้านคน/บุคคล (Man)										
2. ด้านเงิน/งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)										
3. ด้านวัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)										
4. ด้านวิธีการ (Method)										

2. ด้านกิจการนักศึกษา

กิจกรรมการบริหาร	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
ขั้นการวางแผน (Plan)										
การดูแลคุณภาพชีวิตนักศึกษา										
1. ด้านคน/บุคคล (Man)										
2. ด้านเงิน/งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)										
3. ด้านวัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)										
4. ด้านวิธีการ (Method)										
กิจกรรมเสริมหลักสูตร										
1. ด้านคน/บุคคล (Man)										
2. ด้านเงิน/งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)										
3. ด้านวัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)										
4. ด้านวิธีการ (Method)										
การสร้างค่านิยมที่ดีกับนักศึกษา										
1. ด้านคน/บุคคล (Man)										
2. ด้านเงิน/งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)										
3. ด้านวัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)										
4. ด้านวิธีการ (Method)										

กิจกรรมการบริหาร	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
ขั้นการปฏิบัติ (Do)										
การดูแลคุณภาพชีวิตนักศึกษา										
1. ด้านคน/บุคคล (Man)										
2. ด้านเงิน/งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)										
3. ด้านวัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)										
4. ด้านวิธีการ (Method)										
กิจกรรมเสริมหลักสูตร										
1. ด้านคน/บุคคล (Man)										
2. ด้านเงิน/งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)										
3. ด้านวัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)										
4. ด้านวิธีการ (Method)										
การสร้างค่านิยมที่ดีกับนักศึกษา										
1. ด้านคน/บุคคล (Man)										
2. ด้านเงิน/งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)										
3. ด้านวัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)										
4. ด้านวิธีการ (Method)										
การตรวจสอบ/ประเมิน (Check)										
การดูแลคุณภาพชีวิตนักศึกษา										
1. ด้านคน/บุคคล (Man)										
2. ด้านเงิน/งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)										
3. ด้านวัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)										
4. ด้านวิธีการ (Method)										
กิจกรรมเสริมหลักสูตร										
1. ด้านคน/บุคคล (Man)										
2. ด้านเงิน/งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)										
3. ด้านวัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)										
4. ด้านวิธีการ (Method)										
การสร้างค่านิยมที่ดีกับนักศึกษา										
1. ด้านคน/บุคคล (Man)										
2. ด้านเงิน/งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)										
3. ด้านวัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)										
4. ด้านวิธีการ (Method)										

กิจกรรมการบริหาร	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
การยอม/ปรับปรุง (Act)										
การดูแลคุณภาพชีวิตนักศึกษา										
1. ด้านคน/บุคคล (Man)										
2. ด้านเงิน/งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)										
3. ด้านวัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)										
4. ด้านวิธีการ (Method)										
กิจกรรมเสริมหลักสูตร										
1. ด้านคน/บุคคล (Man)										
2. ด้านเงิน/งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)										
3. ด้านวัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)										
4. ด้านวิธีการ (Method)										
การสร้างค่านิยมที่ดีกับนักศึกษา										
1. ด้านคน/บุคคล (Man)										
2. ด้านเงิน/งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)										
3. ด้านวัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)										
4. ด้านวิธีการ (Method)										

3. ด้านสถาบัน

กิจกรรมการบริหาร	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
ขั้นการวางแผน (Plan)										
การเป็นตัวแบบที่ดีของเพื่อน										
1. ด้านคน/บุคคล (Man)										
2. ด้านเงิน/งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)										
3. ด้านวัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)										
4. ด้านวิธีการ (Method)										
พื้นที่การเรียนรู้										
1. ด้านคน/บุคคล (Man)										
2. ด้านเงิน/งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)										
3. ด้านวัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)										
4. ด้านวิธีการ (Method)										

กิจกรรมการบริหาร	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
บทบาทของบุคลากร										
1. ด้านคน/บุคคล (Man)										
2. ด้านเงิน/งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)										
3. ด้านวัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)										
4. ด้านวิธีการ (Method)										
ขั้นการปฏิบัติ (Do)										
การเป็นตัวแบบที่ดีของเพื่อน										
1. ด้านคน/บุคคล (Man)										
2. ด้านเงิน/งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)										
3. ด้านวัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)										
4. ด้านวิธีการ (Method)										
พื้นที่การเรียนรู้										
1. ด้านคน/บุคคล (Man)										
2. ด้านเงิน/งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)										
3. ด้านวัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)										
4. ด้านวิธีการ (Method)										
บทบาทของบุคลากร										
1. ด้านคน/บุคคล (Man)										
2. ด้านเงิน/งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)										
3. ด้านวัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)										
4. ด้านวิธีการ (Method)										
การตรวจสอบ/ประเมิน (Check)										
การเป็นตัวแบบที่ดีของเพื่อน										
1. ด้านคน/บุคคล (Man)										
2. ด้านเงิน/งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)										
3. ด้านวัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)										
4. ด้านวิธีการ (Method)										
พื้นที่การเรียนรู้										
1. ด้านคน/บุคคล (Man)										
2. ด้านเงิน/งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)										
3. ด้านวัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)										
4. ด้านวิธีการ (Method)										

กิจกรรมการบริหาร	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
บทบาทของบุคลากร										
1. ด้านคน/บุคคล (Man)										
2. ด้านเงิน/งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)										
3. ด้านวัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)										
4. ด้านวิธีการ (Method)										
การยอม/ปรับปรุง (Act)										
การเป็นตัวแบบที่ดีของเพื่อน										
1. ด้านคน/บุคคล (Man)										
2. ด้านเงิน/งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)										
3. ด้านวัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)										
4. ด้านวิธีการ (Method)										
พื้นที่การเรียนรู้										
1. ด้านคน/บุคคล (Man)										
2. ด้านเงิน/งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)										
3. ด้านวัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)										
4. ด้านวิธีการ (Method)										
บทบาทของบุคลากร										
1. ด้านคน/บุคคล (Man)										
2. ด้านเงิน/งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)										
3. ด้านวัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือ (Material)										
4. ด้านวิธีการ (Method)										

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	ในตะวัน กำหอม
วัน เดือน ปี เกิด	10 กุมภาพันธ์ 2521
สถานที่เกิด	จังหวัดร้อยเอ็ด
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2554 ปร.ด. (วัฒนธรรมศาสตร์), มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม พ.ศ. 2552 กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม พ.ศ. 2544 ค.บ. (ชีววิทยา), มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 96 หมู่ 11 ตำบลขวาว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด 45120
ผลงานตีพิมพ์	ในตะวัน กำหอม, ศักดิ์ชัย นิรัญทวี, โกศล มีคุณ และอัจฉรา วัฒนาณรงค์. (2567). ปัจจัยเชิงนิเวศวิทยาทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา. สหวิทยาการและความยั่งยืน ปริทรรศน์ไทย. 13(2), 162–170. Kumhom, N., Nirantawi, S., MeeKun, K., & Whattananarong, A. (In Progress). Educational Ecological Factors Management Model for Developing The Quality of Students in Private Higher Education Institutions in Bangkok. European Journal of Educational Research, 14(2).